

EGYETÉRTÉS

Díjazott árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Narvédévre 7 korona. Ez hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 20 fillér, vasúti átutazásokon 24 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi Könyvtár
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és Kiadóhivatal: VI. Eötvös-tér 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 798. Kiadóhivatal 799.

A régi rendszer husvéta

Irta: Kossuth Ferencz.

Feltámadtak!

Midőn e szavakat írom, nem Jézus isteni alakja van szemem előtt.

A hit világát szentélynek tekintem, melyről a nyilvánosság számára írni, helytelen.

Én nem a szeretet isteni fogalmának feltámadásáról írok tehát, hanem más feltámadásról.

Az ember képzelete sötét rejtek-helyekre gondol; denevérekre, s a világságosságot kerülő más eféle lényekre.

Tény az, hogy a régi rendszer híveit senki sem látta négy évig. Senki sem hallott róluk. Volt egy társas körük, de amelyből tüntetőleg száműzve volt a politika. Lukács László volt e kör lelke; és mégis, mihelyt ő elsőnek támadt fel és a miniszterelnökségre törekedett a függetlenségi Justh-párt vállain — e társas körből csaknem kitesékeltek.

Sötét hálálanság, nagymérvű rövidlátás volt ez.

A kitesékelte Lukács László bent van most a kör teljes közepén, mint a kormány tagja; ő volt Khuennel az Eduárd és Kunikunda és Kunikunda és

Eduárd, most a nemzeti társaskört uralják.

Csakhogy azóta e kör politikai körre vedlett át; és lett a „nemzeti munkapárt” köre.

Nemzeti munkapárt! Mintha a munkának lehetne pártja; mintha a munka hirdetését egy párt kisajátíthatná; mintha lehetne nemzeti munka nemzeti törekvés nélkül; mintha lehetne nemzeti munka oly intézmények nélkül, amelyek biztosítják azt, hogy a munka eredménye egészen a nemzeté legyen, nem pedig csak egy kis részben.

Mig Ausztria gyarmata vagyunk, hol van a nemzeti munka? Oda mennek nyersterményeink olcsón és kényszerűtlen. Hízalják az osztrák testet, táplálják az osztrák gyárat; mi pedig drágán veszszük meg feldolgozva azt, amit nyersen olcsón adtunk el.

Ezt nevezik nálunk sokan bölcseségnek, közgazdasági tudománynak, e tudomány kvintesszenciájának, mely kideríti a csodálkozó józan ész előtt, hogy létezik egy nemzet, amelynek jó, ha nem követheti saját érdekeit, saját belátása szerint.

Furcsa, hogy e lekicsinylése a nemzet belátásának, nem megy sértés-számba nálunk, annyira nem, hogy e lekicsinylésnek tekintélyes pártja van.

kik versenyezve kicsinylik le azt a nemzetet, amely meg tudott élni azon a földön, amelyen világhódító népfajok nyom nélkül tüntek el.

Mivé lett a bölcselkedők előtt a magyar faj szellemi és erkölcsi ereje, ha csak úgy élhet meg e faj, ha nem teheti, amit akar? s még egy nemzeti bank is megárt neki!

E bölcseségnek ószerű kiadása támadt fel egyszerre.

Nem saját életerejére támasztotta fel, hanem mások hibái.

Nem azoké, akik azt vallották és vallják, hogy nemzeti törekvés nélkül nem lehet az országot kormányozni s akik most az ellenzéken ellenállnak azon léleksorvasztó kormányprogramnak, hogy ne legyen a nemzetnek semmi téren semmi akarata.

Másoknak hibája támasztotta fel a régi rendszert.

Azoké, kik nem tudták megkülönböztetni a többség feladatát a kisebbség feladatától.

Azoké, kik egy és ugyanakkor kormánypárt és ellenzék voltak.

Azoké, akik kitették maguk közül vezérüket, mert nem bírt egyszerre miniszter és ellenzéki vezér lenni.

Azoké, akik teljes erővel iparkodtak megbuktatni azt a kormányt, mely-

Thaly Kálmán mint költő.

— Az Egyetértés eredeti tárcaja. —

Irta: Eötvös Károly.

Thalyt úgy ismeri napi közéletünk, mint történetben várt, mint a kuruczorszak történetíróját, mint törvényhozót, s mint a függetlenségi párt egykori tiszteletbeli elnökét. Pedig ő költő is volt. A magyar irodalom története kétségtelenül elismeri költőnek is. De bizony költő voltáról meglehetősen elfelejtkezett a világ. Rokonain s néhány személyes ismerősén s barátján kívül alig emlékezik már erről valaki. Ezek se sokáig. Lassankint ezek is előregesznek, elmúlnak valamennyien.

Szinte meglepő, majdnem hihetetlen hogy ő költő is volt valamikor.

Hiszen nézzük csak, mi volt ő az állami és társadalmi nyilvános közélet hivatalos és külső alakulásai között. Csak röviden sorolom föl.

Volt gimnáziumi professzor és hírlapíró. Mint tanár: bölcsészeti, szépműtani és irodalomtörténeti tárgyakról tartott oktatást s rendes tanszéki előadást. Mint hírlapíró, az ötven év előtti régi Pesti Naplónak volt Királyi Pállal s egyebekkel együtt napi hírek írója. Akkor újdonságnak nevezték avas tatar-magyar nyelven az eféle hírlapíró.

Hogy lehetett hát egyuttal költő is?

Rendes tagja volt a Magyar Tudós társaságnak, az Akadémiának, de rendes munkása s bekebelezett tagja volt a Heraldikai és Genealógiai társaságnak s a Régészeti és Embertani Társulatnak is. Tagja volt az Műemlékek Országos Bizottságának s elnöke a pozsonyi Toldy-körnek.

Azonban mindez még csak hazai dolog, nincs benne különösen meglepő.

De őt megválasztották Olaszországban a milánói és torinói akadémiák tagjává is, s azonkívül idegen potentátok köztiszteletben álló rendekkel tüntették ki. A török szultántól megnyerte a Medsidje-rendet, az olasz királytól a királyi Lázár- és Szent-Móricz-rendek tiszti lovagkeresztjét s az osztrák császártól és magyar királytól a Szent-István osztrák rend lovagkoszoruját.

Ezt a rendet igen sokan magyar királyi és magyar rendnek hiszik nálunk is. Ilyennek hitte és gondolta egykor jó Thaly Kálmán barátom is.

Tévedés. Csak olyan habsburgi osztrák rend ez is, amilyen például a Lipót-, Ferencz József-, vagy a Vaskorona-rend. Közjogilag egyenlő rend ez valamennyi, habár az udvari és magasabb társasági felfogás szerint egyiket előkelőbbnek tartják is, mint a másikat.

Thaly az ezeréves nemzeti emléktüneten sokat dolgozott, sokat utazott, sok esz-

mét vetett föl, sok javaslatot készített s az akkori kormánynak is az emléktünet érdekében s nemzetének dicsőségére sok becses szolgálatot teljesített. Báró Bánffy Dezső kormányelnök halás akart lenni, ahogy állása és jó ízlése is megkövetelte s megkérdezte Thalyt, hogy az ő buzgó fáradozásait mivel viszonzhatná?

Thaly pénzértékbeli jutalmat se nem kért, se nem fogadott el, de arra hajlandónak nyilatkozott, hogy a Szent-István-rendet hálásan elfogadja. A kormányelnök ezt méltányosnak találta s e kitüntetés az uralkodónak javasolta. Az uralkodó azonban a javaslatot nem fogadta el. Az volt a nézete, hogy Thaly érdemei főleg csupán irodalmiak, a Szent-István-rendet pedig százados gyakorlat szerint csak államférfiúi és katonai érdemekért szokás adományozni. Szívesen adományoz azonban Lipót- vagy Vaskorona-rendet.

Thaly ezt nem fogadta volna örömmel s azért báró Bánffy Dezső abban is hagyta a további tárgyalást. Az utána következő kormányelnöknek, Széll Kálmánnak, azonban sikerült az uralkodót a Szent-István-rend adományozására rábírni. A jó debreczeni választók büszkék is voltak arra, hogy az ő jeles követük legalább magyar rendet nyert királyi adományul.

Meg kell még jegyeznem, hogy Thaly

ben három függetlenségi miniszter volt, anélkül, hogy tudták volna, hogy azután mi lesz?

És ime mi lett? Khuen-Héderváry lett és vele, mint főkortese, Tisza István, aki alig lehet biztos még, hogy kiknek embereit iparkodik behozni, a magáé-e vagy Khuen-Héderváryét? — vagy talán Lukács Lászlót?

Azt mondják a feltámadottak, hogy ez mind ugyanaz.

Nem gondolnám, hogy ezt Khuen, avagy Lukács valóban hinnék, de biztosra veszem, hogy Tisza majd rájön, mihelyt balkezével kigombolja közkatona-köponyegjét, arra, hogy kár volt nem tudni előre, hogy kiknek embereit hozza be.

Feltámadás!

Régi rendszer feltámadása; régi vágyak megújodása; régi érdekszövetkezetek összeférczelése; sokáig volt ez a hivatalos Magyarország; de ha Isten megsegít, nem sokáig lesz újra az; mert a magyar egymás közt veszekedni tud, mindegyik mást akarni tud, de abban egyetérteni, hogy senki se akarjon semmit, nem fog tudni soha, sem mint egyén, sem mint nemzet.

Ha él a nemzet, fejlődnie kell, ha fejlődik, jogainak is tágulni kell. Aki az ellenkezőt akarja, az a nemzetet sorvasztani akarja.

E törekvés sikeréhez a választóknak is lesz majd szava.

Budapest, márczius 26.

A bosnyák-szerbek követelése; Szerajevéből jelentik a „Köl. Frt.”-nek: A bosnyák-szerb nemzeti szervezet a tartománygyűlési választások alkalmából statutumot dolgozott ki, mely hét fejezetből áll. A legfontosabb ezek közül az, hogy a képviselőknek követelniük kell, hogy a bosnyák nép formánya közvetlenül érintkezék a koronával, hogy a magyar és osztrák kormány befolyása megszűnjön és hogy az összes felekezetek egyenjogúsága kimondassék.

Kálmán az 1866-ik és 1867-ik években buzgón fáradozott a Történelmi Társulat szervezésén és megalapításán, ő volt a társulat első titkára, később alelnöke s folyóiratának, a „Századok”-nak több, mint nyolcz éven át, 1867-től 1875-ig szerkesztője. Dolgozott is bele sokat és sokfélét.

Nos hát, hogy ilyen élet, ilyen foglalkozás, tanári munkálkodás, tudományos buvár-lat, törvényhozási és udvari időöltések élvezete, rendek, kitüntetések kedvelése mellett valaki még költő is lehessen s éppen magyar és nemzeti tartalmu költő: ez csakugyan csodálni való dolog.

Thaly Kálmánnak hat kötetnyi verses költeményét ismeri irodalmunk története.

Az első kötet időrend szerint 1857-ben jelent meg Pesten. Címe: „Ne bánts a magyart”. A cím a költő Zrínyi Miklósnak jel-szava volt. A költemények tartalmát maga az író így jelzi: „költői beszédek, regék és balladák.” Csakugyan azok. Eleven hazafias felbuzdulás szüleményei. Tárgyai Atilla és Árpád korszakának mesés tarlóiról vannak fölszedve, gyűjtögetve. Thaly Kálmán barátom tizennyolcz-tizenkilenczéves ifju volt, amikor ezeket költötte. Bizony Vörösmarty, Jókai és Petőfi fenséges magyar nyelvét meg se közelítők e költemények. A képzelő tehetőség se elég eleven és dagadó még. Úgyes iekolai diákdolgozatok benyomását érezzük,

Néhány szó a nemzethez!

Irta: Gróf Apponyi Albert.

A kérdés, mely a nemzet előtt áll, most az: hogy idegeinek vagy eszének utmutatása szerint akar-e cselekedni. Idegrendszere fáradt, ha tehát ennek vágyát a mindenáron való nyugalomra akarja követni, akkor ám vesse magát a munkapárttá átkeresztelt ó-szabad-elvű párt karjaiba; ott megtalálhatja a lemondás nyugalmat, azt a gyilkos alvást, amely nagyon jól fér össze meddő álmokkal, el nem érhető eldorádókról. De ha eszét akarja elővenni, akkor be kell látnia, hogy a lemondás nyugalma addig tart, ameddig az idegrendszer fáradtsága, ha csak bele nem olvad a halál nyugalmaiba. Bizonyos lemondások biológiai lehetőségek. Semmiféle okoskodással sem lehet egy élő szervezetet arról meggyőzni, hogy valamely lényeges szervének hiányába belenyugodjék, hogy az neki ne fájjon, hogy azt magából kifejleszteni ne iparkodjék. A nemzet pedig élő szervezet; mindaddig, ameddig a nemzeti élet teljességének valamely kellékét nélkülözi, lehetetlen, hogy nyugodt legyen, lehetetlen, hogy összes életereje öntudatlanul is meg ne feszüljön e kellék kivívására. Ezt a proczesszust lehet elaltatással, kábultsággal, erőszakkal megakasztani, de megszüntetni nem. Az idegrendszer pedig annál izgatottabbá válik, minél gyakrabban éltek vissza kontár-orvosok ilyen altatókkal, vagy erőszakos beavatkozásokkal.

Az ész tehát azt parancsolja — hangsúlyozom: az ész, nem a szenvedély, hogy a nemzet, éppen saját nyugalma érdekében, ragaszkodjék a további küzdéshez azokért a nemzeti követelményekért, amelyekben életszükség nyilvánul meg. Mert csak így juthat

ha most olvassuk ezeket. Nincs mit csodálkozni rajta, Thaly akkor, amikor írta, csakugyan diák volt még Pápán s bizony fiatal is. Tanulmányai, tapasztalásai, tünődései, életviszontagságai csakugyan elégtelenek még arra, hogy azok alapján és segítségével jeles magyar költőagy fejlődjék s jelentékeny költői alkotások készüljenek.

Egész élete későbbi írói felfogásának és jellemének felfogására s tiszta megértésére nézve érdekes, hogy legelső költői kísérleteinek számára a tárgyat és hangadást a nemzetnek szinte mesés őskorából s történelmi illatu és természetü hagyományaiából merítette. Ez az előszeretete utóbb szinte megörögzött benne s talán hiába tett volna is kísérletet ettől megszabadulni s figyelmét a mindennapi korszerű tünetekre fordítani.

Fontos körülmény jut eszembe, miként, s mikor kezdődött nála a régmúlt századok nemzeti hagyományainak imádása.

Volt egy öreg barátom s úgy távolról rokonom is, Molnár Dénes, veszprém- és zalavármegyei birtokos, az 1848-iki és 1849-iki pesti és debreczeni országgyűléseken vármegyémm egyik képviselője a Bakonyból. Deák Ferencznek is egyik kedvelt embere s Pusztá-Szent-Lászlón minder nyáron rendszer látogatója. Erős, tüzes hazafi, magasau szálldosó nemzeti ábrándokkal.

Az ő fia volt Molnár Aladár, egykori jó

barátom s pápai tanuló-társam, a maga idejében jeles népoktatási író, bölcsész és kormányzó férfiú s volt képviselő, mind Kerkápolynak, mind báró Eötvös Józsefnek különös kedvelője.

Thaly is egy időbeli tanuló-társunk s barátunk volt. Molnár Dénes is megismerkedett vele s látva a két fiúnak, Thalynak és saját fiúnak a nemzeti mult nagyságain andalgó lelkét s fejledező ábrándjait, tervet szőtt számukra.

— Helyeslem, gyerekek, gondolkozástokat, de ne csupán könyvekből és szóbeli hagyományokból táplálkozzék ábrándozástok, mert akkor nem lesz komoly, igaz és állandó, — hanem közvetlen szemléletből és tapasztalásból is. Járjatok be a magyar dícső lovagkor még fennálló élő emlékeit, Nagy-Somlyó várát, Esseg-várt, Döbröntét, Palotát, Sümeget, Tátikát, Bezivárat, Csobánczot, Hegyesdet, Tihanyt s a többit, a Kisfaludy és Berzsényi költészetével fölszentelt vidékeket. Élő szemmel magatok nézzetek meg mindent.

Fölszerelt számukra kisdud kocsit, kis termetű, de jó, erős lovat s fiatal gyerek-kocsist. Ellátta a kocsit tarisznyával, hordóval, étellel, itallal, adott nekik barátaikhoz, Zala híres alkotmányos egykori küzdelmének nemes hőseihez ajánló leveleket s rájuk adta áldását.

Budapest, márczius 26.

Kossuth Ferencz az Egyetértés főmunkatársa. Olvasóink, akikkel a függetlenségi politika vallásában összeforrottunk, kitörő örömmel fogják látni, hogy az Egyetértés mai számának vezető cikkét Kossuth Ferencz neve kíséti. Mi büszkeséggel jelentjük olvasóinknak, hogy Kossuth Ferencz nevével ezentúl állandóan fognak találkozni, mert az illusztris pártvezér, a függetlenségi pártnak nagyevű elnöke a mai nappal visszatért hozzánk s folytatja publicisztikai munkálkodását azokon a hasábozon, melyeken számkivetéséből hazatérve először szólott az írott szó csodás hatalmával népünkhez. Örömmel és büszkeséggel köszöntjük a vezért, amikor visszafoglalja régi helyét az Egyetértés hasábjain, ahonnan szava diadalmasan fogja lejárni a négy folyam partjait és a hármas hegység országát.

A szerb kereskedelmi tárgyalások. Belgrádból jelentik, hogy gróf Forgách magyar-osztrák követ tegnap meglátogatta Zsujevicsot, ki Milovanovics külügyminisztert helyettesíti és hosszasan konferált vele a szerb kereskedelmi szerződés és a konzuli egyezmény megkötése érdekében indítandó tárgyalások felvételéről.

A szerb kongresszusi választások. Mint Karlócáról jelentik, a szerb nemzeti egyházi kongresszusra szóló választások május hó 9-14-ike közti időben fognak megjelteni. A kongresszusi választmány április 27-én ülést tart.

Oroszok látogatása Horvátországban. A szentpétervári szláv társaság május havában kirándulást rendez monarchiánk délszláv vidékeire. Előbb Laibachba, onnan Zágrádba mennek. Zágrádból Trieszten át Dalmáciába, Montenegróba, Boszniába és Hercegovinába utaznak. Junius elejét a vendégek Belgrádba érnek, ahonnan Szófiába látogatnak el. A kiránduló társaság vezetője Volodinnov tábornok, ki a mult év őszén járt Horvátországban.

A politika ünnepe.

— A Kossuth-párt szózata. —

Justhék ellen sulyos vádat emelnek.

Budapest, márczius 26.

A politikában nem hoz nagy nyugalmat a husvét ünnepe. Az új választások kiírását várja a nemzet, amely már lázasan készülődik az alkotmányos küzdelemre. Szerdán a kormány minisztertanácsot tart, s azután gróf Khuen miniszterelnök Bécsbe utazik, hogy a királynak megtegye az erre vonatkozó előterjesztéseket.

A negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt ma adta ki választási manifestumát, amely imponálóan fejti ki az igazi függetlenségi programot.

A „Pester Lloyd” mai száma sulyos vádat emel a Justh-párt ellen. Megdöbbenő határozattal állítja, hogy a Justh-párt paktumot ajánlott a Khuen-kormánynak és miniszteri tárczákat kért ellenértékül. A miniszterelnök Hédervárról egy telefonon tett kérdésre részben megerősítette ezt a vádat, hozzátéve, hogy a Justh-párt azt is kívánta, hogy az országgyűlést ne oszlassák fel. Az egész politikai világban érthető feltűnést keltett ez a leleplezés, amelynek valóságában általában kételkedtek. Várták minden oldalról a Justh-párt kategorikus czáfolatát, amely azonban megfoghatatlan módon ma elmaradt.

Mai hireink itt következnek:

Minisztertanács.

A kabinet tagjai szerdán délelőtt tíz órakor a miniszterelnökségi palotában minisztertanácsot fognak tartani. Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök a jövő hét második felében Bécsbe utazik, hogy a királynak a helyzeetről jelentést tegyen.

Ezen a minisztertanácsán fognak határozni az országgyűlés összehívásának idejéről és módzatairól s erről fog előterjesztést tenni Khuen a királynak.

Gróf Khuen különben holnap reggel Hédervárról Budapestre érkezik és délután ismét visszatér birtokára.

— Menjetek, utazatok, világot lássatok és saját szemetekkel nézzétek meg az ötszáz és ezer év előtti dicső nemzetet, nemes és hatalmas elődeiteket, hősi életük és munkálkodásuk omladozó, de azért ma is fennálló nyomdokain. Ugy jöjjetek haza, tele szívvel és hazafilélekkel, hadd látom meg azután, mi válik belőletek? —

Ez történt 1857-ben s a következő két évben. A két fiu, Thaly Kálmán és Molnár Aladár elment kis kocsiján a balatoni és bakkonyi köruton s bizony fűnséges érzésekkel és gondolatokkal lett tele szívük-lelkük. Gyakran találkozott velük Veszprémben, Balaton-Füreden, Tihanyban, Sümegen, Köves-Kállán.

Ezt az utazást később elvégezte utánuk Jókai Mór is és sokkal részletesebben és többször magam is, különösen, amikor Gyulai Pált s erdélyi néhány barátomat is elvittem magammal.

Ez utjában vette észre Thaly Kálmán is Csobáncz várának elpusztult tetején a Gyulaffy-lányok sok század előtti virágos kertjének még most is élő, ragyogó, illatos maradványait.

Egyik költeményében megemlékezik — róluk.

Sulyos vádak a Justh-párt ellen.

A Pester Lloyd mai számában Justh Gyulának a Justh-féle függetlenségi pártkörben tett nyilatkozataira reflektálva leleplezést közöl. Justh Gyula a sajtót támadta s ennek kommentárjához fűzi a Pester Lloyd értesülését, mely arról szól, hogy a Justh-párt a kormánynak még a legutóbbi időben is kooperációs ajánlatot tett.

A Pester Lloyd cikkének ezt tartalmazó része így hangzik:

„Honnan veszi ez az ember azt a merészséget, hogy az egész sajtót kivétel nélkül a hátséget, hogy az egész sajtót kivétel nélkül a hátséget meri ezt tenni, mert párthívei nyolcz-tíz nappal a szomorú események előtt kooperációra ajánlkoztak fel a kormánynak és ennek ellenértékéül tárczákat követeltek. Követelték ugyanattól a gróf Khuen-Hédervárytól, kinek, vonakodása után, be akarták verni a fejét.”

E leleplezésre vonatkozólag egy telefonon Hédervárra intézett kérdésre gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök a következő feleletet adta:

— A közlött alakban a tudósítás nem felel teljes pontossággal a kooperációra nézve történt kísérletek részleteit. De az igaz, hogy azon részről igenis szó volt róla, összeköttetésben ama gondolatokkal, hogy az országgyűlés fel ne oszlattassék, ami a kormány eredeti álláspontjával összeférhetlen lett volna.

Megdöbbenéssel kell megállanunk a „Pester Lloyd” vakmerő állítása előtt. Így nem lehet vádaskodni, így nem lehet támadni, ez az ügy tiszta világosságot kíván. A késő éjszakai órákig vártuk a Justh-párt kategorikus czáfolatát az odiosus ügyre vonatkozólag, de a czáfolat késik, már-már úgy látszik, hogy el is marad. Pedig ennek a czáfolatnak sürgősen kellett volna jönnie és nagyon is kategorikusan kellett volna szólnia. A Justh-párt egyetlen tagja se járhat, szerény nézetiünk szerint, olyan sulyos váddal, amilyent a „Pester Lloyd” akar a homlokára írni. Vártuk tehát, hogy nyomban kijelenti a pártvezetés, hogy sem a Justh-párt vezérkarából, sem a közkatonák közül egyetlen egy politikus sem tett a törvénytelen kormánynak kooperációs ajánlatot, vártuk, hogy a sulyos vádat a legkeményebb szavakkal utasítja vissza, s bizonyításra hívja fel a „Pester Lloyd” szerkesztőségét. Ezt parancsoló formában kívánja meg a párt érdeke. Ez azonban nem történt meg. Megtörtént azonban az, hogy a miniszterelnök Hédervári pihenőjéből is szükségesnek tartotta megjegyezni, hogy a „Pester Lloyd” vádjai közel jár a valósághoz. Megállapítja, hogy a Justhék részéről igenis szó volt a kooperációról „összeköttetésben ama gondolatokkal, hogy az országgyűlés fel ne oszlattassék . . .”

Mi egyelőre ezek után se fűzünk további kommentárt a dologhoz. De várjuk tovább, várjuk a Justh-párt czáfolatát. Elvégre is ennek — késnie se volna ugyan szabad — de elmaradnia meg egyenesen lehetetlen.

Kossuth Ferencz Gödöllőn.

Kossuth Ferencz, a negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt elnöke, husvét hétfőjén Gödöllőre utazik, ahol Héderváry Lehel, a kerület képviselőjelöltje mondja el programbeszédét. A kerület választópolgársága már minden előkészületet megtett, hogy minél fényesebb fogadtatásban részesítse a párt vezérét és a vele érkező vendégeket. A vasutnál 120 tagu lovasbandérium és 120 fehér ruhás leány virágokkal fogják várni az érkező pártvezérrel. A község előljáróságának üdvözlése után a felállított diadalkapun keresztül a vendégek bevonul-

nak a jelölő gyűlésre. Délután népiünnepély, est pedig banket lesz, melyet táncmulatság fejez be. A vendégek Budapestre 2 óra 15 perczkor indulnak a keleti pályaudvarról.

A Justh-pártból a Kossuth-pártba.

Hainrikffy Pál, a szakcsi kerület volt Justh-párti képviselője kilépett a Justh-pártból és ma levettem tulatta Kossuth Ferenczcel az országos 48-as függetlenségi Kossuth-pártba való belépését.

Apponyi Albert Somorján.

Sághy Gyula, a somorjai kerület országgyűlési képviselője husvét másodnapján tartja beszámolóját a kerület székhelyén, Somorján. Beszámolóján résztvesz gróf Apponyi Albert is, aki hétfőn, husvét másodnapján reggel indul el Budapestre Somorjára.

Kilépések a Justh-pártból.

Putnoky Mór, a putnoki kerület volt országgyűlési képviselője levelet intézett Justh Gyulához, amelyben az országgyűlési függetlenségi és negyvennyolcas Justh-pártból való kilépését jelentette be. Justh Gyula a levelet tegnap már meg is kapta. Kilépését a Justh-pártból a véres parlamenti botrány miatt bejelenti Kállay Frigyes is, Barszay Andor már kilépett, husvét után pedig még néhány hívás várható. Megjegyezzük itt is, hogy Putnoky Mór, Kállay Frigyes és Barszay Andor nem csatlakoznak párthoz és pártönkivül álló programmal lépnek fel.

Návay Lajos nyílt levele.

Návay Lajos, a battonyai választókerület volt képviselője a házfelosztás alkalmából választóihoz a következő levelet intézte:

A küszöbön álló választási küzdelemben nem kívánok a battonyai kerületben résztvenni. Ha kísérletet sem teszek arra nézve, hogy mint jelölt a választókerület többségének megtisztelő bizalmát a magam számára újból biztosítsam úgy ezen elhatározásomban nem a küzdelemtől való félelem, még kevésbé a tulzott szenvedély előtti meghátrálás, hanem csupán azon egyéni szempont vezérel, hogy nem akarok a meghasoulás központjává válni ott, ahol a polgárság egyhangu bizalmának, kitüntető megtiszteltetésének részese lehettem. Feledhetetlenek lesznek számomra a megelőző választások napjai, feledhetetlenek a barátságok, a rokonszenvnek, a bizalomnak megnyilatkozásai, melyekkel a kerületben találkoztam olyanok részéről is, akikkel most ezújszerűen szembe állanék. És ezért az 1906. évi felöltötésemmel kapcsolatban tett kijelentéseimhez híven hálás köszönetem kapcsán adom vissza akkori megbízóim kezébe immár véget ért megbízatásomat, remélve, hogy a kerület becsülésére továbbra is érdemes maradt a polgár, — habár a politikai elvesztette a bizalomnak azt a mérvét, amely felett a multban rendelkezni szerencsés lehetett. Mint Csanád vármegye polgára továbbra is a megye érdekének szolgálatában állok. Függetlenül képviselői megbízatásomtól mindig kötelességemnek fogom ismerni, hogy a rendelkezésemre álló erőmmel szolgálatára legyek azoknak a községeknek és egyeseknek egyaránt, akikhez egy, a politikai szempontokon felül álló hagyomány elválaszthatatlanul fűz. És ezért, ha megszüntem is a battonyai választókerület országgyűlési képviselője lenni, azért nem szüntem meg reményleni, hogy vállvetett és kölcsönös tevékenységünknek meg lesz a maga gyümölese, amely a megye közönségének boldogulásában és felvirágztatásában, népének jólétében, szellemi és anyagi gyarapodásában mindnyájunk büszkeségére és önméretre kifejezésre talál. Földeák, 1910. márczius 26. Hazafias üdvözléssel kész hívuk Návay Lajos dr.

Az agrárprogramm.

A Károlyi Mihály gróf, Desseffy Aurél gróf és Darányi Ignác kezdesére különböző pártállású férfiakból alakult agrárius csoport, amely a minap Károlyi Mihály gróf palotájában tanácskozott, véglegesen megállapította már az agrárprogramot, amelyet ma tettek közzé.

A tíz pontba foglalt program a következő:

Vezetve az által a törhetetlen és folyton szilárduló meggyőződés által, hogy Magyarország erős, boldoguló és független csak akkor lehet, ha a különböző kereseti ágaknak, iparnak és kereskedelemnek harmónikus fejlesztése mellett mezőgazdaságának és mezőgazdasággal foglalkozó népességének jogos igényei is kielégítést nyernek s a napi politika kérdéseinek elintézésékor soha figyelmen kívül nem

lagyának, a közlegő választások alkalmából meg-állapítottuk azokat a pontokat, melyeket egy a választóknak, valamint a képviselőjelölteknek a lehető nyomatékkal figyelmébe ajánlunk. A nemzet érdekében a sokáig háttérbe szorult és félretolt gazdálkodó milliók nevében sürgetniük kell a pontok érvényesülését már csak azért is, mert a törzs épségétől és erősödésétől függ az egész szervezetnek és az ágaknak is az ereje és az élete. A nemzet törzse pedig úgy gazdasági, valamint politikai és társadalmi tekintetben Magyarországon a gazdálkodó osztály volt és fog maradni sokáig. Kivánjuk ennél fogva a következőket:

1. **Választói jog.** A választási jognak olyan kiterjesztését, mely míg egyrészt a magyarság vezető szerepét biztosítja, másrészt kellő tekintettel van arra, hogy a magyar gazdasági jogos igényei ez elapvető kérdésben csorbát semmi tekintetben ne szenvedjenek.

2. **Vámpolitika.** Követeljük az agrárvédelemnek az eddigi teljes mértékben való fönntartását, mert a munkaláberek s a szükségleti cikkek árának folytonos emelkedése mellett csak így lehet jövedelmezően gazdálkodni s a vámterület élelmiszerét elátni. Élő állatnak levágás vagy legeltetés céljából való behozatala továbbra is tiltandó. Levágot állapokban a keleti államokból legfőbb ötvenezer szarvasmarháknak, százhuszezer sertésnek és száz-ezer juhnak behozatala legyen megengedve. A görög szerződésben a mazsola-szőlő hatvan koronás vámja a bortermelés érdekében fönntartandó. Tiltakozunk bármely vámszerződés rendeleti életbeléptetése ellen.

3. **Termelés és értékesítés.** Mezőgazdasági célokra legalább olyan összeg szavazandó meg a törvényhozás által, mint Ausztriában. A mezőgazdasági termékeket földolgozó iparágak fejlesztendők.

4. **Falu és város.** Gazdasági, jóléti, közegészségi és műveltségi intézményekkel a városi és falusi teherviselés arányosításával a falusi népnek a városba övönlése megakadályozandó.

5. **Közigazgatás.** A mezőgazdasági érdekek a közigazgatásban teljes mértékben érvényesítendők, a nép gazdasági oktatása természetesen szervezendő, a gazdasági érdekképviselet törvényes uton szabályozandó. Szervezni kell a mezőgazdasági felsőbb oktatást.

6. **Tehermentesítés.** A földbirtok tehermentesítése s a belterjes gazdálkodáshoz szükséges forgótőke biztosítása céljából nagy kamatmentes pénzüsszeget kell megszavazni. A jegy kibocsátó bankot kötelezni kell, hogy tőkájének meghatározott részeit egy bejegyzett szövetkezeti cég zárlójával hosszabb lejáratú gazdálkodókat is leszámítoljon.

7. **Bor- és adótörvények.** A nemrég hozott bor-törvényeket végre kell hajtani. A bor- és husfogyasztási adó eltörölendő.

8. **Birtokpolitika.** A földzuzsora megszüntetése végett a földbirtok-társulatokat támogatni, a telepítést fejleszteni, a parcellázást állami engedelemhez kötni s a járadéki elvet megvalósítani kell.

9. **A kereskedelmi törvény reformja.** Követeljük mindazoknak a törvényeknek megfelelő reformját, melyek a gazdasági jogos és méltányos érdekeit sértik, különösen a kereskedelmi jognak a nem kereskedő osztályokra való túlzott kiterjesztésének korlátozását, a kartellkérdés törvényes szabályozását, az uszorajavaslatnak mielőbb törvényerőre való emelését, a polgári perrendtartás 35. szakaszának, mely annyi ezer kisbirtokos bukását okozta, eltörlését és ezzel szemben annak az általános jogi elvnek fönntartását, mely szerint személyes keresetekben az alperes lakóhelye szerinti bírósága illetékes. Követeljük a tőzsdetörvénynek a mezőgazdasági érdekeknek megfelelő mielőbbi megalkotását, mert az áraknak mesterséges fölhajtása, vagy leszorítása sem a termelés, sem a fogyasztásnak nem érdeke.

Az agrárprogram megalkotása és annak közzétételével kapcsolatban gróf Károlyi Mihály, az OMGE elnöke, az egyesület hivatalos lapjában szótartot intéz a magyar gazdaközönséghez. Az elnöki nyilatkozat, mely egyúttal megvilágítja a program célzatait, a következőket mondja:

Az országgyűlés befejezte működését. Mindaz irányzat képviselőinek kötelessége most a maguk elveit és követeléseit a nyilvánosság elé hozni s azért nekünk agráriusoknak is meg kell ragadni az alkalmat programunk megismertetésére. Ma már pusztán hangzatos jelszavakkal irányítani és vezetni nem lehet, mert a mai felfogású ember gyakorlati tartalmat is kíván és követel, mely őt a létért való küzdelemben eredményekhez segíti. Ennek a követelménynek óhajtottunk eleget tenni, midőn többen, kik az agrárintézmények és a gazdasági társadalmi tevékenység élén állunk, összejöttünk és az agrárprogramot kidolgoztuk. Irányelvek ezek, nem konkrét javaslatok és bár az összes agrárkövetelménynek nincsenek is bennük, mégis így-

keztiünk a legfontosabbakat és a legsürgősebbeket felvenni.

A közreadott program alapján külön pártot szervezni nem akarunk, törekvésünk az, hogy azt pártkülönbség nélkül támogathassa mindenki, aki meg van győződve arról, hogy a mezőgazdasági érdekeknek, mint az ország legfontosabb gazdasági tényezőjének ápolása és előrevitele hazafias kötelesség. Célunk az, hogy egyrészt a választóknak, másrészt a jelölteknek olyan programot nyújtsunk, melyet a törvényhozásban igyekezni is fogunk megvalósítani. Először a meglevő alapok megerősítéséről és fejlesztéséről kell gondoskodni. Azért hangsúlyozzuk programunkban különösen az olyan iparágaknak a fejlesztését, melyek nyers-terményeink feldolgozására vannak hivatva. Helyes birtokpolitikával, a hitelügyek rendezésével, a mezőgazdasági termények értékesítésének szervezésével, a földre nehezedő súlyos adósságoknak konvertálásával lehet és kell országunkat nemzetgazdaságilag megerősíteni. Hogy azonban célt érhesünk, fejleszteni kell az összetartozandóságot. Ez nagy és nehéz feladat, mert a mezőgazdasággal foglalkozók természetesen sokkal nehezebben tudják azt a kapcsolatot megtalálni és fentartani, mint a városokban együtt lakó s iparral foglalkozó osztályok.

Ezért kell a szövetkezési eszmét lehetőleg terjeszteni, mely fejleszti az altruizmust, az önkormányzati képességet és az üzleti érzék elsajátítására vezet. A mi agrárpolitikánk célja az, hogy minél több ember, minél boldogabban élhessen a magyar földön. Ez a program szabadelvű, mert a milliók gazdasági felszabadítására, önállósítására törekszük; hazafias és nemzeti, mert a magyar föld szeretőit tanít.

A mentelmi jog reformja.

A képviselőház legutolsó ülésén történt események hatása alatt bizonyos körökben felvetették a mentelmi jogok reformját, illetve törvényben való szabályozását. Ebben a kérdésben Székely Ferenc igazságügyminiszter így nyilatkozott:

— A reformot feltétlenül kívánatosnak tartom. Azonban a kérdés rendkívül nehéz s a megvalósítása a legnagyobb megfontolást kívánja. Különböztetnem hiszem, hogy a kérdést egyhamar megoldhassuk. Arra a kérdésre pedig, hogy milyen irányban volna célszerű a reformot megvalósítani, csak egy kész törvényjavaslattal lehetne felelni, mert nagyon nehéz a probléma. Szilágyi Dezső sokat foglalkozott ezzel a kérdéssel, még sem tudta dűllőre vinni a dolgot. De, ismétlem, nem valószínű, hogy egyhamar megoldásra kerüljön a kérdés.

Gál Sándor, a képviselőház volt elnöke, így nyilatkozott:

— A mentelmi jogok külön törvényben való szabályozását nem tartom sem szükségesnek, sem célszerűnek, sem hasznosnak. A mentelmi jog terjedelmét szabályokba foglalni nem lehet. Azt a kérdést, hogy egyes felmerülő esetekben a mentelmi jog milyen módon és milyen terjedelemben érvényesüljön, helyesen csak esetről-esetre lehet eldönteni. A mentelmi jogok törvényben való pragmatizálása hol megszükitené, hol pedig indokolatlanul kibővítené a mentelmi jog terjedelmét. Arról lehet szó, hogy angol mintára *birói hatalmat adjunk a Ház kezébe*, vagy pedig e célra rendelt zsűri ítélkezzék a Házban egyes ügyekben, de semmiesetre sem szükséges a mentelmi jogok törvény által való pragmatizálása.

Zakariás és a brassói magyarok.

Zakariás János volt orsz. képviselő a Brassói magyarság végrehajtó-bizottságát kedde értekezletre hívta egybe, hogy az elnökségről való lemondását bejelentse.

A Nemzeti Társaskörből.

A Nemzeti Társaskörben ma este sokan jelentek meg; a kormány tagjai közül Lukács László pénzügyminiszter és Székely Ferenc dr. igazságügyi miniszter jártak fenn, akik hosszasan elbeszélgettek a tagokkal. Az ünnepek miatt a társaskör helyiségei nem valami nagy látogatottságnak örvendtek s a megjelenteknek alkalmuk volt esendően szincerezálni a helyzet és különösen a Khuenpárt belső helyzete fölött. A pártnak egyik mértékadó tagja így nyilatkozott:

— Tisza és Khuen között a választási jog kérdésében oly óriási nézeteltérés van, amelyet

előreláthatólag a kölcsönös jóakarát sem tudja kiegyenlíteni. Hogy gróf Tisza István mégis Khuen táborába állott, annak egyetlen oka az, hogy Tisza István önmaga és a szabadelvűek iránt való kötelességének tartja mindvégig kitartani és vele egységesen eljárni, míg a régi szabadelvű párt sok jeles kipróbált munkás tagja s velük az egész párt feltámasztva nincsen. Mihelyt ennek életét biztosítva látja és a választói jog kérdése a megvalósítással időszertivé válik, ki fog törni az elvi harcz a két jóbarát: Tisza és Khuen között. Hogy a győzelem kié lesz, az a közel jövő titka még. Én azt hiszem, Khuené, akit az általános választói jog hívei és követői feltétlenül követnének.

A választói reform ügye.

A választójogi reform ügyében Krejcsi Rezső dr., aki néhány napig a fővárostól távol volt, a következő sorok közlését kéri:

Több oldalról hozzám intézett kérdésre válaszul és netalán félreértések elkerülése végett szükségesnek tartom kijelenteni, hogy a f. hó 19-én a város-házán dr. Lánoczy Gyula udvari tanácsos elnöklésével megtartott teljesen bizalmas jellegű értekezlet az általa kilátásba vett országos akció iránt csak a legközelebbi időben fog határozni. A jövő április 3-ikára a fővárosban hirdetett népgyűlés, valamint az azzal összefüggő manifestáció a fentebb jelzett szervezkedéstől teljesen függetlenül intézettek.

Az új olasz kormány.

Budapest, márczius 26.

Az olasz kormányválság befejezteknek tekinthető azzal, hogy Luzzatti elfogadta a megbízást kabinetalakításra. Miután római hírek szerint Luzzatti számíthat Giolitti támogatására, körülbelül biztosítva van vállalkozásának sikere. A hajózási szubvenczió kérdése ugyan nagyon kemény dió, hiszen ebbe törött bele a foga a Giolitti-kormánynak és ez bírta lemondásra Sonnino is, de Luzzattinak valószínűleg sikerülni fog a széthuzodó érdekeket kiegyenlíteni. Luigi Luzzatti, ugyanis, első rendű pénzügyi szakember, a szövetkezetek és takarékegyletek apostola Olaszországban; mint pénzügyminiszter ő hozta rendbe Olaszország pénzügyeit. Luzzatti származására nézve velencei, vallására nézve zsidó, politikai érzületére — bár a jobboldali szabadelvűek élén áll — konzervatív hajlandósága. Hazájában öt szokták Rudini politikai végrendeletének végrehajtójául tekinteni. Hatvankilencéves ember és négy ízben volt miniszter: három ízben pénzügyminiszter a Rudini-, a Giolitti- és az első Sonnino-minisztériumban s legutóbb földművelésügyi miniszter a most távozó Sonnino-kabinetben.

Az új miniszterelnök, mint tanár kezdte pályafutását, de már nagyon fiatalon került a parlamentbe, ahol a jobboldalon a liberálisok között foglalt helyet. Rudini miniszterelnöksége idején foglalt először helyet a kormányban, mint pénzügyminiszter. Azóta többször ült már miniszteri székben, valahányszor szükség volt az ő nagy pénzügyi szaktudására. Most a király maga kívánta, hogy ezúttal a kormányvezetést vegye a kezébe, mert reméli, hogy az ő nagy tekintélyének sikerülni fog békét teremteni.

Luzzatti terve, hogy a hajózási kérdés megoldását az összes pártok közreműködésével hajtsa végre. Ebben különösen Giolitti támogatja. Beavatottak szerint a volt miniszterelnök csak a gesztenyét akarja kikapartatni a parázsból Luzzattival, hogy azután ő vegye át ismét a kormányt, miután a hajózási szerződések keletlen kérdése már nem fog gondot okozni a jövő kormányának.

A 48-as függetlenségi Kossuth-párt szózata.

A képviselőházat feloszlatták, bár 1911-re nincs megszavazva sem a költségvetés, sem a felhatalmazás.

E tény alkotmányunkba ütközik, mert a jogok egyik legbecesebbikét sérti, a költségvetési jog folytonosságát.

Törvényt is sért a feloszlátás: az 1867-ik évi X. t.-cikket, mely a feloszlátási jogot korlátozza.

Ezzel nagy küzdelem küszöbere jutottunk.

A régi rendszert feltámasztották a tulajások és a hatalom ellenfeleink kezébe jutott.

Négy évig eltűntek a régi rendszer hívei; sehol senki voltak láthatók, most pedig tömegesen csoportosulnak és minden védelmi pozíciót elfoglalnak.

A nemzet hosszú küzdelme azért mégsem maradt meddő. A lejárati nélküli magyar vámtarifa megalkotásával, Magyarország-
nak mint önálló gazdasági területnek és mint önálló nemzetközi jogalanyként osztrák részről is bekövetkezett és szerződésileg biztosított elismerésével, döntő lépést tettünk a gazdasági és politikai függetlenség létesítése felé; új alkotmány-biztosítékok megszerzésével erősebbé tettük a nemzet helyzetét; egyebekben is az alkotások egész sorozatával megalapoztuk a szociális békét, a gazdasági és kulturális föllendülést, a nemzeti egységet és haladást. De arra hiába igyekezett a lemondott kormány, hogy az egész vonalon kielégítő nemzeti vívmányokkal zárja le a küzdelmek korszakát, sőt még átmeneti feladatát sem oldhatta meg teljesen, mert eltávolítását szenvedélyes türelmetlenséggel követelte a függetlenségi pártnak egy főre-
délke, még előbb, mintsem azt a kebelében fölmerült ellentét elkerülhetlenné tette volna.

Az új kormány programja pedig a nemzeti lemondás.

Ezen az áron ő szerintük biztosítható a béke és fenttartható az alkotmányosság látszata.

A nemzet feladataul a munkát tüzték ki; holott a munka csak eszköz a boldogulásra, de önmagában nem lehet cél.

Azt követelik, hogy a nemzet ne törekedjen természetes jogait fejleszteni s e téren egyáltalán ne legyen akarata.

Ezelőtt ez a rendszer magáénak vallott minden felsőbb akaratót és úgy tette magát, mintha ez a többség és a kormány akarata lett volna.

Most feleslegesnek véli ezt az alarcot is, melylyel a parlament kormányforma látszatát megővta, de lényegét elsorvasztotta.

Most magát a nemzetet akarja elsorvasztani, mint ahogy az akarat nélküli nemzet elsorvad.

Nem ilyen nemzet élt egy ezredévig e hazán.

Nem ilyen nemzet védte meg e sokat szenvedett országot.

A nemzetet megtévesztik azzal, hogy békét hirdetnek az uralkodóval, melyet mi is keresünk; de ők a némán engedelmesködő nemzet nyugalomát, mi a megelégedett kereszük. Ők a jogfeladásban találják meg az egyetértést a királylyal, mi a király meggyőzésében keressük s azon meggyőződés felkelésében, hogy kiválmaink nemcsak jogosak, hanem a dinasztia érdekét is védik, mert azt a nemzetet erősítik, mely nem gravitál kifelé, míg Ausztria minden egyes nemzetének van gőczpontja a külföldön.

A megadás nem oszlatja el a vágyódást, de felhatalmazza, míg végre erőszakosan ki-

tör. A megelégedés a korona iránti hűségét táplálja; mert intézményeit csak egy szabad nemzet szeretheti.

Mit jelent a név, mit jelent az irányzat: nemzeti munka?

Azért, hogy a munka nemzeti legyen, a nemzetnek kell, hogy használjon, nem pedig egy más államnak és ez állam közgazdasága gyarapításának.

Az új kormány ellenben elejti mind azt a főrekvést, amely a nemzeti munka egész gyümölcsét Magyarország számára biztosíthatná.

E biztosítás a gazdasági önállóságban rejlik, mely nélkül a nemzeti munka nagy része a szomszéd Ausztriának jövedelmez.

A gazdasági közösség, a mezőgazdasági termények egyedüli, tehát olesón vevő piacává teszi Ausztriát, Magyarországot pedig az osztrák iparcikkek drágán vevő piacává; rendkívül megnehezíti az ipar fejlesztését s ezzel jobbra elzárja az emberi kereset jövedelmezőbb ágától.

Ausztria számára élelmi cikkek gyártai számára nyers anyagot szolgáltatunk és saját nyers anyagunk nagy részét, feldolgozva vissza vesszük. Ez nem más, mint a gyarmati lét megörökítése. A gyarmat is fejlődhetik, de a korszerű fejlődés versenyében nem halad oly gyors léptekkel, mint haladnak a független államok.

Egyetlen nemzeti feladat teljesítésére sem vállalkozik az új kormány.

Az egész utolsó nemzeti küzdelmet meddővé akarja tenni; vissza szorítani a nemzetet oda, ahol öt év előtt volt.

Nagyon sikeresen rombolt tehát az ősi magyar átok, a széthuzás, a pártoskodás.

Mielőtt a nemzet jogait védő pártok szövetkezete teljesíthette volna feladatát, több mint két évvel a bankszabadalom lejártá előtt hozta előtérbe a függetlenségi párt egy tekintélyes része a bankkérdést és ezzel idő előtt akuttá tette azt az ellentétet, mely e tekintetben a koalált pártok és azoknak a kormányban ülő képviselői közt fenforgott.

Az önálló bankhoz ragaszkodott az egész függetlenségi párt, ragaszkodtak hozzá a függetlenségi párti miniszterek is. A 67-es pártok és miniszterek nem elvi, hanem oppor-
tunitási szempontból, ez idő szerint a közös bank álláspontján állottak.

Ezt az ellentétet nem sikerült kiegyenlíteni.

A függetlenségi miniszterek, első sorban pártunk vezére, hónapokon át mindent elkövettek az önálló bank létesítés érdekében, de hivatalosan értesültek arról, hogy a királynak ebben a pillanatban legyőzhetlen aggodalmi miatt ezt a célzt a bankszabadalom legközelebbi lejárata napjára 1911. január 1-ére elérni lehetetlen. Hajlandók voltak tehát ezen a téren is némi haladékba belenyugodni a fokozatosság azon rendszerének alkalmazásával, melynek elfogadására egész elvi álláspontunk tekintetében kényszerít az erőviszonyok lelkiismeretes mérlegelése; vagyis: a halasztás idejére is követelték olyan intézkedéseket, melyek a bankügyet közelebb hozzák a teljes önállósításhoz és ezt hathatósan előkészítik; követelték továbbá a nemzet katonai kiválmái leglényegesebb részeinek teljesítését.

A függetlenségi pártnak többsége azonban ragaszkodott a teljesen kivihetetlen 1911. évi dátumhoz és ezzel az intranzigens állásfoglalással, valamint külön alkudozásaival külön kísérleteivel megtörte azok erejét, akik az elérhetőért küzdöttek.

Az eredmény nem is maradt el.

A helyzet felborult. Az osztrák összbirodalmi szeme előharcosai, akik folytonos gyűlölettel ólálkodtak ellenünk Bécsben, fellülkerekedtek. Az egész vonalon visszautasításban részesültünk: - az önálló bank nincs meg, de megvan a Khuen-kormány, megvan a régi rendszer feltámasztása, a nemzeti lemondás követelése és azzal szemben megvan a nemzeti előrehaladásért küzdő erők szétmállása.

Mi, kiket ezért a szomorú eredményért a legcsekélyebb felelősség sem terhel, a nyugodt elszántság czéltudatos erejével, felvesszük ismét a harcot elveinkért.

Előttünk lebeg Kossuth Lajos végrendelete, melyet iratai 5-ik kötetében hagyott hátra, hogy a 48-as törvényeket ki kell még próbálni.

E kipróbálás érdekében óriási előítéleteket kell legyőznünk, állhatatos és nyugodt iparkodással, mert a heveség az ellenkező hatást éri el; felfelé kell ismét gördíteni a követ, mely Sisyphusi kő volna, ha nem tudnánk biztosan, hogy egykor meg fog állni, de amelyet most mások hibája legördített.

Fel tehát a munkára ismét! Ne csüggyessen az, hogy évek nehéz küzdelme nagy részt kárba vezett. Adjon erőt az a tudat, hogy a sikernek jönnie kell, ha a magyar nemzet számára még tartottak fel jövőt a végzetek, amely jövőnek neve: független Magyarország, és szabad polgárok, szabad hazában!

A mi pártunk régi, hagyományos programja alapján megy bele a választási harcba.

Ez a régi függetlenségi program, melyet vallottunk és hirdettünk, a kormány padjain is.

Tisztában vagyunk azzal, hogy e program ez idő szerint nem képezhet kormányzati munkaprogramot.

Elismerjük, hogy ez az alaprogram ideális, de állítjuk, hogy idealitása dacára olyan, mely célzt jelez és utirányt mutat.

Mind arra, amit ez az ideális program tartalmaz, hazánknak joga van.

Elő törvényeibe állami önállósága és függetlensége be van iktatva: ebből kifolyólag a függetlenség minden kelléke megilleti az országot.

Magyarország sohasem volt meghódított tartomány. Dinasztiaját, mint teljesen független állam, szabad választással ültette az ősi királyi székbe, azzal a kikötéssel, hogy tartsa meg és tartassa meg az ország törvényeit, védelmezze meg területét és szerezzon vissza a szent koronától elszakított részeket.

Midőn tehát a magyar király visszahódította az ország egy részét, nem Magyarországot hódította meg, hanem a visszahódítással a királyi hitleveleknek tett eleget.

A független államiság kellékei a következők:

Az önálló hadsereg, melyre a magyar király feltétlenül számíthatson még akkor is, ha esetleg bármely tartományában a kifelé vonzódás erőre kapna. Továbbá:

Az önálló vámterület és önálló magyar nemzeti bank, amelyek kizárólag a magyar érdekeket szolgálják és csakis ezt a nemzetet erősítsék; e célzt az uralkodó előtt is kedves kell, hogy legyen, minthogy a magyar nemzetnek nincs külállamokban gőczpontja. Végre:

Az önálló külügy, olyan mértékben, amelyben ez gyakorlatilag keresztülvihető, tekintettel az uralkodó személyi azonosságára.

Ezek képezik a mi ideális programunk alapelveit.

De ha elveinket nemcsak hirdetni akarjuk, hanem el vagyunk tökélyre érvényesülésükért eredményesen is dolgozni az alkotás terén, akkor számolnunk kell az időszéri lehetőségekkel és olyan munkaprogrammal kell az ország elé állnunk, amely nem ellenkezik ideális programunkkal, de megvalósítható az adott helyzetben, mint ennek az ideális programnak eszköze és fokozata.

Be kell ismernünk, hogy az elvek pusztán hirdetésével negyven év óta nagyon kevésre mentünk. Eljött tehát annak az ideje, hogy e tanulmányon okuljunk.

Más utat kell keresnünk, más eszközt kell megpróbálnunk.

Rá kell lépünk a fokozatosság útjára, de azzal az erős elhatározással, hogy ezen az úton htrafelé soha se fordulunk, hanem csak előre haladunk, gyorsabban, vagy lassabban, amiképpen bírjuk, de mindig előre, előbb mi, utánunk, ha még célt nem értünk, az utódok, s az utódok utódjai.

Ezen irányzattól önként következik, hogy törekednünk kell többségre jutni; és mint többségnek, az ország kormányzása átvételére parlamentáris jogunkat érvényesíthetnünk.

Ebben nem hatalomvágy vezet, hanem az a kötelesség, hogy elveinkért alkossunk s megvalósítsunkat előbbre vigyük.

A fokozatosság elvét elfogadjuk és első sorban az önálló bank és az önálló vámterület megvalósítását tűzzük ki célul. Az önálló bankot létrehozunk minél előbb, mielőtt lehet; az önálló vámterületet 1917-re.

Eros elhatározásunk nem térni vissza többé a minden vagy semmi elvéhez, hanem megszerezni és biztosítani a nemzet számára mindig annyit, amennyit az idő szerint lehet, nehogy úgy járjunk ismét, ahogy most jártunk.

Pártunk továbbá a most képződött „nemzeti munkapárt” és a függetlenségi Justh-párt egyaránt a fokozatosságot hirdetik; és mégis köztünk vagy a különbség.

Mi egy világosan kijelölt cél felé haladunk fokozatosan, e cél a magyar állam függetlenségének megvalósítása. A fokozatosság elvét minden téren alkalmazzuk, s egy téren sem helyezkedünk többé a minden vagy semmi álláspontjára.

A fokozatosság tekintetében köztünk és a függetlenségi Justh-párt közt, mely elfogadta a fokozatosság elvét, még a katonai kérdésekben is az a különbség, hogy egy kérdésben: az önálló bank kérdésében, egy naptári időpontért a függetlenségi Justh-párt felborította az egész helyzetet és súlyos válságba jutott ezzel az ország.

Az ó-szabadelvű 67-esek fokozatossága — nevezék őket bár „nemzeti munkapárt”-nak, — a múlt tapasztalatai szerint visszafelé vezet, nem pedig Deák Ferencz állami dualizmusa felé, melytől ezen 67-esek ténykedésével már oly messzire jutottunk, hogy semmivel sem könnyebb a Deák Ferencz dualizmusát megvalósítani, mint az 1848-át.

Munkaprogrammunkban elsősorban említett közgazdasági függetlenség mellett, sőt ez idő szerint még annál is sürgősebben követeljük a választói jog reformját, amelynek késedelmeért minket, kik folyvást sürgették, szemrehányás nem érhet.

Véget kell vetni annak, hogy a kérdésel folyvást fenyegethessék a nemzetet; felülről, mint Damokles-karddal, alulról, mint gyilókkal.

Nagy hibának tartjuk, hogy a választói jog kiterjesztése negyven évig elhanyagoltatott, holott ezt fokozatosan kellett volna eszközölni, úgy hogy a régi és az új választók egymásba olvadhassanak és egymás mellett békésen elhelyezkedhessenek.

E reformot tovább halogatni nem lehet, mert teljesen jogosult azon osztályok türelmetlensége, amelyek azóta képződtek, amióta a fennálló törvény megalkottatott és mozdulatlanságban megkövesedett.

Ez az osztály a munkásosztály, melynek hazafias érzelmű és rendszeres munkával bíró része feltétlenül igényt tarthat a választói jogosultságra; s ezeknek évtizedekre terjedő kizárása nagymérvű igazságtalanság volt.

Azonban a legnagyobb határozottsággal kimondjuk, hogy midőn azt látjuk, hogy bizonyos körök a választói jog reformját eszközölni akarják használni, hogy tönkretegyék vele a magyar nemzetet és az ország értelmiségének jogos fölényét, akkor mi csakis olyan választói reformot fogunk támogatni, amely minden kétséget kizáró módon biztosítja az államalkotó magyar nemzet és az értelmiség fölényét.

Ez lehetséges egy megfelelő általános választói joggal is, és azért az ilyen természetű és kellékekkel bíró általános választói jogot követeljük és támogatjuk.

De óva intünk mindenkit attól, hogy jelzavakra alapított általános választói jogot hirdessen, mert bár lehet ezen az alapon olyan törvényt alkotni, mely teljesen megvédi a magyar nemzet jogait és az értelmiség vezető szerepét, de lehetséges olyan általános szavazati jog is, amely biztosan tönkre tenné a magyar nemzetet és az értelmiséget helyezné alul s a tudatlanságot pedig felül. Ilyen az az általános választói jog, amelyet Ausztriában, a magyar nemzet esküdt ellenségei, mindenáron és minden eszközzel ránk akarnak erőszakolni, amiben nekik segédkezett nyujtani magyar embernek semmi ok miatt nem lenne szabad.

Egyenlő szavazati jogot is lehet alkotni, a fentjelzett feltételek szoros figyelemben tartásával, ha az egyenlő jelzővel a többes szavazat és a közvetett szavazat elejtését értjük; a többes szavazat által nyujtható nemzeti védelmet más módokkal is el lehet érni.

Részletekbe nem bocsátkozunk: mert nem az ellenzék hivatása, részletes törvényjavaslatokat ajánlani; legyen elég az irányelv, melyet ismételve kiemelünk, a magyar nemzet jogainak megvédése, és az értelmiség fölényének biztosítása a tudatlanság és szerzetenség felett.

Munkaprogrammunk részét képezik a katonai kérdések terén felállított nemzeti kívánásaink fentartása, melyek időszérien fogják válni, mielőtt előtérbe fog lépni újra az ujjonclétszámemelésnek követelése. Erős hitünk, hogy a magyar állam hivatalos nyelvének és jelvényeinek alkalmazása semmi tekintetben sem gyengitene a hadsereget, sőt ellenkezőleg, azt eredményezné, hogy a monarchia két állama közül az egyik, a magyar állam, tömörebbé, tehát erősebbé válnék, amit nagy dinasztikus érdekek is ismerünk a jelen korban, midőn a másik államban állandó nemzetiségi harc és szétmorzsolódás folyik.

A katonai kérdésekben is a fokozatosság terére lépünk, de hitünk szerint e kérdésben sem záródhatik le a nemzet hosszú éves küzdelme teljes sikertelenséggel, teljes vereséggel.

Bár gondosságunk felölelve a nemzeti élet minden mozzanatát, tulságosan messzire vezetne, ha programunk minden részletére kiterjeszkednénk, mégis szükségesnek véljük még rámutatni a következőkre:

Nagy gondot fogunk fordítani a társadalmi politikával kapcsolatos alkotásokra, mert a nemzet tömegeinek jólétét ezek mozdítják elő s ezt elérni kötelességünknek ismerjük.

E szándékunk meg volt kormányon létünk idejében is és sok nevezetes alkotást létesítettünk ebben az irányban.

Az épület betetőzését gátolták a politikai körülmények.

Nyomatékosan kívánjuk a városi és községi ügyek reformját.

Meg akarjuk valósítani a katolikus autonómiát és az 1848-ik évi 20-ik törvény-cikk végrehajtását, amikre nézve az a kor-

mány, melynek részesei voltunk, teljesen kész javaslatokat hagyott hátra.

Keresztül akarjuk vinni a munkásbiztosító és betegsegélyező törvénynek már előkészített és megszövegezett módosítását, mely a felmerült sérelmeket orvosolja.

Meg akarjuk alkotni az előkészített ipartörvényt és ennek kapcsán az ipari és kereskedelmi alkalmazottak erkölcsi és anyagi helyzetének javítását célzó törvényjavaslatokat.

Létre akarjuk hozni az előkészített munkaszabadság biztosító törvényt.

Eszközölni kívánjuk az államvasutak szervezetének már megállapított reformtervezetét.

Létre akarjuk hozni a kivándorlás csökkentésére és a visszavándorlás előmozdítására alkalmas alkotásokat.

A nép terhének mérséklését és adózó képességének fokozását óhajtuk keresztül vinni.

A jogszolgálat gyorsítását és olcsóbbá tételét.

A szegényügy rendezését; szóval olyan javaslatokat, amelyek minden téren szociális haladást jeleznek.

Világosan felismertük a nemzet tömegei boldogulásának akadályait és törekedni fogunk ezeket elhárítani úgy, hogy a nem magyar ajkú polgárok is a jólét szálaival legyvenek a magyar hazához csatlakozva. Tiszteletben kívánjuk tartani ezeknek törvényes jogait faji egyenlőségük érvényesítésére, az állami egység és ezen állam magyar jellegének követelményein belül; de nem paktálunk olyan törekvésekkel, amelyek nemzeti fennállásunk sarkalatos alapelveit érintik és nem engedjük gyengíteni azon alkotásainkat, amelyek kulturális téren a nemzeti egységet szolgálják.

Nem zárkozunk el a kibéküléstől Horvátországgal, ha a magyar állam jogait épp oly tiszteletben hajlandó tartani e társország, mint mi e társországot.

A közmunkák terén megkülönböztetett figyelemben fogjuk részesíteni a csatornák és a folyók hajózhatóvá tételét és a vízi erők felhasználását, melyeknek államcsitása az iparfejlesztésnél nagy szerepet volna hivatva játszani.

Meg kell még említenünk a népnek a föld okszerűbb művelésére irányítását és olcsóbb, könnyebben hozzáférhető hitelforrások megteremtését.

Kötelességünknek ismerjük az ellenzéken is a tisztviselők szolgálati pragmatikájának megalkotását, előggő nem sajnálhatván, hogy ez is elmerült azokba a nehézségekbe, amelyek a koalíciós kormány erejének legjavát megemésztették.

Célunk lesz az ellenzék padjain is előmozdítani a korona hozzájárulásának megnyerését ahoz a fejlődéshez, mely a nemzet élete fejlődésének természetesen és elodázhatatlan feltétele és amely nélkül elgyengülne, elcsúszna a nemzet.

Régóta ismeri az ország elvűségünket, hazafiságunkat és körültekintő mérsékletünket, melyvel nem rombolni, hanem mindig csak alkotni igyekszünk és meg vagyunk győződve, hogy e nagy munkánkban támogatni fog az egész ország.

A 48-as függetlenségi Kossuth-párt intéző-bizottsága nevében

Kossuth Ferencz,
országos pártelnök.

Budapest, márczius 26.

Németország és a Vatikán. Római jelentések szerint a német birodalmi kancellár látogatásának a pápánál az volt a tárgya, hogy még bensőségesebbé tegye azt a viszonyt, amely Németország és a szentszék között fennáll s olyan előnyös helyzetet foglaljon el a német birodalom, aminő azelőtt Franciaországnak volt. Vilmos császár a télen fogja meglátogatni a pápát s akkor behatóan fog tanácskozni a szent atyával erről a kérdésről.

Az agrárprogram.

Budapest, márczius 26.

Ma megjelent az az agrárprogram, melyet gróf Károlyi Mihály palotájában, gróf tartjuk ezt a védelmet. Az élet megdrágult s Desseffy Aurél, Darányi Ignác s még egy csomó ilyen szegény „háttérbe szorult és félretölt gazdálkodó” dolgozott ki azzal a szándékkal, hogy azt a közelgő választásokon „ugy a jelölteknek, mint a választóknak figyelmébe ajánlja.”

Nincs és nem lehet senkinek kifogása az ellen, hogy azok, akik egész gazdasági életünket agrárius szellemben akarják átgymni s akik a szociális társadalmi rendet ismét a feudalizmus jármába akarják hajtani, külön szervezkedjenek és külön menjenek bele a választási küzdelembe, de joggal lehet tiltakozni az ellen, hogy éppen néhány latifundiumtulajdonos és néhány hitbizományos beszéljen az elnyomott milliók nevében. Mert ha csakugyan igaz is az, hogy nálunk Magyarországon különös gondot kell fordítani a mezőgazdasági produkció intenzívabbé és jövedelmezővé tételére, két dolgot nem lehet és nem szabad figyelmen kívül hagyni. Az egyik az, hogy agrárius jelszavak ürügye alatt nem lehet az ország tizenyezer millió lakóit néhány ezer gazdálkodónak adófizetőjévé tenni mindenféle mesterséges rendszabálylyal, a másik pedig az, hogy nem a merkantilizmus gazdasági politika, az ipar és a kereskedelem az igazi ellensége a kisgazdának, hanem a nagybirtok.

Az új agrárprogram tiz pontba foglalja össze mindazt, amit a jövő törvényhozástól a gazdálkodó osztály érdekében megvalósítandónak tart. Ha az ember a tiz pontot elolvassa, nem is veszi mindjárt észre azokat a vermeteket, amelyek bennük el vannak rejtve, pedig ha ezek a kívánások megvalósulnának, valószínűleg középkori állapotot teremtenének egész szociális életünkben.

Az első kívánás az, hogy a választói jog úgy terjesztessék ki, hogy az egyrészt a magyarság vezető szerepét biztosítsa, másrészt azonban a magyar gazdaosztály jogos igényeit eszre ne szorítsák. Hogy mire gondol a program ebben, bővebben nem fejt ki, de minden valószínűség szerint olyan választói reform lebeg a szem előtt, mint aminő most készül Poroszországban s mely a választói jogot látszólag nagyon kiterjeszti ugyan, de alapjában mégis a földesurakat és a junkereket teszi meg a legbefolyásosabb kortesekké s már előre annak a pártnak a győzelmét biztosítja minden körülményben, amelyhez a földesur csatlakozik. Ez a program első pontja, valószínűleg nem azért, mert ma a választói jog reformja a legaktuálisabb kérdés, hanem azért, mert ha a választói jog úgy reformáltatik, ahogy azt az agráriusok akarják, akkor a program többi pontjának megvalósulása önmagától következik. Shakespeare mondja: ha a kezemb a fonál, nemsokára kezemb lesz az egész gombolyag. A választói jog reformját is ilyen fonálnak tekintik az agráriusok.

A második programpon a jelenlegi agrárvédelem és agrárvámok fentartása, mert csak így lehet „jövendelő gazdálkodni s a vámterület élelmiszer ellátni.” Hogy a mostani túlzó agrárvámok mellett a gazdálkodás jövedelmező, azt nemesak, hogy koncedáljuk, de egyenesen már illegitimnak tartjuk ez a védelmet. Az élet megdrágult s a hus, a liszt szóval éppen a fő fogyasztási cikkek ára horribilis módon emelkedett éppen a vámvédelem folytán. Nemesak azért, mert a külföldi való husimpert lehetetlenné van téve, hanem azért is, mert a mostani esztendő megmutatta, hogy rossz termés esetén a magas vámtételek dacára is rengeteg külföldi gabona özönlik az országba, de a vámok az árakat aránytalanul

megdrágítják s ez egyenesen a hazai termelőknek válik előnyükre. Mert akkor, mikor az angol piacon a magyar buza öt koronával volt olcsóbb, mint a budapesti piacon, akkor igazán nem lehet azt mondani, hogy ezek az oktatlanul magas gabonavámok jogszerűek volnának. Éppen így vagyunk a husbehozattal is. Azt követeli a program, hogy élő állat behozatala teljesen eltiltassék s hogy levágott állapotban is csak legfeljebb ötven-ezren szárvasmarháknak, százhuszezer sertésnek s százezer juhoknak behozatala legyen megengedve. Ez a kontingens elenyészően kevés s míg egyrészt egyáltalán nem befolyásolná a mai abnormisan magas husárakat, másrészt pedig állatállományunk pusztulását idézi elő. De ezzel az agráriusok nem törődnek, mert nekik csak az kell, hogy a husárak maradjanak ilyen magasak. Csaléteknek oda dobják azt a követelésüket, hogy a husfogyasztási adó eltörölendő. Ez helyes követelés s ezt mi is követeljük, de ettől még nem reméljük a husárak olcsóbbodását, hanem a levágott állapotban behozható állatok kontingensének felemelését. A program nagyon ravasz módon tiltakozik „bármely vámszerződés rendeleti uton való életbeléptetése” ellen. Ennek első pillanatban olyan színezete van, mintha egy alkotmányellenes kormányselekedet ellen akarnának már eleve tiltakozni, de jobban szemügyre véve ezt a tiltakozást, megállhatjuk, hogy annak egészen más célja van, mint alkotmányvédelem. Romániával ugyanis már megkötötték a vám- és kereskedelmi szerződés s ebben benne van az az egész állatbehozatali kontingens, amit az agrárprogram megengedhetők tart. Nemsokára Szerbiával is meglesz a megállapodás a létesítendő vám- és kereskedelmi szerződésről s miután Szerbia is követel bizonyos kontingenst állatoknak levágott állapotban való behozatására Ausztria-Magyarországra s miután a hazai iparnak és a kereskedelemnek is megvannak a jogai és nem nélkülözhetik továbbra is a szerb piacot, valószínű, sőt kell, hogy Szerbia is megkapjon bizonyos kontingenst. Ez szükséges egyrészt azért, mert a szerb piac csak így nyitható meg ipari termelésünk számára, másrészt azért, mert a szerb hus behozatala is olcsóbbá tenné a közéletet. Az egész iparososztály és az egész fogyasztó közönség követeli tehát a szerb kereskedelmi szerződést és a husbehozatalnak megkönnyítését s így valószínű, hogy az új szerződés ilyen módon jön is majd létre. Ezért és nem alkotmányvédelemből tiltakoznak az agráriusok „bármely vámszerződés rendeleti életbeléptetése” ellen, mert azt remélik, hogy majd a parlamenti tárgyalás alkalmával azt meg tudják húsítani, míg ha a szerződés de fakto, akár rendeleti uton is már életbe lépett, akkor ezen jogos, méltányos és szükséges kereskedelmi szerződés ellen való küzdelem sokkal nehezebb volna s egyszerű szövegműhelyezéssel devalválódnék.

Azt is követeli a program, hogy „a mezőgazdasági termékeket feldolgozó iparágak fejleszteszék.” Így, olvasva, ez is nagyon ártatlan, sőt egyenesen helyes kívánásnak látszik. De ebben az ártatlan mondatban az ipari szeszkontingens kisajátítása s a mezőgazdák közt való szétosztása rejlik. Ez egész szesziparunkat tönkre tenné s az osztrák szesz behozatalát könnyítené meg. A mezőgazdasági szeszgyárak ugyanis csak burgonyát és tengerit dolgoznak fel. A hazai burgonya azonban szesztermelésre hasonlíthatatlanul rosszabb, mint az osztrák, azonkívül is, egy rossz burgonyatermő évben a mezőgazdák egyáltalán kénytelenek a szeszkontingensüket kitermelni. Ha az ipari szeszgyártás kisajátítatik, akkor az ország szükségképpen osztrák szeszimporthra szorul, míg ha az ipari szeszgyárak mai kontingensét fentartjuk, akkor annyi gyümölcsesszert tudunk termelni, hogy az a helyi szeszszükségletet, még rossz esztendőben is jórészt fedezi s az osztrák szeszbehozatalt jórészt megakadályozza.

A programnak helyes és okos követelése, hogy a falusi népnek a városba özönlése megakadályozandó, de azt sem úgy kell értelmezni, ahogy azt az agráriusok követelik. Mert a falusi nép csak akkor özönlik a városba, ha a falun nem tud megélni. Nem tud pedig megélni azért, mert nem kap földet saját művelésre s az alacsony mezőgazdasági munkabérek miatt inkább a városba megy ipari munkát keresni. Az agráriusok tehát azért akarják a falusi népet a falun tartani s a városba özönlését megakadályozni, hogy a mezőgazdasági munkabérek a mai alacsony szinten legyenek tarthatók, de egyáltalán nem a falusi nép érdekében.

Igazán naivitásra vall az a követelés is, hogy a jegy kibocsátó bankot kötelezni kell, hogy tőkéjének meghatározott részét egy bejegyzett szövetkezeti cég zsirójával ellátva hosszabb lejáratú gazdaváltók leszámítására fordítsa. Nincs a világnak egyetlen jegybankja sem, melylyel szemben ilyen követelést mennének támasztani. Ez a jegybank lényegével ellenkezik s a jegybank mobilitását veszélyeztetné. De különben is az osztrák magyar bank 1909. évi zárószámadatai szerint az osztrák fiókoknál leszámított váltók átlaga 25 nap, míg a magyar fiókoknál leszámítottaké 42 nap s azonkívül is azokon a vidékeken, ahol az osztrák-magyar bank főleg gazdaváltókat számított le, ennél az átlagnál jóval nagyobb a váltók fizetési ideje. Mert az ipari és kereskedői váltók országos átlaga 26 nap, míg a gazdaváltóké 63 nap. Igazán nem vagyunk barátai az osztrák-magyar banknak, de konstatálni kell, hogy a gazdaváltók lejáratú idejének megállapításánál sokkal messzebb határig ment el, mint a világ bármely jegybankja.

Vannak azonban a programnak helyes, okos és csakugyan közérdekű kívánásai is, ezeket mi is teljes szívvel óhajtanánk támogatni. Ezek a földterület társulatok támogatása, a telepítés fejlesztése, a parcellázásnak állami engedelméhez kötése. Azonkívül a kereskedelmi törvény reformja, s a kereskedelmi jogok a nem kereskedő osztályokra való túlzott kiterjesztésének korlátozása, a kartellkérdés törvényes szabályozása, az uszora javaslatnak mielőbb törvényerőre emelése stb. De amit aztán a tőzsdetörvény reformjáról mondanak, az ellen ismét állást kell foglalnunk. Mert, mikor a tőzsdetörvénynek reformját követelik, akkor azt akarják, hogy a budapesti gabonátőzsdén is legyen tilos a határidőüzlet, mint a berlini és a bécsi tőzsdén. A porosz junkerek keresztülvitték ezt a berlini tőzsdén, s az osztrák agráriusok a bécsi tőzsdén. Ezzel tönkrement a berlini és a bécsi gabonátőzsdé. Most a magyar agráriusok tönkre akarják tenni a budapesti gabonátőzsdét. Egyszer már győzedelmeskedtek a magyar agráriusok, mikor az örlési forgalom beszünttetett, de ezzel Magyarország legvirágzóbb iparát, a malomipart végleg krízisbe sodorták. Ez maguknak a gazdáknak is ártott s már ők maguk is koncedálják, hogy ezen a tilamon valamiképpen lázítani kellene. A gabonahatáridőüzlet eltiltásával is így járnának. Tönkretennék a magyar gabonakereskedelmet, ami a gazdáknak sem lehet érdekük.

Igy fest valójában az a program, amelytől a magyar agráriusok a megváltást remélik.

Az „EGYETÉRTÉS”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Választási mozgalmak.

Budapest, márczius 26.

A kis Ehrlich a nagy zászlókkal.

A főváros VII. kerületében ma megnyílt a Márkus-párt választási irodája, ami azt jelenti, hogy a hű Ehrlich kirukkolt a nagy zászlókkal. Ezeknek a nagy zászlóknak az volna a rendeltetésük, hogy alájük sorakozzanak a hetedik kerület szövetségi láncon rángatott kis emberei és szavazzanak Márkus Józsefnek, mert így akarja a törzsfőnök, aki ez alkalomra nevét Hazza G. Gusztávra magyarosítja, csak-hogy a kis emberek a Hazza érdekét szolgálhassák, mikor G. Gusztáv érdekét kell szolgálniok. Ezek a nagy zászlók azonban csak arra lesznek jók, hogy eltakarják a kis Ehrlich kudarcát és nemzetiszinüikkel jótékonyan elleplezzék G. Gusztáv arezáinak színváltozásait, ha majd rá kell eszmélnie, hogy már nem kell a kerületnek, hogy senki se hallgat rá, hogy a kis emberek a zászlóknak csak a nyelvvel indulnak a kis Ehrlich után. Mert a hetedik kerület polgársága most már tisztában van a kis Ehrlichkel, aki kétlábú napraforgója az erzsébetvárosi kertnek s mindig a hatalom felé fordul ábrázatával. Az a polgárság még emlékszik, hogy az utolsó választások alkalmával ugyanez a napraforgó-törzsfőnök galicziai egyházi átokkal sújtotta azokat, akik Eötvös Károly ellen mernének szavazni s ennél fogva nem törődnek rikácsolásával, ha most Eötvös ellen akarja uszítani a polgárokat. A kis Ehrlich tehát meg fog bukni s begöngyöltheti testét a nagy zászlókba, hogy vitézi legyen temetése. De hogy Márkus József, pláne Eötvös Károlyval való látogatása után, mikor maga jelentette ki, hogy a vajdával szemben semmieset is vállalja a jelöltséget, hogyan engedheti nevét a kis Ehrlichnek így meghurcoltatni, az mégis meglepő. Ugy látszik, Márkus József az utolsó Mohikán azok sorában, kik valaha bíztak a kis Ehrlichben. Az ő dolga. Azokba a nagy zászlókba befér majd a kis Ehrlich mellé a nagy Márkus is. De bizonyos, hogy a hetedik kerületben nekik befellegzett.

Budapesten a VII. kerületi Eötvös-párt vasárnap délelőtt tizenegy órakor értekezletet tart, melyen a város különböző részeiben tartandó gyűlések rendjét beszélnek meg.

Baksán a kerület függetlenségi érzelmű polgársága mozgalmat indított a Kossuth-párt megalakítása érdekében. A párt megalakítása után a polgárság, melynek tulnyomó többsége csatlakozott a párthoz, a jelöltség elfogadására egyhangulag *Stadel* János nagybirtokos, gyárost kérte fel, ki azt a 48-as függetlenségi Kossuth-párt programja alapján el is fogadta.

Csikkarcsfalván Kossuth-párti programmal *Fehér* Mihály földbirtokos jelölték, ki a kerületben igen nagy népszerűségnek örvend.

Balassagyarmaton gróf Zichy Vladimir, ki a kerületet a mult országgyűlésen képviselte, mandátumot többé nem vállal. A kerületben a Kossuth-párt jelöltje *Radóczy* Kálmán földbirtokos, ügyvéd.

Ujaradon az ünnep első napján bontják ki a Kossuth-párt zászlóját. Ugyanekkor jelölik Kossuth-párti programmal *Brettner* Ernőt, a függetlenségi eszméknek régi érdemes harcosát.

A berezki választókerületben a választók értekezlete elhatározta, hogy a kerület eddigi érdemes képviselőjét, a Kossuth-párthoz tartozó *Gérecz* Jánost újból jelölik.

Berettyóújfalun a kerület választói nagy részben elfordultak *Leszkay* Gyulától, hogy Kossuth Ferenczet elhagyta. A Kossuth-párt szervező akcióját kezdte a kerületben és a központhoz fordult alkalmas jelölésre.

Halason a választókerület Kossuth-pártja husvét első napján nagygyűlést tart, amelyen a jelölést újra felajánlják a kerület eddigi népszerű képviselőjének *Babó* Mihálynak.

Letenyén a Kossuth-párti választók legközelebb jelölő értekezletet tartanak és a jelöltséget *Scheiber* Oszkár nagybirtokos, gyárosnak ajánlják föl.

Marosvásárhely II. kerületében a Kossuth-párt jelöltje *Décsy* Zoltán, volt államtitkár, aki ellen a Justh-párt *Petri* Zsigmondot jelölte.

Nagenyeden Gáspár János volt képviselő nem lép fel többé. A választók a Justh-párti báró *Kemény* Árpád, volt főispánt jelölték.

A szini kerületben pártonkívüli programmal gróf *Hadik* János lépett föl *Zabráczky* József munkapártival szemben.

A nemesócsai választókerület Justh-párti képviselőjelöltje, dr. *Kusza* István betegségére való hivatkozással lemondott a jelöltségről. A választók egy része *Balla* Aladár volt újvidéki főispánt jelölte Justh-párti programmal.

A brassói oláh választópolgárok tegnap esti értekezletükön elhatározták, hogy a brassói II. kerületben *Moga* Sándort jelölik.

Az aradi függetlenségi párt végrehajtó-bizottsága mai ülésén *Barabás* Bélát jelölte az aradi kerület mandátumára. *Barabás* április 17-én mondja el programbeszédét.

A regőzei kerületben a munkapárt képviselőjelöltje *Latinovits* Pál.

Palánkán a munkapárt tegnap jelölő-gyűlést tartott, amelyen báró *Gromon* Dezső nyug. államtitkárt jelölte.

A kölpényi kerületben *Dungyerczky*, *Gedeon* lép fel munkapárti programmal.

A kápolnai választókerületben gróf *Károlyi* Mihály lépett fel *Maczky* Emil Justh-pártival szemben, mire *Maczky* visszalépett és a nagyfügedi választókerületben lép fel *Hellebronth* Géza Kossuth-párti ellen.

Az udvardi választókerület polgársága Perbetén képviselőjelölő gyűlést tartott, melyen a kerület valamennyi községe nagyszámu választóval volt képviselve. Nagy lelkesedéssel és pártkülönbség nélkül *Kürthy* Istvánt jelölték munkapárti képviselőnek. *Kürthy* István, aki a kerület hivatalos jelöltje, rögtön elmondta programbeszédét.

Técsön *Novák* Dánielt, a kerület volt Justh-párti képviselőjét újból jelölték.

Váczen *Preszly* Elemér, aki a kerületet Justh-párti programmal képviselte, újra fellép.

Tordán *Vertán* Endre, a kerület volt Justh-párti képviselőjének kilátásai jók.

Torockzón a *Khuen*-pártnak két jelöltje van; báró *Thorockay* Viktor és *Schubert* Sándor. A függetlenségi pártok jelöltje gróf *Bethlen* Bálint, akinek megválasztását biztosra veszik.

Csáktornyan *Filipics* Lajos volt képviselő nem lép fel; a polgárság gróf *Batthyány* Pál volt zalai főispánt jelölte Justh-párti programmal.

Sepsiszentgyörgyön *Nagy* Dezsőt, a Justh-párt alelnökét kérték fel a jelöltség elfogadására. *Nagy* Dezső a jelöltséget elfogadta. Ellene a *Khuen*-párt *Hegedűs* Lőránndal próbálkozik, aki Zsolnán is fellép.

Léván a Justh-párt *Lovászy* Mártont jelölte, aki a jelöltséget elfogadta és márczius 30-án már el is mondja programbeszédét. *Lovászy* Magyaraknizsán is fellép, ahol *Zbaray* Miklós néppárti lesz az ellenjelöltje.

Nagybeccsereken *Tomics* Jása, a szerb radikálisok vezére tegnap este a radikálisokkal gyűlést tartott. *Tomics* közölte a Justh-párt és a radikális párt között a választásokra nézve kötött megállapodást. Elhatározták, hogy Nagybeccsereken a Justh-párti *Várady* Imrét támogatják. A liberális szerbek ellene foglalnak állást. A radikális szerbek a Justh-pártiakkal április 10-én együttes népgyűlést tartanak, amelyen *Justh* Gyula is résztvesz.

A szegedi újpárt jelölő gyűlésével kapcsolatban híre ment, hogy a munkapárt báró *Bánffy* Dezsővel szemben nem állít jelöltet. Ezzel szemben a szegedi munkapárt erősen szervezkedik és a jövő héten jelölni fogja *Návay* Lajost, aki báró *Bánffy* Dezsővel szemben felveszi a választási harcot. Báró *Bánffy* Dezső különben legközelebb programbeszédét mond.

Kérjük előfizetőinket és olvasóinkat, hogy kerületükben a választási mozgalmakról bennünket kimerítően és időről- időre értesíteni sziveskedjenek.

Zászlók, jelvények Lintahartnál, Hunyadi-úteza.

KÜLFÖLD.

Péter király elutazása. Péter szerb király este 7 órakor Moskván át elutazott. A pályaudvaron a bucsuzásra megjelentek a nagyhercegek, *Stolypin* miniszterelnök és *Izvolszki* külügyminiszter. A csár még tegnap elbucszott Péter királytól *Carskoje* Selóban.

Pétervárról a következőket jelentik: A szerb király oroszországi fogadtatása bizonyítja a két állam hagyományos viszonya szilárdaságának, melyeket ugy a vallás, mint a fajrokonosság és a történelmi emlékek közössége fűz egybe. A két külügyminiszter tanácskozása során különböző kérdések kerültek szóba és megállapították, hogy mindkét részen nagy jelentőséget tulajdonítanak a balkáni béke és rend fentartásának. A szerb kormány nézete szerint a független Szerbiának békés és szabad fejlődése, a Törökországhoz való jó viszony szilárdításában értékes támaszra fog támaszkodni. A szerb kormány mindenképp arra törekszik,

hogy ezzel egyidejűleg Bulgáriával és többi szomszédjaival hasonló viszonyt tartson fenn. Az orosz kormány, mely a szerb törekvésekkel őszintén rokonszenvez, ezen is erősebbi és hathatós támogatásban részesíti Szerbiát. Péter király pétervári látogatását ezért az általános politikai helyzetre nézve a béke és egyetértés új alkotó elemének lehet tekinteni.

A görög költségvetés. *Dragumisz* miniszterelnök a kamara tegnapi ülésén benyújtotta az állami előirányzatot, amely szerint a bevételek 142.160.000 drachmát tesznek ki, 6.395.000 drachmával kevesebb, mint a mult esztendőben. A bevételek csökkenése több adónemnek csökkenésére, valamint alacsonyabb becslésre vezethető vissza. A kiadások az új költségvetésben 142.031.000 drachmára vannak előirányozva. A 8.125.000 drachma fenmaradó összeg a munkásbiztosítás kiadásainak valamint a nemzetgyűlés egybehívására szükséges költségek emelkedése folytán állt elő. A kamara elhatározta, hogy a költségvetést ma elintézi, miáltal a kamara munkálatai be lesznek fejezve. Hétfőre várják a nemzetgyűlés egybehívására vonatkozó királyi üzenetet.

Az Aetna.

— Oriási pánik és pusztulás. —

Catania, márczius 26.

Tíz óra hosszúig pihent az Aetna s a környék lakói már-már felocsudtak félelmükből és reménykedni kezdtek, hogy a rettenetes megpróbáltatás elmúlik róluk. De a reménység hiunak bizonyult. A tíz órai pihenés után a vulkán kitörése sokkal rettenetesebb volt, mint azelőtt. Most már nem kevésbb, mint tizennégy kráterből ömlik a láva.

A félelmes lávafolyam *Galvânia* felé, *Palazzettó*tól négy kilométernyire délre terjedt. *Belpassó*tól három kilométernyire egy másik lávafolyam haladt lefelé, amely az 1892. évinél sokkal szélesebb. Ez a két lávafolyam percenként másfél méter utat tett meg és a hegyre fölívó ösvényutakat már elöntötte. A termés is nagy kárt szenvedett. Folytonosan erős moraj hallatszott a hegyből. A fő lávafolyam *Palazzettó*t fenyegeti és el fog jutni *Ciccolósi*ig és *Belpassó*ig. A kráterek szakadatlanul nagymennyiségű látávát vetnek ki.

A láva sebessége nemhogy csökkenne, inkább egyre növekedik. A legnagyobb látávatomag a *Monte Castelazzo* kráteréből tört elő, amely öt kilométernyire van a főkrátertől. A lávafolyam egy kilométer széles és hét percenként 4.5 méter utat tett meg. A működő kráterek száma most több, mint 14. A láva oly forró, hogy csak negyven méternyi távolságban lehet megközelíteni. A kormány 10.000 lírát bocsátott rendelkezésre a prefektusnak, hogy a károsított parasztlakosság legsürgősebb szükségleteit fedezze.

Nava kardinális *Belpassó*ba érkezett, ahol megáldotta a népet és azért imádkozta, hogy Isten állítsa meg a láva előrenyomulását. A templomok tele vannak emberekkel. Sok százan félelmükben ott töltötték az éjjelt és holmijukat is odaszállították.

Az Aetna egyre erősödő kitörése végpusztulásra fenyegeti a dusan termő narancs- és gesztenyeültetvényeket és ha hamarosan meg nem szűnik a tűzhányó működése, akkor az egész tartomány népe koldusbotra jut. A tüzes láva feltartóztatlanul hömpölyög *Hicolosi* és *Palazzetto* felé. Ezen a vidéken már föl van perzselve a nagykiterjedésű gesztenyeföld. Az *Albanello* főkráter szakadatlanul ontja magából a forró látávát s ez a tömeg egyenesen *Palazzetto*t fenyegeti. A legnagyobb a veszedelem mégis *Nicolosiban*, amelynek négyezer főnyi lakosága messze vidékre menekült és templomi zászlókkal processziókban vonul végig, bejárja a templomokat, egyházi szolozsmákat énekelve könyörög szabadulásért. Éppen ilyen nagy a pánik *Belpassóban* is, ahol szintén nagy a veszedelem, ha a kitörés tovább tart. Ebben a községben különösen érezhetők a földrendések.

A földtani obszervatorium számítása szerint eddig az Aetna kráteréből kilencz millió köbméter láva zudult ki s a hatóságok az eddigi kár legalább öt millió lírara becsülik.

Előfizetési felhívás.

Választások előtt feloszlott parlament mellett nagy és fontos szerepe van az olyan független és radikális sajtó-organumnak, mint az „Egyetértés”, amely negyvenöt éven át törhetlen bajnoka volt Magyarországnak önállóságának.

Az „Egyetértés” politikai és külföldi hírszolgálatára elsősorban a legjobban adja a napi eseményeket. Vezető-cikkeit a legkiválóbb publicisták írják, szépirodalmi dolgozatait a magyar litteratura jelesei szolgáltatják.

Az „Egyetértés” olvasói hetenkint teljesen díjtalanul kapják az „Egyetértés Vasárnapját”, mely a külföldi és hazai aktualitásokat hű fényképfelvételekben mutatja be. Ezenkívül a magyar család számára szórakoztató és háztartási tanulságos cikkeket közöl. Az „Egyetértés” előfizetési ára:

Egy hónapra	2 kor. 40 fill.
Negyedévre	7 kor. — fill.
Félévre	14 kor. — fill.
Egész évre	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőket, kiknek előfizetése a hó 31-én lejár, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál sziveskedjenek minél előbb megújítani, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

TÁVIRATOK.

Izvoleszki szabadságon.

Pétervár, márczius 26. (Saját tudósítónktól.) A politikai helyzet annyira tisztázódott, hogy Izvoleszki külügyminiszter hosszabb szabadságra utazhatott. A bécsi orosz nagykövét végkép megválik állásától és helyébe gróf Pahlen hágai követ kerül.

Kormányválság Montenegróban.

Cettinje, márczius 26. Hiresztelik, hogy Tomonovics miniszterelnök le akar mondani. A válságnak állítólag az az oka, hogy a miniszterelnök összeveszett Danilo trónörökösrel, aki a fejedelem jubileuma után hosszabb európai körutazásra készül s ezt a miniszterelnök ellenezte.

Sándor trónörökös mint regens.

Belgrád, márczius 26. Sándor trónörökös tegnap elnökölt először egy minisztertanácsban, mint regens, azonkívül a király nevében tegnap írta alá az első ukázt.

ÚJ DONSA GOK.

NAPIREND. Naptár: vasárnap, márczius 27. Vasárnap. — Róm. kath. és prot.: Husvétvasárnap. — Görög-orosz: márczius 14. Nagybőjt 2. vasárnapja. — Zsidó: Veád 10. — A nap két reggel 5 óra 52 perczkor, nyugszik este 6 óra 20 perczkor. — A hold két este 8 óra 07 perczkor, nyugszik reggel 6 ór 40 perczkor. A miniszterek nem fogadnak. A Petőfi Ház (erekllymuzeum) Bajza-uteza 21. szám. Nyitva naponta 10—4-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — A Képzőművészeti Főiskola kiállítás a Könyves Kálmán szalonjában. Nyitva 9—1 óráig. Belépődíj 40 fillér. — A Nemzeti Szalon tavaszi kiállítása. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Művészeti kiállítás (Váci-uteza 9.) Nyitva 10—8-ig. Belépődíj 1 korona.

Az összes muzeumok és könyvtárak zárva vannak.

Hétfő, márczius 28. — Róm. kath. és prot.: Husvét, Hétfő. — Görög-orosz: márczius 15. Igap. — Zsidó: Veád 17. — A nap két reggel 5 óra 50 perczkor, nyugszik este 6 óra 22 perczkor. — A hold két este 9 óra 12 perczkor, nyugszik reggel 6 óra 56 perczkor.

Az „Egyetértés” Husvétja.

A husvét-i ünnepek alatt egy pár nap most ismét a pihenés és a szórakozásé. Ebből az alkalmából az „Egyetértés” szerkesztősége kellemes időtöltésül 88 oldalas gazdag, tartalmas ünnepi számmal kedveskedik olvasóinak.

A főlapon:

Kossuth Ferenc, a függetlenségi párt nagy-növü elnökének és

gróf Apponyi Albertnek a cikke szól a magyar nemzethez. Tárczarovatumban pedig

Eötvös Károlynak, a legnagyobb magyar író-nak Thaly Kálmán mint költő című tárczáját közöljük.

A főszám e mellett gazdag riportcikkekben és napi aktualitásokban, melyek közül kiemelkedik a függetlenségi párt szövege a magyar nemzethez.

Az első mellékleten:

Mezői Ernő „Társadalmunk és a titkos szavazás” címmel írt egy nagyérdéki politikai tanulmányt, melyben a kiváló publicista tudásának és talentumának egész gazdagságát csillogtatja.

Dr. Ábrányi Kornél a külföldi parlamentekben történt tetlegességekről közöl nagyon érdekes visszaemlékezést. Külön kell kiemelniünk a

dr. Giesswein Sándor kenonok „A béke-egyalom Magyarországon” című cikkét és a

dr. Nagyiványi Fekete Gyula érdekes ismertetését, mely az angolországi szabadságmozgással foglalkozik.

Ezeken a cikkeken kívül nagyon gazdag és magas nivóju szépirodalmi tartalma van ennek a mellékletnek, melyből a következő novellákat és verseket soroljuk fel:

- Várdi Antal: Temetés.
- Benedek János: Husvét-i legáció.
- Kafka Margit: Madonna.
- Hevesi József: Buddhista szerelem.
- Timár Szaniszló: A jelszó.
- Kosztolányi Dezső: Pán ébredése.
- Benda Jenő: Egyedül.
- Simon Viktor: Trisida.
- Vértessy Gyula: Hattyú a parton.
- Nil: Megbüntetem.
- Urai Dezső: Méltóságos bárónő.
- Koroda Pál: Flegeton.
- Déri Gyula: Helgoland Marthá.
- Tuba Károly: Ködön át.
- Nógrádi László: Jánoska.
- Ignotus: Ej.
- Nógrádi Pap Dezső: Orgonavirágok.
- Simon Vilmos: A kelepce.
- Barabás Atala: Hangulatképek.
- Molter Károly: A bulvardon.
- Forbáth Sándor: Báránnyelhes.
- Babits Mihály: Hegeső sirja.
- Molnár Gyula: A baccharat.
- Lesznai Anna: Vártalak.
- Balogh Vilma: Amál története.
- Szebenyei József: Tilly Keate.
- Karafiáth Jenő: Ave Maria.
- Kemény Simon: Fehérfüggönyös szobák.

A második melléklet

hasonlóan gazdag és érdekes tartalma. Ide Zubovits Fedor írt cikket a török nők szabadságküzdelmére címen. Ezenkívül itt találtak helyet a következő versek és novellák:

- Alba Nevis: A feleség.
- Sz. Szigethy Vilmos: A csóka.
- Honthy István: Údvöske.
- Gallovióh Jenő: A gyermek.
- Gács Dezső: A naplegendák.
- Jankovics Marcell: Az új szocialista.
- Abádi Imre: A kibicz.
- Eiek Alfréd: Kis hugom arcképe.
- Molnár Béla: Légy áldott.
- Gáspárné David Margit: Találgán.
- Theurek István: A félbemaradt mellkép.
- Feleki Sándor: Eltörtedtek.
- Vöröss József: A föld násza.
- Mandel Viola: Boldogság.

Husvét

című gazdag, érdekes és aktuális képekkel díszített

képes melléklet

jelent meg. Ezen a mellékleten különösen a politikai képek érdemének figyelmet. Ezek közt az első helyen állanak azok a felvételek, amelyeket

Kossuth Lajos halála napján vettünk fel a temetőben.

Dr. Héderváry Lehel ünnepi beszéde a Kossuth-mauzóleum előtt; ez a czime az első képnek. Az után következik

Justh Gyula és pártíveik a temetőben.

Kossuth Ferenc és gróf Apponyi Albert átvonul a gyászünnepélyről. Két felvételnk van a Kossuth-lakomáról is.

Az egyik a Kossuth-párt lakomáját ábrázolja, amelyen Jankovics Marcell mondta az ünnepi beszédet, a másik a Justh-párt összejövetelét mutatja, amelyen Mérey Lajos volt az ünnepi szónok. Az utolsó parlamenti ülés külső képéről két felvétel készült. Az egyik a háznyagi irodát ostromló tömeget, a másik a botrányról érkező híreket izgottan váró tömeget ábrázolja. A botrány alkalmából közöljük

gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök és gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter arcképét.

Van képünk

A szász király Abbaziában.

A német császár admirálisai körében.

Az angol király Párisban.

A német császárné gyalogsétája a berlini Thiergartenben címmel.

Érdekes portraik

Szendrei Török Vilma grófnőé, aki néhány hét előtt a khedive felesége lett.

Közöljük

Rockefeller John és

Gould Margarie arcképét,

bemutatjuk

az angol törvénytörészek egy régi szokását, továbbá

a Chantecler-napernyő divatát, végül egy

az amerikai hustrót ellen küzdő hölgy arcképét.

A szövegrészből kiemeljük Móricz Pál Paizs Ödön és Zoltán Vilmos írásait.

Lapunk mai számának ára 20 fillér.

— Az „Egyetértés” legközelebbi száma kedden reggel a rendes időben jelenik meg.

— Személyi hír. Gróf Andrassy Gyula tegnap Gabesbe érkezett és ma Medemében és Matmatában volt. Holnapután gróf Andrassy folytatja utazását.

— Királyunk nyolczvanadik születésnapja. Ferencz József király június végével utazik Ischlbe s ott fogja megülni nyolczvanadik születésnapját. Eddig a bajor régensherceg, a román trónörökös és egy olasz királyi herceg látogatása van bejelentve a születésnapra. Edvard király Marienbaddól jövet augusztus második felében érkezik Ischlbe, hogy személyesen üdvözlje Ferencz József királyt. A német császár látogatásának időpontja még nem biztos. Udvari körökben úgy tudják, hogy Vilmos császár nem tett le arról a tervről, hogy személyesen mutassa be Ferencz József királynak Zeppelin kormányozható léghajóját és mihelyt az agg gróf egészségi állapota megengedi és az időjárás is kedvező lesz, valószínűleg késő tavasszal fog a Zeppelin léghajó Bécsbe repülni. Vilmos császár jelen akar lenni Bécsben, mikor a léghajó megérkezik. Ez alkalommal a császár a vadászati kiállítás is meg fogja nézni, de ha a léghajó bécsi kirándulása későbbre maradna, akkor ez a látogatás is halasztást szenved. Vilmos császár a Zeppelin léghajóval Ferencz József király születésnapjára Ischlbe akar menni. Az ischli látogatás után Vilmos császár Ferencz Ferdinánd trónörököshöz utazik Eckartsaubába, ahol tiszteletére fényes udvari vadászatok lesznek az ősz első napjaiban.

— Jenő főherczeg Budapesten. Jenő főherczeg kedden, a hó 29-én rövid tartózkodásra Budapestre érkezik, hogy megjelenjen az itt rendezendő katonai harczjátékon.

— Augusztia főherczegnő állapota. Augusztia főherczegasszony már teljesen felgyógyult s orvosi tanácsra üdülés céljából San-Remóba utazik. A főherczegnő hétfőn, a hó 28-án indul el Budapestről. Férje, József főherczeg, Bécsig elkíséri s onnan egy napi tartózkodás után visszatér Budapestre. Augusztia főherczegnő kíséretében gróf Szápáry József titkos tanácsos, főudvarmester és Majthényi Anna udvarhölgy utaznak San-Remóba.

— Húsvét. A feltámadás diadalmas vége, a megváltás nagy tragédiájának. Az Isteneber feltámadott, tanítványait megszállta a lélek és elszédedének, hogy világgá hirdessék az Igét, a megváltást. A legszebb keresztyén ünnep, mely egybeesik a természet újra éledésével és az anyaföld megtermékenyülésével. A főváros kirakataiban gyöngyszemü, furcsa fülü, kurta farku nyuszikák kukucskálnak csokoládétojások közül.

Virág- és tömjénillat terjeng a levegőben. Vig harangzugás viszi szét a feltámadás hőmhírét. Ünnepi közönség hullámszik a templomból és templomból. Terített asztal várja a kedves vendégeket.

Falun a fiatalság a hagyományos locsolkodással üldözi a leánysereget. Az ijedséget színlelő leányzók sikoltozva menekülnek, de csak azért, hogy biztosan rájuk akadjanak a támadók.

Országszerte hangzik a kortesbeszéd, huzza a cigány, cseng a pohár, folyik „a választási akció.”

Mindenki bizik, remél, örül a kikelet rügy-fakasztó, fűnővesztő balzsamos levegőjében... Húsvét van.

— Kötvetetés. A király a bosnyák-hercegovinai országos vasutak kötelékében álló Bischitzky Jakab vasuti főbiztosnak a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— Gróf Sigray Antal házassága. A következő családi értesítést kaptuk: Madame Markus Daly née Margaret Evans a l'honneur de vous faire part du mariage de sa fille, Mlle Harriot Daly avec le comte Antoine Sigray de Alsó et Felső Surány, membre héréditaire de la Chambre des Magnais, lieutenant dans la réserve du 3me rég. des Hussards de S. M. I. et R. La bénédiction nuptiale sera donnée à New York le 29. mars 1910. New York 725. Fifth Avenue, mars 1910.

Alsó és Felső Surányi Gróf Sigray Antal, a magyar főrendiház örökös tagja, tart. hadnagy a 3. számú cs. és kir. Huszárezredben, örömmel tudatja Miss Harriot Daly-vel, holkogult Markus Daly és neje, szül. Margaret Evans leányával, New Yorkban 1910. évi márczius hó 29-én tartandó házassági egybekelését. Iváncz, 1910. márczius havában.

— A bécsi polgármesterválasztás. Bécsből jelentik: Április 28-án lesz a polgármesterválasztás, amelynek eredményét ezuttal az uralkodó előrelátólag nyomban szentesíti és akkor az új polgármester május közepén fogja megtartatni székfoglalását.

— Ellenségeink. A laibachi községtanács tegnap Lueger emlékére ülést tartott, amelyen Hribát polgármester meleg szavakkal emlékezett meg Bécs város volt polgármesteréről, aki Laibach iránt a nagy földrengés alkalmával szimpátiáját fejezte ki és aki pártjában a délszlávok támogatásának szükségét hangoztatta s arra ösztözkölte őket, hogy a magyarok ellen együtt vegyék fel a harcot.

— Francia lázadás németek ellen. A nagy északkeleti szélben két német léghajó átröpült a francia határon. Ezek egyike Pont a Mousson mellett szállott le. Sokan látták St. Jacob községben a léghajót s százával rohantak az emberek nézni leszállását. Kijött az egész községi képviselőtestület a kerületi rendőrfőnökkel együtt. A léghajó utasait, egy dragonyos kapitányt és három kereskedőt bekísérték a községházára kihallgatás céljából. Azaltal a lakosság megtudta, hogy a léghajó utasai németek és a nép oly fenyegetően kezdett viselkedni, hogy a kerületi rendőrfőnök csendőrséget hozított. Két óra hosszat maradtak a német léghajósok a községházán, míg sikerült a tömeget elosztatni, aztán a léghajósokat elbocsátották.

— A képviselőházi botrány. A rendőri sajtóiroda a képviselőházi botrány ügyében ma a következő hivatalos jelentést tette közzé: Ma kihallgatottak a következő tanuk: Antallik Károly gyorsírói másodfőnök, Beniczky Tamás rendőrfelügyelő, Bonta István nyug. honvédőrnagy, Burgyan Aladár, Csiláry Béla, gróf Esterházy Móricz, Fischer István, Gál András, dr. Halász Zoltán, Hammersberg László volt orsz. képviselő, Illés István hírlapíró, Laczkovich Géza főtterembiztos, Lipniker Pál hírlapíró, Molnár Kálmán gyorsíró-írókornok, dr. Peregriny János gyorsírói másodfőnök, ifju dr. Pongrácz Sándor ügyvéd, Pukoly Móricz földbirtokos, Székely Sámuel lapszerkesztő, báró Thorotzkay Viktor földbirtokos, dr. Tóth Ferenc képviselőházi s-titkár, Jamborsky Dénes terembiztos.

A jövő hét elején alighanem a gyanúsítottakra kerül a sor, tekintve, hogy a további tanú kihallgatások során már nem számít a rendőrség semmi olyasmire, ami ezt az aktanővesztést a legkevésbé igazolná. Ma délben a kihallgatások megszakadnak és a húsvéti ünnepek alatt csend lesz. Ma idézte meg kihallgatás végett a budapesti rendőrség távirati megkeresésére a kalocsai szolgabírói hivatal Nyáry Béla volt képviselőt is, aki azonban, miután a rendőrség nem közölte, hogy mire nézve kíváncsiak a vallomásra, kijelentette, hogy általánoságban nem tesz vallomást. A szolgabírói hivatal most azoknak a pontoknak a közlését fogja kérni a főkapitányságtól, amelyekre Nyáryt kihallgatni kívánják.

A budapesti rendőrség táviratilag megkereste a miskolci rendőrséget, hogy a Miskolci Napló 21-ik számában megjelent „Verekezés a parlamentben“ című czikk iróját tanuként hallgassa ki. A czikk írója Huberth János, a lap felelős szerkesztője, aki a képviselőház ülésén jelen volt. Huberth Horváth Károly rendőrkapitány hallgatta ki, a vallomásáról szóló jegyzőkönyvet pedig a budapesti főkapitánysághoz küldötte.

— A Magyar Hírlap jubileuma. Húsvéti számával a Magyar Hírlap, ez a kitünően szerkesztett népszerű esti lap huszéves fennállásának jubileumát üli meg. Meleg kollegiálitással üdvözlöjük jubiláns lapfársunkat s illusztris czikkíró gárdáját, szerkesztőségét és a lap kiváló főszerkesztőjét, Márkus Miksa udvari tanácsost. A 224 oldalon megjelent, rendkívül tartalmasan szerkesztett ünnepi számba a szerkesztőség és a magyar írói és újságírói gárda legjaván kívül értékes czikkeket írtak: gróf Andrássy Gyula, gróf Hadik János, Wlassics Gyula, Sztéryni József és Windischgrätz Lajos hercege.

— A chicagói áruház katasztrófája. Röviden hírt adunk arról a nagyarányú tüzkatasztrófáról, amelynek Chicagóban egy négyemeletes áruház esett áldozatul. Most erre vonatkozólag újabb távirati tudósítások érkeznek, amelyek híriül hozzák, hogy a tüzvész tizenöt embernek okozta borzalmas tüzhalálát és vagy harmincz ember égési sebeket szenvedett. Az áruház a Fish-Furnishig és társa czég tulajdona volt. Noha nagypéntek volt az áruházban mégis sokan voltak. A tűz szerencsére nem a földszinten, hanem a harmadik emeleten tört ki, ahol éppen ágyongni adtak el. A tűz csakhamar átesapott a lépcsőházra és a harmadik és negyedik emeleten lévő embereknek menekülő útját elvágta. Sokan a harmadik emeleti ablakokból ugrottak le s ezek közül öten meghaltak. Tizen a tűzben égték el.

— Hofrichter profosza. Tuttmann bécsi helyőrségi profoszt, aki tudvalevőleg Hofrichter leveleit kicsempészte, a kalonai törvényszék a rendkívüli enyhítő körülményekre való tekintettel három évi súlyos börtönre és a hadsereg kötelékéből való elbocsátásra ítélte. Hofrichter örök hallgatást ígért Tuttmannak, de most mindent bevallott.

— Török tiszték ellen. Beránsban a helyőrség két török tisztje elrabolt egy tizenöt éves gyönyörű szép szerb leányt, áldozatukat aztán a kaszányába huzolták és megköztözték. Másnap reggel a szerb leány szülei mindent megtudtak és föllárnázták a szerb népet. A török katona lakóházát nem indított vizsgálatot, noha följelentették az esetet. Emiatt a szerb nép a török kaszányára elé vonult és lármásan követelte a bűnök tiszték megbüntetését. Olyan nagy az izgatottság Beránsban, hogy véres zavargásoktól lehet tartani.

— Családi dráma. Szegeden Tombóc Ferenc molnárszegéd fiatal feleségétől különválva élt Tegnep felkereste az asszonyt és kérte, hogy térjen vissza hozzá, de az asszony nem akart urkérésének eleget tenni és bezárkózott lakásába Tombóc szekerczével bezuzta az ajtót és a hajánál fogva kiránczította az asszonyt, de ez a szoknyájában rejtgetett forgopisztolyt előkapva, őt szór az útra lölt. De nem talált. Borzalmas tus keletkezett férj és feleség között. Kik rémesen ősz ezeharapák és rugták egymást. A közbelépő rendőrség választotta szét a verekedőket, kik életveszélyes sérüléseikkel a szegedi közkörházban fekszenek.

— A vasárnapi tiltakozó népgyűlés. A holnap tiltakozó népgyűlést rendező kerületi képviselőlet ma este hat órakor Székely Ferencnek, a belváros takarékpénztár elnök-vezérigazgatójának elnöklésével értekezletet tartottak, amelyen megállapították a holnapi népgyűlés részleteit. A főkapitány ugyi gyűlést, mint az utána következő felvonulás a miniszterelnökhöz tudomásul vette és a rendőrhatalom engedélyt megadta. A felvonulás feltételül azonban kikötötte, hogy a menetnek a Vigadóhoz a Dorottya-utczáig végig a Nemzeti Társaság elő kell vonulnia. E ettől az utvonaltól eltérnie nem szabad. A küldetés visszaérkezése után pedig az Eötvös-téren várakozó közönségnek szét kell oszolnia. A főkapitány figyelmezteti a rendező bizottságot, hogy a gyűlés és a felvonulás tartama alatt gondoskodni tartozik arról, hogy a körend fentartassék és a Eötvös-téren elhelyezkedő közönség a villamos vasuti és a szabad közlekedést ne akadályozza.

— Házasság. Dr. Farkas Győző aradi törvényeséki jegyző eljegyezte Aradon Szilágyi Erzsikét, Szilágyi György aradi iskolaigazgató leányát.

Juszt Rezső eljegyezte Heidberg Margitát Budapestben.

Deutsch Ferenc e hó 27-én vezeti oltárhoz a Dohány-utczai templomban Grünfeld Esztkét.

Dénes József, a Stenografia igazgatója e hó 27-é délelött 11 órakor vezeti oltárhoz Földes Arankát a Dohány-utczai templomban.

Salgó Kornél, Schwarz Rudolf és Társas-czég beltagja eljegyezte Halm Renét.

Hartmann Dező államvasuti mérnök eljegyezte Barok József leányát, Erzsikét, Szécsényből.

Moracsek Lipót bányamérnök e hó 31-én tartja el külvijét Tassy-Betz Mariskával, Tassy-Betz Károly, képviselőházi írói főigazgatójának leányával Ujpesta a katolikus templomban.

Kovács H. Sándor mérnök eljegyezte Bloch Olga néhai Bloch Samu kereskedelmi szaktanár leányát Budapestben.

Dr. Goitein Gábor eljegyezte Weisz Etelkát, Weis Ignáz leányát Budapestben.

Horváth Kálmán, a sarkavideki takarékpénztár tisztviselője eljegyezte Kolb Izabellát, özv. Kolb Jzsefné postamesterőn unokáját Sarkadon.

Kadosa Pál, az Angol Osztrák Bank főtisztviselője ma tartja eljegyzését Freuder Erzsikével, Freuder Pé megbizottsági tag leányával Orosházán. Kadosa P mint közgazdasági író is népszerűségnek örvend s a punk is több értékes czikket közölt már tőle.

Schiffer Henry, a tokaji bortermelők társaságának főkényvelője jegyet váltott Gottfried Samuellaival a kintélyes kereskedő leányával, Heienkével.

— Nászjándékok. Jegygyűrűk legelőnyösebbe Polgár Kálmán műorás ékszertelepen, Budapest, VII Erzsébet-körút 29., I. em. szerzehetők be. Nagy képi album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Az „Ekszkize“ szerkesztősége márczius 28-án (húsvét hétfőjén) délelött tíz órakor a Gutenberg-Othton színtermében matinét rendez. műsor keretében Balassa Jenő (Vigszínház), Nemeth Juliska, Ferenczy Károly (Nagy Endre-kabare), Tar Imre hedűművész, továbbá Meisler Rózsika, Dániel Nándor és Kluger Marcel lépnek fel. A műsor ára 60 fillér.

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

Legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csuz, közvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 2 koronáért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBEN 9. SZ.

Vidéki megrendelések naponta postautósnév mellett teljesíttetnek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és ved-jegyével ellátott készítményeket kéri.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulhatatlan háziszor mindama gyomorhajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBEN 9. SZ.

Vidéki megrendelések naponta postautósnév mellett teljesíttetnek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és ved-jegyével ellátott készítményeket kéri.

Telefon 28-29.

Telefon 28-29.

Posnansky és Strelitz

aszfalt és fedéllemezgyár, Erzsébetfalva

Városi iroda

Budapest, VI., Podmaniczky-u. 27. sz.

Ajánlanak:

„Permanit“

fedéllemez, legjobb tetőfedőanyag, teljesen vízát hatlan, tűzbiztos, szagtalan, rugalmas, nem csöpög, mázolást nem igényel. Kátrányos fedéllemez. Aszfalt fedéllemez Colorit (piros) fedéllemez. Elszigetelő lemezeket. Carbolineumot. Hővédőanyagot. Vállalnak:

fedéllemez és faczement tetőfedéseket, falak szárazzá tételét.

Aszfaltcázást természetes aszfalttal.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Csákó és Kalap.** (Három felvonásos móka. Írták Roda-Roda és Rössler. Bemutatták a Magyar Színházban.) A darabot elég jó hír előzte meg. Bécsben nagy sajtó- és szalon-harcok folytak érte, mert a cenzúra betiltotta, Berlinben szép sikerrel adták, Beöthy igazgató pedig Heltai Jenővel fordította. Heltai Jenő annyi ötletet és vídamságot adott a magából, hogy Rodák bátran vállalhatják társszerzőnek, hármuk között mindenestre a legszellemebbnek. Ha pedig mindeztől kissé pörébbre vetköztetjük magát a német darabot, úgy kissé vékony és vértelen mese keretében sok jó külső megfigyelést, egészségesen vasos torzítást, néhány komikus helyzetet kapunk — és itt aztán a magyar előadás javára beugrott még a Magyar Színház kiváló gárdája, amely művésztelével, kitünő együttesével rendkívül mulattató és gyönyörűen vidám estét szerzett a közönségnek. Roda kis kaszárnya-adomái, Simplissimus történetei és kintinban írt novellás könyvei érdemeltul jó nevet biztosítottak neki. Tolla darabírás közben sem lett elevenebb, élesebb és ötletesebb. Száz meg egy katonahistória rendes alakja a paczozó ezredes, aki nyugdíjba akar menni, de a főherceg dícsérő szavaira előléptetik, a szigorú őrnagy, a képere teremtett legöregebb kapitány s a ranglétrán lefelé egyre kevesebb fegyelem és katonai félszregség; aztán meg az ezredszabóval dolgoztató regimentsmutter, az eladósodott főúri tiszti és a kutyamosók nemzetiségi gárdája — mindez összeharva és mókának feltalálva — bizony régi história. A darab mégis frissen, ötletesen hat, a közönség az egész estét átkacagta, mert az egyes szereplők személyesítői oly nívós játékokat produkáltak, hogy az est egyike volt a legjobbaknak. — A szereplők közül mégis ki kell külön emelni Vágót, Z. Molnárt, Forrai Rózsit, Mészáros Gizát, Fábrián Czéliát, Gerét, Szirmaít, Törzsöt, Pappot, Sebestyént, Tornait, Papirt és Dobit, akik még a többi jónál is jobbak voltak. A közönség dült a kacagástól, rendkívül halás volt színház és szereplők iránt és egész bizonyos, hogy a legtöbb ma esti premió-látogató még egyszer meg fogja nézni a sorozatos előadások felé megindult darabot. (m. j.)

(*) **Az Operaház programja.** A m. kir. Operaház igazgatósa a legközelebbi hetek munkatervében a következő program megvalósítására takszik: A jövő héten a Romeo és Julia részben új szereposztásban kerül bemutatásra, a két főszerepben Sándor Erzi és dr. Székelyhídi Ferenc közreműködésével. Ugyancsak a jövő héten mutatkozik be nálunk Labia Mária grófnő, a hírneves olasz operoénekesnő, aki most a berlini Vig Opera legnagyobb művésznője s akit nemcsak európai, hanem amerikai nagysikerű vendégjátékai révén is ismernek. Budapesten a Lipótvárosi Kaszinó egyik estéjén hallották először. Legjobb szerepei Tosca, Mimi (Bohémélet), Manon, Carmen, stb. Április folyamán továbbá visszatér hozzánk Fein-

hals Frigyes bajor kir. kamaráénekes. a budapesti közönség kedves vendége, aki ezidei föllépései során néhány új szerepben is bemutatkozik nálunk; elsőnek hétfőn, április 4-én a Walkür Wotanját fogja énekelni. Javában folynak immár a Dohnányi-féle Pierrette fátyla című nagyhatású pantomimének próbái. Nemsokára elkészülnek a Lohengrin reprizéval is, melynek czimszerepében Környey Béla nyer alkalmat eddigi sikereinek gyarapítására. Új kiállítással adják majd a Rajna kincsét, lehetőleg mindenben a bayreuthi tradíciók szerint. Músorba illesztik április első felében Zichy Géza gróf II. Rákóczi Ferenc-ét, a czimszerepben Takáts Mihályval. Feinhals vendégjátékai kapcsán a Makrenczos hölgyt először fogja adni V. Krammer Teréz is és új lesz Sebeők Sára a Hugonották Valentiné-jében. Április vége felé ismét sorozatosan előadják Wagner Richard Nibelung-tetralogiáját: a Rajna kincsét, a Walkürt, a Siegfriedet és az Istenek alkonyát. Április 1-től két hónapra szóló szerződéses szabadságra megy Szamosi Elza. Természetes, hogy távolléte alatt az igazgatóság részt vendégek fölléptetésével, részint új szereposztással gondoskodik helyettesítéséről.

(*) **József főherceg és a „Nagyasszony“ szerzője.** József főherceg a budavári palotájában fogadta Szomorj Dezsőt, a „Nagyasszony“ szerzőjét, aki darabjának egy példányt nyújtotta át a főhercegnek. József főherceg nagyon szívélyesen fogadta a magyar író és a többek közt ezeket mondta neki:

— Nagyon örülök, hogy tudtam időt szakítani magamnak egy érdekes történelmi darab szerzőjének fogadására. Magam is láttam a darabot, két ízben is és egészen el voltam ragadtatva. Különösen meglepett a tökéletes korhűség, amely a kiállításban is teljes mértékben érvényesült. A szereplők közül első sorban Jászai Mari tetszett, azonkívül Odry Árpád, aki II. Józsefnek valóban hü képmását nyújtotta: ez volt egyike a legesodálatosabb rekonstrukcióknak, amit láttam. Rendkívül örülök a nagy sikernek, amit — ezt őszintén bevallom — nem is sejtettem, mert a darab nem lármás, hanem inkább finom eszközökkel dolgozik.

A herceg ezután mintegy félóra hosszaiig beszélgetett Szomorjval.

(*) **Színházaink műsora.** A m. kir. Operaház jövő heti műsora a következő: Husvét vasárnapján a m. kir. Operaház és a Nemzeti Színház nyugdíjintézete javára „Aida“-t adják. A czimszerepet ezuttal először énekl Melek Anna. Kedden „Lohengrin“ van műsoron, a czimszerepben Anthesz. Szerdán századik előadását éri Goldmark Károly legfényesebb dalműve, „Sába királynője“. Csütörtökön új betanulással és részben új szereposztással „Romeo és Julia“ kerül színpadra. Julát ez alkalommal először énekl Sándor Erzi, Romeót pedig Székelyhídi Ferencz. Pénteken Labia Mária grófnő a berlini vig opera művésznője, lép föl először nálunk a „Tosca“ czimszerepében. Szombaton az „Elektra“-t ismétlik meg a már ismert szereposztásban. Vasárnap, április 3-án Labia Mária grófnő második föllépésével a „Bohémélet“-et adják, melyben a vendég Mimi szerepét énekl. Hétfőn, április 4-én Feinhals Frigyes bajor kir. kamaráénekes kezdi meg vendégjátékát, még pedig először a „Walkür Wotan“ czimszerepében.

A Nemzeti Színházban hetek óta folynak a Faust-próbák és a műhelyekben hónapok óta dolgoznak az új diszleteken és jelmezeken. Az érdekes, nagy művészi eseményszámba menő reprise április 6-án, szerdán lesz, amikor is teljesen új szereposztásban és rendezésben fogja a Nemzeti Színház közönsége viszont látni Goethe halhatatlan remekművét, amely 1903. június 16-ika óta nem szerepel a színház műsora. Faustot Odry játszsa, Mephisztót Pethes, Margitot Várad Aranka. A szenzációsnak ígérkező előadást dr. Csathó Kálmán rendezi. Holnap, husvét vasárnapján s a jövő héten még szerdán Szomorj Dezső diadalmas Nagyasszonya is színrekerül. Husvét hétfőjére, ugyiszintén esütörtökre, a jövő vasárnapra és a rákövetkező keddre az Amiehez minden asszony ért van kitűzve. Kedden huszonhatodik előadását éri meg A botrány, Henry Bataille szenzációs színműve. Pénteken a Kis-királyok, Abel Hermann szellemes és kacagató vígjátéka van műsoron. Az előadás előtt a Nemzeti Színház személyzete a színpadon ünnepli Helvey Laurát, aki e napon tölti be Nemzeti Színházi működésének negyvenedik esztendőjét. Szombatra a Sári bíró van kitűzve. A délutáni előadások során holnapra, vasárnapra A nagyapó, hétfőre Fedora, a következő vasárnapra pedig a Válgunk el van kitűzve.

A Víg-színház jövő heti műsorában természetesen a legsűrűbben az „Obsitos“ szerepel, amely hamarosan épp oly népszerűvé lett, mint a szerzőnek előző műve, a „Tatárjárás“. Az „Obsitos“-t a holnapi vasárnapon kívül még kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap ismétlik. A „Masa-

mód“-ot holnap délután, továbbá hétfőn és pénteken este, azután pedig a következő vasárnap délután játszzák. A „Kis cukros“, amely hétfőre délutáni előadásul van kitűzve, szerdán éri meg a huszonötödik előadás jubileumát. Huszonhatodik előadása a rákövetkező hétfőn, amely napon délutáni előadásul a „Makranczos hölgy“ kerül színpadra. A Magyar Színházban Roda Roda és Rössler szenzációs sikerű mókája, a „Der Feldherren-lügel“, amelynek Heltai Jenő fordításában „Csákó és Kalap“ ezimen pénteken volt meghívott közönség előtt a főpróbája, a hét minden estéjén műsorra van tűzve. A husvét ünnepek délutánjain holnap, vasárnap „A sásfók“ kerül színpadra mérsékelt helyárral. Husvét hétfőn ugyancsak mérsékelt helyárral először adják „A kuruzsoló“-t.

A Királysínházban Lehar Ferencz szenzációsan nagysikerű operettje, a „Luxemburg grófja“ amely a bemutatója óta állandóan az utolsó helyig eladott nézőtér előtt került színpadra, husvét hétfőjén este jut el harmadik jubileumához, a 75-ik előadásához. A Királysínház e páratlanul álló sikertől operettje, amely a jövő héten is minden este műsorra van tűzve, a husvét ünnepek alatt délután is színpadra kerül ugyanabban a szereposztásban, amelyben minden eddigi előadásán adták. A jövő hét vasárnapján délután a „Jánoska“ kerül színpadra mérsékelt helyárral, hétfőn délután megismétlik a „Tánczos huszárok“-nak az előadását.

Az Uránia M. T. Színház legközelebbi újdonsága Hollandia lesz, melyet Csiklary Béláné irt az Uránia számára. A premiért április elejére tervezi az igazgató és addig Pekár Gyula nagy sikereket elért darabja, a „Napoleon“ szerepel a műsoron.

A Városligeti Színházban husvét vasárnap délután mérsékelt helyárral „A notredamei torony-ór, vagy Eszmeralda a szép cigány leány“, este rendes helyárral „A pesti zsidó“ kerül színpadra. Husvét hétfőn délután „A pesti zsidó“, este „Az erdőszelény“ operett Kury Klára fölléptével van műsoron. Pénteken, április hó 1-én lesz a bemutatkozó előadása Donáth Lajos és Uri Dezső 3 felvonásos „Vízibetűtők“ című eredeti operettjének. Az igazgatóság ez újdonsághoz fényes kiállítást készített.

(*) **Fedák Sári az angol királyi párnál.** Tegnap reggel Londonból Bécsbe tért Fedák Sári, aki a bécsi Johann Strauss-színházhoz van szerződöttve, de Londonban vendégszerepelt. A művésztől londoni tartózkodása idején megkérte gróf Menndorff-Pouilly osztrák-magyar nagykövet, hogy műtődjék közre estélyén, amelyre a királyi pár is megérte megjelenését. Fedák Sárít visszatérte után fölkereste a Neue Freie Presse egy munkatársa, akinek a művésznő lelkesedéssel beszélt Edward király és Alexandra királyné szeretetreméltóságáról.

— Gróf Csekonics nagykövetségi titkár karofogva vezetett be a hatalmas csarnokba, ahol az estély lezajlott, — így beszélt el Fedák Sári élményeit. — Maga a terem is csodálni való látvány volt számomra, annál inkább a fényes vendégsereg. Az első sorban ült a király és a királyné. Teljes két óra hosszat énekeltem magyar dalokat, mert ha abba hagytam, a nagykövet menten megjelent az emelvény mellett és kért a királyné nevében, hogy énekeljek tovább. Kifogytam a dalokból, már semmi nótá sem jutott eszembe, de fáradt is voltam. Ekkor hirtelen hozzám lépett Alexandra királyné, mind a két kezével megfogta jobb kezemet s kérte, hogy táncoljak csárdást.

— Ezer örömmel, felség, — válaszoltam — de nincs partnerem.

— Ugyan hogyan volna, — jegyezte meg mosolyogva Alexandra királyné — itt van gróf Csekonics, ő magyar ember s bizonyára szíves készséggel fog magával táncolni.

Gróf Csekonics kétszer sem mondatta magának, mellettem termett s eljártuk az első csárdást; előbb lassut, azután frisset és a királyné alig győzött tapsolni. Egy magyar cigánybanda játszott hozzá. A végén azt mondta a királyné, hogy el van ragadtatva.

A vacsora után, amelyen én is részt vettem, bemutatottak a királynak. Néhány hízog, elismerő szót szolt notáimról és tánczomról, majd ezt mondotta:

— Nagy örömmel emlékezem vissza az ön szép hazájára, Magyarországra, ahol még mint magyar huszárezredem ezredese trónörökös koromban jártam s felédhetetlen szép napokat élttem át. Ön dalával kedves ifjúkori emlékeket elevenített föl bennem. Köszönöm ezt önnek.

Az estély után gróf Menndorff-Pouilly nagykövet gyönyörű maroquinbőr kiegészítést ajándéko-

zott Fedák Sári aranytól, tekken este zott.

(*) Műveltség és elismerés hangviselek egy-külön kívül képviselői közönség levők közherceg közvezetési ügyosztó java, vegselővel füvánt nytoillettező működők mek kerésvész játéddicsérni. díttációj netikus népelték zongoraveit játsolnak vberlinlásában, kedett Iredményjegyet, kellett a rendezsilete a hogy a műveit magyar válságos lenségű magyar odakün

(*) Művésznő, aki práguit lesz az

(*) Gazdag érdeklő szik... „Elekt... üstök... operet... zat. an Sajó Cmok l A leg rencyek szének Anna Endr

(*) Írók, a czél detés szolg sz., f

(*) Bork... lyek gyög

S

(*) Az R... lása... tele... jery

zött Fedák Sárinak, amelyben apróságok voltak aranytól, türkiszekkel és zafírokkal kirakva. Pénteken este Fedák Sári tótszerdahelyi birtokára utazott.

(*) Magyar hangverseny Berlinben. A német hírodalom fővárosának összes lapjai a legmelegebb elismerés hangján szólnak arról a fényesen sikerült hangversenyéről, melyet a berlini „Magyar művészek egyesülete“ rendezett. A berlini Mozart-terem külső képe is elárulta, hogy nagyjelentőségű művészeti esemény van készülődésben. Előkelő elegáns közönség gyülekezett a pompás terebe. A jelenlévők között *Margaréta Viktória* — *Frigyes* porosz herceg leánya — gróf *Bismarck* Hannah, — herceg *Bismarck* Herbert leánya, — *Tiele-Winckler*, *Szotyény-Marich* László, báró *Goltz* a nejjükkel, ugyszintén a berlini magyar-osztrák kolónia színe-java, vegyesen Berlin főrangú társaságának képviselőivel foglaltak helyet. A hölgyvilág ragyogó látványt nyújtott éppen olyan értékű, mint izléses fölletteikéiben. A hangverseny műsora és a közreműködők művészete teljesen méltó volt elhöz a remek kéréthez. A fiatal *Szycsi József* hegedűművész játékát fölösleges a magyar közönség előtt feldicsérni. *Goldmark* hegedűversenyét, *Arnold* meditatívóját és *Habay Jenő* esárdását adta elő frenetikus hatással, *Marschallko Rózát* is lelkesen ünnepelték. *Brahms*, *Wolf*, *Grig*, *Bizet* stb. dalait énekelte bensőséggel, lélekkel, *Reschofsky* Sándor zongoraművész *Schumann*, *Szendy* és *Sinding* műveit játszotta bravurosan. A tapsoknak és ujjrázásoknak végehossza nem volt s ugy a jelenlévők, mint a berlini napilapok egyetértettek annak konstataciójában, hogy az új egyület a legkedvezőbben illeszkedett Berlin fejlett művészvilágába. Az anyagi eredmény egy vonalon áll az erkölcsi sikerrel. 1600 jegyet adtak ki és még ugyanannyi jelentkezőt kellett visszaszantatani, akik jegyekért ostromolták a rendezőseget. A Berlini Magyar Művészek Egyesülete a fonyes debut által felbuzdulva elhatározta, hogy a jövő szezonban kizárólag magyar zeneköltők műveit fogja előadni. A derék egyesület az egész magyar nemzet hálijára tarthat számot, hogy e válságos időben, amikor minden külső és belső ellenségek összefogott a magyarság gyalázására, a magyar kulturának becsületet s tiszteletet szerezhessen.

(*) Mäder a prágai német színház élén. Bécsi művészkörökben híre jár, hogy *Neumann Angeló*-nak, aki a berlini új nagyopera igazgatója lett, a prágai német országos színház élén *Mäder Raul* lesz az utódja.

(*) Modern színpad. Nagy *Endre* cabaretjének gazdag és változatos műsorát estéről-estére meleg érdeklődéssel fogadja a közönség. Különösen teszik „A jelölt ur vizitál“ című szatíra és az „Elektra-paródia“. A műsor erősségei még: „Az östörkös“, „Az Akadémián“ című parodisztikus operett és a „Virágénekek“ című poétikus dolgozat, amelyet *Medgyaszay Vilma*, *Ferenecz Károly*, *Sajó Géza* és *Papp János* adnak elő. A magánszámok közül egynehány különösen népszerűvé vált. A legnagyobb sikere *Medgyaszay Vilmának*, *Ferenecz Károlynak*, *Sajó Gézának* van, nagyon tetszenek *Németh Juliska*, *Pallay Rózi* és *Hadrík Anna* magánszámai is. A konferencier tisztjét Nagy *Endre* tölti be.

(*) A „Művészet-Társaság“. E ezimen fiatal írók, festők, zenészek szövetsége megalakult azzal a céllal, hogy tagjait közös munkában eszmék hirdetésére segítse. Mindennemű felvilágosítással szolgál *Kún Béla* titkár (VII., Dohány-utca 34. sz., földsz. 6.).

Ellismert kitaláló Fényképészeti Készülékek

saját és idegen szerkezettel. Készülék vételét előljárunk a mi Tanácsadónk elolvasását (384 oldal, 623 képpel, ára K 1.80), melynek szerzője a szakkorlatban legjobban ismert tudományos munkatársunk, *Palocsey Albert*, aki a *Graben-en* 80. sz. alatt levő detailszettinket vezeti és szívesen szolgál mindenemű szakszerű tanácsal.

R. Lechner (Wilh. Müller) cs. és kir. udvari fényképészeti gyár. Fényképintézet Wien, I., Graben 30-31.

IRODALOM.

Lepel nélkül.

Erkölcscrajzok. Írta: Szilágyi Géza.

Hála egy nagyon előkelő és csiszolt stilművészeti magyar írónak, ebben a cikkben az újság-cikk a téma. Az újságcikk, mint önézél. Az újságcikk, mint magában véve érték. Az újságcikk, mint műalkotás és irodalmi produktum. Újságok hasábjain minden héten megjelenik egy-két rövidebb, hosszabb cikk, *Aegrotus* aláírással. A cikkek a hírek élén jönnek s rendszerint a nap krónikájának egyik vagy másik eseményét kommentálják. Szándékosan nem írtam azt, hogy a legnagyobb vagy a legkimagaslóbb események, mert nem szabály az, hogy ezeknek a cikkeknek a témája mindig valami szenzáció legyen. Megesik, hogy *Aegrotus* a legkisebb, eltörpülő jelentőségű esetet veszi tollvégre, hogyha éles, mindig a dolgok felszíne alá látó szemében lát meg valamilyen jellemző vonást. Például: *Drezdában* egy nevelő nő hiába üldözi szerelmével a gazdáját és öngyilkos lesz. *Vagy*: *Nottingham városában* egy *Smith* nevű gazdag ember egész vagyonát ráhagyja a város agaszúzeire. Az egyiket is, a másikat is négy sorban jelenti a távirati iroda, ha valaki véletlenül elolvassa őket, fordít egyet a lapján s már el is felejtette, hogy *Drezdában* és *Nottinghamban* mi történt? *Aegrotus* azonban elolvassa a hírt s mindjárt meglát benne valami mélyebb emberi vonatkozást. És fogja a hírt, és a formatechnikai bravurnak is beillő művészetileg elkezd csiszogatni, köszörülni, addig, amíg az események mögött elrejtőz nyers, belső igazság elkezd sziporkázni, színeket játszani, ugy, hogy ezt a nem látó és a kevésbé éles látású szemek is kénytelenek észrevenni. És pedig ugy kénytelenek észrevenni, hogy ez a színes sziporkázás még is lépi őket. Nem az az érzésük támad, aminek több lappallókban utazó újsághasáb-filozófus a népszerűségét és tekintélyét köszönheti, hogy: „Mennyire igaz van, én is éppen ezt gondoltam!“ *Aegrotus* megveti azt az olcsó hatást, hogy az olvasó fejével gondolkozzék. Hanem éppen ellenkezőleg: az olvasót, a dob-utcai füszerest és a derecskei tanítót kényszeríti arra, hogy az ő élesen disztiníváló, okos, világismerő és elfogulatlanságoktól ment erős koponyájával gondolkozzék.

Levetve az újságró inkognitóját, ezekből az *Aegrotus* cikkekben gyűjtött össze *Szilágyi Géza* — most már a saját nevével szignálva — egy kötetre való. Könyvet, amelyben a témák olyan tarka egyvelegben keverednek, nehéz volna hirtelesen még egyet mondani. Több esztendő krónikájára kell visszaemlékeznünk, ahogy az apró események között felvonulnak azok a figurák is, akik hosszabb, rövidebb ideig megmutatkoztak a szenzációk világszínpadján. Elfelejtett ügyeket kell újra tanulunk: *Wölfling Lipót*, *Saharet*, *Lipót király* viselt dolgai, *Duse Eleonora* és *D'Annunzio* szerelmi viszonya, *Ellen Terry* házassága és más elfakult szenzációk vonulnak el újra előttünk. S arra, hogy ezek a cikkek mennyire irodalmiak, legjobb bizonyosság az, hogy a *Szilágyi Géza* előadásában az elfakult szenzációk megint színt, életelvénséget kapnak, megint érdekesek lesznek s nem lehet meglátni rajtuk az esztendő porát, mely olyan kegyetlenül szokta ellepni a kérdéses életü aktualitásokat. És az egymás mellé sorakozó cikkekkel szimpatikusan bontakozik ki a *Szilágyi Géza* egyénisége, az ő mindent megértése, az ő belénk nevelt erkölcsi, társadalmi elfogultságokon felülemelkedő filozófiája. Két oszlopon nyugszik

ez a filozofia: az egyik a szépség kultusza, a másik az életöröm, a mennél boldogabb, mennél gyönyörűsebb élethez való jog követelése. Ott, ahol ez a hedonista életnézet összeittöközésbe jut az ugynevezett jó erkölcsessel, *Szilágyi Géza* soha sem mulasztja el, hogy a jó erkölcsnek ne adjon igazat. Az ő antimorálja azonban annyira meggyőző és szuggesztív erejű, hogy az olvasó kénytelen elfogadni s egy teszi le a könyvet, hogy már meg is szeretne a pogány életörömet hirdető író.

Benda Jenő

* *Keleti Gusztáv* dolgozatai. A magyar képzőművészet első virágzásának, a hetvenes és a nyolcvanas évek művészetének volt legkitünőbb kritikus *Keleti Gusztáv*, maga is elsőrendű festőművész korának s jóformán az egyetlen, aki akkor tájban teljes elméleti és gyakorlati képzettséggel s az előadás írói művészetével szót a képzőművészet akkor aktuális kérdéseire. Művészeti tanulmányai nyomatékos szabályozói voltak az egykoru művészi mozgalmaknak s ezért valóságos műtörténeti jelentőségűek. A Kiszfaly-Társaság hasznos szolgáltatott telt tehát, mikor *Keleti* művészeti dolgozatait *Várdai Béla* szakavatott és nagy gondal végzett szerkesztésével egy vastos kötetben kiadta. E kötetben benne vannak *Keleti*nek egyes művészekről s egyes feltünőbb művekről szóló tanulmányai, tárlatismertetései közül a nevezetesebbek, *Budapest művészi falképeinek* ismertetése, *szobraink* történetéhez való fontos adalékok. A hetedfészáz lapra terjedő kötet a *Franklin-Társulatnál* jelent meg, ára füzve 8 korona, vászonkötésben 9 korona 60 fillér.

* Az „Uj Idők“ husvétja. Gazdag és változatos tartalommal jelent meg az *Uj Idők* e heti száma. *Herczeg Ferencz* gyönyörű regényét, „A fehér páva“-t folytatja, *Biró Lajos*, *Kisbán Miklós* és *Farkas Pál* novellát írt, *Alexander Bernát* pedig cikkeit. *Horkayné* hosszas hallgatás után újból megszólalt az *Uj Idők* hasábjain és elms megjegyzéseket füz az aktuális eseményekhez. Az önkéntes naplójában a katonai élet pompás humoru rajzát kapjuk. *Kompáthy Jenő* hagyatékából találunk verset, míg az illusztrációk között *Mária Dorottya* királyi herceggasszony képét is közli a lap, amint *Alesuthi* műtermében fest. Színházi felvételek, a *Héderváry* kastély és egyéb aktuális képek mellett még apróbb cikkek, *Mühlbeck Károly* tréfas fejlécei, stb. egészítik ki a lap magas színvonalu tartalmát. Előfizetési ára negydedévre 4 korona. Mutatványszámot kérésre díjtalanul küld a kiadóhivatal, *Budapest, VI., Andrássy-ut 10.*

* Az „Ország-Világ“ husvétí számát szűzhusz kép díszíti, amely a rendes 20 oldal helyett 58 oldalnyi tartalommal jelent meg. Legfőbb ékessege a koalíció volt miniszterelnökének, *dr. Wekerle Sándornak* cikkek, amelyben városaink fejlődéséről felette tanulságos megjegyzéseket közöl. A husvétí szám 120 képe egymagában bőséges szórakozást nyújt rendkívüli sokféleségével. Jó része *Temesvári* különféle középületeit mutatja be abból az alkalomból, hogy *dr. Telbisz Károly* nemrég ünnepelte polgármesteri állása betöltésének 25. éves jubileumát. Ugyanezért látjuk *Telbisz* egykori és mostani arcképeit és *Reményi* remek szép plakettjét, melyet az ünneplés alkalmára művészi ihlettel készített. A velencei izgató pör tárgyalását három képen kapjuk. Bemutatjuk *Napoleon* házasságát *Mária Lujzával* egykoru festmény után. A lakodalom százéves fordulója lesz április 2-án. *Gyönyörű* szentkép-festmények reprodukcióját kapjuk *Murillo*, *Greuze*, *Rodriguez*, *Van Dick*, *Palma Veccio*, *Seilla* és sok más elsőrangú olasz festőtől. A budapesti jözséfvárosi és az ürömi kálvária képei, valamint a husvétí rejtvenypályázat eredményének közlése egészítik ki az „Ország-Világ“ husvétí számának ritka gazdag képgyűjteményét. A szövegrész méltán versenyre kellet a dus képekkel. Legjelesebb íróink sorában a husvétí számában cikket találunk *Barát Ármintól*, *dr. Bányász Lászlótól*, *Balla Ignácztól*, aki *d'Annunzio* szépséges *Pescarai* novellát fordítja, *Pálffy István*-tól, *dr. Falk Zsigmond*tól és másoktól. Verset írtak: *Császár Imre*, *Szabolcska Mihály*, *Ábrányi Emil*, *Kampis Mária*, *Bodor Aladár*, *Büky György*, *Nil*, *Gyóni Géza* és *Hangay Sándor*. Változatos rovatok tartják még ezt a felette szép husvétí számot, amelynek mindössze 40 fillér az ára. Szívesen megküldi bélyegeket ellenében is az Ország-Világ kiadóhivatala, *Budapest, V., Hold-u. 7.*

* A „Vasárnapi Újság“ március 27-iki, husvétí száma művészi színes képmellékletet ad, a most mindenütt nagy becsre jutott *Greconak* egy a szépművészeti Muzeumban levő képét. A szám közl még husvétí képet *Kacziány Ödöntől*, eredeti rajzot *Garay Akostól*, képeket *Kossuth halálának* évforduló ünnepéről, a *vigadó* választójogi gyü-

BŐRBAJOKAT,

bőrkiütéseket, daganatokat és sebeket, a melyek vérszegénységből erednek és nem akarnak gyógyulni, a

Scott-féle Emulsió

szüntet meg legjobban. A leg-tisztább alkotórészek, a melyek izletes módon könnyen emészthető krémmé egyesítettnek a ki-ló SCOTT-féle eljárás által, a

SCOTT-féle EMULSIÓ-t

a legkiválóbbá tették és kétségbevonhatatlan hirnevet biztosítottak számára ezeknél a bajoknál.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halast — kérjük ügyelőnkben vennni.

lééről, az Obsitos vígszínházi előadásáról, a Nemzeti Szalon kiállításáról stb. Szépirodalmi olvasmányok: versek Szabolcska Mihálytól, Lampérth Gézától, Telekes Bélától, elbeszélés Möriz Zsigmondtól, regényfolytatás Szemere Györgytől, történeti korrajz képekkel a párisi kommunáról Rákosi Viktortól. Egyéb közlemények: Szinyei József arcképe, czikk és kép Helfert báróról, czikk a legregibb magyar kártyákról, virágvasárnapi kép s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy kor., a „Világ-krónika”-val együtt négy kor. 80 fill. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. kerület, Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanott rendelhető a „Képes-Néplap”, a legelősebb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* „Az En Ujságom”. Husvétrá felébredt már téli álmából Tányértalpu koma, a Maczkó-nemzetség híres-neves ivadéka és most kezdi elmondani mulatságos kalandjait, amelyek észak-sarvai utazása közben megtörténtek vele. Mert Tányértalpu koma nem afféle maradi maczkó és ami új dolog csak történik, abból ő is kiveszi a részét. Boos Bálint, a nagy maczkó-nemzetség íródeákja írta meg ezt a multságos történetet, amelyen kívül még tömredek mókát, kedves történetet, verset, elbeszélést találunk Pósa bácsi pompás gyermeklapjában. Mutatványszámot kérésre díjtalanul küld a kiadóhivatal Budapest, VI., Andrassy-ut 10. Előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér.

Egész országban jó hírnevű
Koch I.-féle törv. védett „Európa” szabászati rendszerrel **5 óra alatt** garancia mellett tanulhat bárki mindenféle **női ruha szabást 15 kor.-ért.** Nap-, esti tanfolyamok — Az „Európa” szabászati 5 korona utastással is megrendelhető.

KOCH I., Budapest,
VI., Petöfi-utca 5.

FŐVÁROS

( ) A fogaskerekű vasut husvétja. A fogaskerekű vasut husvétit forgalmát a fővárosi tanács olyképpen bővítette, hogy az időjárás kedvező volta esetén egy a városmajori, mint a svábhegyi állomásra felőránként indítottak vonat.

( ) Az Emmerling-szerződést felbontották. A hirdetésügy rendezésére alkotott szabályrendelet elfogadásakor a közgyűlés kimondotta azt is, hogy a közterületek használatára Emmerlinggel kötött szerződést azonnal felmondja, mielőtt az új szabályrendeletet a kormány jóváhagyja. A jóváhagyás megtörtént s a főváros az Emmerling-féle szerződést egy évi határidővel felmondotta.

( ) A Sáros-fürdő építése. A pénzügyi bizottság legutóbb a Sáros-fürdő építésének a költségvetését nem fogadta el, hanem visszaadta a pénzügyi igazgatónak azzal, hogy a költségeket, amiket 5.150.000 koronában állapítottak meg, megfelelően redukálja, hogy a leszállított költségvetéssel a fürdő rentabilitása biztosítva legyen. Az igazgatónak megfelelően, új alapon elkészítette a számításait, a költségeket a lehetőség szerint redukálta és husvét után terjeszti újra a pénzügyi bizottság elé.

EGYESÜLETEK.

( ) A Gyorsiró-egyesület tanfolyamai. Az Országos Magyar Gyorsiró Egyesület áprilisi tanfolyamaira megkezdődtek a beírások a parlament gyorsirók vezető Gabelberger Szakiskolában (csakis VI. ker., Liszt Ferenc-tér 10. sz.). A június 30-iki záróvizsgáig teljesen elsajátíthatják a növendékek a magyar, vagy német levelező-, vagy vitagyorsírást, a gépirást többféle írógéprendszeren, továbbá résztvehetnek a mindkét nyelvű fogalmazási (levelezési) gyakorlatokon. A növendékek a záróvizsga alkalmával egyesületi oklevelet nyernek és díjtalanul vehetik igénybe az egyesület állásfoglalását.

( ) A Magyar Jogászegylet elhatározta legutóbbi közgyűlésén, hogy a vidéki fiókegységek alapításával s vándorgyűlések tartásával fogja szorosabban magához kapcsolni. Az első ilyen vándorgyűlést április hó 11-én fogja megtartani Pozsonyban.

( ) A Magyar Urinók Egyesülete hivatalos helyiségét Muzeum-körut 6. sz., I. em. 9. ajtó szám alá helyezte át, ahol egy előszoba, tanácskozási terem és irodából álló helyiség áll további intézkedésig az egyesület rendelkezésére. Hivatalos órák: naponta délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig vannak.

( ) Asilo Clotilde. Fiumében az Asilo Clotilde jótékonyági egyesület fennállásának huszonöt éves évfordulóját ma ünnepelték meg. Az emlékülnepezen Klotild főhercegnasszony és családja képviselőtében Szirmai Sarolta grófnő udvarhölgy jelent meg, kit gróf Wickenburg kormányzóhelyettes és neje fogadott. A növendékek gazdag husvét ajándékokat kaptak.

Ügyvédi és bírói vizsgára, az ősszel jogi vizsgákra, államszámvevőtanai államvizsgákra gyorsan biztos sikerrel készülhet el

Dr. Erős Vilmos

jogi szemináriumában
Budapest, VII., Wesselényi-utca 13. Telefon 118-57

Nem téveszthető össze hasonló intézetekkel.

Fiókiintézet: Kolozsvár, Paris-utca 11.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Takács Zoltán kiadatlása. Jelentettük a mi nap, hogy dr. Takács Zoltán a budapesti rendőrség kértére Zürichben tartóztatták. Takács Zoltán arra kérte budapesti ügyvédjét, hogy akadályozza meg kiadatását, mert ő már nem magyar állampolgár. A rendőrség azonban kiderítette, hogy dr. Takács Zoltán folyamodott ugyan két évvel ezelőtt a magyar állampolgári kötelekől való elbocsátásért, de időközben megfordult ismét Magyarországon s így a törvényes föltételnek, amely hosszabb ideig tartó és megszakítás nélküli külföldön való tartózkodást kíván meg, nem felelt meg s így még most is magyar állampolgár. A kiadási eljárást ennek folytán már meg is indították.

§ Kragujevics Spázó bünygye. A budapesti büntető törvényszék esküdttörvénye egy ízben már tárgyalta a gyilkosság és rablás, valamint lopás büntetvével vádolt Kragujevics Spázó joghallgató bünygyét. Ítéletre azonban akkor nem került a sor, mert a bíróság dr. Desy Géza védő indítványára elrendelte az iratoknak az igazságügyi orvosi tanáchoz leendő felterjesztését, hogy ezek állapítsák meg, hogy a Berlinben halva talált Engel Gyula sajtkereskedő halálát öngyilkosság vagy pedig büntető okozta-e. Együttal több tanúnak beidőzését is elrendelte az esküdttörvény. Az igazságügyi orvosi tanács véleménye a napokban érkezett le a büntető törvényszékhez és dr. Mikovics Lajos esküdttörvényi főtárgyaló elnök Kragujevics Spázó bünygyében az újabb főtárgyalást május 17-től 21-ig terjedő rendkívüli esküdttörvényi ülészakra tűzte ki.

RÓZSÁK

Hároméves magasztörzű erős koronafák, szabadföldben nyári szemés, — egy darab tíz darab üvegházi példánnyal felér, amilyent a kereskedő kertészek adnak el, mert az két-három év alatt elpusztul, míg ez tizenöt évig is kitart. — Hőféhértől a legsötétebb bíborbárony pirosig változó színekben, kiállításokon aranyérmekkel kitüntetett, majdnem mindenik egész nyáron virító legnemesebb fajok. Kereskedő kertészeknél ilyenek 3—4 koronáért is ritkán kaphatók darabonként. — Ára: 12 darab 15 korona, 100 darab 100 korona. Készlet még tízezer darab. — Ismételőknak árkezdvezmény.

Czím: „NAGYLAPOSI RÓZSATELEP”
kezelősége, posta: Kőly, Biharmegye.

SPORT:

Alagi versenyek.

— Első nap. —

Az eseményekben gazdag nyolcz napos tavaszi meeting holnap, husvét vasárnapján veszi kezdetét Alagon, ami együttal a hivatalos versenysezón kezdetét is jelenti a monarchiában. Mióta az Urlovasok Szövetkezete égisze alatt a kies alagi pályán versenyek tartatnak, oly nagy izgalom sosem előzte meg annak kezdetét, mint az idén. Ezt a nagy érdeklődést indokoltknak is tartjuk, mert oly sikerült vezetési listát rég nem láttunk, mint amilyen mindjárt az első napra össze van állítva.

A meeting legjobban díjazott két futama a Rákosi díj és a Nagy alagi akadályverseny s e két értékes zászlók közti konkurrenzia köré csoportosulnak a sikeresnek ígérkező kisebb díjazású, de nem csekély jelentőségű versenyek. A mindenkinek megelégedésére működő vezetőség szenzációs propagandiacím-jújtásával nemzetközi versenyek színvonalára emelte az alagi meetinget, midőn pályáit megnyitotta minden országbeli lovak számára.

Istállótulajdonosaink felismerték ezen ujítás nagy horderejét s közülük többen vásároltak külföldön már előnyösen szereplő hurdlereket és steplereket, de itthon tenyésztett anyaguknak is lehető legjavát küldik a küzdelemben.

A megnyitónap programjának megbeszélésére áttérve, azt látjuk, hogy a nap chief eventjében, a 10.000 koronával dotált Rákosi díjban nem indulnak sem az idegen tulajdonban levő, sem a külföldön vásárolt kombattások s legfőképpen csak a nálunk már pár éve futtató román istállótulajdonos: Negropontes Gy. indit két lovat s ezután a verseny sorsa a mi lovaink közt fog eldőlni, mert a két román ló: Lovely és Tina még nem mutatott annyit hazájában, hogy sikerrel vegye fel a küzdelmet a mieinkkel. Áttérve a mi lovaink képességének megbirálására, Rolande 69 kilóját — képességeit ismerve — nem tartjuk soknak s ellene csak a korai terminusra való tekintettel lehet kifogásunk, amennyiben az ismerint hátrányára van a kanczának. Palóczkirályról, mióta a teherközlés megjelent, mint a verseny „titkos tip”-jéről beszélnek. A Bay Ronald-mén mindjárt az elsők között volt a fogadási listán, daczára annak, hogy napról-napra a legkülönbözőbb hírek jelentek meg róla, melyek azonban cseppet sem ingatták meg a fogadók bizalmát s ma harmadik helyen áll a listán. Legutóbbi nagy próbájánál pedig teljes mértékben kielégítette istállóját, amennyiben a teljesen fit ló benyomását keltette, játszi könnyedséggel oldva meg a reá bizott feladatot. Halupsa ugy látszik még nem egészen otthonos a gáton. A két Szemere-ló: Finstergrün és Flapdoodle-ról csak szombaton lett határozva, hogy melyik indul s a választás Flapdoodle-ra esett, melynek startolása eseten eminens esélye van arra, hogy mint győztes kerüljön ki a küzdelemből. Pengő, ha a róla elterjedt hírek igazak, könnyen keresztül huzhat minden kombinációt s meglepetést szerezhet a Rákosiban. Ferroniére kora tavaszi ló s mint emlékezetes, tavaly ily időtájt aratta legszebb diadalait és tekintve azt, hogy kedvező sulya van s a gúttól sem idegenkedik, könnyen magához ragadhatja a pálmát. Péda csak vezetőlonak van szánva Palóczkirály számára s így nem is veszszük kombinációba. Összefoglalva az elmondottakat, végeredményben bizalmunk

Palóczkirály

felő fordul s a Péchy-lovat tartjuk az idei Rákosi-díj nyerőjének, de nagyon közel várjuk hozzá Flapdoodle-t, Ferroniére-t és Rolande-t.

A többi futamok közül az Anatole-akadályverseny és a Vecsési díj (gátverseny) említhető meg. Az előbbi 3000 korona díjazású, távjá pedig

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatu valódi áldás gyomorbagyosoknak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen
rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

3200 méter s rendszeren a Nagy alagi előpróbájának tartják. Kiemelkedő esélyt adhatunk itt Polpettának, helyra pedig Paff és Dsidás várható, míg a Veszési díjban kedvező sulyával Alabárd, továbbá Royalty, Hiu és a Bohoczny-lovak (Belle Reine, Rengateg) a chance-os pályázók.

Jelöltjeink:

- I. Nowalny-ist. — Lorum — Kétes.
II. Pejacsevich-ist. — Isis.
III. Palóczkirály — Flapdoodle — Ferronière.
IV. Polpetta — Dsidás — Paff.
V. Alabárd — Royalty — Hiu.
VI. Oberbayer — Guist-ist. — Sweet.

Második nap.

A husvét második napi programmon kisebb jelentőségű futamok vannak, de azért elég vonzerővel bírnak. Legjobbban vannak díjazva a Cserháti handicap és a Kereszturi akadályverseny handicap.

A Cserháti handicapban nem fog nagy mezőny startolni, azonban a résztvevők mindegyike biztató teljesítményekkel bír. Első chance-a a Dávid-istálló kiküldöttjének (Maillant, Sötétkapu) van Perkata előtt, míg a Kereszturi akadályversenyben — melyben szintén csak kevés résztvevő lesz — Bon Garcon a jelöltünk Tinkabelle előtt. Megemlítjük még a napot bezáró Husvét díjat, melyet mértföldre futnak s jelöltünk benne Fricška a Jankovich-lovak (Szemtelen, Piroskiraly) és Kétes előtt.

Jelöltjeink:

- I. Bartos-ist. — Segantini — Gerő.
II. Dávid-ist. — Perkata.
III. Alabárd — Esz — Rengateg.
IV. Bon Garcon Tinkabelle.
V. Jesuite — Orgazda — Lánzerdorf.
VI. Fricška Jankovich-ist. — Kétes.

(C) A Surrey Wanderers veresége. A mai nemzetközi mérkőzést látva, eszünkbe jutottak az angolok első vendégszereplései, amidőn ugy vágták be egymásután a gólokat, mintha nem is vélelmezte volna a kaput senki sem. Elmultak a régi jó idők, megszűntek a gólkordok is. A legkiválóbb angol csapatok is, mint a világhírű Corinthiánok, az oxfordi és cambridgei egyetemeken képviseltek, csak csakély goalarányu győzelmeket arattak felettük, nem csoda tehát, hogy a Surrey Wanderers első szereplése kudarcra vezetett. Az angol grófságnak ez az állítólag legjobb csapata semmi különöseket se produkált. Alapos eszlődással távozott az angol játékra éhezett publikum. Ilyen mérkőzést akármelyik első osztályu bajnok is látunk. Annyi tény, hogy a B. T. C. jobb volt, nemcsak a 2:1 eredmény alapján. A legtöbbször esmerés illeti ezért a fényes győzelemért a magyar csapatot, melyhez fogható még sohasem aratott. Az angolok játéka lehet, hogy a hosszú utazás nyomai mutatkoztak, lehet, hogy nem vitték be minden tudásukat, az is biztos, hogy leggyengébb összeállításban játszottak, legjobb erőiket vasárnapra, főleg pedig a Ferencvárosiak ellen tartották, de ez nem von le semmit a B. T. C. győzelmének értékéből. Husvét vasárnap délután fél 3 órakor a MAC-NSC bajnoki matche után a Surrey Wanderers második mérkőzése lesz fél 5 órakor a MTK-vel a millenáris pályán. Isz László (BTC) bíráskodása mellett. — Husvét hétfőn fél 3 órakor a BTC-UTE Corinthián-díjert lejátszódó matche után fél 5 órakor a Surrey Wanderers harmadszor játszik, ezuttal a FTC-val, Fehéry Ákos (Csepel) bíráskodása mellett.

(C) Sport-cabaret. A husvét vasárnapján este fél 9 órakor a Fővárosi Vigadóban megtartandó sport-cabaretben a Surrey Wanderers angol football-csapat két tagja is részt vesz. Ezzel a programmal teljes lett. A conferencier, Nagy Endre nyitja meg az estét, majd a Törökvs-dalárda negyven taggal szerepel. Utána Huszár Károly lép fel, majd Németh Juliska cabaret-művésznőre kerül a sor. Gáspár Antal karrikaturákat rajzol. A dílettánsok sorában a MAC. Ismert cabaret-gárdája előadja Támedly Mihály „Goal” című dalképét, amelynek női szerepét Németh Juliska huga, Tonesika kreálja. Végén sport-vonatközúsi mozi is lesz. Belépőjegyeket a millenáris pálya ónzttáránál is árúsítanak. A cabaret után tánc lesz.

(C) Sportvilág. A „Sportvilág” című szaklap, amely az embersport összes ágaival foglalkozik, egybeolvadt a „Hétfői Sportlap”-nal s április 4-ikétől kezdve hetenkint kétszer jelenik meg: hétfőn korán reggel a vasárnapi eredményekkel és pénteken délelben a jövő vasárnapi eredmények programjával. A hétfői kiadás egyes számainak ára tíz fillér, a péntekié hat fillér. A lapnak Iszer Károly a vezetője, a felelős szerkesztője pedig Maleczki Román.

Kifejezetten Forman-t kérjünk. Sok az utánzata.

KÖZGAZDASÁG.

Mire lesz jó a konstantinápolyi kirándulás? Budapest, márczius 26.

Az az utazási terv, amely most foglalkoztatja a hazai közgazdasági és társadalmi köröket, s amelynek célja közvetlen az, hogy visszaadja a török gazdasági és társadalmi köröknek mult évi látogatását, közgazdasági életünk nemzetközi viszonylatai szempontjából igen nagy jelentőséggel bír. Sokkal nagyobb, hogysen azt az előkészületek esdesen menetéből következtetni lehetne. Kétségtelen ugyanis az, hogy eltekintve attól a szoros történelmi viszonytól, amelyvel Törökországgal évszázadokon át voltunk, nemzetgazdasági szempontból is rendkívül nagy fontossággal bír ránk nézve Törökország, különösen most, amikor az alkotmányos berendezkedés után ez a hatalmas, természeti kincsekben bővelkedő keleti állam a modern értelemben vett gazdasági kultúra utjára lép.

Nem lehet közönyös előttünk az, hogy akkor, mikor Nyugatról teljesen kiszorít bennünket Ausztria ellenséges gyűrűje, mikor saját fogyasztási piacunkon élet-halálharcot kell vívnunk az osztrák versenynyel: ilyen körülmények között a közvetlen Keletnek kulturális szempontból is legerősebb állama barátságos, vagy ellenséges viszonyban van-e velünk. Sajátságos, hogy a török hődolság évszázados keserőségei jóformán teljesen elenyészett néptükből. Noha a kulturális és gazdasági élet terén századokkal vetett bennünket hátra a törökökkel vívott folytonos harcunk, mindazonáltal a törökökben ma is inkább testvéremzetet, mint ellenséges népet látunk. Ugyanilyen érzelmekkel vannak irántunk odalent a Márványtenger partjain, amit a magyar emigránsokkal szemben tanúsított nagylelkű viselkedésük is fényesen igazol. És ha az annexió miatt kitört keleti bojkott-mozgalom a magyar árukat is érintette, az nem egyenesen ellenünk irányult, hanem folyt abból az átkes „egyesítés” külképviseleti rendszerből, amely a külföld előtt állandóan beolvastt bennünket Ausztriába. De ugyanez a bojkott megmutatta azt is, hogy gazdaságilag milyen érzékeny sebeket üthet rájunkt Törökország esetleges ellenséges magatartása.

Ha Törökországgal való gazdasági rellézióinkat vizsgáljuk, azt látjuk, hogy szegényes külkereskedelmünknöknek éppen nem jelentéktelen részét teszi ki a Törökországgal való kölcsönös áruforgalmunk. Behoztunk ugyanis európai Törökországból 4.360.549 korona értékű árut, míg ázsiai Törökországból a behozatalunk 2.923.809 koronát tett ki 1908-ban. A török birtokokról tehát behoztunk 7.284.358 korona értékűt. Ezzel szemben kivittünk európai Törökországba 10.536.695 korona értékűt, míg ázsiai Törökországba 4.255.485 korona értékű árut, úgy hogy a török birtokokra összesen 14.792.180 korona értékű kivitelnök esik 1908. évben. Már magában véve ezek is jelentékeny összeget tesznek ki. Hogyha azonban az áruforgalom részleteibe hatolunk be, azt látjuk, hogy csupa olyan árucikkekből van jelentékeny kivitelnök, amelyekből kezdő iparunk máris rászorul az exportra,

egy hogy e fontos piacok elvesztése esetén megfelelő iparágunk is a pusztulás szélére jutna, mert Nyugaton azoknak többé piacot nem teremtünk. Jelentékenyebb kiviteli cikkekünk voltak ugyanis 1908-ban a következők:

Table with 3 columns: Item, European (Európai) value, and Asiatic (Ázsiai) value. Rows include Cukor, Fa, szén és tőzeg, Gabona, hüvelyesek, liszt, Vágó és igásállatok, Italok, Ásványolaj, Gyapju és gyapjuáru, Bőr és bőráruk, Vas és vasáruk, Járművek, Vegyészeti segédanyagok.

Mint ezekből a főbb tételekből látjuk, Törökországgal való külkereskedelmünk olyan jellegű, hogy annak elvesztése nemcsak ipari, hanem mezőgazdasági életünkre is pótolhatatlan csapás lenne. De mutatja ez a kimutatás azt is, hogy oly cikkekkel versenyzünk, amelyekből a nagyiparos államok majd mindegyike a keleti piacokra veti termelési feleslegét, úgy hogy a magyar kivitelnök igen erőteljes idegen versenynyel kell megküzdenie.

Az adott viszonyok között kétszeresen fontos a török fogyasztó piacz jóindulatának a megnyerése. A legutóbbi külpolitikai események hatása alatt ugyanis a közhangulat az osztrák-magyar kereskedelem ellen fordult, s ezt a helyzetet alaposan ki is használja a maga javára az idegen konkurencia. Kivitelnök ugyanis hanyatló tendercziát mutat. Volt:

Table with 3 columns: Year, European (Európai) value, and Asiatic (Ázsiai) value. Rows for years 1904-ben, 1905-ben, 1906-ban, 1907-ben, 1908-ban.

A törökországi piacz tehát — amint a legutolsó év statisztikája mutatja — a mi szempontunkból meg van támadva. Nagyon nehéz lesz visszahódítani még ezt a veszteséget is, amit szerencsétlen külpolitikánk miatt szenvedtünk el. Pedig a magyar nemzetgazdasági életnek jóformán egzisztenciális kérdése az, hogy ne csak az elvesztett területet hódítsuk vissza, hanem minél előbb és minél nagyobb új hódításokat tegyünk. Erre pedig akkor, mikor elsősorban érzelmi momentumok miatt veszítettünk tért, legalkalmasabb eszköz a személyes érintkezés, amikor a két nemzet rokonfaji tulajdonságai a közvetlen érintkezés melege által egymásra találhatnak és éppen az érzelmi közösségnek fogva felfedezik azokat a pontokat is, amelyek a két nemzet érdekközössége is kifejezésre jut. Azért fontos az, hogy gazdasági és társadalmi körünk legértékesebb képviselői tömegesen vegyenek részt a most készülő tanulmányuton, hogy így is dokumentálhassuk a most felújuló régi török-magyar fegyverbarátságot és szorosabbra fűzzük a már meglévő gazdasági és kulturális kötelékeket. Erre lesz jó a konstantinápolyi kirándulás Kármán Aladár.

Hüttl Tivadár — (udvari tanácsos lesz. A király, mint értesülünk, Hüttl Tivadart, a legérdemesebb magyar kereskedő egyikét, legközelebb udvari tanácsossá nevezi ki. Ez a kitértetés kereskedői körökben osztatlan örömet fog kelteni, mert Hüttl Tivadár azok közé az emberek közé tartozik, akiknek ellenségeik nincsenek. Ritka értékes életpályát futott meg. Nagy szakértelmével és kitartó szorgalmával porcellán-tüzetét a legelső köze emelte föl. De nemcsak mint kereskedő, hanem mint iparos is szolgálta a magyar közgazdasági életet s úbudai gyártelepét is csakhamar hi-

ressó tette. E mellett azonban minden idejét a köz javára szentelte. Hosszu idő óta alelnöke volt a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarának és alelnöke a Budapesti Kereskedelmi Testületnek. Mindkét helyen igen nagy és maradandó alkotásokban gazdag tevékenységet fejt ki.

Fiume város kölcsönét jóváhagyták. Fiume város huszmillió kölcsönügységét, mint ismeretes, a Pesti Kereskedelmi Bank vezetése alatt álló konzorcium bonyolítja le. A város, mint azt annak idején megírtuk, az említett konzorciumtól 20 millió korona kölcsönt vesz fel. A fiumei raprezen-tanza határozatát, mint értesülünk, a belügyminiszter jóváhagyta s a kölcsönügylet lebonyolításánál most már nincs semmi akadály.

Bankigazgatók Párisban. Walder Gyula, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület agilis igazgatója nemrégiben Párisban járt. Azután haza jött, mostanában újra kiment. Vele egyidőben utazott Párisba Széll Kálmán is, a Magyar Jelzálogbank illusztris kormányzója. Mintán ezek az urak ilyen időtájt nem igen utaznak mulatságból, de meg pénz se visznek a francziáknak, hát nyilvánvaló a következtetés, hogy üzletileg járnak a Szajna partjára és pénzt akarnak onnan haza hozni. A Jelzálogbank már azon alapításával összefüggő relაციókat fogva, melyet ugyancsak alapítása óta Franciaországgal fentart, zálogleveleink és községi kötvényeink mindenben erős piacot tudott teremteni Párisban, a Hazai Takarékpénztár azonban eddigelé ezimleteit a vámkülföldön, főleg Hollandiában, Svájcban és kis részben Németországban helyezte el. A Hazaiak francia földön való fellépése tehát haladás, még pedig nagyfontosságú és előnyös haladás. Franciaországban van a legtöbb állandó elhelyezést igénylő tőke és a czimletek biztos és állandó elhelyezésének ez kétségtelesen a legjobb talaja. Szívesen reméljük, hogy Walder és Széll véletlen avagy szándékos együtt-tartózkodása Párisban eredményes fog járni, mert ennek jelzálogügyletünk és a községi kölcsönök dolga fogja a hasznát látni. De egyebekben is tüdvös, ha Franciaország mérvadó pénzügyi körei két olyan elsőrendű pénzkapacitásunk által, mint a minők Széll Kálmán és Walder Gyula, ismerik meg a mi viszonyainkat, mert így talán mégis csak rá fog kerülni a sor arra is, amit mindig remélünk, hogy koronajáruléknak is megtalálja útját a párisi tőzsdére.

A főváros pénzügyi helyzete. Tudvalevőleg a főváros legutóbb a londoni piacon 48 millió korona kölcsönt vett fel. E kölcsönből tényleg csak 43 millió koronát kap a főváros. Ebből a 43 millióból eddig 28 millió koronát vett fel, amelyből a tíz- és huszmillió koronás függő kölcsönökre felszedett összegeket térítette vissza, a többit pedig, mintegy 15 milliót, a budapesti pénzintézeteknél helyezte el. Ez az összeg és azonkívül az angoloktól járó 15 millió korona egyelőre egy-két esztendőre fedezi a főváros kölcsönösztékét annál is inkább, mert az előirányzott építési program kivételével most már, — hála a téglakartelnak — nem halad olyan gyors tempóban, mint ahogy eleinte tervezték. Ujabb kölcsön felvételére ez idő szerint a főváros nem gondol, legalább addig nem, amíg a gyárgár megváltásának dolga, továbbá a harmadik villamos-telep felépítése, esetleg az egyik villamos világító-vállalat megváltásának a kérdése végleges befejezést nem nyer. Amennyiben ezeket a nagyobb kérdéseket még a tavaszon tárgyalják, akkor közvetlen az elintézés után kerül újlag sorra egy újabb nagy kölcsön felvétele olyan mértékben, hogy abból ugy ezeket a közhasznú vállalatokat, mint az építési programba vett többi beruházásokat is finanszírozzassuk.

A Leszámitoló Bank közgyűléséhez. Márczius hó 29-én lesz a Leszámitoló Bank közgyűlése, mely iránt közgazdasági körökben a szokottnál is nagyobb érdeklődés nyilvánul meg, mert a bank új külföldi érdeklődése, a Laenderbank, valamint a tőzsdén szereplő vásárló csoport ezáltal érvényesítik először a nagyrésztvényesi jogukat. Mint már jeleztük, ugy a Laenderbank, mint a csoport több új igazgatósági helyet kapnak. Volt alkalmunk beavatott helyről megtudni az új igazgatók teljes

néveorát is. E szerint — mint már meg is írtuk — a Laenderbankot *Lohnstein* és *Rotter* igazgatók fogják képviselni, míg a párisi Sociéte Genaralt *Louis Dorizon* vezérigazgató helyettese, *Henry Poirier* fogja képviselni. A magyar csoport részéről gróf *Sapáry* László és *Köhner* Jenő kapnak helyet, míg a bank részéről gróf *Károlyi* Imre lesz új igazgatósági tag. A régi igazgatóság változatlan marad. Ugyancsak a régi marad a bank vezetősége is, melyben *Madarassy-Beck* Miksa továbbra is megmarad a bank elnökének. Az ő működése negyven év alatt elválaszthatatlanul összeforrott a bank életével, ugy, hogy az ő vezetése biztosítéka a további fejlődésnek is. Ugyancsak áll *Madarassy-Beck* Marcell dr. vezérigazgatóra is, az intézet bankosztályának vezetőjére. A Leszámitolóbank új érdeklődése is igen nagy súlyt helyez a két bankvezér további működésére. Mivel pedig az új érdeklődés egytural a bank megerősödését is jelenti, a közel jövőben a Leszámitoló Bankra az ő vezetése alatt újabb erőteljes fejlődés vár.

Magyar sör térhódítása Lengyelországban. A magyar sör erőteljes terjedését jelenti az a hír, hogy — amint értesülünk — a *Kobányai Polgári Serfőző R.T.* Lembergben fiókot nyitott.

Mi történik a Danubiusnál. A „Danubius“ hajó- és gépgyár részvénytársaság, mely tudvalevőleg az egyedüli számottevő olyan vállalat Magyarországon, mely hajók építésével foglalkozik, nagy konjunkturák előtt áll. Ez a vállalat, mely a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank és a Magyar Általános Hitelbank támogatásával alapított a Danubius-Schoenichen-Hartmann egyesült hajó- és gépgyár részvénytársaságából, eddigelé főleg gépek, szerzők és dunaí hajók gyártásával foglalkozott. Hogy azonban a delegációk határozatából a közös haditengerészet részére beföldön készülő hadihajók, monitorok és torpedók szállításában is résztvehessen és egyéb tengeri járműveket is gyárthasson, néhány év előtt egy kisebbzerű hajógyárat I tesített Fiumében. A haditengerészet szükségletét azonban állandóan nagyobódnak, *Dreadnought*okat, torpedókat és torpedóvezetőket akar a tengerészeti hadvezetőség beszerezni s hogy a Danubius mint egyedüli számottevő magyar hajógyár a szükségletből reá eső körülbélül egyharmadrész megrendelésére igényt tarthasson, egy nagyobb és alkalmas hajógyár építéséről kellett gondoskodni. Eddigelé ugy tervezték, hogy Portoróban építik meg az új nagy hajógyárat, miután a fiumei szűk hajókiállítás területén szerel nem tehettek. E célból viszont Fiumét Portoróval vasutal kellett volna összekötönnök, ami eltekintve a nagy technikai nehézségektől és az óriási költségektől, azzal a hátránnyal járt volna, hogy a Danubius gyára és vasútja horvát területen lett volna. De ezen nem lehetett segíteni és az előmunkálatok ilyen értelemben folyamatban voltak, sőt hovatovább befejezésükhöz közeledtek. Legujabban azonban a véletlen kedvezett a Danubiusnak. A *Whitehead et Co. societá is agioni* 1905-ben tudunkkal kormánysegítségen 7 millió 350.000 korona tőkével alakult Fiumében székelő hajó-, illetőleg torpedógyár ugyanis beszüntette üzemét, beszüntette még mielőtt tulajdonképen megkezdte volna és a Danubius utolsó perezen ráterte kezét a kitünő fekvésű és terjeszkedésre is rendkívül alkalmas telepre. Értesüléseink szerint a kereskedelemügyi miniszter hathatós támogatásával a Danubius megszerezte a *Whitehead* telepet és már e napokban kiírja a pályázatot az időközben elkészült tervek alapján körülbelül 3.000.000 korona költséggel építendő hajógyárra, melynek megépítését még a nyár folyamán akarják megkezdeni. Az építkezés annál sürgösebb, mert a már korábban kilátásba helyezett *Dreadnought*okon kívül újabban körülbelül 20.000.000 korona erejéig kapott a Danubius a hadügyi kormánytól torpedó-

megrendeléseket, melyeknek részleteiben való elkészítésére záros határidőn belül vállalkozott. A Danubius nevében a hadügyi kormányval *Tolnay* Lajos igazgatósági elnök és *Weisz* Manfréd igazgatósági tag folytatta a tárgyalásokat, míg a magyar kormányval a fiumei telep és egyéb összefüggő kérdésekben *Tolnay* Lajoson kívül *Baumgarten* Henrik vezérigazgató tárgyalnak. A fenti tényekkel kapcsolatban az hírlik, hogy a Danubius, melynek technikai készültsége és üzleteredményei az utolsó években feltünően emelkedtek olyannyira, hogy 1906-ra 9, 1907-re 10, 1908-ra 15 és 1909-re 17 korona osztalékot fizetett 150 korona névértékű részvényeire, 4.500.000 koronát kitevő részvénytőkét emelni szándékozik. A tőzsdé természetesen nagy érdeklődéssel figyeli meg a Danubius körül történő eseményeket és máris nagy a kereslet, mely a részvények iránt mutatkozik.

A román kereskedelmi szerződés ügye. Dr. *Weiskirchner* osztrák kereskedelemügyi miniszter a mult héten — amint ismeretes — az osztrák képviselőházban a Balkán-szerződésekről nyilatkozván, többek közt azt a kijelentést tette, hogy az előbbi magyar kormány határozottan megígérte, mi szerint a Romániával kötött szerződésnek 1909. december vége előtti ratifikálása ellen nincs kifogása, de ezt az ígértét nem tartotta meg, ezért nem léphetett ez a szerződés eddig életbe. Most azt közlik hivatalosan, hogy *Weiskirchner* miniszter említett nyilatkozata nem fedti a tényeket. A *Wekerle*-kormány az osztrák kormányval szemben ez ügyben egyáltalában nem vállalt semmiféle kötelezettséget, sőt azzal erről nem is tárgyalt. Közös miniszteri értekezleten sem történt ily állásfoglalás. Tény azonban, hogy az akkori magyar kormány és más illetékes tényezők között folytak ismételt megbeszélések a román kereskedelmi szerződés életbeléptetése ügyében, mely alkalmakkor az akkori magyar kormány tényleg késznek nyilatkozott arra, hogy abban az esetben, ha a román kereskedelmi szerződéssel egyidejűleg törvényileg biztosítatik 1. az élő állatbehozatal további tilalma az egész szerződési idő tartamára, 2. a Balkán-államok részére a két kormány között megállapított összkontingens és 3. az ugynevezett legeltetési tilalom fentartása, ugyancsak az egész szerződési idő tartamára: akkor az akkori magyar kormány vállalja a román kereskedelmi szerződésnek még 1909-ben való parlamenti elintézését.

A Városi Villamos Vasut nagyobb osztaléka. A *Budapesti Villamos Városi Vasut RT.* ma tette közzé a márczius 24-én megállapított 1909. évi mérlegét, mely összes tételeiben a vasut erőteljes fejlődését bizonyítja. Az elmúlt évben az összes vonalak mint kedvező eredményeket értek el, ami a bevételek tetemes emelkedésében is kifejezésre jut. Voltak ugyanis:

	1907-ben	1908-ban	1909-ben
Forgalmi bevételek	5.266.248	5.616.529	6.291.653
Forgalmi kiadások	3.226.108	3.321.287	3.377.598
Különféle bevételek	391.850	384.640	470.307

Ezek a nagy bevételek természetesen nagyobb jövedelmet is jelentenek. Így a mérleg szerint az 1909. évi nyereség 1.651.368 korona 04 fillér volt az 1908. évi 1.538.236 koronával szemben. Ez a nagyobb nyereség lehetővé teszi az igazgatóságának a nagyobb osztalék fizetését is, miert is az 1909. évi osztalék 15 koronában állapított meg az 1908. évi 14 koronával szemben. Az elért szép üzleteredmény pedig első sorban botfai *Hüvös* József elnök-vezérigazgatónak érdeme, ki nemcsak kiváló szakértelemmel, hanem a közönség és a társaság alkalmazottai iránt való érdeklődés vezet a Városi Villamost az egészséges fejlődés útján. A bemutatott 1909. évi mérleg egyébként a következő adatokat tartalmazza.

Vagyoni: A vasuthálózat, központi telep, kocsialomány stb. értéke: 22.336.998 K 52 fillér. Szerződésszerű óvadék a székessővárosnál: 100.000 K. — Felülvizsgálandó újabb építkezések és beruházások: 7.671.387 K 82 fillér. A rendkívüli tartalék-alap ingatlanai: 566.148 K 72 fillér. Értékpapírok: 7.572.677 K 60 fillér. Tartozók: 2.189.002 K 22 f. Pénztár-számla: 9677 K 37 f. Anyag-készlet:

MÁLNÁSI MÁRIA FORRÁS

természetes alkalmas sós savanyuvíz.

Főraktár: ÉDESKUTY L., BUDAPEST. Kutkezelőség: BRASSÓ.

szén, olaj, posztó stb. 443.705 K 51 fillér. Végösszeg: 40.889.597 K 76 fillér.

Teher: 97.435 darab részvény: 19.487.000 K, 8815 darab kisorsolt részvény: 1.763.000 K, ki nem sorsolt 4 százalékos elsőbbségi kötvények: 1.727.000 K, kisorsolt 4 százalékos elsőbbségi kötvények: 273.000 K, 4 és fél százalékos elsőbbségi kötvények: 7.500.000 K, rendkívüli tartalék: 6.140.330 K 45 fill., forgalmi tartalék: 354.264 K 36 fill., a pálya és felszerelések értékesítése 1909-ben: 344.682 K 32 fill., a pálya és felszerelések értékesítési részlete 1909-re 150.000 K, az előző évek sorsolásából hátralékos részvények: 45.400 K, részvényszeresítési részlet 1909-re 275.600 K, 4 százalékos elsőbbségi kötvény törlesztési részlet 1909-re 29.200 K, 4 és fél százalékos elsőbbségi kötvény törlesztési részlet 1909-re 115.800 K, építési és beruházási tartalék: 31.374 K 79 fill., fél nem vett osztalék: 1414 K, nyugdíjtartalék: 119.519 K 04 fill., óvadékok: 96.327 K 56 fill., követelők: 783.687 K 20 fill., nyereség áthozat az 1908. évről: 49.470 K 50 fill., tisztá nyereség az 1909. évben: 1.601.897 K 54 fill., összesen: 1.651.368 K 04 fill., végösszeg: 40.889.597 K 76 fill.

A veszteség- és nyereség-számlán feltüntetett összegek a következők: Veszteség: forgalmi kiadások: 3.377.598 K 90 fill., különös kiadások: 615.975 K 16 fill., 4 százalékos elsőbbségi kötvénykamat: 69.650 K, 4 1/2 százalékos elsőbbségi kötvénykamat: 337.500 K, a pálya és felszerelések értékesítésére: 150.000 K, a székesfőváros 3 százalékos részesedése: 188.749 K 60 fill., részvényszeresítésre: 275.600 K, 4 százalékos elsőbbségi kötvények törlesztésére: 29.200 K, 4 és fél százalékos elsőbbségi kötvények törlesztésére: 115.800 K, nyereség: 1.651.368 K 04 fill., végösszeg: 6.811.431 K 70 fill.

Nyereség: áthozat az 1908-ik üzletévről: 49.470 K 50 fill., forgalmi bevételek: 6.291.653 K 24 fill., különféle bevételek: 470.307 K 96 fill., végösszeg: 6.811.431 K 70 fillér.

A társaság közgyűlése április 14-én lesz.

Mi lesz a Közuti közgyűlésén? Mert az csak kétségtelen, hogy a Budapesti Közuti Vaspályatársaság ezidei április első felében megtartandó közgyűlésén sem hagyja magát és eddigi hagyományainak megfelelőleg egy kis zajos közgyűléssé fogja tartítani azt az egyhangú szürkéséget, melynek jegyében Budapestben az osztalékhozó közgyűlések lefolyni szoktak. Oly sok minden történt a lefolyt üzletévben a Közutival, de azért oly kevés ügy tisztázódott, hogy annak, aki kérdezni akar, ha a pythiai feleletek nem ejtik kétségbe, akár el sem álljon a szája egy, a többségi elv kényétől meghátráló közgyűlés keretén belül. Ugy halljuk ugyanis, hogy a most már biztosított 30 koronára felemelt osztalék a Közuti közgyűlésének számos törzsfelzárólatójától fogja megfosztani a felszólalás jogosultságától; mások meg azért hallgatnak majd, mert nem akarják a felszólalásukra várható hivatalos szárazságu választól a városításba vetett illuzióikat esetleg megeseonkittatni. Megfogya bár, de törnye nem fog azonban dr. Schmarz Vilmos részvényes kellő időben beadott és változatlanul azonos három törzsindítványáért, mint elenyésző minovítás ékes szavakban sikra szállani. Kinutatókat, elszámolásokat, nyilvános árlejtéseket, ellenőrzéseket és sok egyéb dolgot fog kérni, melyekkel szemben olyan feleleteket fog kapni, melyek őt nem, de a többséget annyira megnyugtatják, hogy Jellinek Henrik bizonyára megkapja az épp oly stereotip, mint kevés híján egyhangú bizalmi nyilatkozatot. De mindeztől eltérve, komoly bajoktól nem kell félni. Am úgy halljuk, hogy a Közuti ezidei közgyűlésén a vezetőség részéről olyan kijelentések fognak elhangzani, melyek Jellinek vezérigazgatónak egy év előtt a Közuti részvényesek belső értékére — ugy emlékszünk hogy ő akkor 800 koronáról beszélt — vonatkozólag tett nyilatkozatát megerősítik. Arról is fog szó esni alighanem, hogy a Közuti újabbán inaugurált osztalékpoltikájához hü marad és hogy ekkép a részvényesek jövőre 32 koronás osztalékban reménykedhetnek. A városításra vonatkozó tárgyalások állásáról, ha óvatosan, de valamelyesképen

mégis csak tájékoztatni fogja az igazgatóság a részvényeseket és a tőzsdének végre meg lesz adva a lehetőség, hogy a Közuti részvényesek árfolyamát ezen kijelentések alapján fel vagy le, de mindenesetre alaposan megmozgathassa.

A Generali közgyűlése. A Triesti Általános Biztosító Társulat (Assicurazione Generali) március 17-én tartotta 78-ik közgyűlését, amelyen be-terjesztették az 1909. évi mérleget. Eszerint 1909. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkésszegek 1.034.103.236 korona 09 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 45.594.164 korona és 37 fillérrugattak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 20.902.175 kor. 14 fillérrel 304.144.877 korona 43 fillérre emelkedett. A tűzbiztosítási ágbán, beleértve a betörés- és tűkörüveg-biztosítást, a díjbevétel 18.260.118.363 korona biztosítási összeg után 30.032.501 korona 57 fillér volt, miből 11.650.831 korona 96 fillér viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétel 13.381.669 korona 61 fillérre rugott és ez összegből 13.658.715 korona 83 fillér mint díjtartalék minden tehertől maten jövő évre vitétt át. A jövő években esedékesse való díjkötelezvények összege 127.799.977 korona 76 fillér. A szállítványbiztosítási ágbán a díjbevétel kitett 3.851.471 korona 90 fillér, mely a viszontbiztosítások levonása után 1.772.590 korona 57 fillérre rugott. Károkkért a társaság 1903-ben 38.550.375 korona 41 fillért és alapítása óta 977.344.967 korona 32 fillért fizetett ki. E kártérítési összegből hazánkra 192.489.457 korona 63 fillér esik. A nyereség-tartalékok közül, melyek összesen 24.677.880 korona 19 fillérre rugtak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereségtartalék, mely 6.300.000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamingadozására alakított tartalék, mely az ideai áttalással együtt 15.336.461 korona 71 fillérre rug, továbbá felemlitendő a 160.000 koronára rugó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az ideai áttalással 1.621.418 korona 48 fillér tesz ki. Részvényenkint 600 arany frank osztalék kerül kifizetésre. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsősorban értékekben vannak elhelyezve, az ideai áttalások folytán 340.151.371 korona 42 fillérről 366.829.741 korona 68 fillérre emelkedtek, melyek közezők közzé vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések 77.884.424 korona 11 fillér. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 31.094.716 korona 81 fillér. 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 3.609.138 korona 57 fillér. 4. Értékpapírok 237.547.914 korona 18 fillér. 5. Követelések államoknál és tartományoknál 9.372.603 korona 39 fillér. 6. Tárczaváltók 581.948 korona 79 fillér. 7. Készpénz és az intézet követelése a hitelezők követeléseinek levonásával 6.738.995 korona 83 fillér. Összesen: 366.829.741 korona 68 fillér. Ezen értékekből 71,5 millió korona magyar értékekre esik. Az Assicurazione Generali a múlt évben a „Minerva“ általános biztosító részvénytársaságot alapította meg Budapestben, mely társaság a kezességi és óvadék-, valamint az eltulajdonítás, lopás, bütnlen kezelés és sikkasztás elleni biztosítást, némkülönben a versenylovak, teliverek és más értékesebb tenyészállatok biztosítását vezette be mint új ágazatokat hazánkban.

A kereskedelmi minisztériumból. Már répi közmondás, hogy új seprő jól seker, most lejjobban alkalmazható ez az új kereskedelmi miniszterre. Hieronymi Károlyra, aki hetvenöt éves kora dacára olyan fürgő és ambiciózusan intézi a minisztérium ügyeit, mint egy fiatal ember. Kicsérrelte az elnöki osztály személyzetét, élére állítván ifj. Hollán Sándor osztálytanácsost, aki neki révidékből bizalmasa s aki közseretetek érvény- Ujabbán pedig nemesak a politikai államtitkári állást készil betölteni; s erre gróf Wickenburg volt államtitkár, Horváthy Lajos és Hegedüs Loránt volt szabadalvüparti képviselőket emlegetik. — mégis valószínűleg Kálmán Gusztáv vagy Stelino József miniszteri tanácsosok közül valamelyikre fog esni a választás, akik kipróbált erők, bár az utóbbi államvasuti igazgató létére clesne a kedvezőbb államvasuti nyugdíjigénytel. Nagyjoltszabásu változásokat is tervez a miniszter, több főosztályt ketté akar osztani s nélfay ügyosztályból szakosztályt létesít egy-két ügyosztályal az ügymenet szakzsereisége érdekében. Betölti az adminisztratív államtitkári állást is, amelyet Vörös László állított be a

költségvetésbe, de azóta úres, nemkülönben egy miniszteri tanácsos államtitkári czímet kap, egyet pedig államtitkári hatáskörrel ruháztat föl. Nyugdíjazások is készülnek, vele együtt természetesen előléptetések, — ha mindezt halomra nem dönti az a körülmény, hogy Hieronymi bevonul a számszéki elnökség nyugalmas rövéebe s jón helyébe gróf Serényi Béla, aki megint más irányu változásokat fog keresztülvinni.

A Hazai Szállítványozási R.-T. új igazgatója. A Hazai Szállítványozási R.-T. igazgatósága legutóbbi ülésén Gados Sándort, a Magyar Pénzügy és Magyar Kereskedők Lapja szerkesztőségének volt belső munkatársát a társaság igazgatójává nevezte ki.

Az Ujlaki Téglá- és Mészégető R.-T. tőkeemlése. Már megirtuk, hogy az Ujlaki Téglá- és Mészégető Részvénnytársaság 1800 darab új részvénynek kibocsájtásával felemlit alaptőkét. Az új részvényeket — amint értesülünk — háromszázhusz koronás árfolyamon bocsájtják ki, melyből 300 K az alaptőkéhez, 20 K pedig a tartaléktőkéhez csatoltatik.

Fizetéseképtelenség. A bécsi hitelezői védegyesület a következő fizetéseképtelenségeket közli: Silberstein Fülöp bej. kereskedő, Szarvas; — Tóbiás Hermann kereskedő, Csongrád; — Vincze János kereskedő, Kutas; — Athamaskovics és Popovics kereskedő-cég, Zimony; — Frischholz Béla kereskedő, Hátszeg.

Az „Atlantika“ nagyobb osztalékot fizet. Legfiatalabb és legagilisabb tengerhajózási társulatunk egyike, az „Atlantika“ Tengerhajózási R.T. ma tette közzé az 1909. évről megállapított mérlegét, mely — tekintve az általaiban még mindig nyomott tengerhajózási viszonyokat — arányilag kiváló eredményekkel zárult, amennyiben az 1908. évi 277.658 koronával szemben 329.161 korona 84 fillér nyereséget mutat ki. Ez a kitünő eredmény lehetővé teszi azt, hogy a társaság az 1908. évi 12 korona helyett 14 korona osztalékot fizethessen és hogy a társaság a még fennmaradt alapítási költségeket már ezuttal, a törvényben engedélyezett további három évre való elosztás helyett teljes egészében leírja és ezzel a következő üzlet éveket e teherrel is mentesítse. A társaság rendszeresített és zeförttetési és jól megállapított szervezete a sikeres továbbfejlesztést és a következő évek eredményességét eleve kilátásba helyezik. Az igazgatóság eme teljesen kielégítő eredménytől indítatva, Pollacek Jenő vezérigazgatónak a szakavatott és körültekintő vezetés elismerésében hálás köszönetet szavazott, amit a kiváló szakférfiu méltán ki is érdemelt. Pollacek nagy ügyességgel használta ki mindig a királkozó konjunktúrákat. Így a társaságnak nagy része volt a lefolyt év elején a földrengés által sújtott Messina város számára Erdélyből exportált jelentékeny mennyiségű fa-árúknak a rendeltetési helyre juttatásában, majd az év lezárkán az Oroszországból Magyarországra behozott buzanonyiságok elhajózásában. Rendszeres összekötöttést tartott fenn a társaság a Duna tengeri kikötőiből a Földközi tenger különböző arvidékeire, de főleg Rotterdammal és az angol illetékekkel. Számos utazást eszközölték hajói Fiume a kontinens és Anglia azon kikötőiből, ahonnan rendszeresített magyar járatok nem léteznek a különös gondot fordított mindazokra a viszonyokra, amelyeknek rendes járatok híján a magyarországi kivitel és behozatal szempontjából gazdaságuk fejlődését tekintve, hajóösszekötöttetésre szükség van. A ma közzétett mérleg egyébként a következő adatokat tartalmazza:

Mérleg-számla. Vagyon. Hajók értéke 6.199.752.57, irodaberendezések (25.838.82 K-ből levonva f. évi leírás címén 9000 K) 16.838.82 K, pénztár 9281.75 K, köszénkészlet 43.636.88 K, óvadékok 5978.10 K, váltók 15.349.10 K, értékpapírok 8253 K, adások 1.075.955.69 K, összesen 7.375.047.91 K. Teher: Részvénnytőke 4.000.000 K, értékesítési tartalék: 841.043.67 K, tartalék: 19.496.72 K, elfogadványok (még nem esedékes)

Szmokingöltöny 40, prima selyem 45, beléssel 55 frt. Frakk, v. Ferezoz József-ölt. egészen selyembeléssel. ZÉLINGER SAMU legismertebb angol kelméből, esakta mérték szerint, elsőrangú kivitelben. IV. ker., Belváros, Magyar-u. 3., I. em., Kossuth Lajos utóza mellett. — Telefon 116-12.

előtti zárathoz viszonyítva, emelkedett ma az Osztrák hitel 3.50 koronával, a Magyar hitel 4.— koronával, az Államvasut 3.— koronával, amiben azonban befoglaltatik a prolongáció díja is.

A helyi értékek piacán szintén szilárd volt az irányzat. Igen élénken volt keresve a Magyar aszfalt, a Kereskedelmi R.-T. és a Beocsini ezementgyár, amelyek 3—5 koronával emelkedtek.

Az alábbi felsorolt értékeken kívül forgalomba került: Kereskedelmi R.-T. 719.50—724.—729.50—724.— koronán, Magyar aszfalt 206—209—208 koronán.

Bécsi gabonátözsde.

Bécs, március 26. (Saját tudósítónktól.) A tőzsde látogatottsága nagyon gyér volt s már emiatt sem fejlődhetett ki rendszeres forgalom.

Búza, március 26. (Saját tudósítónktól.) A tőzsde látogatottsága nagyon gyér volt s már emiatt sem fejlődhetett ki rendszeres forgalom.

Jegyzetelt búza: tiszavidéki 14.45—14.70, bánati 14.25—14.50, mosoni 13.25—13.60, tótfelvidéki 13.15—13.60, déli vasuti 13.20—13.65, marchfeldi 13.15—13.50, romániai 14.30—14.65, orosz 14.85—14.95.

Rozs: tótfelvidéki 8.95—9.15, csepeli 8.90—9.10, pestmegyei 9—9.25, déli vasuti 8.85—9.05, külföldi magyar 8.80—9.05, osztrák 8.80—9.

Árpa: morvaországi 7.75—8.45, marchfeldi 7.30—7.50, bécsvidéki 7.30—7.60, csepeli 6.70—7, tótfelvidéki 6.40—6.75, győri 6.50—6.90, déli vasuti 6.80—7.70, északmagyarországi 6.40—7, tiszavidéki 6.70—6.90, mályka 6.25—6.70.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, március 26. Az előzőszen szilárd volt az irányzat, hitel, államvasut és alpesi részvények javultak. Korlátok közt Osztrák Lloyd és Dunagőzhajózási értékek voltak az érdeklődés középpontjában.

Tizenegy órákor: Osztrák hitel 681, Magyar hitel 826, Államvasut 753.25, Déli vasut 123, Alpisi 736, Lloyd 560, Dunagőzhajózási 1137, Török sorsjegy 242.25, Államvasuti évezeti jegy 272.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, március 26. (Értéktőzsde.) Daczára a küszöbön álló ünnepeknek, a tőzsde a jobb pénzvizonyok következtében szilárd alapirányzatú volt, amely az utóbbi napokban nem éppen élénk forgalmat élénkítette.

Berlin, március 26. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjárdék 98.40, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 99.90, osztrák hitelrészvény 213.60, Déli vasut 22.20, orosz bankjegyek

216.30, 4 százalékos új orosz kölcsön 90.30, Disconto Commandit 191.—, Dinamitruszt 181.—, Harpezi 200.75 Unifikált török járdék —.—, 4.2 százalékos ezüstjár. 94.60, 4 százalékos magyar aranyjárdék 95.30, Magyar koronajárdék 92.00, Osztrák-magyar államvasut 160.50, Bécsi váltóár 849.25, Olasz járdék —.—, Ált. villamos-sági Edison 263.90, Gelsenkircheni 215.—, Laurakohó 175.—.

Frankfurt, márc. 26. Zárlat. 4.2száz.-os papírjárdék —.— 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 99.80, Magy. ar.-jár. 95.10, Osztr. hitelint. részv. 214.—, Osztrák-magyar államvasut 160.33, Északnyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 204.40, Bécsi Bankverein 140.50, Villamos részvény —.—, 3 százalékos magyar aranykölcsön 78.25, 4.2 százalékos ezüstjárdék 98.30, Osztrák koronajárdék 94.35, Magyar koronajárdék 92.35, Osztrák-magyar bank 127.20, Déli vasut részvény 22.25, Elbavölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 849.25, Párisi váltóár 811.50, Union bankrészvény —.—, Alpisi részv. —.—.

London, márc. 26. Angol consol 81. Hamburg, márc. 26. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járdék 93.30, 1860. sorsjegy 174.50, Déli vasut 21.90, 4 százalékos aranyjárdék 99.50, Osztrák hitelrészvény 214.60, Osztrák-magyar államvasut 160.25, Olasz járdék —.—, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 95.60.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Duna, etc.), date (márc. 25. márc. 26.), and water level (méter) for various stations.

IDŐJÁRÁS.

Prognózis a következő huszonnégy órára: Hazánkban az idő esendesebb lett és a lecsapások megszüntek. A hőmérséklet napközben kissé emelkedett, az éjjeli fagy azonban esekély kivétellel ismét általános volt és egyes helyeken —5 fok C.-ot is meghaladta.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése: Tulnyomóan száraz idő várható, helyenként éjjeli fagygal.

Table with columns for station name (Állomás), wind speed (Légyórnas), temperature (Hőmérséklet), and other meteorological data.

Felelős szerkesztő: PURJESZ LAJOS. Kiadó-tulajdonos: A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság. Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Szerkesztői üzenetek.

H. Károly. N-d. A dróttalan táviró sikeres működésének legnagyobb akadálya az volt, hogy a küldött üzeneteknek hivataimok által való elcsúszása nem volt megakadályozható.

B. E. Győr. Az Angolkisasszonyok iskolájához tartozó felsőbb leányiskola és leánygimnázium internátussal van egybekapcsolva, a többiek nem számítva a magánintézeteket, nem bírnak internátussal.

K. M. Arad. Lehetetlenség így eldönteni a dolgot. Legzetszerűbb, ha ügyvédhez fordul, mert jogait másképpen úgy sem érvényesítheti, csak a törvényszék útján.

A. B. C. Losonc. Nem tartozik fizetni. A törvényszék előtt igazolnia kell, hogy se nem örökös, se nem hagyományos.

Kisasszonyka. Legközelebbi alkotómkor, ha hasonló ajánlatokká áll elő, a leghatározottabban utasítsa rendre. Csak így veheti elejét a kellemetlenségeknek.

Önkéntes. A monarchia területén bárhol és bármely fegyvernemben szolgálhat, tehát a tengerészetnél is.

Földbírtokos. Bizony ez nagyon kétséges. Legzetszerűbb kiegészíteni az ellenféllel.

Zászló. Elkésett vele; de meg úgy is nagyon győne munka.

F. F. F. Lövő. Tudomásunk szerint hasonló intézmény itt nincsen.

Olvassó. Forduljon a Singer és Wolfner testvérek kiadóhivatalához, az szolgálhat részletes felvilágosításokkal.

B. Balázs F-c. Kérdésére ezt feleljük: A segélyezés megszűnik a) ha a segélyre szorultat valaki eltartja, örökbe fogadja, illetőleg ingyenes ápolásba veszi; b) ha a közsegélyre szorult oly helyetbe jut, hogy önmagát, illetőleg családját eltarthatja.

H. Károly. P-cs. A németbirodalmi bizonyult eddig legtökéletesebb munkásbiztosítási rendszernek. Ott a munkások betegségein és baleseten kívül rokkantságuk esetére és agzkoruk idejére is biztosítva vannak.

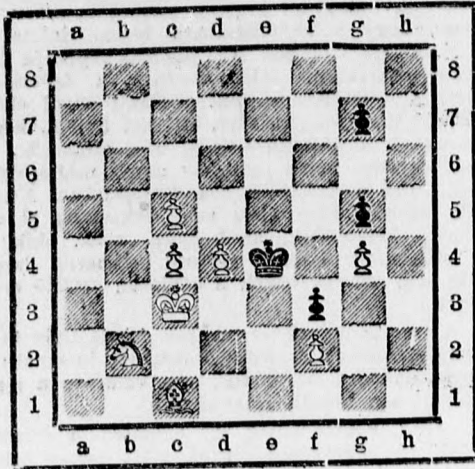
1891. óta, még pedig kötelező alapon. A németbirodalom több milliárdot áldozott eddig s áldoz folytonosan a munkásbiztosításra; de ez az áldozat nem hiábavaló, mert a munkákeptelen és elagott munkások ellátásának nem teljesen megoldja a szegénykérdést is.

Advertisement for smoking jackets and suits: 'Rendelészerűen készült frakk- és smoking-öltönyök délvidékre utazóknak, színházi és átmeneti kabátok, elsőrangú kivitelben, divatos szabásban, jutányos áron kaphatók; Deutsch F. Károly és Tsa Budapest, IV., Ferencziek-tere 2. sz. 4 templommal szemben.'

SAKK.

55. számú feladvány.

Dr. Gold Samu, Newyork.

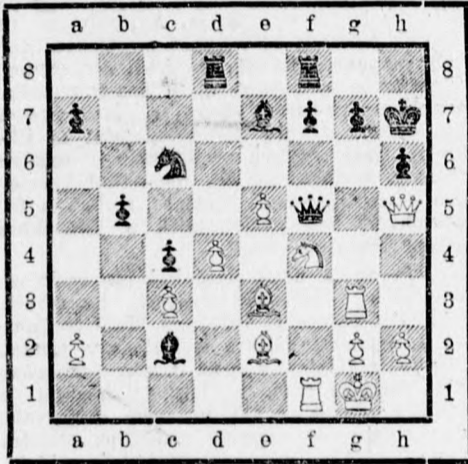

Matt a negyedik lépésre.

Hadállás.

A Budapesti Sakk-Körben Gajdos János és dr. Györi Lipót között 1902. január 5-én játszott játszmában 1. e2-e4, e7-e5 2. Hb1-c3, Hg8-f6 3. f2-f4, d7-d5 4. f4×e5, Hf6×e4 5. Vd1-f3, He4×c3 6. b2×c3, Fe8-c6 7. d2-d4, Ff8-e7 8. Ff1-d3, c7-c5 9. Fe1-d2, c5-c4 10. Fd3-e2, 0-0 11. Hg1-h3, Hb8-c6 12. 0-0, h7-h6 13. Vf3-h5!, Kg8-h7 14. Bf1-f2, Fe7-h4? 15. Bf2-f3, Fh4-e7 16. Ba1-f1, Vd8-d7 17. Bf3-g3, Ba8-e8 18. Hh3-f4, Fe6-f5? 19. Hf4×d5, Ff5-g6 20. Vh5-f3, b7-b5 21. Fd2-c3!, Be8-d8 22. Hd5-f4, Fg6×e2 23. Vf3-h5!, Vd7-f5 lépések után a következő hadállás jött létre:

Sötét: Dr. Györi Lipót.

Világos: Gajdos János.

Fenti hadállásban világos a következő csipőrszál kombinációval döntötte el a játszmát:

Világos: Gajdos Sötét: Dr. Györi
24. Bg3×g7! Kh7×g7
25. Hf4-e6! Vf5×e6

Ha sötét áldozná a vezérét, úgy következne 25. ... f7×e6 26. Bf1×f5, Fe2×f5 27. Fe3×h6, Kg7-g8 28. g2-g4 stb. — Vagy 25. ... f7×e6 26. Bf1×f5, Bf8×f5 27. Vh5×h6, Kg7-f7 (27. ... Kg7-g8 28.

Vh6×e6 stb.) 28. Fe2-h5!, Kf7-g8 29. Vh6×e6 s utána 30. Fh5-g6 stb. 26. Bf1-f6! Fe7×f6
Ha 26. ... Ve6-d7, úgy 27. Fe3×h6!, Kg7-g8 28. Vh5-g5!, Fe2-g6 29. Bf6×g6!, Kg8-h7! 30. Bg6-g7!, Kh7-h8 31. Bg7-h7! stb. — Vagy 26. ... Ve6×f6 27. c5×f6!, Kg7×f6! 28. d4-d5 stb.
27. Vh5×h6! Kg7-g8
28. e5×f6 Ve6×e6
29. Vh6×e3 Kg8-h7
30. Ve3-g5! Fe2-g6
31. Vg5-h4! Kh7-g8
32. Vh4-h6 és utána matt.

320. számú játszma.

Játszották a bécsi sakk-kör versenyén 1909. december 25-én:

Spanyoljáték.

Világos: Réti R. Sötét: Strebl O.

1. e2-e4 e7-e5
2. Hg1-f3 Hb8-c6
3. Ff1-b5 Hg8-f6
4. 0-0 d7-d6
5. d2-d4 Fe8-d7
6. Hb1-c3 Vd8-e7

Ujtás, ami azonban bizonyára nem talál követőre.

7. Fe1-g5! e5×d4
Ha 7. ... 0-0-0, úgy 8. Hc3-d5, Ve7-e6 9. Hd5×f6, g7×f6 10. d4-d5 stb. és világos tisztet nyer.

8. Hf3×d4 He6×d4
Számításba jön 8. ... Ve7-e5 9. f2-f4, Ve5-c5 10. Fb5×c6, b7×c6 stb. és sötét nem áll rosszul; van két futárja.

9. Vd1×d4 c7-c6
Most már 9. ... Ve7-e5 gyöngébb volna 10. Vd4×e5, d6×e5 11. Fg5×f6, g7×f6 12. He3-d5, c7-c6 13. Hd5×f6!, Ke8-e7 14. Hf6×d7, Ke7×d7 15. Fb5-c4 stb. miatt.

10. Fb5-c4 h7-h6
Ehelyett most jobb volt 10. ... Ve7-e5. 11. Fg5×f6 Ve7×f6
12. e4-e5! d6×e5
13. Bf1-e1 0-0-0

Sötét most már rosszul áll, a tett lépés pedig még inkább siettetni vesztét.

14. Vd4×a7 Ff8-e7
Nem jobb 14. ... Ff8-d6 sem, amire következhetnék 15. Fe4-a6, b7×a6 16. Hc3-a4, Fd6-c7 17. Va7×a6!, Ke8-b8 18. Be1-c3 és nyer. A legjobb védelemnek 14. ... Fd7-e6 látszik, ami azonban szintén veszít; következnek 15. Fe4-e6, b7×a6 16. Hc3-a4, Bd8-d2! 17. Ba1-d1, Vf6-f4 18. Va7×a6!, Ke8-d7 19. Va6-a7!, Kd7-e8 20. g2-g3!, Bd2×d1 21. Be1×d1, Vf4-f5 22. Va7-a8!, Fe6-c8 23. Va8×c6!, Fe8-d7 24. Vc6-a8, Fd7-c8 25. Ha4-b6, Vf5×e2 26. Va8×c6! és végeredményben világos nyerni fog.

15. Fe4-a6 b7×a6
16. Hc3-a4 c6-c5
Nincs más, sötétnek átmozni kell a vezérét.

17. Ha4-b6! Vf6×b6
18. Va7×b6 Fd7-b5
19. a2-a4 Bd8-d6
20. Vb6×c5 Fb5-c6
21. Vc5×e5 Bh8-e8
22. Ve5-f5! Fc6-d7
23. Vf5×f7 Kc8-d8
24. Ba1-d1 g7-g5
25. Bd1×d6 Fe7×d6
26. Be1×e8 Fd7×e8
27. Vf7-f6! feladja.

Sakk-hirek.

A Budapesti Sakk Kör házi-versenye márczius 19-én nyert befejezést a következő eredménnyel: Az első díjat nyerte Muróczy Géza 10 és fél egységgel, aki ellen egyedül csak Bárász ért el remisé. A második díjat Vas Géza nyerte 9 és fél egységgel, míg Bárász Zsigmondnak 9 egységgel a harmadik díj jutott. A negyedik díjat nyerte Lovas Gyula 6 és fél, az ötödiket Merényi Lajos 6 és fél a hatodikot Pelényi Géza 5 és fél egységgel. Részt vettek még Balogh János 4, Grencsarszky Mladen és Strasser József 3 és fél, Kiss László és Somló Jenő 3, Molnár Imre 2 egységgel.

A „The Chess Weekly” ezimben megjelenő amerikai sakkújságot január óta Capablanca fiatal mester szerkeszti, míg ugyancsak e lapban a feladványrész szerkesztője dr. Gold Samu régi feladványrész, jeles hazánkia.

Riga és Moszkva között a múlt év végén két levelezési játszma kezdődött. Az egyik játszmaiban a moszkvai sakkör vezérével megnyitást kezdett, a másik játszmaiban a rigai sakkör franczia védelmet választott.

Blackpool. A két hét előtt rendezett angol bajnoksági versenyen Yates került ki győztesként hat játszmából öt egységgel. Második lett Shorier 4, harmadik Wahluch 3 és fél egységgel.

A kábelverseny. Az amerikai „Brooklyn Chess Club” és a „City of London Chess Club” között márczius 11-12-én tartották meg az 1896 óta rendszeresített kábelversenyt, amelyben ezúttal is 10 angol játékos állott 10 amerikkával szemben. Anglia részéről a kétnapos küzdelemben Atkins (világos) nyert Barry ellen, Yates (sötét) nyert Wolbrecht ellen és Wainwright (világos) nyert Stadelman ellen. Ezzel szemben az amerikaiak közül egyedül csak Black (sötét) nyert Blake ellen. Három játszma: Hodges—Lawrence, Schiwietzer—Ward és Michell—Meyer között remis lett. A játékos leteltével félbenmaradt a Marshall—Blackburne, Wahluch—Voigt és a Rosenfeld—Thomas játszma s minthogy ezek sorsára nézve több sürgönyváltás daczára sem tudtak megállapodásra jutni (Blackburne vesztesre áll Marshall ellen a 61. lépés után, de a másik két angol: Wahluch és Thomas nyertnek tartják az állásukat), a három játszma a bécsi báró Rothschild döntése alá kerül. A befejezett két játszma tehát az angolok győelmével végződött 4½:2½ arányban. Megjegyzendő, hogy a múlt évi mérkőzésben szintén az angolok győztek 6:4 arányban.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

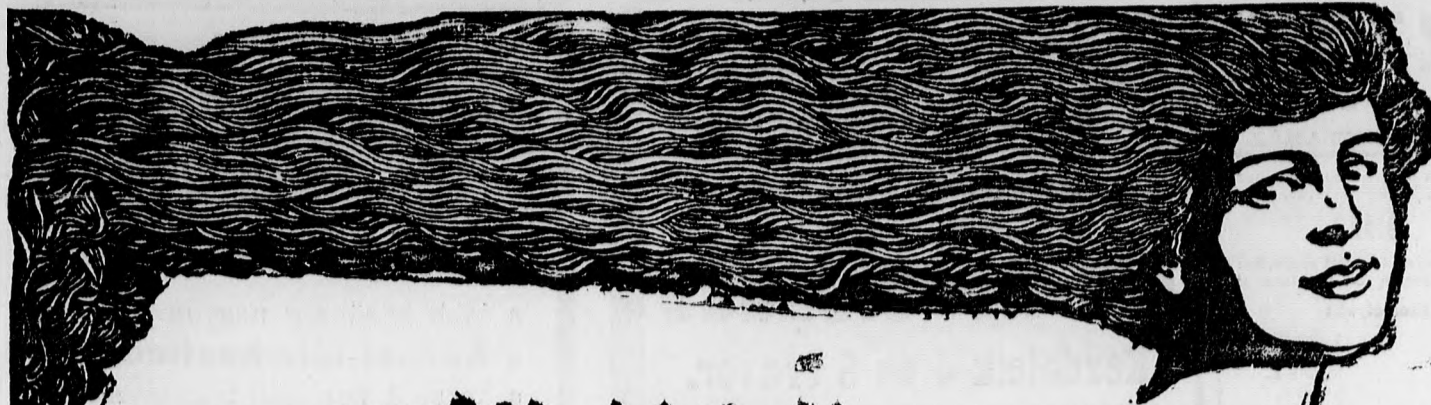
ELSŐRANGU FÜRDŐHELY
LIPIK
BIZTOSAN GYÓGYITJA

a tápcsatorna bántalmait,
hurutokat, cukorbetegséget,
izületi bajokat, gyermekkörokat és vérbetegségeket.

Prospektust küld a fürdőigazgatósa!

Heti műsor:

1910. márczius hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Várszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania	Fővárosi Városi-ligei Színház
29 Kedd	A botrány	Lohengrin	—	Az obsitos	Csákó és kalap	Luxemburg grófia	Napoleon	A pesti zsidó
30 Szerda	A nagyaszonny	Sába királynője	—	A kis cukros	Csákó és kalap	Luxemburg grófia	Napoleon	A pesti zsidó
31 Csütörtök	Amihez minden asszony ért	Roneo és Julia	—	Az obsitos	Csákó és kalap	Luxemburg grófia	Napoleon	A pesti zsidó
1 Péntek	Kiskirályok	Tosca	—	A masamód	Csákó és kalap	Luxemburg grófia	Napoleon	Vizi betyárok
2 Szombat	Sári bíró	Elektra	—	Az obsitos	Csákó és kalap	Luxemburg grófia	Az Országos Szín-művészeti Akadémia előadása.	Vizi betyárok
3 Vasárnap	Válj nk el Amihez minden asszony ért	Bohémélet	—	A masamód	Rozmarin neni	Jánoska	—	A pesti zsidó
				Az obsitos	Csákó és kalap	Luxemburg grófia	—	Vizi betyárok
4 Hétfő	A nagyaszonny Amihez minden asszony ért	—	—	A makrancos hölgy	A kuruzsó	Tanczos huszárok	—	—
				A kis cukros	Csákó és kalap	Luxemburg grófia	—	—

Az okkerű hajpótlást egybe kell kapcsolni egy jó, kipróbált hajnövesztő szerrel és óvakodjunk a reklámosan kidicsért értéktelen és többnyire ártalmas vizektől. Egyedüli kipróbált és kitűnő voltánál fogva elismert szer a mi gumónk, melynek

„IPE”

a neve, ez egy szenzációt keltő hajnövesztő-szer, amilyent Európában még nem láttak. Egy csomag „Ipe”-gumóból minden gyermek tud magának két liter „Ipe”-hajvizet előállítani. A hatása csodás és mindenki azt mondja rá: „Egy-szer próbáltam, mindig használom.”

Az „Ipe”-gumó nem engedi a haj őszülését egész a késő korig, a haj kihullása megszűnik és tartós kezelés mellett a haj új buja tenyészetnek indul! Már az első mosás után nyer a frizura, a haj illatossá lesz és pompás tömörségűvé válik. A korpa rögtön eltűnik.

LEGJOBB

még a leggyöngédebb szőke hajnak is az „Ipe”-gumó. 1 nagy csomag „Ipe”-gumót küldünk mindenholva 4 koronáért, 1 fél csomagot 2 koronáért. Tessék azonnal megrendelni az összeg bekiűdése mellett (levélbélyegeken is lehet) vagy utánvétellel. — Gondot kell fordítani

a HAJ NÖVÉSÉRE!

A test és arc bőrnek ápolására föltétlenül enyhe, még a leggyöngédebb bőrre is ártalmatlan szappanra van szükség. Csakis a mi

„OJA”

szappanunk kölcsönöz a bőrnek viruló színt, légyságot és simaságot, melyben mindenki gyönyörködik. A bőr minden tisztátalansága, minők: pórszemek, szepők, vörösség, paraziták, ráncok stb.

nélkülözhetetlen

1 egész doboz „OJA” csodaszappan K 2.—, 1 kis doboz K 1.—. Tessék azonnal megrendelni az összeg bekiűdése mellett (levélbélyegeken is lehet) vagy utánvétellel. „OJA” az egyetlen jó szer

a bőrápolásra!

Ajánljuk továbbá hírneves specialitásainkat:

RIORET, perui szappangyökér, garantálva elsimítja fiatalosan üdévét és vakító fehérré teszi. Eredeti csomag K 5.—. Mintacsomag K 2.—.

INCARNAT halvány arcoknak gyöngéd, rózsás lehetet kölcsönöz. Teljesen föliasmertetlen. Nem kendőző-szer! 1 doboz K 2.—, 1/2 doboz K 1.—

Kaliforniai „OJA”-crème, előállítva Clajtonia Virginiából (a tavasz szépsége), nincs benne sem zsiradék, sem semmiféle festőanyag a reggel és este használandó, előzetesen „OJA”-szappannal való mosás után. „OJA”-crème a legdurvább, vörös és felpattogzott bőrt nyomban bársonypuhaságra változtatja. 1 eredeti doboz Kaliforniai „OJA”-crème K 3.—, 1/2 doboz Kaliforniai „OJA”-crème K 2.—.

Kaliforniai „OJA”-puder az „OJA”-crème vagy az „OJA”-szappannal való mosás után használhatik. Az „OJA”-pudernek előnye, hogy absolute láthatatlan és hogy mentes minden fémanyagoktól. A bőr az „OJA”-puder használata után nagyon gyöngéd és üde lesz. Ily megláthatású pudert Európában eddig még nem ismertek! Kaliforniai „OJA”-puder 1 eredeti doboz K 5.—. Kaliforniai „OJA”-puder 1 mintadoboz K 2.—. (Fehér, rózsaszín, vagy crème).

Amerikai „OJA”-körömfény a körömöknek nyomban gyönyörű zománcos fényt kölcsönöz, mely 8 napnál tovább is tart. Egy doboz K 2.—, 1/2 doboz K 1.—.

Szállítás naponta az összeg bekiűdése vagy utánvét mellett az

7555

„OJA” első amerikai illatszer-palotából

WIEN, I., PETERSPLATZ 11.

PRÁGA, OBSTGASSE 9.

Budapesten kapható a cégeknel: Thalmayer és Seitz, V., Zrínyi-utca 3., Dr. Egger Leo és Egger J. gyógyszerész, VI., Váci-körút 17., Molnár és Moser, drogueria, IV., Koronaherceg-utca 11., Török József, Király-utca és minden szakkell nagyobb üzletben.

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor.-tól feljebb; fűthető kádak 60 kortól feljebb. Elvállalok mindenféle kutszivattyút és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron.

LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Vesselenyi-u. 61/E. Telefon 113-46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Technikum Mittweida.
Igazgató: A. Holzt, tanár. Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépészmérnökök, technikusok és művezetők képzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és géptételező laboratóriumok. Gyári tanulmányok. 3610 hallgató a 36. iskolai évben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

3-4 Korona
Állandó napi kezeset. Mindig szorgalmas orvóknak keresetnek egy barisnyar-kötőbe. Könnyű, szép és állandó kerestet saját otthonában. — Ingyen oktatás. Távozás mellettke Munkájának átvételé öltünk, állandóan biztosítva. Kerjen Ön azonnal ingyen utastást, a Magyar-Keresztény Műzi Ipari Wien, XVI/2, Fr edmannngasse 11. Kéretik a címet olvashatóan írni 70767

RÓZSÁK
Különleges aranyérmekkel kitüntetett legremekesebb fajok. Hároméves magastörzsu erős korona-fajok hófehértől a legsötétebb bíbor barnosnyirosig változó színekben. Árak: 12 darab 15 korona, 100 darab 100 korona. Rozsatelep, posta 011, (Biharmegye). 28621

6 első díjjal kitüntetve!
Kállai Lajos
mótorgyára BUDAPEST, VI., Gyár-utca 28. sz.
Teljes jótállás kitűnő eséplé-ért!
vilamos benzín-levegő-éséplé-készítők kettős tisztító szerkezetei
Egyedül létező újdonság! Ezen motorok mindenkor üzembn lathatók VI. ker., Gyár-utca 28. szám.
Gépezés nélkül könyven kezelhetők. Gőzgépek cserébe vetetnek.
Külön gazdasági géposztály. Árjegyzék ingyen.

MAGYAR SOKSOROSÍTÓ MŰIPAR
RESZLV. - TARS.
MSM
MSM
MSM

Kandler Gusztáv, malomtulajdonos, járnordorfi lakos
a 40275. számú és
„Eljárás keményítő és siker előállítására buzalisztból”
ezimű magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatba vétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyeket ad. Bővebb felvilágosítással szolgál **KALMÁR J. mérnök** szabadalmi ügyvivő, Budapest, VII., Rákóczi-ut 44.

A. THIERRY BALZSAMA
Törvényileg védve.
Egyedül csak az APÁCZA védjeggyel valódi. Biztos hatású minden lécző-zervi megbetegedésnél, köögés, váladék, rekedtség, szék- és húrtüdőbaj, gyomorgörös és más gyomor-fájdalmaknál minden belső szervi gyulladás, étvágytalanság, rossz emésztés, székrekedésnél stb. Külsőleg minden szájbetegségnél, fogfájás, sebek végtagszagát, kiütéseknel, különösen influenza stb. — 1/2 kis vagy 6 dupla-üveg vagy egy nagy családi üti-üveg K. 5.—
A. THIERRY gyógyszerész egyedül valódi CENTIFOLIEN KENŐCSE
meglápó, feltétlenül biztos és utólrhetetlen gyógyhatású, bármily dült, rákszerű sebeknél, daganatok, sebésedések, gyulladások, fagyos abak keléseknel, eltávolít minden rosszindulatu képződést, gnyesest, feleslegessé tesz minden fájdalmas operációt. 2 téglly K 3.60
Zsim: **Schutzengel-Apotheke des A. THIERRY in Pregrada bei Rohitsch.**

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1910. márczius hó 27-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.
A nagyapó.

Vígjáték három felvonásban. Irta: Szilgyeti, Ede.

Személyek:

Petőrdi	Molnár
Bólyhy	Horváth
Agnes	Fay Sz.
Zsuzsi	Varadi A.
Gyula	Rózsahégyi
Nagy Jancsi	Kovács
Estari	Mészáros
Utasi	Rajnai
Rafaela	V. Mounár R.
Kis Tamás	Bartos
Pé er	Abonyi
Jakab	Fajdi
Joli	K. Demjén
Viola	Gabanyi
Ferre	Szöke
Rózs	Koczéri I.
Komaasszony	Meszlenyi
Anna	Boér H.

Kezdeté 1/3 órákor.

Este rendes helyárakkal.

A nagyasszony.

Történeli vígjáték három felvonásban. Irta: Szomor, Dezső.

Személyek:

Ferenz császár	Pethes
József főherceg	Odry
Kunizs	Gál
Sterch báró	Hajdu
Eszterházy gróf	Nihályi
Barkóczy primás	Molnár
Hadik gróf	Pálffy
Hatzfeld gróf	Rainai
Lóni gróf	Náday B.
Colloredo gróf	Kürthy
Mária Terézia	Jaszai
Castellan Florence	P. Márkus
Auersperg gróf	Cs. Alszeghy
Hohenhausen gróf	Vizvári M.
Lieblich Mar.	Rá os A.

Kezdeté 1/2 órákor.

Hétfő, 1910. márczius 28.

Délután mérsékelt helyárak.

Fedora.

Szűz és felvonásban. Irta: Viatorien Sardon.

Kezdeté 1/3 órákor.

Este rendes helyárakkal.

Amihez minden asszony ért.

Vígjáték 4 felvonásban. Irta: Barrie.

Személyek:

John Shand	Odry
Alick Wylie	Hajdu
David	Pethes
James	Som ay
Maggie	Cs. Alszeghy
Venables	Horváth J.
De la Brière	Rákosi Sz.
Lady Lybil	Aczél I.
Szobaleány	Kelemen

Kezdeté 1/2 órákor.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: Károly-körut 3. sz. alá.

Féjsz fogak meggyógyítása
Tartós fogtömések,
Fogszűrésok (altatásban is.)
Szájpadlás nélküli műfogak,
aranyhid. k. koronák
Jól használható fogsorok
elkészítése és behelyezése.
Jó állás mellett mérsékelt szabott áron.
Videkiek félnap alatt megkapják műfogaikát.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-22

Husvétvasárnap és husvéthétfőn
két-két előadás.

Délután 1/4 órákor mérsékelt helyárakkal
Fehér családi műsor.

Este 8 órákor rendes helyárakkal
nagy ünnepi előadás.

A kolosszális sikerű márcziusi műsor és az összes elsőrangú attrakciók fellépte.

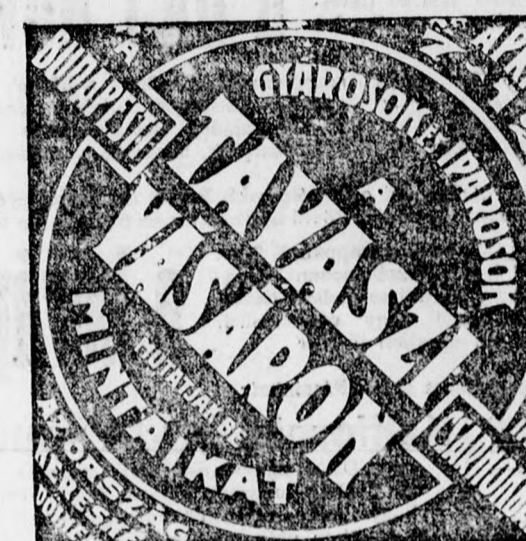
Hétfő 12 órákor a ragyogó tükörteremben ROYAL-KABARET. — Ének- és táncelőadás. — Keringőverseny. — Orgánazene reggeli 5 óráig.

Fővárosi Orfeum

Vl. György-utca 17. WALDMANN IMRE, igazgató.

Ma vasárnap és holnap hétfőn:
két-két előadás
Kezdetek 4 és 8 órákor.
COSTANTINO BERNARDI
felléptével.

Jegyelővétel: délelőtt 10-1 óráig és délután 3-6 óráig a nappali pénztárnál. Telefon: 93-35.

Savoy : A főváros legszébb utvonatán, nyugodt és előkelő helyen.
nagyszállóda
BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 16.

A főváros legmodernebb és legújabb szállodája. 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés. Hideg és meleg vízvezeték minden vendégszobában. Lift. Vacuum Cleaner. Villanyvilágítás. Társalgóterem. Legnagyobb kényelem. Interurban, telefon. Szobák 3 K-tól. Modern egészségügyi tekintetek szerint berendezve. Villamos-vasut közlekedés az összes pályaudvarokkal. ▲▲▲
Sürgönczím: **Savoy-Szálloda Budapest.**
Telefon 154-08. 70747

ÖN BEREL KIDOB

egy ócska zongorát vagy pianót és

havonta 12 vagy 16 korona kölcsön díjat, végre pénzt kiadta, zongorája ninosen.
HA FIZET
havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányú, legmodernebb ércpáncéltokés keresztúros új zongorát vagy pianót, nem ír alá váltót, nem állít kezest, nem leköt-lezetteje bankszövetkezetnek és idővel mégis tulajdona lesz a zongora. — Ilyen ideális szövid, liberális módon kapható kizárólagosan csak

„MUSICA“ részvény-társaság
(Igazgató: Sterberg Dezső.)
zongora eladási és kölcsönzési telepén.
Eufon tölösérnélküli legtekéletesebb gramofon- és művész-lemezek felárusítása.

Budapest, VI., Teréz-körut 1/a.
(Király-utca sarok, az Országos Zeneakadémia közelében.)
Telefonszám: 4-31.

Zongorák beszerzése, javítása, hangolása legkülönszabban. Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesülnek.

TUDJÁ

a jobb közönség nagyon jól, hogy a **Kerpel-féle kézfinomító** a kezét 3 nap alatt bársonysimává és hófehérré varázsolja. Ara 90 fillér. Ez köztudatba ment már át, de nem érdektelen

MEG

tudni, hogy a **Kerpel-féle arczfinomító** biztosan hat és föltétlen ártalmatlan. Az arczon előforduló szeplőket, májfoltokat, mitesszert és egyéb tisztátalanságot rögtön elmulaszt. Ara

MAGYAR-ORSZÁGON

2,50 korona. **Kerpel-bőrfinomító mosdós zappan** 3 drb. 1.30 korona, ezidőszerint a legolcsóbb és legtekéletesebb kiváló illatu mosdós zappan. **Kerpel-arczfinomító puder** 2 kor.

MINDEN

szinben kapható. Egy arczfinomítót, egy kézfinomítót, egy pudert és egy csomag szappant franco küld a magyar

NŐ

kedvencz pipereszeinek szétküldési raktára: **Kerpel-gyógytár** Budapest, V., Lipót-körut 28.

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1910. márczius 27-én.

VARSZINHÁZ.

Nincs előadás.

Hétfő, 1910. márczius 28.
Nincs előadás.

VIGSZINHÁZ.

Délután méréseket helyárrak.
A masamód.
Vigjáték 3 felvonásban. Irtá: Heltai Jenő

Kezdeté 3 órakor.

Este rendes helyárrakkal.
Az obsitos.

Enekes szinjaték 3 felv. Irtá: Bakonyi Károly. Zenéjét szerzették: Kálmán Imre.

Személyek:
Nemzetes asszony. Haraszthy Varsányi I. Vándor Tanay Hegedüs Tapolezay Kornai B. Sarkadi Balassa Titányi Kiss I. Szerómy Győző Bárdi

Kezdeté 1/2 8 órakor.

Hétfő, 1910. márczius 28.
Délután méréseket helyárrak.
A kis cukros.

Vigjáték 4 felvonásban. Irtá: Gavault Paul.

Személyek:
Lapistolle Vendrei Hegedüs Paul Felicien Tanay Felicien Tapolezay Mingassol Pinlet Szerómy Hector Bihari Győző Toupet Bárdi Casimir Harsányi Béssy Kassay Jean Varsányi I. Benjamin Hegedüs Rosette Molnár A. Forise Komlós I. Julie Pinczér Varsa

Kezdeté 3 órakor.

Este rendes helyárrakkal.
A masamód.

Vigjáték 3 felvonásban. Irtá: Heltai Jenő.

Személyek:
Gróf Rátóti Iván Fenyvesi Adam Béla Hegedüs Mak István Szerómy Artur Titányi Szekeres Tanay A direktor Vándor Kalotaszegi Vilma M. Harmath Boja Irén Kornay B. Kranz Klári Hegedüs Rácz Elza Komlós I. Ozv. Adamné Kiss I. Berényi Sarkadi Malame Zéfirne Haraszthy A sófő Győző Pöpinzér Bárdi

Kezdeté 1/2 8 órakor.

Fővárosi Városigeti Színház.

Délután méréseket helyárrak.

A notredamei toronyőr
és Esmeralda a szar czigányleány
Bájos drama 3 képen. Irtá: Hugo Viktor, Fordította: Pály E.

Kezdeté 1/2 4 órakor.

Este rendes helyárrakkal.

Pesti zsidó.

Operett 5 képen. Szövegét irtá: Feld Mátyás. Zenéjét szerzték: Barna Jzse, Chorin Géza és Weiner István.

Személyek:
A cigánykirály 36. Rácz L. Dalesz Lipi Ferenczy Villám Villi Vörös Ily Kaczer Vicza Mezőv I. Hungaria T. Csige E. Gyöke Tóni Fekete Krenk báró Szalay Glicerint Ottó Láng Etel Polacsekne Szalay Weidinger bácsi Kellér Méhecske Jászay Olga Dr. Kaczer Bihary Bákirályné Kelemen B. Balázs G. Messinger Kállay A. Boy-ok Szegedi J. Radó G.

5-ik kép: »CHANTECHLER»

Személyek:
Kakas Ferenczy Aranyfácán Láng E. Ház orzó kutya Szalay A majom Kellér

Kezdeté 1/2 8 órakor.

Hétfő, 1910. márczius 28.

Délután méréseket helyárrakkal.

Pesti zsidó.

Operett 5 képen. Szövegét irtá: Feld Mátyás. Zenéjét szerzték: Barna Jzse, Chorin Géza, és Weiner István.

Kezdeté 1/2 4 órakor.

Este rendes helyárrakkal.

Küry Klára felléptével:

Az erdőszleány.

Operette 3 felvonásban Szövegét irtá: Buchbinder Bernat. Zenéjét szerzték: Jarno Grögy.

Személyek:
II. József császár Taury Leolen Godofred Andorffy Erdész Julka Küry K. Földessy Ferencz Piliuszky Othegraven Láng E. Minka cigányleány Kalocsayné Wapert szász Szalay Feutern báró Kellér Kolonitzky gróf Szerdahelyi Sternfeld gróf Kalocsay Lange János Bihari Kleinan barón Radó G. Franck grótné Markus L.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

UNGÁR

BUDAPEST

IV. KOSSUTH LAJOS-U. 2.

Az összes konfekció, kosztüm és toalett újdonságok megtekintésére meghívom a tisztelt hölgyközönséget.

Kérje az árnház most megjelent divaitudós'óját.

Kosztüm, öves fazonban, homespun vagy divatseviottból, selyem beléssel
60-80 K-ig

Kosztüm, kamgarn, serg, szövéssü kelméből, izléses kész, zsinórozással, selyem dusesz beléssel
100-120 K-ig

Mértékutáni megrendelések saját műtermekben készülnek!

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté 1/2 9 órakor. Ma és mindennap. Kezdeté 1/2 9 órakor.

10 órakor Talán a fodrász!? Ujdonság: Bohózat. Irták: Glinger és Taussig, ford. és átdolgozta Steinhardt.

9 órakor! Önálló vánterület! 9 órakor: Bohózat. Irták: Glinger és Taussig, ford. és átdolgozta Steinhardt. Továbbá Steinhardt és Hunyady Emil új kuplékkal és több elsorendű külföldi attrakciók.

Jegyek: 10-1-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. és özv. Kontiné dohánykülönlegességi áruházában Andrássy-ut 29. - Pesti pénztárvány 7 órakor. A remek téliertben éjféltől reggelig tánc és cabaret. Belépő díj nincs.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE

Terecz-körút 28. Telefon 52-88.

Kezdeté 9/4 órakor. Márcziusi műsori.

Artistikus vezetők: Kováry Gyula és H. Heidelberg Albert Minden este fellépés: Keleti Juliska, Balogh B., Csabay Zs., Várady E., Virág I. Csizsér, Kulinyi, Pásztor, Kormos, Deák.

Chantecler! Felvételi vizsga. Bernardi paródia.

AIRA A Montmarleon (Bluette). A borbélynál. (Irtá Molnár F.) Új operette.

Károly gróf (politikai regény). A telefon híromdó (szinpadí tréfa). Vasár- és ünneppnap délután 2 és 1 koronás helyárrak.

„ELEKTRA“

VILLAMOS ÉS ERŐTELEPEKET ÉPÍTŐ R.T.
Budapest, VI., Gyár-utca 11. sz. Telefon 84-64.

Villamos berendezés saját teleppel: Gazdaságok, kastélyok, ipartelepek, gyárak, malmok, nyomdak stb. részére.

Villamos vasutak, vágány nélküli villamos gépjárat.

Nagy raktár

Osram- és Wolfram-lámpákban, kisipari motorokban.

Tervezés! Építés! Rekonstrukció! Üzembentartás!

MÜNCHENI GÁZMOTORGYÁR

Magyarországi vezérképviselése.

Költségvetésekkel és szakszerű előterjesztésekkel szívesen szolgálunk.

Tiszta alumíniumedények alkalmi beszerzése.

Polgári konyhának megfelelő összeállítás! Kéhez minőség! Nem versenyáru!

4 drb fazék 1 1/2, 1 3/4, 2 1/4, 3 1/4 liter	K 18.30
12 14 16 18 cm.	
6 drb kondér 1/2, 3/4, 1 1/2, 1 3/4, 2 1/4 lit.	K 19.20
12 14 16 18 20 cm.	
8 drb fedő 12, 14, 16, 18, 20 cm.	K 7.30
1 peccenyésűtő, hossza 26 cm.	5.80
1 áttörtő szűrő, 14 cm.	4.25
1 rántotta sütő, 16 cm.	2.70
1 palacsinta sütő, 22 cm.	4.45
1 merő kanál, 9 cm.	1.70
1 habzó kanál, 8 cm.	1.55
1 tejforraló, 18 cm.	5.80
1 fánk sütő, 4 szemes	5.80
1 levestűrő, 14 cm.	5.30

23 darab 30% csoportengedmény kor. 85.05
25.55
kor. 59.50

Hittételes egységnek kedvező részleteket engedélyezünk.

BARHO FERENCZ FIAI vasáru nagykereskedés
Alapítva 1832-ben.
konyhafelszerelés és háztartási cikkek osztályában
Budapest, IV., Váci-utca 37. sz.
(Merkur-palota.)

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1910. márczius 27-én.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárral.

A sasfők.

Dráma öt felvonásban. Írták: Edmond Rostand. Fordította: Abrányi Emil.

Személyek

Reichstädti herceg	Törzs
Metternich	Sebestyén
Gentz	Thuróczy
Ubenaus	Czobor
Attasé	Vándory
Dietrichstein	Dobi
Flambeck	Körmeny
A szábo	Z. Molnár
Bombelles	Fenyvesi
Ormestor	Boros
Az orvos	Kürthy
Tiburco	Papp
Mária Luiza	Forrai R.
Teréz	T. Halmay M.
Féherczegné	Mészáros G.
Camera grófnő	Báthori L.
Elssler Fanny	Lorant L.
Prokesch	Tarnay
Marmont	László
Hegy lakó	Vajda
Sedlmayr	Vágó
Nemes testőr	Thuróczy
Ferenc császá	Réthey
Haitman tábornok	Császár

Kezdete 3 órakor.

Csákó és kalap.

Vígjáték 4 felvonásban. Írták: Rössler és Roda-Roda. Fordította: Heitai Jenő.

Kezdete 1/2 6 órakor.

INTIM SZÍNHAD

VII. Sándor-tér 4. szám. (Gutenberg-palota).

Mozgófénykép előadások.

Teljesen új, kizárólag elsőrangú attrakcióból álló családias jellegű műsor. A képek bemutatását SZINFONIKUS zenekar hangversenye kíséri. A legújabb és legnagyobb kényelemmel berendezett mozgófénykép bemutató helyisége. Előadások 4. u. 4. órától folytatatosan óránként egész éjjel. Vasár- és ünnepnapon előadások: rendező az Apollo Projectograph igazgatósága.

CIRKUSZ BEKETOV
Városliget. Telefon 107-46.
Husvétvasárnap, márcz. 27-én és Husvététfőn, márcz 28. naponta 2 nagy ünnepi előadás 2 délután 4 és este 8 órakor. Délután gyermekek fél helyárral fizetnek. Minden előadásban a nagy megnyitó műsor.

NAGY ENDRE CABARETJA MODERN SZÍNHAD
Andrássy-ut 69. Minden este: **Az üstökös az akadémián.**
Nagy Endre, Nádor Mihály operetteje. Előadják: Medgyessy Gusztáv, Sajó, Bárony és Papp. A felhívó új vizitel. (Szatira). **Bobozatok, színhadi tréfák, új magánszámok.** — Főlélek: Nagy Endre, Medgyessy Vilma, Ferenczy Károly, Németh Juliska, Sajó, Pálai Kósz, Bárony, Huszár, Boldizsár, Vidor Ferike, Papp János. Jegyek előre várhatók a cabaret pénztáránál, Andrássy-ut 69. Kezdete 9 1/2 órakor.

Elsőrendű zongorák Kovács Gyula
zongoratermeiben,
Bpest, V., Cresham-palota.
Ferencz József-tér 7.

FOGAK és fogsorokat szajpadlás nélkül, a természetes fogaktól meg nem különböztethető és rágásra kitűnő 10 évi szavatosság mellett készít
Guttermuth János Kiváló mű-fog szpecialista
Budapest, VII., Baross-tér 20. l. em. jobbra 3.
Kérem a névre és az ajtószámra figyelni, mert ketten vagyunk e házban. — Érkezéskor kérem a kapu alatti táblán levő 3-as számú gombot megnyomni, hogy az érkezők sorrendje betartassék.
Telefon 159-63.

JÓL JÁR
MINDENNYI MINDENNYI
NA VALÓDI PALMA KAUCSUK SAROK VAN GIPÖJÉN
ROSSZUL JÁR
KÁNNEMŐVÉLA VÉDJEGYRE
! TEJSEK ! KIPRÓBÁLNI !
PALMA KAUCSUK BUDAPEST 1088

Nehéz
volt azelőtt zongorát, vagy pianót beszerezni, mert csak készpénzért lehetett azt megvenni.
10 forintos részletfizetésre ma bárki
azt mint jogos tulajdonát megszerezheti, de csak **Reményi** nagy zongora-telepén veszi meg.
NEM BÉRLEI a részletfizetés leple alatt — hanem **azonnal Öné a zongora.**
Mielőtt zongorát vesz, kérje REMÉNYI legújabb árjegyzékét és prospektusát Budapestről, Király-utca 58. sz. Elsőrangú hangverseny-zongorák bécsi és angol ismételő-mechanikával, a világ első művészeitől ajánlva

Részletfizetésre is szállítunk modern amerikai irodai-, uriszoba- és könyvtárberendezéseket
GLOGOWSKI és TÁRSA cs. és kir. udv. száll.
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 12. sz.
Répes árjegyzék ingyen és bérmentve

Kiváltunk **ZÁLOGBAN** levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.
MANNHEIM SIMON ÉS FIA
Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

Kedden, márczius 29-én. A Vigadóban a bécsi
Tonkünstler
Orchester VI. és utolsó filharmoniai hangversenye.
Vezényli: Nedbal Oszkár. Közreműködő: Francillo Kaufmann udvari operaténészes.
Jegyek: 10, 6, 4, 2 kor. kizárólag Méry Bélánál Andrássy-ut 12. szám.

MAGYAR-HORVÁT TENGERRI GŐZHAJÓZÁSI R.-T.
Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.
A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.
Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjárat Fiuméből Zara, Spalato, Gravosa (Ragusa), Curzola, Casteinuovo és Cattaróig. Az utazás tartama Gravosáig csak 20, Cattaróig csak 24 óra.
Fiume-Velence: hetenként hat gyorshajó-összeköttetés.
Fiume-Ancona: hetenként három gyorshajó oda és vissza.
Ezen gőzösek közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hálóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Velencében és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Napoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé. A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak berendezve.
Bővebb felvilágosítást nyújt a **Központi Menetjegyiroda, Budapest, (V., Vigadó-tér 1.)** és annak összes magyarországi fiókrodái.

EREDETI GARVENS SZIVATYÚK
NAGYBANI RAKTÁRA BUDAPESTEN: MŰSZAKI ÉS GÉPIPARI R.T. VII. VOROSMÁRTY-UTCA 19/B TŰZOLTÓ FÉCSKENDŐK

BUTOR
készpénzért és részletre áremelkedés nélkül.
Műbutor kereskedelmi részvénytársaság
Budapest, IV., Aranykéz-utca 5, Telefon 71-52.

Hubert Fejszögő
HUBERT J.E. cs. és kir. udv. szállító POZSONY

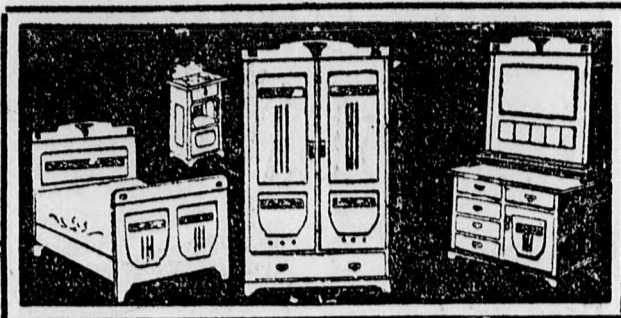

!! Kedvezmény !!
Lapunk előfizetői az **'ÜSTÖKÖS' (URAMBÁTYÁM)** című élelapolat, mely hetenkint 20-24 oldal terjedelemben jelenik meg
1/4 évre 3 korona helyett ... 2 koronáért
1/2 évre 6 korona helyett ... 4 koronáért
1 évre 12 korona helyett ... 8 koronáért kapják. — (Nyilvános helyiségek e kedvezményben nem részesülnek.)
Minden új előfizető, ki legalább 1 évre előfizet, ingyen kapja az 1909. évi teljes füzött évfolyamot és az 1909. évi **'Üstökös Albumot'**, mely 100 oldalra terjed s művészi képeket tartalmaz. Utalványczim:
ÜSTÖKÖS („Urambátyám”) kiadóhivatala
Budapest, V. ker., Váci-körút 72. sz.

Új rendszerű butorhitel!

Ne tévesszük össze
más látszólag ha-
sonló hirdetéssel.

Ne tévesszük össze
más látszólag ha-
sonló hirdetéssel.

AZON kellemes helyzetben vagyunk, hogy a t. butorvásárló közönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk. Hitel esetén készpénzárat számítunk, mert előkelő bankösszekötéseink lévén, a vevő tartozását nekünk a bank azonnal folyósítja. Kamat fejében csupán 6% fizetendő 1/4 évenként mindig csak a hátralékos csökkenő tartozás után. (Részjegy vagy mellékköltség nincsen.) Törlesztés minden 100 korona után havi 3 korona vagy negyedévi 9 korona. — Nagy választék asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá **szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítőkben.**

BALÁZS és TÁRSA butorraktára
Budapest, VI. kerület, Révai-utca 3. szám, a Fonciére-palota mellett.

A KIS MISS

— Regény két kötetben. —

IRTA: B. M. CROKER.

44

— Nos, mit gondolsz, mit tartasz felőle, Gussie? — kérdezte a grófné, amint Ella távozott. — A várakozásod a csinoságát illetőleg, megfelel?

— Sohsem vártam, hogy esinos lesz — felelte Gussie mogorván és tényleg nem is az!

— Én nagyon esinosnak találom és néhány év múlva, míg teljesen kifejlődik, egyenesen elragadó lesz. Most még kissé sovány és esetlen, mint a csikó, de az arcbőre nagyon szép. Ebben reám hasonlít. És egyszer azt mondta Ugó, hogy egy szép arcbőrű asszony érheti el a legnagyobb sikereket.

— Kivéve a szemtelenségét, — szölt közbe a nővére. — A leány határtalanul öntudatos, cseppet sem szerény és mindig hajlandó a fecsegésre, nevetésre, akárcsak az anyja!

— De külsőleg nem hasonlít reá cseppet sem, csak a szeme. Ella tulajdonképpen Movbray.

— Egy Movbray! Meg vagy örülve? — kérdezte Augusztia szenvedélyes hevességgel.

— Na, na, Gussie, ha goromba leszel, mindjárt lefekszem. Mi lelt tulajdonképpen?

— Az az érzésem van, hogy ez a leány nagyon nagy igényű lesz.

— Oh, nem, én nem hiszem. Hiszen még nagyon fiatal.

— A mai modern iskolához tartozik, az pedig tele van csupa szabadság és függetlenségi eszmékkel. Nagy vigasztalásomra szolgál, hogy egyelőre nem számít még arra, hogy a társaságba vezesse, és a társaság sem akar még tőle semmit. Egy leány, aki

rövid ruhát hord és czopfot, az még nem óhajt társaságba járni.

— És mivel töltse majd el a hosszú napot?

— Alkalmassint tud varrni, legalább azt hiszem... van egy egész csomó holmi, amit meg kell javítani... és azután... nos hát, gyakorolhatja magát a zongorán, a kertben foglalatoskodhat és bevásárolhat. A faluba való járás ugyanis nagyon sok időbe kerül és Janének nagy segítségére lesz, ha ő végzi el — a házileányra pedig nem lehet az ilyesmit bízni.

— Csak attól tartok, hogy Ellának nagyon unalmas lesz ez az élet.

— Nem rosszabb neki, mint nekünk, — sőt félig sem olyan rossz, mert ő nem élt azelőtt sem másképpen. Egyáltalán adjon hála Istennek, hogy egy miss Movbray Thorlandból. Nem mindenki diésekedhetik azal, hogy atyai részről ilyen előkelő származásu.

— És az anyját is jól nevelték és előkelő családból származott.

— Ah mit! Ugyan kérlek, minél inkább gondolkozzon azon az Aixi esetén és a nagyméni histórián, annál inkább válik meggyőződéssé bennem, hogy az csak a nagymama és a mi számunkra egy kieselt mese volt. Sibille nem volt egyéb, mint egy kitanult, ravasz kalandornő!

— Kedves Gussie, te igazán nagyon rideg vagy. Ebben az esetben nem fogok veled sohat egyvetérteni.

— Oh, én nem is akarok veled veszekedni! Különbben itt az ideje, hogy lefakdjunk.

— És a csengőhöz ment s olyan erőset rántott rajta, hogy a zsinór visszapattant és egy féltucat értékes apróságot és nippet levett a kandalló párkányról.

— De Gussie, Gussie! — kiáltott ijedten a grófné. — A Capo de Monteból való esészt és az öreg bristoli szobrocskát! Oh, milyen

kár, milyen kár értük! És kétségbeesetten emelte a kezét az égnek.

Gussie leplezetlen bosszúsággal nézte a törött cserepeket.

— Nos, ezt igazán sajnálom! — szölt aztán! — De hogyan is történhetett ez? Hiszen alig érintettem a esengőt.

— De igen, te mindig olyan heves és durva vagy a mozdulataidban. Így húztad meg — mondta a grófné és olyan hűségesen utánozta Augusztia mozdulatait, hogy a következő pillanatban ismét egy esomó vékony porcellán és üveg csecebecse potyogott le a földre. És a szőnyeg tele lett a cserepekkel.

Kölesönös, tartós szemrehányások és éleshangú kimagyarázások után a két nő összeszedgette nagy fáradtsággal a cserepeket és a sajnálkozás kiáltásával egy öreg íróasztalfiókba zárta.

— Néhány nippet össze kell szedniük az állványokról — tanácsolta Rosabel és rendezkedni kezdett a párkányon, mialatt egy s más apróságot elhozott a szoba másik sarkából s a támadt hézagot így pótolta. — Jane majd nagy szemeket mereszt. Éppen tegnap veszekedtél vele, mert egy poharat eltört.

— Csak el ne mondd a kiesikének, — felelte Gussie. Az csak nevetne rajtunk s nem látom be, miért legyünk nevetésgesek.

— Oh, kedves Gussie, csak nem leszel ismét az előítéleteid rabja! — szölt Rosabel, ki ezalatt elkészült a rendezéssel.

— Aligha! De biztosat csak egy hét múlva fogok tudni mondani.

TIZENHARMADIK FEJEZET.

Ella az igazak álmát aludta, az ifjuság és kimerültség mély álmát. Már késő volt, mikor Jane felkeltette, egy esése teát hozott neki és felnyitotta a nehéz faredőnyöket.

— Oh, Jane! — kiáltotta vigan a fiatal leány — nem szabad ugy elkényeztetni engem. Fel akarok kelni és dolgozni. A hosszú ágybanfekvéstől irtózom!

(Folyt. köv.)

Cs. és kir. udvari

es kamarai szállító

HOLZER

divatháza.

Budapest, Kossuth Lajos-utca 9. szám.

Tavaszi újdonságok

az összes helyiségekben.

Földszinten:

Francia ruhák és toalettek
Angol kosztümök és kabátruhák
Bluzok, pongyolák, zsuponok
Kalapok eredeti párisi és saját modellek
Ernyők, reticüök, övek stb.

Félemeleten:

Külön leány-gyermekruha és paletó-
osztály egyszerű és elegáns kivitelben.
Fűzők mérték szerint készülnek.

I. emeleten:

Angol paletók, por- és utazó-köpenyek,
kimonok, estélyi paletók stb.

Mértékrendelések saját műtermemben
készülnek.

Népszerű osztály a SOUTERRAIN-ban:

Kosztüm jó minőségű angol kelméből, divatos szabásu, a kabát salgallérja moirée-keleméből...	33.- K
Kosztüm elsőrendű minőségű angol kelméből, alj mideres, kabátja modern szabásu	40.-
Kimono angol kelméből	18.-
Kimono fekete és kék posztóból	28.-
Alj divatos angol kelméből	6.- K és 8.-
Selyembluz különféle színű	15.-
Csipkebluz különféle színű	6.50 K és 9.-
Leánygyermek-kabátok jó mi- nőségű kelméből	6.- K és 12.-
Leánygyermek-kosztümök ele- gáns kivitelben	16.-
Leánygyermekruhák tartós anyag- ból	6.-, 8.- K és 16.-
Lüszteralsók minden színű	6.-

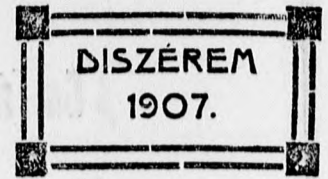
Az előző idényről:

kosztümök, aljak, pongyo-
lák, bluzok és zsuponok
mélyen leszállított arakon.

LAUB LIPÓT

≡ BUDAPEST ≡

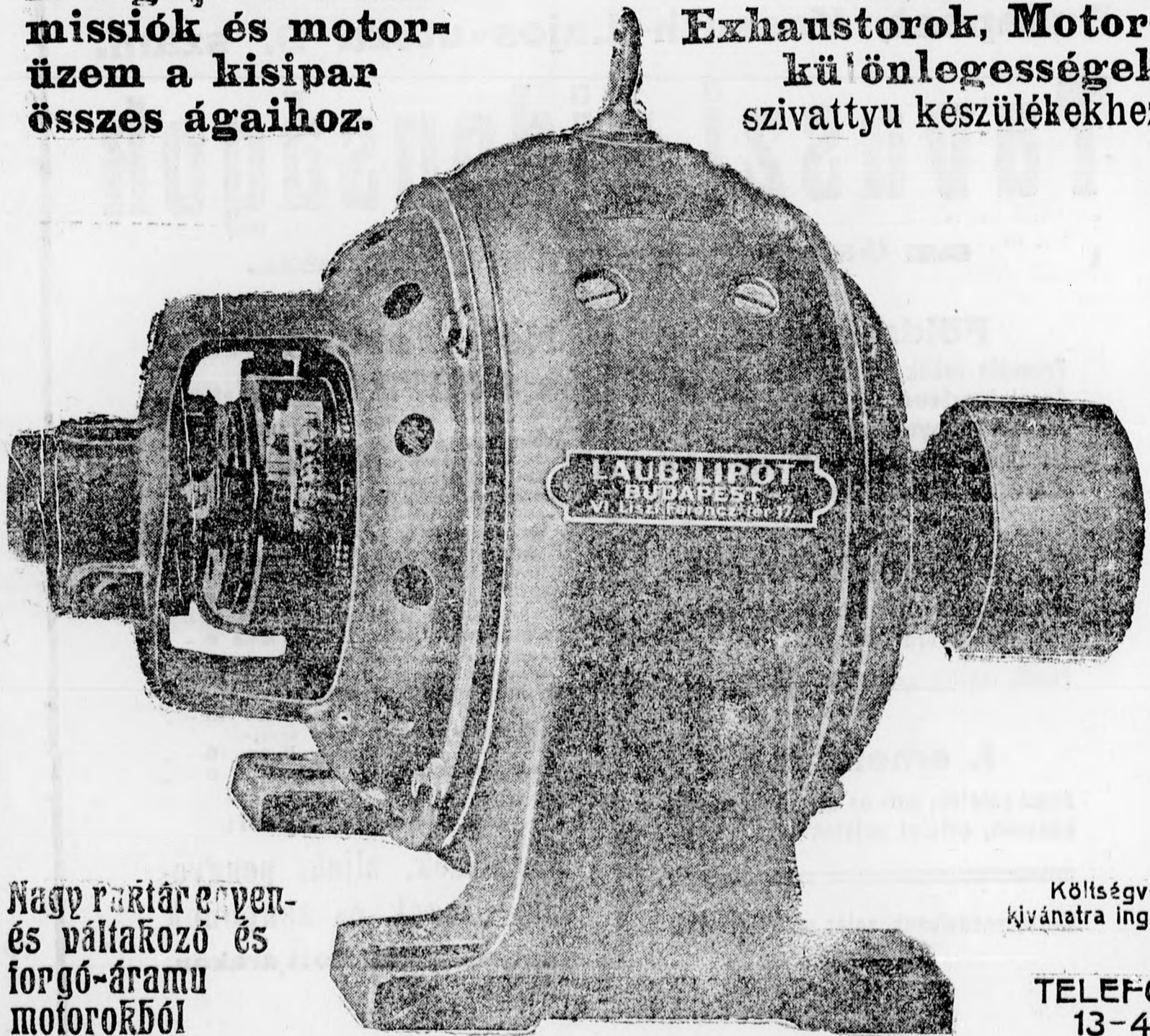
VI. LISZT FERENC-TÉR 17.

Elektromotorok és Dinamók

$\frac{1}{2}$ lóerőtől 100 lóerőig a leucsekélyebb áram- és erőfogyasztással

A legújabb transmissiók és motorüzem a kisipar összes ágaihoz.

Ventillátorok, Exhaustorok, Motorkülönlegességek szivattyu készülékekhez

Nagy raktár egyen- és változó és forgó-áramu motorokból

Költségvetés kívánatra ingyen.

TELEFON
13-47.

RENAULT **AUTOMOBILOK** **OPEL**

Teljesen zajtalan
járású, megbízható
luxusgépkocsi

BÜSSING FÉLE
TEHERAUTOMOBILOK
magyarországi vezérképvisellete:

Teljesen zajtalan
járású, megbízható
luxusgépkocsi

Telefon: 73-65
GARAGE.

Helios Automobil-forgalmi t.
Budapest, V., Bálvány-utca 12.
MINDENNEMŰ AUTOKELLÉKEK

Telefon: 91-57
JAVITÓMŰHELY.

Beocsini Cementgyári Unió Részv.-Társ.

Központi igazgatóság:
Budapest, V., Alkotmány-utca 10.

Gyárak: BEOCSIN (Szerém m.)
Vasut-, hajó- és távirdaállomás.

Gyártási képesség:

2,200.000 q portlandcement,
1,000.000 q románcement.

Az építési időszak megnyitásával tisztelettel felhívjuk az építetőkörök b. figyelmét

elsőrendű beocsini portlandcementünkre és
elsőrendű beocsini románcementünkre.

Szavatolunk: úgy portland- mint románcementünkénél a szabványokat messze felülmúló
minőségért; portlandcementünkénél 1000 gramm litersúlyért, lazán be-
eresztve; románcementünkénél 650 gramm litersúlyért lazán beeresztve.

Portlandcementünk a szabványszerű 28 napos
szilárdságot már 3 nap múlva eléri.

Beocsini Cementgyári Unió Részvénytársaság.

Zsolnai Cement- és Mészgyár Részvénytársaság

Központi igazgatóság: Budapest, V., Alkotmány-utca 10. Gyár: Litvamező (Zsolna mellett), vasútállomás.

Gyártási képesség: 6000 waggon portlandcement.

Ajánljuk a legkényesebb munkála-
toknál is sikerrel kipróbált elsőrendű portlandcementünket bármely vasut-
állomásra szállítva.

Szavatolunk 1050 gramm térfogatsúlyért literenként lazán beeresztve
és kb. 50%-kal magasabb szilárdságért, mint a szabványok előírnak.

Zsolnai Cement és Mészgyár Részvénytársaság.

AMERIKA BUDAPESTEN

Az amerikai ruha-áruházak egy év óta félígkésztett öltönyöket tartanak üzletükben a vevők részére. Az öltönydarabok így módon rövid 2 óra alatt teljesen mérték szerint készülnek el. Ezen praktikus rendszert a tavaszi idény kezdetével cégünk nálunk is

a félígkész öltöny

elnevezéssel meghonosította. Az eddigi kész férfi- és gyermekruha-áruházunkat ezzel kibővítettük és ezáltal azon előnyt nyújtjuk tisztelt vevőnkörünknek, hogy az idény legdivatosabb szöveteiből

2 óra alatt minden testalkatra alkalmas kifogástalan öltönyt

teljesen mérték szerint elkészítve szállítunk. Ruharendelésnél ezzel megszüntettük az igen gyakran előforduló kellemetlen hosszadalmas várakozást.

A félígkész öltöny

A félígkész öltöny a próbánál.

minden alkalomra készenlétben van.

2 órával később.

Gyászöltöny angol milton-szövetből. . . . . 46 K
Elegáns utcai öltöny kék twill-szövetből 56 K
Szürke „divat“-öltöny különf. szövetekből 45 K

A gyermekruha-osztályunk a tavaszra újdonságokkal teljesen fel van szerelve. :: ::

Divatos gyermek-felöltő . . . . . 12 K
Angol tengerész-öltöny . . . . . 10 K
Norfolk öltöny . . . . . 9 K

KÖCH TESTVÉREK Károly-26 körut :: 26

Budapest legnagyobb férfi-, fiú- és gyermekruha-áruháza

Gyertyánliget Máramaros-megye ::

a legszebb, legégszesebb, klimatikus erdei hegyi gyógyhely, ásványfürdő és vizgyógyintézet.

Csodálatos szép magas fekvés, por- és szélmentes, ósodua, enyhe levegő, kitűnő ízű és könnyen emészthető tiszta vassforrások. Teljesen berendezett vizgyógyintézet. Legradikálisabb gyógyszer: verszegénység, sápkór, idegesség, neurasthenia, gyomor-bélbajok és női bántalmaknál. Kényelmes, csinos lakások és igen jó ellátás. Igen mérsékelt árak. - Idény: május-október. Vasúti állomás: Nagy-Bocskó. Gyertyánliget. - Előnyök: 1. Olcsó árak és feszesebb életmód. 2. Enyhe éghajlat és barátságos környezet. 3. Közel vasutállomás és jó közlekedés.

Interurban telefon. A fürdőigazgatóság.

Nádpatak-fürdő.

Jód-, kén- és sóforrással

megáldott fürdőhelye. Pótolja: Lipik, Hall- és Csiz vizét. Reuma, kőszvény isehibántalmaknál utólrhetetlen gyógyeredményű. Női betegségek, verszegénység és időséggel kiváló gyógyhatásu. Idény: májustól-szeptemberig. Egy órai kocsit a pályaudvartól (Nagyküküllő megye). Erdők, arnyekos sétányok, modern lakások, zene, elsőosztályú ellátás. Elő- és utóidényben tetemes árengedmény a szobáirakból. Vasutállomása: Alsószombatfalva, hol minden alkalommal kocsik kaphatók. Postai hivatal helyt. Prospektust bérmentve küld, mindennemű felvilágosítással szolgál a

Fürdőkezelőség.

A kerékpárvilágot már 35 év óta „uraló” eredeti angol Helical Premier és The Champion kerékpárokat dupla harang-csapáccsal és szabadonfutóval, 3 és 5 évi futással, minden arfelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron napi 12 és 15 koronás részlete adjuk és

kerékpár-alkatrészeket az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gummik, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, kocsiszakot és csészéket őrési forgalmunk következtében melyen leszállított nagybani eredeti gyári árban szállítunk vidékre is bérhova.

LÁNG JAKAB és FIA kerékpár és alkatrészek nagykereskedők Budapest, VIII., József-körut 41. szám. Flókulcsok: Baross-tér 4., és Budán II. Margit-körut 6. szám. Diszárjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller
patéka

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsolésnek bizonyult közzvényeél, oszúnál és meghüleséknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott doabza van csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K.1.40 és K.2.- és úgyszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Forráktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlanhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Különlegesség
az elsőrangú és világhírű

Marsner-féle pezsgő-limonádé bonbon
(malna, citrom, eper, cseresznye és waldmeister-iz) kitűnő alkoholfmentes népial készítésére.

Csak akkor valódi, ha azonnal a védjeggyel van ellátva.

Mindenütt kapható, ahol ilyen védjeggyű plakát látható. A bonbonok is mind el vannak látva i yen védjeggyel. Evi fogyasztás több, mint hatvan millió darab. Lu-Sin illatosítva. Kínóra a világ legfinomabb csemegeje. Bouchées a la Reine. Mindenféle fajtaju kitűnő minőségű tej- és fozzó-csokoládé ajánlja a ke etti cukorára és csokoládégyárak első csehországi részvénytársasága Königl. Welnerge ezeltől

A. Marsner
Magyarországi vezérképviselőSchiffmann J. Henrik
Budapest, VIII., József-körut 53.

TITKOS BETEGSÉGEK.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akinek vére és testnedvei meg vannak fertözve és aki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapoton csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a neki öetre vonatkozólag és az esetleg már meglovo bajokon is tud segíteni, akkor maj meg-szűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magasztos hivatásu dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista országos híri intézete (Budapest, VII., Rákóczi-ut 10.), ahol a legnagyobb titoktartás mellett, a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebet, huygycsö-, hólyag-, ideg- és hátgerincbajokat, az önfertözés és szifilis utóbajait, magömlést, elgyongült férfitört (impotentiát), kezdődő elmozavart, aranyeret, sérveket, vérbajokat, börbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségét. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szivesen adnak levelére kimerítő titoktartó választ (a levélbe csak válaszbélyegyet kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. a. 10—12 ig d. u. 3—5 óráig, (vasárnap déli 12-ig.)

Czím: dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista, Budapest, VII., Rákóczi-ut 10.

Thurzó-Füred

a déli Szepességnek egy remek, ősi fenyegek közepette. Vasúti állomás Gólniczbánya. 572 m. Posta és távirás helyes.

Elsőrangú klimatikus gyógyhely.

Vizgyógyintézet, vizkurák, inhalációsok, dietés kurek, szabad nap- és tófürdők, villanyozás és „assage”. Mindennemű idegbajok, légség, emésztési, vérkeringési, anyagcsere és más egyéb bajok ellen. — Igen védett hely, állandóan enyhe, szép tavaszi időjárással. — Kitűnő konyha és olcsó ellátás. Elő- és utóidényben 30% jutás elcsélti heti tartózkodás után 30% árengedmény. — Szobák egész idényre olcsó italny-árban bérelhetők. — Állandó fürdőorvos: Dr. FANZLER LAJOS. — Prospektussal szolgál a Fürdőigazgatóság.

Társadalmunk és a titkos szavazás.

Irta: Mezei Ernő.

Nem tartozom azok közé, akik az általános és egyenlő szavazatjogot egy elvont, mindenütt egyképpen érvényes dogmának akarják elfogadtatni. Ha III. Napoleon azért állandósította a nemzetileg egységes Franciaországban az általánost és egyenlőt, mert a cezarizmust akarta biztosabb alapra helyezni; ha a ridegen konzervatív Bismarck a szintén kompakt nemzeti tömegbe szervezett németiségnek azért adta az általánost és egyenlőt, hogy vele az állami szóttagoltság ellenében az összes német törzsek összetartozását megszilárdítsa, az ilyen előzményekből semmiképp nem tudom azt a következtetést levonni, hogy a sok nyelvű és nemzetiségi agitációk által minden irányban megbolygatott, de még ezenfelül idegen fenhatóság által is örökkön fenyegetett Magyarországnak már sürgősebb dolga sem lehetne, minthogy minden gyakorlati analógia nélkül, csak éppen a tetszetős elméleti tétel kedvéért egyszerűen ezt a mintát ültesse át. Vannak a vezető kultúr államok sorából általában igazoltabb, reánk nézve érvényesebb példák is. Ha Magyarországnak akarunk demokratikus választási törvényt adni, nem lehet más irányzó szemtanunk, mint a nemzeti demokráciának egészséges fejlődése. Egy magyar választási törvényt kell találnunk, olyant, amely magába foglalja az állami lét és az általános nemzeti érdek kielégítő biztosítását, anélkül, hogy valamely osztályérdek bástyáit segítségül kelljen vennie.

Itt nagyon előtérbe nyomul a titkos szavazás kérdése. Nevezetes dolog, hogy a különböző választójogi jelszavaknak egyre hangosabb robogásában, egyre tüzesebb ropogásában, hogyan szorult teljesen hát-

térbe a titkosság követelése, sőt el is sikadt éppen az általánosság és egyenlőség viharzó előnyomulása folytán. Jellemzetes bizonyosság is ez arra, hogy mennyire csak a jelszó pompázatos látszata kell a mi politikusainknak. Mert egy magyar választó-reformnak lényege: a titkos szavazás. Igenis, ez a lényeg, amely ha nincs, a többi nem jelent komoly reformot, amely ha megvan, jórésben nélkülözhetővé teszi a demokratikus jog egyéb jelszavait, amelyeket korlátlanul elfogadni veszedelmes volna. És amikor veszettül egymásra rontanak választójogi bölcseségeikkel egyfelől azok, kiknek elveik teljesen demokraták, de annál kevésbé nemzetiek, a másik oldalon meg azok, kiknek nemzeti elve erősen osztályszagu, én csak azt kérdezném, hol az a vonal, amely ugyan általánosan nemzeti, de semmi osztályszellemtől nincsen átitatva. Ezt a biztosító vonalat megtalálom a titkos szavazásban.

Mi okozta azt, hogy az eddigi választási rendszer egyfelől a hivatalos erőszaknak mindenféle fenyegető fellegvárává, másfelől a pénzhatalomnak legpiszkosabb vásárterévé alakult át és hogy ily kettős alapon idegen hatalom szolgálatára egy folyton jobban elfajuló többségi monopóliumot lehetett berendezni? Csak a kerületi és nyilvános szavazásnak jól összekovácsolt masinériája. Mi okozta azt, hogy az előbbi párhatalom megdőltével koalíciós kiadásban a vak szédítés és az utszéli terrorizmus ellentállás nélkül lehetett urrá a közvéleményen? Ismét csak ez az átörökölt masinéria. Kereshetitek választójogi bölcsék bármelyik táborból, mi tette a mi alkotmányos életünket választásról-választásra a nemzeti akarat nagy hamisításává, a dolgok fenekén nem a cenzust, hanem a nyilvános szavazást találjátok meg. És akik általánosságot és egyenlőséget kívánják titkosság nélkül, az eddigi állapothoz képest legfeljebb fokozati és nem minőségi különbséget hoznának létre. Népszerűsége persze

pályázhatnak ők is. Ott, „az alkotmány szán-czain kívül“, ahogy mondani szokták, ott künn az új jogra áhitozók tömegei között is vannak széles rétegek, amelyek előtt esengőbb, igenis esengőbb hangzása van az általánosnak és egyenlőnek, ha nem járul hozzá a titkosság. Mert az általánosság titkosság nélkül nemcsak a jogot igéri, hanem azt is, hogy a jogot az eddigi módra kézzelfogható értékre lehet becsereálni. Jog, amelyet eladni és hasznosítani lehet, sok embernek esábitóbb az egyszerű szürke jognál, amely csak a belső öntudatot táplálja.

Mindenütt, ahol természetes fejlődés útján haladnak a demokrácia eszménye felé, éppen megfordítva járnak el. Angliában ma is több mint négy millió felnőtt férfinak nincs szavazatjoga. De mihielyt a Gladstone-vezette liberálisizmus a kereső osztályok nagy tömegeire is kiterjesztette a szavazatjogot, a közérköles velejáró föltétlen szükségének ismerte el a titkos szavazás behozatalát. S hogy Anglia oly erős alkotmányossága a sok századon át divott nyilvános szavazás eltörlésével a polgári szabadság biztosítékául bevette a titkos szavazást, ez végképpen megsemmisítette azt a tetszetős érvelést, mintha a nyilvános szavazásnak valami jellemfejlést, a polgárok önértetét nevelő hatása volna. Még csattanósabb az a példa, amelyet éppen ezekben a napokban a porosz választóreform tárgyalása nyújtott. A kormány eredeti javaslata ellenében sikerült keresztülvinni a titkos szavazást, mert ezt az összes liberális pártok egyértelműen mellőzhetlen föltételül állították fel és a konzervatív pártok a követelés erkölcsi ereje előtt meghajoltak; de nem sikerült elfogadtatni az egyenlőséget, mert ebben a liberális pártok sem egyeztek. A titkosságon át az általánossághoz, nem pedig az általánosságon át a titkossághoz, ezt tartották, még a legegyneműbb népességű országokban is a demokrácia helyes fejlődésének.

És éppen minálunk kellene jobban

Temetés.

Irta: Várad Antal.

Menyörögve, földrengetve
Zuhan le a kalapács.
Viszhangzik a barlang odva,
Rajta, köfejtő, kovács,
Rajta, vén Jeruzsálemnek
Mindenik hóhérlégénye...
Jól zárjátok azt a sirt be,
Ki ne törjön többet fénye!...

Most pecsétet rá. Ide.
Ört melléje, izibe...
Hogy a halottól is félünk?...
Hejh, olyan országban élünk.
Melyben — bár a föld alatt —
Mégis él egy gondolat.

És a gondolat kipattan
Ujult, főséges alakba,
És feltörte a pecsétet.
Szétszórván a hóhérlépet,
Mely halottként őrizé.
És a szikla széjjelrobbant.
És amit földött a rög s hant:
Az ma már mindenkié.

És azóta századokról
Századokra száll a gaszág,
Hogy köszirt alá rojtossék
Messiásként az igazság,
S rajt farizeus pecsétje,
És tirannok szolganépe

Őrzi éjjel s nappalon.
S még sines többé rajt hatalma,
Bár az éjféli birodalma
Minden baglyát s denevérét
Odaküldje: omló vérét
A megváltók seregének
Nincs a földnek oly hatalma
Mely utjában megakassza,
És a vér termékenyít.
A föld minden népeit,
A vakságból kigyógyítja...
Ez a századok husvétja.
És ez itt van, újra, — itt!...

Csak zuhogjon, csak robogjon
A sirt záró kalapács,
Ujra-véres Golgotákon
Ujra kél a virradás,
A sötétség hét pecsétje,
Bár egy légitó sátán védje,
A kor egy lehelletére
Meglöved és feltörök.
És ez meg fog ismétlődni
Hosszu ezredévekig...

Végre mégis belefárad
A sírjáró hóhércsig
S lesznek ők is, mint a többi:
Szabadság-szomjas emberek,
Az lesz az utolsó husvét,
És acentul nem lesz,
Mert nem ölnek meg több eszmét
Forró lelkek mélyiben...
Ugy legyen!...

Husvétii legáció,

Irta: Benedek János.

Nagytisztelétű és tudós Orosz Mihály professzor ur volt annak idején a homilétika tanára; ő volt hivatva az ifjabb theológus nemzedékbe bele hinteni az egyházi szónoklás művészetét és tudományát. Azt mondják, fiatalabb korában valósággyal nagy szónok és igazi tudós volt a nagytisztelétű ur; de már a mi időnkben ebbeli tulajdonságai nagyon aláhanyatlának. Valamikor esengőnek ismert szónoki hangja érdessé, recsegőssé, fülsértővé vált, mint a rezes treubta; amellet valami nagy betegség utókövetkezményeként szuszka lett: kellemetlen orrhagyon beszélt; tudományos műveltségének meg csak a felszökségei maradtak meg.

Pedig nemesak az elméleti részét tanította a szónoki tudománynak, hanem gyakorlatilag is exczellálni akaráván a tanuló ifjúság előtt: nagyobb iskolai ünnepek, évfordulók, gyászszónokalmával ő volt az ünnepi szónok.

— Jiiipé elhagszott a tyásztal! — így kezdte rendszeren bucsuztatóját a kántus éneke után. S mikor egyik nyugdíjas professzorunkat adtuk át az örök béke honának, ezzel fejezte be a gyászszónoklatot:

— Post pedig a pi tyukalmazott tartár-társunknak kifányunk örök tyukalpat!

A hunczut diák esufságot csinált az érdemduz öreg professzor orgánumbéli fogyatekosságyából s csak úgy hívták: Piháj vagy pláne: Peska.

szemügyre venni a nyilvános szavazásnak minden irányban szerteágazó, nemcsak politikánkat, de társadalmi életünket mételmező behatásait. Nemzeti érdeket itt már csak azok kereshetnek, akik ezt az érdeket az örökölt hatalmi tényezők és feudális hagyományok teljes fentartásával azonosnak vallják. Nincs mit tagadnunk és nincs mit enyhíteniünk, ez a mi országunk a tultengő uri szellemnek választott földje. Ha ez jórészt százados egyoldalú fejlődésnek, örökölt kulturái hiányosságának eredménye, viszont ezen az alapon modern, alkotmányos szervezetünk semmiben sem remekelt annyira, mint mindenféle fajta és című uraságok termelésében. Államiságunk minden új intézménye egész légiókban állította talpra a „hivatalból” való urakat, akik többnyire megrokkant régi urak voltak. Gazdasági életünk minden terjeszkedése rajokban eregette fel a közéleti jelentőség napsugaras világába az új urakat, a parvenüségek kitüntetettjeit. Manap ez az ország szélében, hosszában mindenféle évjárathatnámások versenytere, apró és nagy hatalmi gögök kísérleti mezeje. Micsoda káprázatos mozgóképeknek kell az ily társadalmi diszpozíciók mellett a nyilvános képviselőválasztásnál kialakulniok. Látjuk már a fővárosban is, ahol pedig a folytonos, soknemű ellenőrzés erős korlátozásokat kényszerítenek rájuk. Minden hatalmas ur szinte telekkönyvi rovatok szerint jegyeztheti a rendelkezésére álló szavazatokat, és uri becsület, hatalmi passzió ösztöne kötelezi rá, hogy hiány nélkül szállítani is tudja. Ott a hatalmas bank ennyi alkalmazott szavazatát veti a mérlegbe, ama nagy ipari vállalat ennyi tigrisnékiért felel a pártjának, ez a főtisztviselő meg éppen szavatolhat minden alárendeltjeért. Ily módon külön szavazatvesztegetési üzemek nélkül már előre kiszámítják a szükségelt szavazati blokkot. Nem az ilyen milió magyarázza,

hogy Ehrlich G. G. mint erzsébetvárosi szövetkezeti igazgató igazi feudális hatalommal adományozhatja az ország legnagyobb kerületének mandátumát, ami már világra szóló látványosságnak is beillik?

Most képzeljük el még a vidéket magánasával, nagybirtokosaival, főispánjaival és falusi jegyzőivel. Különösen falusi jegyzőivel! Itt már nem is a politikai szennvedély vagy a társadalmi érdek, hanem a hatalmi tekintély az uralkodó motívum. Ki nem tud éppen a kis zsarnokok pukkadózó önteltségének virtuosus mutatványairól? Ez az egész választási rend még sok tekintetben hasonlít a középkori magyar hadviselési szervezethez, amikor minden várur az alája rendelt jobbjából a megfelelő bandériumot vezette az országos táborba. Bandérium bandérium után vonult fel beosztva, glédába állítva, számon tartva és zsoldra előjegyezve a szavazáshoz is, hogy jobbjai tartozásukkal tanúságot tegyenek a hivatalos hatalomról és az uri kötelezettségről. Hogy nem marad el a modern toborzó sem és a szavazatvásárlás olyan vidéki nyilvánosságnál jut a legteljesebb orgiához, ennél sincs természetesebb. Vajjon ilyen okokból tanítják meg olykor nevesebb politikusaink is, hogy a nyilvános szavazás felel meg jobban a magyar nemzeti jellemnek? Hisz igaz is, ezekben az oly festői választási és szavazási képekben domborodnak ki bizonyos vonások, amelyeket olyik külföldi jóakarónk a magyar kultúra speciális jellegének ismerhet. Itt teljes gyűjteménybe szedhető mindaz, ami külön nemzeti romantikánk alkatrésze: a csikósok és cigányok, a csárdások és sarkantyúk, kiegészítve villogó gatyákkal és sujtásos pörkölttekkel, miket a francia Tissotok és német Löherék annyira megbámulnak. Ebből a szempontból meg kell állapítani, hogy a nyilvános szavazás a kulturái hátramaradottság elemeinek olyan kijáratát jelenti, amely lényegesen elő-

mozdítja a mi exotikus hírünket. Egy darab Ázsia ez, külön bécsi használatra.

Ezt a gyönyörű politikai és társadalmi kulturát kívánánk-e a nyilvános általánossággal még kiszélesíteni? Mert csak üres képzelődés és még üresebb hitegetés, hogy maga az általánosság nagy szele ezeket a viruló kinövéseket elsöpri. Csak az lehet belőle, hogy ha eddig aránytalanul szaporítottuk az urakat, most hozzájuk mérten megszorítjuk a szolgálakat is. Éljen amenynyit ér az az érv, hogy a választóknak tetemes megszorítása megnehezíti és kilátástalanná teszi a vesztegetést, noha magam ismerem olyan falusi pázstornépet és munkásságot, amelynek körében egy eziüst forint már általános szenzációt kelt és egy kupica pálinka a közjótékonyság ünnepe. Itt még fel van halmozva a szavazatárú legolcsóbb készlete. De nem is ez a lényeges, hanem az, hogy mentől lejjebb terjed a szavazati jog, annál több a teljesen függő, testével, lelkével, uri és gazdai hatalomnak alávetett elem, amelyhez képest az eddigi cenzusos szavazó, akármilyen vesztegethető, a polgári függetlenség mintája. Itt a nyilvános szavazás az igazi feudális nyakörv, amilyen az ősi germánok csatoltak szolgálakra. Teljesen értéktelenek itt mindazok a nagyképtű törvények, amelyek kemény büntetést szabnak a hatalmi visszaélésekre és a választópolgár jogtalan befolyásolására. Dehogy is kell kimondott pressziót gyakorolni a földhöz ragadt, dolgos szegénységre, amelynek napi kenyerét kell féltetnie, tudja ez anélkül is, mi a kutya kötelessége ura és gazdája irányában. Talán a nyilvános szavazás moralistái a meggyőződés bátorságára akarják kitanítani a ninesetlen embert? Ne is aggódjanak! Ott lesz a mindenfajta izgatás, mely az inséggel és keserőséggel telített proletárlelket oly hőfokra igyekszik majd fölforrallni, hogy a legerősebb külső nyomásra teljes ellennyo-

Ósdi ember volt a megboldogult; de én nagy kegyelettel emlékszem rá vissza. És levezem legujabb divatu, modern kalapomat az öreg vaskalapos előtt, mert bármilyen kifogásolni valót mondjanak róla, egy kétségtelen: hogy nem volt Ferencz József-rend lovagkeresztjé. Akkor még egészen puritánok voltak a kurucz magyarságáról és demokratikus egyszerűségéről nevezetes kálvinista eklézsia tanítói és prédikátorai; ma már kaposakká váltak köztük is a czimek, rendjelek, nemesi kitüntetések, a helyett, hogy ezeket a hiúságot, léha csecebecsüket maguktól elutasítsanak.

Őreg diákokat vizsga nélkül bocsát a főiskola ünnepi legációra; de a kezdőknek be kell mutatni a kiküldetésük helyén elmondandó egyházi beszédek és imádságokat; sőt próbaszónoklatot is kell előzetesen tartani az oratóriumban; a holott is a homiletika tudós professzora adja meg a szárnypróbálgató bagolynak, véresének, jéhának vagy dögönbögőnek a megkívántató utbaigazításokat.

A bagoly első éves bölcsész. (akkor kezdi az éjszakázást); a vérese második éves (már kezd ragadozóvá alakulni); a „jéha” joghallgató, a dögönbögő pedig tanítóképezdész, rövidben: prepa.

Ezek a jámbor istenadták legutolsók az elekezióznál, vagyis a legációkban való válogatásnál. Nekik már csak az istep háta mögötti szegényes eklézsiák jutnak: a színét-ját elszedik az esküdtek s a teológiai fakultás legizmosabb és legöblösebb törkü hallgatói. Mert a tüzelésben és kántusban magukat kitüntetett diákok 10, 15, 20 legénynyel elébb választanak.

Nekem például, aki akkoriban „1. jéha” valék: Varjúháza jutott, a leggyengébb legációk egyike. Mulattak is rajtam a kollé-

gák, mikor a három utolsó hely közül Varjúháza esett a választásom.

— Kapta, fogta! — zengtek kórusban s jó mulatást és jó erős eszimatálat kivántak a hat mérföldnyi kutyagólishoz, amelyen keresztül Varjúháza jutni lehet.

Csak az öntött belém megnyugtató hangulatot, hogy a karácsonykor ott járt legátus kolléga hozzám jött, melegen kezet szorított velem s sokatlan hévvel, amelyen megérzett a szívbeli őszinteség, csak ennyit mondott:

— Irigyellek.

Levizgáztam a nagytiszteletű professzor ur előtt. Nagyon megdicsért, ami ritkaság volt tőle. Igaz, hogy szép dolgokat válogattam ki betanulás végett. Dombi Lajosnak megható magypénteki homiliját „Az Ión tehát pályád jutalma, az Ión szent törekvéseid bére óh Jézus, hogy magasatos életed a keresztán vérezzék el!” Illyés Bálintnak költői szárnyalású husvéti predikációját: „Nyissatok örömmre szíveteket, nyissatok imára ajkatokat, ma az emberiség legszebb diadal-ünnepét üljük!” És Gyöngyössi Sámuelnek egyik remek alkotását, mely husvét második napján délutánra volt szánva s melynek címe: Jézus a tengeren. „Nagyszerű a természet csatája, mikor a vihar fölrazza a tengerek alvó habjait s a felzúdult hullámok harezra kelnek egymás ellen.”

Ellátva eképpen szellemi töltéssel, vidéman vettem nyakamba a vándortarisznyát. A nagybajomi, meg a rábéi legátussal hármaban gyalogoltunk egy darab ideig, aztán a keresztutnál elváltunk s én neki vágtam Varjúháza felé, melynek kakasos tornya hívogatólag pislogott a messze távolból.

Susogó nádasok, süppedő zombékok között vitt az utam; a közeli lápokból fel-felröp-

pentek a vízi szárnyasok. Versényt fütűrészve az utszéli pacirtával, észre is alig vettem, mikor a varjúházi kutyák üdvözölő csaholása fogadott.

Rozsant, öreg viskó a varjúházi rektori lak, akárcsak a benne lakó öreg rektor. Elhalt felesége, özvegy asszony lánya, csak maga maradt két kis unokájával. Hanem azok aztán gyönyörű gyermekek. A nagyobbik, az Erzsike már idestova eladó, a kisebbik Jolánka pár évvel suhanzóbb.

Mikor beköszöntöttem szállásadó gazdámnak, az öreg rektor uramnak a portájára, a nagyobbik kisasszony fogadott. Eppen utra készült, két zöld korsó volt a két gömbölyű karján. Rögtön felajánltam lovagias szolgálataimat, csak az egyik korsót engedte át s így mentünk a varjúházi egyetlen jó kutra.

Az az utszéli pacirta s az elhagyott fészke visszatért kis fecske nem esieseggett, nem eseegett annyit és olyan szaporán, mint ez a fürge kis teremtes.

— Köstolja meg csak követ ur, milyen pompás vizünk van! — kínálta Erzsike, mikor korsóját megmerítette.

A bibliai Rebeka nem lehetett nagyobb hatással Izsákra, mint ez a kutra járó kis lány a varjúházi követ urra.

Mire visszatértünk a kutról, már szent volt köztünk a barátság.

Rektor uram is szerencsésen haza érkezett; s egy pár tájékoztató utbaigazítás után együtt mentünk tisztelegni a tiszteletes urhoz. Kiról előzetesen azt a felvilágosítást adta az öreg rektor, hogy kissé különös ember, nagyon kifáradt munkása az Ur szőlőjének; sokan azt is mondják róla, hogy félbolond, pedig ezzel csak kisebbítik.

Tiszteletes ur elég barátságatlanul fogadott; kifakadt a főiskola ellen, hogy az ő nya-

mással hasson vissza. Ily módon kitűnően preparálhatjuk ezt az országot arra is, hogy a legváltozatosabb nemzetiségi, társadalmi, sőt udvari demagógáknak tropikusan buja termőföldjévé váljék. Bizonyos vidékeket a néplázítás tüze örökké forrongó és füstölögő vulkánikus területekké is gyulasztana.

Minden új választás egy új forró lávakiömlést hozna, amelyek lehülése is csak a sivatag nehezen járható hamuréteget emelnék.

Ilyen kilátást tár fel az általánosság és egyenlőség nyilvános szavazás mellett, amit ugy látszik éppen a függetlenségi párton mentő formulának akarnak elfogadni. Vezéregyéniségeink közül nyilván csak Justh Gyula veszi komolyan a titkos szavazás követését, de ő is csak mint az általános és egyenlő járulékat. En már 25 év előtt egy képviselőházi beszédben a titkos szavazást tartottam a legszükségesebb reformnak, amelynek biztosítására az általánosságból annyit kell engedniünk, hogy a legfőbb nemzeti érdek veszedelme nélkül alkalmazható legyen. En ma is azt tartom, hogy a mi viszonyaink közt a titkos szavazás axioma, mely körül az egész reformnak forognia kell. Függetlenségi elvből és annál inkább független gondolkozásból egyképpen a titkos szavazást látom az előtérben. Ez a demokratikus haladás vezérgondolata, mert bárha nemzeti szempontból sok fentartást és óvatosságot tartok igazoltnak az általánosság irányában, nem értem a Tisza István-féle bizalmatlanságot a magyar paraszt iránt. És ha a régi lengyel országgyűlés egy szónoka úgy hirdethette, hogy „inkább a viharos szabadságot, mint a nyugalmas szolgásgót”, minálunk most némiképp ennek megfordítottját kell érvényesíteniünk: Inkább a csendes titkos szabadságot, mint a nyilvános, lármásan viharzó szolgásgót.

kára már megint jogászt küldenek s nagyon fitymálólágot nyilatkozott a jogászávilágról. Hejh, be haragudtam akkor érte; de azóta rájöttem, hogy nem egészen indokolatlan volt a lekicsinylése.

Rektor uramról meg-megsugta, hogy az öreg ur nem diplomás tanító, hanem félbe maradt rézműves; holt a jó öreg aranyművesnek állította magát.

Ellátogattunk a kurátorba, nemzetes Gyerge Mihály uramhoz is, ki egyszersmind Varjuháza kis község bírása is. Leereszkedő parolával fogadott a jólelkű férfiú s megnyugtató, hogy nem fog rám szigorúan nézni a szent beszéd alatt.

Nagypénteken délután ment végbe első fellépésem a szent katedrában. Szerencsésen elcsúsztam a Dombi homíliáját. Sirt Varjuháza, mint a záporos; s abban a közvéleményben állapodtak meg, hogy ilyen meghatóan még nem parentáltak el Urunk Jézus Krisztus önfeláldozását a varjuházi anyaszentegyházban.

Husvét első napjára beteg lett a tiszteletes ur, pedig akkor neki kellett volna prédikálnia. Abban állapodtam tehát meg, hogy én végzem első napon is a szent szolgálatot. Elpredikáltam Ilyés Báliut gyönyörű munkáját, amely igazán méltó apoteozisa a feltámadás magasztos eszméjének. S én osztottam ki az Úrvacsoráját is. A kenyér ellen nem lehetett kifogás, alföldi piros buzából készült, kurátor uram tüzzől pattant élete párja sajátkezűleg dagasztotta, sütötte: méltó szimbóluma volt Krisztus Urunk érettünk megtörtetett testének. Hanem a bor infámis káposztalé volt: csak erős hittel és élénk fantáziával lehetett elfogadni a Megváltó kiomlott vérének. Mindazonáltal mikor rektor

Parlamenti tettlegességek.

Irta: Dr. Ábrányi Kornél.

Távol áll tőlem az a szándék, mintha védelembe akarnám venni azt a verekedést, ami a magyar parlament záróülésén lejátszódott, de lehetetlen szó nélkül elmenni a bécsi lapoknak ama tendenciózus és rosszakaratu fordítése mellett, amely a magyar parlament záróülésén történteket egyedülállóknak iparkodik feltüntetni a parlamentek történetében. Nyilván azzal a célzattal, hogy ezzel az egész magyar nemzetet és különösen annak értelmiségét pellengérré állítsa a külföld előtt.

A bécsi lapoknak ez a hiráda amennyire rosszakaratu, épp annyira nem igaz. Tettlegesség csaknem minden nemzet parlamentjében előfordult már és a jóízű emberek akkor is mindenütt éppen úgy elítélték a tettlegességek eljárást, akár csak a mi parlamentünkben legutóbb lejátszódott eseményeket. Hiszen élénk emlékezetben él még az a pártját ritkító parlamenti verekedés, mely néhány évvel ezelőtt az angol alsóházban játszódott le s amely csaknem általános verekedéssé fajult. Tintatartókat és törzskönyveket ugyan az angol képviselők nem vágak egymás fejébe, de az öklöcsapásokban ugyancsak nem fukarkodtak. És erről a parlamenti botrányról szóló laptudósítások azt is megemlítik, hogy nem egy képviselő távozott el a verekedés színhelyéről vérző orral és rongyokká tépett kabátban. Ezt a verekedést akkor az egész világsajtó a legkeményebben elítélte, de az összes lapvélemények távol álltak akkor is attól, hogy ebből a sajtólatos esetből az egész angol nemzetre vagy pedig az angol parlament elfogadott és elismert tekintélyére nézve vonjanak le kedvezőtlen következtetést. Elítélték a verekedőket, de nem a parlamentet.

De történt tettlegesség már a francia képviselőházban is. És pedig nem is olyan régen. Mindössze két éve annak, hogy egy hevesvéri francia honatya benn a kamarában alaposan arszalította André hadügyminisztert, aki pedig sem tekintélyében, sem rangban nem áll alacsonyabban, mint a mi honvédelmi miniszterünk. Ez is tettlegesség volt, sőt minisztert ért az inzultus, de azért a francia parlamentáriszt sem senki sem tette felelőssé ez esérért.

Sőt a palamenti verekedések történetében példák után nem is kell olyan messze mennünk, mint Franciaország. Csak ide a szomszédba. Eppen abba az Ausztiába, amelynek sajtója most a legnagyobb nagyképűséggel dobja rá a a magyar parlamentárisztusra és intelligenciára a követ. Bizony-bizony az osztrák Reichsrath az utolsó tíz év alatt már nem egyszer látott verekedést és az elnöki székéből kihuzott házelnököt. A híres cseh nyelvrendelet tárgyalásakor bizony az osztrák képviselők sem kenyérgalacsinnokkal szoritották vissza Badeni Kázmér akkori osztrák miniszterelnököt, aki meg nem hallgatott beszédét épp úgy a gyorsírónak akarta bediktálni, mint most Khuen-Héderváry, hanem ököllel és asztalfiókkal. Az akkori osztrák obstrukciós körök, legkivált pedig a Schönerer-esoport, nem igen voltak válogatósak az eszközökben. Sőt Pfersche képviselő egy parlamenti Julakodás alkalmával a kését is elővette.

Es mikor ennek a nyelvrendeleti obstrukciónak a letörésére Abrahamovics elnök megcsinálta a híres zsekendősavazást, amely a mi november 18-unk mintájául szolgált, Dasinszky és Resel szociáldemokrata képviselők nem törvénytöréseket, hanem írászalfiókokat vágak az elnök fejébe és pedig oly sikerrel, hogy nem az elnök feje tört be, hanem az írászalfiók.

Minezekből látható tehát, hogy a lajtán-tuli báránnyáknak nincs mit a magyar parlament szemére vetniök. De a legkevésbbeh sincs joguk azt mondani, hogy a magyar parlament záróülésén történtek egyedülálló a parlamentárisztus történetében. Ha ezt azzal a célzattal teszik, hogy a magyar parlamentárisztus befektetésével az osztrák Reichsrath botrányai féhérebbnek tünjenek fel, ezt még tudjuk érteni, de mint föltisztató eszközt lenézzük és részünkről nem használjuk. Csak azt a tanácsot adhatjuk a lajtán-tuli patriotáknak, hogy jobb volna a saját Reichsrathjuk előtt söpörgetni, mint a mi képviselőházunk előtt.

A Khuen-Héderváry és Serényi miniszteren esett tettlegesség különben a magyar országgyűlések történetében sem egyedülálló. A régi magyar országgyűléseken is fordultak elő tettlegességek, de ezek jóval súlyosabb természetűek voltak a jelenleginél és bizony azoknál orvosai segítségére többé nem volt szükség.

uramnak nyújtottam oda a serleget, melyben már csak egy-két ujjnyi maradék volt, visszaadta s oda sugta:

— Töltsse tele öcsémuram, nekem fele serleg dukál.

Tele tölttettem az asszisztáló narangozóval s rektor uram fenéig kihajtá az erősen seprős folvadékat az Ur dicsőségére.

Ünnep másodnapján délelőtt jött „Jézus a tengeren“, amit pedig délutánra szántam; úgy, hogy husvét második délutánjára már teljesen kifogytam a szent tudományokból. Elpanaszoltam a bajt rektor uramnak.

— Tudja mit, öcsém? mondja el a nagypénteki beszédet.

— Hogy gondol olyat, rektor bátyám? mindenki ráismerne s szégyenben maradna a főiskola.

— Ne törődjön vele öcsém, csak mondja el.

És a feltámadás diadalünnepének második napján újra elmondtam a Dombi homíliáját, elzokogván benne Jézus urunk nagypénteki szenvedéseit.

Leírhatatlan hatást értem el. Sirtak, zokogtak a varjuháziaiak, kivált az asszonyok. Csak arra voltam kiváncsi: észre vette-e valaki a kegyes csalást. Kurátor uram minden aggályomat végleg eloszlatta.

— Na követ ur, sok szép beszédet tetszett tartani ittléte alatt; de amióta fennáll ez a mi kis templomunk: ebben még ilyen remek szép tanítás soha el nem hangzott.

Megköszöntem a kegyes elismerést. Harangzó Kis Báliut uram bejárta a nagylelkű pátrónusokat s kerek 7 pengő forintokat szedett össze szent szolgálataim méltó tisztelet-díja gyanánt csupa két garasokban, melyből 25 darabot mindjárt neki adtam át szives

fáradozása jutalmául, a többi 150 darabot pedig magamhoz vettem s bizony nehezebb lett a visszagyalogolás ezzel a teherszállítmánnyal.

A kongó garasok azonban csak a zsebet nyomták nagyobb teher volt az, ami a szívemre nehezedett.

A husvét legáczió idilleitől nehéz volt elszakadni.

Egész utamon felém ragyogott a rektor Erzsike könyvelt buzavirág szeme. Egy kis könyvet adott elibem: írjak bele valamit, valami emlékverset. A kíváncsordolt költő kis dalt írtam bele:

Oly tiszta és oly egyszerű vagy,
Elnézlek, mint az ibolyát;
S neveddel vándor-utamon
Vidáman indulek tovább.

Ha visszatérek, jól tudom, hogy
Zokogva bulloik majd eléd,
Mert sersom: megsiratni a
Virágot, melyet más letép.

— Nos, igazat mondtam? — kérdezte tőlem előzőn, a karácsonkor Varjuházán legátuskodott kollegám.

— Igazad volt, pajtás! — feleltem mélabival s együtt ittuk el a 150 két garasost Bánki bácsinál.

Magyar inre sokáig egyéb nótát se huzott a fülembe, csak azt, hogy: árvalányhaj a süvegem bokrértája!

Sokáig őriztem többi relikviám közt az Erzsike hajfürtjét. Egyszer rábukkant a könyvszekrény valamelyik zugában az anyósom s tűzbe dobta

Pedig be szép gyűjteményem volt belőlük.

II. Béla korában az aradi országgyűlésen 42 nemest vágatott gulyássá Ilona királyné és az ónodi országgyűlésen sem tettek rózsaszínű tapaszt az egykori Okolicsányi és Rakovszky seibeire. Ezek is tettlegességek voltak és a magyar országgyűlésen történtek, de a magyar országgyűlésnek még sincs oka pirulni miattuk. Mert tettlegesség mindenkor és minden nemzet országgyűlésen volt és lesz, ameddig csak heves véru emberek lesznek. És az elkövetett tettlegességért sohasem az illető országgyűlés felelős a közvélemény ítélőszéke előtt, hanem maguk a heveskedő honatyák. Mindig is őket vonták felelősségre és őket ítelték el, amint hogy ez a jelen esetben is így fog történni.

Nap-legendák.

I.

A nap szerelmes!

Félt vágyódással üti föl fejét,
Hogy feltegye lassan a tüzkoronát.
Tüzes koronától szikrázó fejéről
Millió sugarat lopva dobjon át.
Egy-egy sugarat álmodó vérrel
Biztató reménnyel
A lelkünkbe kapunk
— Szerető szózat száll el szikráidhoz:
„— Gyere csak! Ne félj!
Szelmes napunk!”

A nap buja!

Oly pusztító tüzzel, mind merészebb vágygyal
Szórtja szerteszét tüzes oszlokait.
Sok szép szelid álmanak már üszökké égett,
S a nap buja testtel újabb csókra int,
„Perzseljed, forralod, letöröd a vágyunk; —
— Csókéhesed teszed epedő dalunk; —
Ne jöjj rombolóan! Ne égess össze —
Ugy tombol a vérünk, hidd el, meghalunk!” —

A nap letört!

Fogyó erejének gyenge simitása
Felkorbaesolt lelkünk száz színéhez ér,
De mind többet kíván bukó, — hunyó napunk
A csókodra szomjas bűnös — bűvös vér.
Tűnő elmulásod most már vissza nem tart, —
Bár sajnálunk nagyon haldokló napunk:
De ez a Te műved!
Hogy gyenge színeiden,
Hideg sugáridon
Himport vesztett lelkünk
Vágyó csókjaival
Most már kacagunk; —
És várjuk, hogy jöjjön,
Újabb áldozatul,
A ragyogó, fényes
Ifju és erős
Holnapi — napunk!

II.

Hintázom!
Finom fonálból fonja fölöttem
Hintáját a napsugár.
Lágy szellő csak arra vár,
Hogy az aranyháló;
Fényben ringó-járó
Egészen bevonjon...
— Napsugár befonta
Fényben fáradt vágyam.
Színes hintaágyam
Azt susogja: Kész!
Erre váró szellő
Dajkadallal altat;
Mind — halkabbi és halkabb,
— Naphintán álmodom
Én — a napvitéz...

Gács Dezső

A békemozgalom Magyarországon

Irta: dr. Giesswein Sándor kanonok.

A békemozgalmat hazánkban a millenáris év hozta nagyobb lendületbe. Akkor volt nálunk a békeegyesületek nemzetközi kongresszusa és az interparlamentáris unió VII. konferenciája. A két gyűlés célja és iránya parallel, az egyik a békeeszmét társadalmi uton propagálja, a másik az államférfiak és politikusok közreműködésével mintegy hivatalos formába foglalja.

Természetes dolog, hogy Suttner Berta e kettős békeünnepeken nem hiányozhatott és hogy ő innen kedves emlékeket vitt magával, azt részletes feljegyzései eléggé bizonyítják. Már a kongresszust megelőzőleg harmannadorfi kastélyában felkeresi Türr tábornok, a békekongresszus elnöke.

A hajó, melyen Suttner Berta Budapestre jött, már egy kis kongresszust hoz felélesztén, amennyiben a nyugati államok képviselői közül többen ugyanazt az alkalmas-ságot használják fel, mely érkeztek Budapest tündéri fényáradatban mutatja be. A hajóállomásnál nagy embertömeg várja őket, élén Kemény igazgatóval, a magyar békeegyesület akkori titkárával, ki rövid lelkes szavakkal üdvözli az érkezőket. A tárgyalások az új városházán folytak le. Az elnöki széket Türr tábornok foglalja el, körülvéve a belügyminiszterrel és a főpolgármesterrel. Türr megnyitójából Suttner báróné a következő passzust jegyzi föl: „Még nem is oly nagy ideje, hogy urak és nemesek egymás közt folytonos hadilábon álltak és alattvalóik meg jobbágyaik fölött itélkeztek. Ha valaki azt mondotta volna nekik, hogy eljön az idő, amikor viszályaikat a bíróság elé kell vinniök, akkor azt a merész jövendölőt utópistának, rajongónak, vagy még rosszabbnak jelentették volna ki. S ime most e nagy urak kénytelenek ügyeiket bíróság elé vinni s a körvénnyel előtt egyenlők alattvalóikkal és jobbágyaikkal. Ez az átalakulás könnyen lebeszithető volna nemzetközi vonatkozásoknál is.”

A békekongresszusnál Suttner báróné is szerepelt és pedig egy igen érdekes tárgy keretében. Abbé Pichot, egy fiatal francia pap azt az indítványt tette, hogy a kongresszus forduljon felirattal a pápához, hogy a békemozgalmat, mely mint ismeretes, az ő rokonszenvét bírja, magas tekintélyével támogassa. Suttner báróné felkel s ez indítvány mellett emel szót. Ő is bir tudomással róla, ugymond, hogy XIII. Leó pápa ismételtlen a nemzetközi arbitrage ügyét hozta javaslatba, hogy így a végnélküli fegyverkezés feleslegessé váljék; e kijelentéseit nevezetesen egy orosz publicistához és a Daily Chronicle szerkesztőjéhez tette, de a katolikus sajtó ezt a dolgot agyonhallgatta és a kath. világ alig vett róla tudomást. Azért támogatja ő az abbé indítványát. Valaki ugyan közbeszólt, hogy ez a másvallásuakat és szabadgondolkozókat bántathatná s ennél fogva minden vallásos tendenciát kerülni kell. Frideric Passy azonban megjegyzi, hogy itt nem vallási dologról, hanem általános humanitárius dologról van szó s ezzel az indítványt elfogadták.

A békekongresszus után volt az interparlamentáris konferencia, melyre Suttnerék az elnökség nevében Széll Kálmán és Desseffy Arisztid meghívták. Itt különösen Apponyi imponált neki. „Neu und überraschend ist mir Apponyi. Ist das ein Redner.“ Ezt jegyezte meg naplójába.

Széll Kálmánnak a lezáró bankett alkalmával mondott beszédjében aláhúzza azt a passzust, ahol a szónok a konferencia tagjait „mint a kulturális haladás legnagyobb kérdésének zászlóvivőit és mestereit“ üdvözli.

Emnek a dupla békeünnepeknek a méltó befejezése volt aztán a vaskapu megnyitása, ahol felséges uralkodónk annak az óhajának adott kifejezést, hogy ez a kulturális munka a nemzetközi vonatkozások békés és áldásos fejlődését előmozdítja.

Amint ezekből látszik, a millenáris év-

ben a békemozgalom hatalmas hullámokat vert hazánkban. S hogy Suttner Berta ittléte ehhez sokat konferált, azt mutatják két magyar kiváló politikuskak a következő években hozzá intézett levelei. Az egyik Zichy Jenő győvörű levele (1897. decz. 4.), melynek melegsége eléggé tanuskodik arról, hogy a békemozgalomhoz egész lelkesedéssel csatlakozott: „Bizonyára örömmel vett tudomást — így ír Suttner bárónéhoz — Berzeviczynek a delegációkban tett kijelentéseiről és a mi ügyes és tapintatos külügyminiszterünknek azokra tett reflexióiról. Nagy eszmék csak lassankint tudnak érvényesülni, de az egészséges mag, bár gyakran csak hosszú idő múlva, mindig jó gyümölcsöt hoz; így van az az eszmével, amelyért ön küzd kedves bárónó s amelyért mindannyian küzdünk. Gutta caxat lapidem... Lehetetlen, hogy ez az eszme végtére ne győzzön s amit mi lehetségesnek hiszünk, azt egyszer majd csak az egész emberiség is annak tartja... S ha a jelen ezt még nem ismeri el, a jövő áldani fogja azokat, kik a nagy munkánál az első kapavágást megtették.”

A másik magyar államférfi, ki a békeeszmét melegen felkarolta, gróf Apponyi Albert, kinek erre vonatkozó két érdekes levelét közli Suttner Berta emlékirataiban. Az egyik a hágai békekongresszus után kelt. (1899. aug. 28.) Elmondja benne gróf Apponyi, hogy az az optimizmus, melylyel a hágai kongresszusról a „Budapester Tagblatt“-ban írt, inkább taktikai manőver volt. Valójában azt tapasztalta, hogy a nagyhatalmak Hágában nagyon is hidegen (flau) viselkedtek. Nem akarják ugyan a háborút, de másrészt ösztönösen idegenkednek minden intézménytől, mely szabad mozgásukat, jó vagy rosszat eslekedhetni, bármiképpen korlátozhatná. „Azon közben — így zárja be levelét — mi Magyarországon, ahol az elmúlt tél jótékony parlamentáris revolucziója után talán (de ismétlem csak talán) a gyógyítás terére léptünk, minden tehetőt megteszünk, hogy alkotmányos presszionálás által monarchiánkat a helyes mederbe vigyük... Rajta leszek, hogy a sajtó ligáját megtarintsam, melynek hivatása volna, hogy az interparlamentáris unió és a nép között összekötő káposz gyanánt szolgáljon.”

Ugyanerről az ő térvéről beszél Apponyi részletesebben egy másik levelében (1900. márczius 27-én). Ehhez mellékelten közölte gróf Apponyi a budapesti hírlapírók körében tartott előadásának vázlatát és tudatja a bárónéval, hogy Magyarországon megtörtént az első lépés arra, hogy a sajtó nemzetközi békeszövetségét megalkossák; Apponyi ettől már csak azért is vár sikert, mert az összejövetelnél csaknem valamennyi fővárosi lap képviselve volt. Alig hiszi, hogy a külföldön ezt a teljes együttműködést el lehessen érni, de egy-két lap csak találkozik mindenütt s az a fő, hogy ezek rendszeresen dolgozzanak a békemozgalom ügyében, mert mit ér az, ha pl. a „Neue Fr. Presse“ ma cikket hoz Suttner Bertától a békemozgalom mellett s aztán egy héten át ép csak gunyolódva beszél az egész dologról. Ezért sürgeti gróf Apponyi a sajtó rendszeres békeakcióját. „Ha ezt az egész művelt világban meg tudjuk teremteni — ezek Apponyi zárószavai — úgy, hogy a sajtónak ez irányú akciója szoros kapcsolatban maradjon a parlamentek működésével, akkor megtaláltuk azt a gőzerőt, melyre a hágai békemáshoznak szükség van, hogy mozgásba jusson.”

Igy gróf Apponyi. Sajnos, hogy az a jótékony parlamentáris revoluczió, melyről levelében említett tesz, tovább tartott, mint ő hitte. S ez alatt az idő alatt a mi hírlapjaink egészen elszektak a békeakkordoktól. Ennek tulajdonítható, hogy a sokat ígérő kezdeményezés és lelkesedés után a békemozgalom szűkebb körökbe vonult vissza, ahol azonban gondos kezek fáradhatatlanul ápolták ama napok számára, melyek ezeltudatos társadalmi akcióknak jobban kedveznek.

A szabadkőművesség Angolországban.

Irta: Dr. Nagyiványi Fekete Gyula.

Az angol nagypáholyok mai szervezete egészen más mint eredetileg volt, mikor minden páholy független volt a többitől, s annak tagjai szabadon gyakorolhatták jogaikat. A testvérek minden évben egy országos tanácskozási gyűlésre egybe, elintézték a rend ügyeit, mely alkalommal egy „nagy mestert“ (Grand Master) választottak. Ekkor még nem „nagypáholyok“, de összejövételek ((Assemblies) voltak soron. A 306-ban martirhalált szenvedett Szent Abans igen szeretvén a szabadkőműveseket, a királytól *gyűlésszési kartát* eszközölte ki számukra. S még ma a gyűlésszési jog csupán a nagy tisztviselők, mesterek és alsóbb rendű páholyok képviselőire van korlátozva, régen minden kőműves kötelessége volt az évi gyűlésen való megjelenés. A legközelebbi privilegiumot Athelstano királytól 926-ban kapták.

Ekkor a király meghíván Yorkba a hazai összes kőműveseit, megállapították az angol nagypáholy alkotmányát. A yorki gyűlés napjától kezdődik az angol szabadkőművesség felvirágzásának kora. A yorki gyűlések 1567-ig gyakorolta az egész Angolországra kiterjedő szabadkőműves juriszdikeziót, ekkor azonban két részre szakadt, az északi és déli szabadkőművességre, élükön két nagymesterrel. Amde a XVII. században hanyatlásnak indult a déli testvérség.

A forradalom, mely III. Vilmost emelte a királyi székbe sokat ártott ezen békes egyesületnek. Délangolországban 1715-ben már csak négy páholy működött Londonban, s hogy boldogulhassanak, egyelőre saját körükből választottak egy közös nagymestert, várva jobb időkre, mikor hatalmas notabilitást bódított volna meg. Az 1717-ben megtartott naggyűlésen elhatározták, hogy az eddig divott korlátlan szabadkőművesi összejövételekben csak a nagymester által felhatalmazást nyert új páholyok vehetnek részt. Csak az évi négy nagypáholy tagjai élvezhették a régi jogokat. A yorki és a londoni nagypáholyok közt 1735-ig teljes egyetértés uralkodott, mely által megszünt létezni, hogy Crawford gróf, a yorki nagypáholy mestere, két új páholy alapítását engedte meg a közgyűlés hozzájárulása nélkül. Ez új páholyok (Ancient York Masons) azzal vádolták a régieket, hogy elhagyták az ősi szabadkőművesi elveket és modernizáltak. A köl-

esős antagonizmusnak csak 1813-ban lett vége, mikor Sussex herceg mint nagymester szerepelt, egységes szellemet és bizalmat hozott létre, mely testvéri szeretet mai napig sem gyengült meg.

Meg kell még jegyeznem, hogy míg a Kontinensen az egyház rettenetes hadjáratot indított a szabadkőművesség ellen, az angol szelíd törvények uralma alatt zavartalanul folytatták ősi hatáskörüikkel járó teendőket. Amint a közönség megismerte az angol szabadkőművesség elveinek szépségét, a rend méltósága megnövekedett, most már egyszerű nemes-től kezdve a fejedeleim az ország polgárainak díszre törekedett a rendbe lépni. Hogy azonban hű képet szerezzünk az angol szabadkőművesség szelleméről és hivatásáról, az alábbiakra kell figyelmeztetnünk.

A már főnebb említett Sussex herceg idején keletkezett a „United Grand Lodge“ (egyesült nagypáholy) 1817-ben, melynek nagymesterei voltak Zetland gróf (1843—1869.); aztán jött Ripon márkí (1870—1873.) és 1874. óta a walesi herceg, aki mint király is hűséges nagymestere a nagy angol páholyoknak. Ma 2000 páholytól több van Angolországban, melyek évenként 320.000 koronát adóznak. Ezenkívül a nagypáholy rendelkezik évi 230.000 korona jövedelemmel, mely ingatlanokból és tőkékből származik. Csak hogy a nagy összegeket a „Bvard of Benevolance“ (Jótékonyági hatóság) részint magánosok, majd a „testvérek“ özvegyei és elaggott tagjai közt osztja szét. Londonban tartja a „nagypáholy“ meetingjeit, melyekről márczius, június, szeptember és december hónapokban adják ki a jelentéseket. A nagypáholy üléssein részt vehetnek az összes páholyok tisztviselői. A nagypáholyt egész selege az előkelő állású férfiaknak vezeti (Grand Master, Pro Grand Master, Grand Wardens, Grand Chaplains, Grand Treasurer, Grand Secretary, Grand Deacons, Grand Director of Ceremonies stb.). A nagymestert évenként december hónapban választják, aki kinevezi az összes tisztviselőket, a „nagykincstárnok“ kivételével. Az 1737. óta Nagybritannia tizenöt hercege lett szabadkőműves, kik közül három trónörökös volt. A mai Edvárd király, aki huszonharmadik a walesi hercegek között 1868-ban Stockholmban a király által avatott szabadkőműves. Ma a híres „Prince of Wales Páholy Nr. 259“ és még más három páholy nagymestere. Gyönyörű névsortál szolgálhatunk 1717. óta időkig működött nagymesterekről. Nagybritannia arisztokráciájának legelőkelőbbjei megtisztelve érezték magukat a nagymesteri díszes állás megnyerése által

A katolikus Frország nagymesterei közt 1729-től mai napig 36 előkelő mágnást találunk. Az angolok a szabadkőművességet „royal art“ vagyis királyi művészetnek nevezik, még pedig nemesek azért, mert mai forrását Salamon Izrael királyától és Hirom Tyro királyától kapta és mivel azóta a világ legelőkelőbb fejedelmét üdvözölte kebelében; hanem azért is, mert elveit méltóságoknak és dícsőknök tartja, melyek őt a legmagasabb és legfenségesebb életkörbe emelik. És vajjon mik ezen fenséges elvek és irányzatok. A válasznál sohasem szabad megfedekezünk arról, hogy ezuttal csupán az angol szabadkőművességgel foglalkozunk.

A vallást illetőleg, itt nem avatkoznak a tagok vallási életvilágába. Általában csak azt követelik tagjaiktól, hogy Istent higgyenek és tiszteljék annak bölcsességét. Azonban mindenki a hit kérdésénél szabadon hagyatják. Azonban az összes nemzetek és vallási szekták által imádott egy Isten imádását szigoruan megkövetelik. A szabadkőművesség vallása tehát *tiszta theizmus*, melyről mindenkinek legyen saját véleménye, de azt a páholyban érvényesíteni tilos.

A mai Nagypáholy szava ez: „a szabadkőműves köteles tisztelni az erkölcsi törvényt, és ha helyesen érti feladatát, sohasem szabad buta atheístává, vagy vallástalan szabadgondolkodóvá válna.“ (A mason is obliged, to obey the moral law, and if he rightly, underst and the art, he will never be a stupid atheist nor an irreligions libertine). Minthogy az angol szabadkőművesek a testvéri szeretet hű apostolai és elkeseredés helyett a társadalom egyes rétegei közt az apostoli szeretetet gyakorolják, a zsidókat is szívesen fogadják körükbe, holott a német nagypáholyok a zsidóság ellen foglaltak ellenséges állást, minek folytán az angol testvérek több ízben szigoruan figyelmeztették a németeket a tiszta szabadkőművesi *türelmesség* parancsszavára.

A lélek *halhatatlanságának* doktrinája már a régi misztériumok egyik lényeges része vala, ma azonban tiszta világossággal tanítják e tant. Mant főesperes, mint egyik mester írja, hogy a babonás régi szabadkőművesek legendáját elvetve, az ősi zsidó kőművesek Nagymestere tiszta, az összes testvérek által elfogadható világossággal kijelentett dogmáját kell követni.

A nők a kőműves ritusok és czerimóniák titkaiba nem avatják be Angolországban. Oka ennek az, hogy a szabadkőművességgel járó kötelességeket csak férfi képes megfelelően betölteni.

Oscink — ugymond — felépítették Jeruzsálem templomát, holott mi sokkal hathat-

Madonna.

Receseg a szálfa, izzik a szőnyeg,
Zug a kiáltás, a lármá, a vad;
A halmon a seikh sátora lüngben!
Haj! Szerde sikoltoz az asszonyi had,
És áll a nagyur ott, hangszegeden,
És nincs, ki bemenjen, és nincs, ki segítsen,
— Ott szunnyad a seikh kis fia benn.

Az anyja alélt már rabasszony ölben,
Sok udvari szolgál szepesge buvirk
S im — a csoportból egy szercesen asszony
Kiválik s rohan az égő kapuig.
Már benn van! Megmenti, kihozza a dajka,
Ég áldja! Legyen az Allah keze rajta,
— Ott szunnyad a seikh kis fia benn.

Receseg a szálfa, izzik a szőnyeg,
Elnémul a jaj, szó aikho' lapad,
Nézzétek! Ott van! Keblin a gyermek,
Sistereg, úszkós gerinczifa alatt,
És keblin a gyermek és takarva rongyba,
Az ő kicsi férge, szélesporontya!
— Ott szunnyad a seikh kis fia benn.

Ott áll! Feléje szitok, üvöltés,
Felemelt ökleknök erdeje száll,
Köntöse szélin tüzkigvő surraan,
Nincs ut előtte, mögötte halál,
Lángoktól övezten, fiára hajolva,
Vérszín glóriában, ez ő, a Madonna
— Ott szunnyad a seikh kis fia benn.

Kafka Margit.

Buddhista szerelem.

Irta: Hevesi József.

Lotosz, a király leánya.
Mudita, idegen királyfi.

Szín: egy nagy terrász a királyi palota előtt. A háttérben pálmaliget, fehér hídacsakkal és fehér köpaddal.

Mudita (egyedül): Ez tehát az a kalitka, melyben az én kis madaram lakik; a kagyló, mely az én gyöngyömet magában foglalja. Ennek a palotának márványfalai hallják az ő szavának édes zengését, lépéseinek puha tipezését. Megesőkölni szeretném kapufáját ennél a hajléknak, mely szeütebb nekem, mint a nagy Buddha tündérpalotája, a visramban. Csak egy pár pillanat még és tekintetemmel át foghatom varázslatosan szép testét, füleimmel szélesölhetem hangjának édes zenéjét. Oh Lotosz, Lotosz, érzed-e, hogy milyen közel vagyok hozzád? . . . Mikor elváltam tőled azt mondtad, jelenjek meg a palota előtt, ha majd az esti szellő a holdfény czüst hurjain fog szerelni dalokat sütni . . . Éppen jókor jöttem. A világ sápadt arcú éjjeli öre most indul utjára . . . Ha szavának áll, mindjárt itt kell lennie . . . Oh, ha nem csalódom, már jön is.

Lotosz (a háttérben levő pálmaligetben megjelenik): A hold gyönyörűen világítja meg a ligetet és a fehér hídacsákat és kő-

padot. Sietve közeledik Mudita felé és kitarja a karjait. Hossza, néma ölelés.): Nem volt nehéz ide találnod, ugy-e?

Mudita: Oh, nagyon könnyen rátaláltam az utra. Eligazítottak az asokafának narancs-zinben égő virágai.

Lotosz: Nem értelek. Az asoka virágai?

Mudita: Hiszen tudod, hogy az asoka-fanyomban kivirágzik, ha gyökere felett egy ártatlan leány lába suhan el. Amerre tehát az asoka-fáknak bársonykeblű virágait látam, a te piczi lábaid nyomát követhettem.

Lotosz: Oh milyen édes a te beszéded! . . . Ne szólj így hozzám, kérélek, lásd az én szivem kicsike kis liliumkehely, mely a legkisebb esőre is megtelik. Hát még ha ilyen zápora a boldogságnak hull rája! . . . Mámoros leszek a szavaidtól.

Mudita (magához öleli): A mámor üdvössége a te alkaidon fakad. Lotosz. (Megesőkölni.) És mond csak, te édes, mit miveltél azóta, hogy egymástól elváltunk?

Lotosz: Oh sokat, nagyon sokat mivelttem én. Nagyon, nagyon sokat és mégsem fáradtam bele. Pedig nagyon nagy munka volt. Képzeld csak, mindig, de mindig csak reád gondoltam.

Mudita: Te édes!

Lotosz: Most is a szent jeleket vizsgálva, rózsaszínűre festett tején két szalmaszálat usztattam és aggódom lestem, hogy közelednek-e egymáshoz? Hisz tudod, ha közelednek, ez azt jelenti: „Szereltem mindhalálig!“

kipróbálja az ujonczokat. Szolgálatban lévő tisztet kiküld, néha maga is kimegy és szánt-szándékkal nem mondják meg az igazi jelszót. Látni akarja ilyenkor, hogyan viselkedik a katona.

— Csak tessék rám bízni, őrmester ur.

Az őrmester vagy nem találta szükségesnek, vagy nem gondolt rá, hogy jól szívére kösse Mudák Andrásnak, hogy csak szolgálatban lévő tisztekről van szó, akik a szolgálati jelvényeket viselik. Mudák András azonban őrségre ment.

Száraz, hideg téli éjszaka volt. Szávics István főhadnagy lehajtott fővel ballagott Golgotha-utján, amint ő nevezte. Ki tudja, mily kétségbeesett gondolatok jártak fejében. Szeretett volna akárhol lenni, mint a saját bérében.

Alig vetett ügyet arra, mikor egy szük utcán át akart haladni, hogy a katonai őr elibe áll és feléje rivall:

— Állj, ki vagy?

— Jóbarát! — mondotta, amint szokásuk oly tiszteknek, akik aznap nincsenek szolgálatban.

— Nem addig a' — válaszolt Mudák András, mert ő volt az. — Tessék a jelszót megmondani.

— Marha! — rivallt rá a főhadnagy — hát nem látod, hogy nem vagyok szolgálatban?...

— Nekem hiába hizeleg a főhadnagy ur — válaszolt rendületlen nyugalommal Mudák András — mondja meg a jelszót.

— Nem tudom a jelszót — kiáltott a főhadnagy — hát miesoda isten Iova volt az, aki téged kitanított? Nem tudod, hogy csak annak a katonának kell tudnia a jelszót, aki szolgálatban van?

Mudák András már erre nem emlékezett. Csak arra, hogy az ezredes ur néha próbára akarja tenni az őrséget. Szentül meg volt győződve, hogy éppen most próbára akarják tenni. Nosza, majd megmutatja ő, hogy nem olyan buta, mint amilyennek tartják.

— Innen pedig egy tapodtat sem megy tovább, amíg meg nem mondja a jelszót.

— A fődnagy tajtékzott dühében.

— Hátha mégis elmegyek!

— Ahá — gondolta az ujoncz — már pedzi. Csakugyan próbára akar tenni. — Akkor a szuronyommal keresztül döföm.

— Te barom! Nekem sürgös dolgom van.

— Nincsen sürgösebb dolog a régulanál. Csak mondja el szaporán a jelszót.

— De mikor nem tudom.

— Akkor együtt éjszakázunk itt.

— Jézus Mária! — gondolta a főhadnagy — engem eljegyzésre várnak és ez az állat itt nem bocsát tovább.

Megpróbálja barátságosra fordítani a szót. Föl akarta világosítani a katonát, hogy hisz nem mindenki tudhatja a jelszót. Csak annak mondják meg, aki szolgálatban van és éppen ebből áll a jelszó jelentősége.

Mudák András rendületlen maradt. Mikor a főhadnagy nagyon belemelegedett a magyarázatba, András félbeszakította.

— Most jut eszembe — mondotta — hogy nekünk az őrségen nem szabad sokat beszélni. Ne beszéljen hát a főhadnagy ur se. Vagy mondja meg a jelszót, vagy álljon ide a faházba, háttal kifelé és várja meg, amíg felváltanak.

A főhadnagy még néhány szót akart mondani, de Mudák András a szuronyát a mellének szegezte. Már érezte is a mellén a szurony végét.

— Ennek a fele se tréfa — mondta.

— Nem bizony — vágott vissza az őrség.

— Csak tessék a faházba lépni.
Mit tehetett volna a főhadnagy. Belépett a katonai faköpenyegbe háttal kifelé. Mudák András pedig állt előtte szuronysegezve. A főhadnagy minden mozdulatánál érezte a háttal a szurony végét. Fogcsikorgatva állt tehát mozdulatlanul.

Közben havazni kezdett. Sűrű pelyhekben hullt alá a hó s csakhamar vastag hóréteg borította a fáját. A főhadnagy didergett

s kék-zöld volt már. De Mudák András ujongott magában, hogy ily pompásan bebonyosította katonai tudományát.

A furesa kelepcezebe került főhadnagy pedig elgondolta, hogy mily botrány lesz abból, ha ő az eljegyzéstől elmarad, aminthogy kénytelen is volt elmaradni.

Egyszerre azonban vidám gondolat villant meg agyában. Hisz ez az a csoda — gondolta — amit isten tett, hogy a gyűlölt eljegyzéstől megszabaduljon. Nem hiszik ugyan majd el neki, hogy ily furesa kalandon esett át. De most már nem bánta, hogy „fogságba” esett.

Két óra hosszán állt ott, amíg Mudák András felváltották.

Nagyot nézett az őrparancsnok, amikor a főhadnagyt bevezették hozzá, aki elmondta neki, hogy mi történt vele.

— Te barom! — rivallt Mudákra az őrparancsnok — tudtam, hogy valami vastag számárságot fogsz elkövetni. Hát látsz szolgálati jelvényt a főhadnagy uron?

Mudák András lehajtotta a fejét. Szolgálati jelvényről nem volt szó, mikor kitanították. Ő csak azt hitte, hogy próbára akarták tenni.

De amikor az őrparancsnok legjobban szidta, a főhadnagy odalépett hozzá, megvergette a vállát s gondolván füstbe ment eljegyzésére, megvigasztalta:

— Mégis jó katona lesz belőled!...

Mudák András lehajtotta a fejét. Szolgálaton volt. Az egyik szidja, a másik dicséri. Az isten tudja katonáknál mikor cselekszik helyesen, mikor nem...

De úgy lett, amint a főhadnagy gondolta. Másnap visszaküldték a jeggyűrűjét. De a leány bátyja egyszersmind provokáltatta. Meg is verekedett emberül s meg is sebesítette ellenfelét. Csak párhaj után magyarázta ki a dolgot. De a visszaküldött jeggyűrűt megtartotta. Ha már visszaküldték, akkor rendben van.

És vidáman gondolt arra a másik leányra, akihez a szíve vonzotta. No, meg arra is, hogy mégis tud isten csodat tenni, ha akar és hgy nagyon fohászódik az ember egy kis csodatételért.

Pán ébredése.

A nyugtalan föld lázasan álmodik...
Ézüstös árnyak szállnak az éjszakán.
Színes szalag övedzi fímet,
Rózsafűzér s koboz a kezemben.

Fehér, merengő orgona-bokrokon
Selené fátyolosan, mosolyogva kél,
A jégre olvasztó meleg fű
S forra bugyog fel a szöke forrás.

A csúra mozdul s a pihető talaj
Aszfalt-fűzőjén nyögve emelkedik
S az ébredés fuvalma áttör
Vas-czímeres kapuk ősi gátján.

Sápadra néz a város a rét felé,
Vén házak ajkán megfagy a víg mosoly
S hallják az éjbe, félve hallják
Lángra kötött nagy erők zugását

És ing a köfal; hős bírokra kel
A sátnya sarju s a remegő szobor,
Görösös gyökér bombázva pattan
S messze sötétbe közelg az erdő.

Jön, mint haragvó, zöldhaju szörnyeteg,
Lóbázza bőszen ág-bogas üstökét,
Átfogja gyilkosan a várost
És letiporja vadul a sárba.

Farsangi zaj zug a tavasz-éjszakán,
Poros kupákba méz-ízű bor kereng,
Fehér bokák tánczokba fognak
S barna, pogány szüzek énekelnek.

S távolba, künn a széna-szagu mezőn
Nyujtózva ásit, talpra szökik vigan
S véres szemekkel, mennydörögve
Lépdel a városon át a nagy Pán.

Kosztolányi Dezső.

Egyedül.

irta: Benda Jenő.

Lassan jött az esti homályosság, de a leány nem vette észre, nem törődött vele. Durva, gyalultatlan deszkákából összerótt láda állt a könyvszekrény előtt: egyenként vette le a polcokról s rakta a ládába a könyveket. Fiatalos, karesu alakja ritmikusan, lágyan hajladozott, mintha komor, misztikus szertartást végezne lassan, az alkonyi homályban elhaló tempóban. Közben, amikor egy-egy kedvenc könyve került a kezébe, megsimogatta, mintha egy régi jó barátjától búcsúzna nyájas czirogatással. És a láda, az óhes koporsó mohón nyelte a könyvet; a polcok már majdnem üresek voltak s a hatalmas étvágyu láda még csak félig teli. Mindössze egy-két árva könyv szomorkodott csak a polcon, amikor halkán nyílt az ajtó. Látogató érkezett.

A tárt ajtó nyílásán fénykéve ömlik be a szobába s a fénykéve éles világításban mutatja meg egy őszbecsavarodott vén leány szikár, száraz alakját.

— Jó estét, Klára!

Klára leteszi a kezében tartott könyvet s nvájas mosollyal előre jön:

— Jó estét Frankl kisasszony!

Az ajtó bezárul. A két leány egyedül marad a szobát betöltő félhomályban és szeretettel megleli egymást.

— Milyen szép magától, hogy eljött, Frankl kisasszony! Várjon! Lesegitem a kapuját! Ide üljön! Ide a kis kanapéra. Így ni! Egészen mellém. Az ember néha úgy vágyik valaki után, aki mellette legyen! Néha oly rossz egyedül lenni!

— Igaza van, Klára! Rossz egyedül lenni.

— Nem mindig. Csak néha! Amikor az embernek nagy öröme van, vagy valami nagy bánata.

— Remélem, hogy magának most csak öröme van kis Klára. Miért sóhajt, Klára?

Klára szó nélkül megfogja és megszorítja a Frankl kisasszony kezét. Rövid szünet. A sarokban, a könyvszekrény mögött két bodrosfejű leányfő simul egymáshoz. Most nem lehet megkülönböztetni, melyik az ősz, melyik a csillogó nyers arany. És a két leány szava kérdez és felelget egymásnak:

— Mit csinált most, Klára?

— Temettem, Frankl kisasszony!

— Temetett? Hogy értsem ezt? Mit temetett?

— Forelt, Bobelt, Klugot, a klinikai diagnosztikát, meg a többieket!

— Nem értem magát, drágám!

— Szépen beraktam őket ebbe a ládába. Azután a ládát leszegeztem és elküldöm a völlegényeknek.

— A völlegényeknek? Hogyan?

— Nem tanulok tovább! Sohasem lesz belőlem orvos, Frankl kisasszony!

— Ugy? Hiszen magának könyves az arca, édesem! Ejjnye! Ejjnye!

— Ő úgy akarta. Azt mondta, azt akarja, hogy egyedül az övé legyek és... és én megígértem. Rosszul tettem, ugy-e? Erősebbnek kellett volna lennem! Hiszen tudom, én is mondom magamnak. Oly szép lett volna! Olyan szép az a gondolat, hogy az ember tanul, mindent megtanul, amivel a szenvedőkön segíteni tud... Azután, amikor már mindent tud, sorba járja a betegeit. Kis gyermekeket. Ugy gondoltam, hogy ha én orvos leszek, mindig kis gyermekeket fogok gyógyítani. Gügyögő, édes kis babákat, akik még nem tudják mi fáj, hol fáj, — csak szenvednek. Piczi kis lázas testüket megnézem, megkopogtatom. Megkeresem, hol a baj? Beadom nekik az orvosságot. És ahova megyek, mindeniűt megenyhülést hozok a drága piczikeknek. Amikor ott hagyom őket, mind, mind elszunyadnak a kis ágyukban. Ahogy a szemecskéjüket lehunyják, a pillájuk még nedves a könytől. De kicsi, rózsás arczoskájuk már megenyhül és mosolygós. Mintha

szépet álmodnának. Hát nem szép ez? Ugy érzem, mintha megszaladtam volna a küzdelem előtt.

— Milyen küzdelem előtt?

— Valamikor, amikor ott voltam magánál az intézetben merész terveim voltak. Titkos ábrándom az volt, hogy sokat tanulok, megtanulok mindent, ami tudni lehet, azután soha nem megyek férjhez, hanem vérlány maradok, mint... mint...

— Mint én. Csak mondja ki bátran, édesem!

— Igen. Ha tudná, milyen ragyogó glória övezte az én szememben a maga büszke, öntudatos magányosságát.

— Hagyjuk ezt a magányosságot!

— Dolgozni akartam. Az egész életemet át dolgozni. A szegény elnyomott nőkért. Ugy mint maga. Uttörő akartam lenni!

— Ezek kis leányos ábrándok voltak, Klára! Mi szegény uttörők! A földoloz az, hogy az én kis Kláram boldog legyen!

— Boldog?

— Igen. Boldog. Mert hiszen ez az egy életünk van, ha ezt is elfecséreljük... És végre is ez a földoloz. Szereti, nagyon szereti azt az embert?

— Oh, nagyon! Szeretem!

— Hogyne szeretné! Hiszen másképp meghozná-e érte ezt az áldozatot? — Hát szeresse is! Mert!... mert higgye el nekem, ezen a földön nincsen is más, ami boldogságot hozna, csak a szeretet! Ezt én mondom magának, a vénleány, a pártában maradt agyszűz, akinek a magányosságát valamikor úgy megcsodálta. És várja meg, amíg gyermekei lesznek, kis fiúk, kis lányok... és akkor pazarolja ezekre azt a sok-sok meleget, rajongást és szeretetet, amit szét akart árasztani idegen emberek gyermekeire és mindenhova, ahol szenvedő és küzdő nők vannak. Ha lányai lesznek, azok talán elérik azt a szebb kort, amelyikről mi álmodoztunk. Azoktól, hogy ha férjhez mennek, a férjük talán már nem fogja bekövetelni — könyvszekrény kulesát...

— Vajjon jön-e olyan idő?

— A mai férfi még a csacsi, mosolygós, hízelgő, kedvesen léhaskodó babákat szereti. Ezeket érti... A holnap erős, öntudatos, nyílt szívű asszonya előtt értetlenül áll idegenül. A maguk útján járó nők ma megindulnak, mennek, mennek előre, azután egyszerre csak azt veszik észre, hogy egyedül vannak... egyedül...

— De ez szent gyönyörű magányosság...

— Egyedül vannak. Tudja maga Klára, mit tesz ez: egyedül? El tudja képzelni, mit érez egy leány, hogyha az arca rózsái elhervadtak, a haja őszbecsavarodott, az a sok tiiz és szenvedélyes vágyakozás, mely éveken át meddön hamvasztotta, kiég és egyedül áll a világban támasz nélkül, szeretet nélkül.

A megsűrűsödött homályban a két leány hallgatva fogja egymás kezét. Egy percig csönd.

— De ez szent, gyönyörű magányosság!

— suttogja Klára.

És erre egy visszatartott sóhajtól megremegő, fakó, tompa hangon felel a másik:

— Egyedül vannak! Tudja maga Klára, mit tesz ez: egyedül!

Tristia.

A kéz, mely Assisi szívét alkotta,
S Newton agyába titkait belopta,
A kéz, mely annyi lángelmét teremtett;

Ez égi kéz teremtő — gyarló lelkem;
— Égő napok mellett bús gyertyalángot, —
Talán, hogy bennem játszi kedve teljen!

... Oh kéz, ne gúnyold! Tépd le a rózsákat
arczomról, s zárd le ajkam síri bánat!
Nyugtass meg, s ird porommal e homlokra:
„Fúit“.

Simon Viktor

Hattyu a parton.

Irta: Vétesy Gyula.

A hatyus-tó partján üldögéltünk. A tiszta, fényes ég kék színe beragyogott a tó vizébe, melyben kecsesen uszkáltak hófehér és éjfékete színű hatyuk.

Néha ki-kitimegtek a partra, széles, fekete talpu, befelé álló lábaikkal esetlenül döcögve a friss, zöld fűvön.

— Látd — mondta az író pajtásom, akivel együtt üldögéltünk a parton — ha ezek a hatyuk kijönnek a vízből, mindjárt fókéletes libák. Ügyetlen, döcögő járású libák; holott, bent a vízben olyan poétikus, szép állatok. Az ideáljainkkal is így vagyunk. Míg csak uszik előttünk a kiesike, bájos alakja, az ideális szerelem aranyos ködében, mint a hatyú a tó vizében, addig csupa fehér költészet az egész alak, de ha kiúszik hozzánk a partra, hát liba lesz belőle; prózai, esetlen, döcögő liba.

— Szóval, szerinted a házasság azt a proceszust jelenti, mikor a hatyúból liba lesz.

— Olyanfélét! De tulajdonképpen az egészből azt akartam kihozni, hogy a hatyukat csak a vízben s a leányokat csak a hangulatokon át kell nézni.

— Mézet nyalni ívegen át; szagolhatni csinált virágot; verset firkálni a csókról és nem csókolni. Csacsóság ez, pajtás!

— Csak várj egy kicsit a leszólással. Várd meg, míg elmondom a históriámat s akkor talán igazat adsz nekem. Azért mondom, hogy talán, mert lehet, hogy te szeretted a libát?

— Pecsényének.

— Annak én is. De feleségnek nem. A hatyú is szép a vízben, de maradjon ott. A leányok csak uszkáljanak az ábrándok vizén! Persze, azokról a lányokról beszéltek, akiknek nincs egyebük, mint a szép arczoskájuk, ragyogó szemük, piros ajkuk és fehér foguk. Azokról beszéltek, akiknek annyi jutott a lelki életből, amennyi a hatyúnak a hangból. Nézd ezt a remek hatyút, hogy illenek a kecsességéhez a szép hang. Valami csodálatos, szép hang.

— Hiszen énekel a halála előtt.

— Ugyan ne bolondozz. Először nem hallotta senki azt a bizonyos hatyudalt, másodszer, kinek kellene haldokló hatyú? Menjünk tovább. Hát igen. Hang kellene a hatyúnak is, aminthogy egynémely bájos leányhoz úgy illenek egy kis kedély, egy kis szív, érzés, melegség. De persze, míg a szépsége varázsa alatt állunk, nem keresünk benne semmit, melegekszünk azzal, hogy szép és minden gondolatumak egy vágyba szalad össze: megcsókolni, megölelni a hatyueskát.

Csak mikor kiúsztott hozzánk a partra s mikor jóllaktunk a csókjával, akkor látjuk, hogy hatyú ő nagysága tulajdonképpen, fekete talpu, görbe lábú, totyogó liba. Mond csak, neked még nem esett rosszul, mikor így egy-hat hatyút libának láttál?

— Nem. Mindig örültem, mikor vége lett a szerelmi vakságnak és tisztán láttam.

— Eh, csak adod a ezinikust. Ez is divát. Mint a többi hóbort. Én nem adom. Bevallom, hogy most, harminczon túl is, szentimentális zöld legény vagyok. Így esett meg velem, hogy tavaly ilyenkor egy ilyen csodaszép tavaszi napon, aminő ez a mai, fűlig beleszerettem egy bájos hatyuba. Majd elmondom neked, hogy lett ebből a hatyuból is liba.

Vidéki, ismerős család volt. A leányt még térden ringattam. Ismertem bölesőbeli korából. Mikor utóljára láttam fejletlen, sápadt, iskolás baba volt, akinek ezakrot hordtam és akit mesékkel altattam el. Most, mikor feljött a familia Pestre, Margitka pompás természetű, gyönyörű arczu hajadonra fejlődött. Mihelyt megláttam, elvesztettem a józan eszemét.

— Azt hiszem, hogy teljesen ritkán van meg.

— Lehet. De kérlek ne szakíts félbe, vagy abbaahagyom, ha untat.

— Dehogy. Gyönyörködöm benned. Ha én még ilyen naiv tudnék lenni.

— Beleszerettem halálosan. Talán a tartózkodása vonzott úgy. Hiába próbáltam megpendíteni valamit a mult bizalmas hangjából, nyájias, szives volt, de hideg maradt. Még a kezét is ijedten kapta ki kezemből, mikor néha, a nagy tolongásban közel félköztem hozzá. S nagy, fekete szemének szemrehányó tekintete míg végigsiklott rajtam, szinte kiéreztem a tekintetéből, hogy neki magának is rosszul esik, hogy ilyen hidegnek kell lennie hozzám. De nem tehet másképp. Egy alkonyatkor azután megtudtam az igazi okot. Lejöttünk ide a tó partjára. A maráék leültek egy padra s mi lesétáltunk egész ideig. Talán éppen ezen a helyen álltunk. Alkonyodni kezdett s mintha a leszálló nyári alkonyattal együtt az ő durczás lelkére is kezdett volna rászállni valami meleg, álmódzásokot elővarázsló hangulat. Elérkezettnek láttam az időt, hogy megkérdezzem tőle, miért haragszik rám?

— Mit törődik maga az én haragommal! — felelte durczásan. — Az embert csak az érdekli, akit szeret; annak a jókedve, vagy haragja.

— De hiszen én szeretem.

A szemembe kaczagott:

— Hallottam a híret! Tud is maga szeretni! Csak bolondítani tud. Nincs is szíve. Lelketlenül játszik mindenki, akivel lehet. Csakhogy velem nem fog ám játszani. Csak tartogassa mások számára a vallomásait uracsukám.

Hanem az utolsó szavaknál már nem nevetett. A hangjában mintha ott rezgett volna a szerelem is. Lehet, hogy csak én hallottam; vagy az is lehet, hogy csak komédia volt az egész. Így akart gimplit fogni. És fogott is. Hát még mikor tovább beszélt:

— Szerettem magát gyerekkorom óta. S ez a gyerekszerelmem hallott a távolsággal. Boldog voltam, ha hallottam magáról. Hanem azután egyszerre csak szörnyű dolgokat hallottam: hogy léha, könyelmű, aki bűnös életet él. Oh, ha tudná, hogy fáj, mikor ezeket hallottam...

A hangja is, a keze is reszkedett, amint egyre közelebb simulat hozzám; nagy, fekete szempillái meg-megrebbentek, mint a sebzeten vergődő madárka szárnyai s én magamhoz akartam őt ölelni, de egyszerre csak eltaszított magától:

— Ha egy cseppet szeret: békét hagy! Vagy azt hiszem, hogy engem is csak olyan-nak néz, mint a többi. Ha szeret: a magág leszek, a felesége leszek, testemmel, lelkemmel fogom szeretni, úgy ahogy még embert nem szerettek, de most ne akarjon megcsókolni. Meggyűlölném érte magát is, magamat is.

— Okos hatyú volt a kiesike. Alaposan megfogta a gimplit.

— Alaposan. Mikor elutaztak...

— Csók nélkül persze?

— Ugy. Mikor elutaztak, azt hittem, hogy meg kell bolondulnom az utána való vágyakozástól.

— És sietlél hozzájuk lóhalálában.

— Egy pár nap mulva odalent voltam a falujokban. Egész uton a legrózsásabb hangulatok fogták el a lelkemet. Remek színekkel festettem ki a találkozást. Mint valami égi csodahatnyu ugy uszott bájos alakja az álmodozások, a vágvak vizén. A lehető legkomolyabb nőülési szándék vezetett. Hiszen ennél bájosabb, tisztább lelkét, ideálisabb, eszményibb leányt nem találok a föld kerekén! S mennyire szeret és milyen tisztán! Hogy tudott uralkodni, még velem szemben is az érzéseim! Meg fogok örülni a gyönyörűségétől, mikor először magamhoz szorítom.

Nagy volt az öröm, mikor beállítottam hozzájuk. Csak mintha Margitka lett volna most is tulságos komoly.

— Hát nem is örül, hogy eljöttem?

— Tudtam, hogy eljön. Én velem nem

lehet játszani — mondta egész nyugodtan, mintha csak azt mondta volna: a dióspitéhöz két deczi tejfől is kell...

— És ugyancsak ilyen bámulatosan nyugodt, mondhatnám utálatosan unalmas volt akkor is, mikor megérkezésem estéjén együtt sétáltam vele a ház kis kertjében:

— Most már megcsókolhatom, ugy-e?

— Hogyne. A vőlegényemnek már szabad.

S vissza is csókolt, de olyan szertartásosan, unalmasan, hogy szinte dideregtem ettől az annyiszor csodaszzerűnek megálmódott csóktól.

Nem is éreztem kedvet a megismétlésére. Leültünk egy padra és egy darabig néztük egymást. Szerettem volna neki mondani valamit, de éreztem, hogy nincs semmi mondani-valóm. Próbáltam beszélni a színházokról, képekről, könyvekről, de hiába. Nem látott, nem olvasott semmit.

— Az én legkedvesebb könyvem Rocambole. Óh, az nagyon szép könyv...

Ezzel azután befejeződött az irodalmi társalgás. Vacsora után még megmutatta az emlékkönyvét, amelybe hülye urak, urfiak firkáltak számárságokat és ő elragadtatva szavalta a hétmeletes butaságu versikéket s „böles“ mondásokat.

Kilencz óra tájban pedig el kezdett ásitozni és hamarosan elment lefeküdni.

Másnap reggel már hat órakor bekiabált a szobámba:

— Felkelni, mert a szobát takarítani kell és a reggeli is várja.

Az öreg ur már kiment a tanyára; a mama a veteményes kertben gyomlálgatott s Margitka a konyhában hámozott krumplit. Ugy látszott, még se nem mosdott, se nem fésülködött. Piszkos ruha lógott rajta, közees, lompos volt. Leültem melléje, felajánlotta, hogy segítse neki krumplit hámozni; s közben elmondta, hogy a legkedvesebb tyukját nagyon fogja ütni, ha nem tojik rendesen.

A délutánt még egymás mellett unatkozni végig s este megugrottam a menyasszonyom mellől:

Fellelegztem, mikor a gyorsvonat megindult Pest felé.

S még szerencse, ha a hattyu a házasság előtt mutatja ki libamivoltát.

— Az okos hattyuk nem jönnek ki a partra.

— Nem. És az ilyen okos hattyuk után szokták magukat a vízbe ölni az ostobák. Te is megtetted volna; csak hogy előbb kijött a partra a te hattyud, mielőtt elkövetted volna érte a legnagyobb ostobaságot...

Megbüntettem.

Nalakit megbüntetem,
Hazudtam neki folyvást.
Gyóntam előtte százszor:
Soha nem csókolt csókot
Ujjongó nagy szerelmet,
Forró halálkivánást,
Gyötrelmes nagy szerelemet
— De máshoz, mindig máshoz...

Akartam, hogy ne sejtse,
Még álmában se higye,
Hogy mindhalálig szüzen
Őt várja csókos ajkam
Gyötrelmes szerelemben
S a szívem érte reszket
Ujjongó szerelemben —
Hát csaltam, egyre csaltam.

S ahány bevallott csókom:
Annyiszor hitte, tudta
Tüzesnek, mámorosnak
A szájamat — a másén...
És nem lett volna férfi
Ha irigylen, kevélyen
Hiúsága nem jaidúl.
... Ó, megbüntettem én is! ...

Nil.

Méltóságos bárónó.

Irta: Urai Dezső.

Az öreg bárónóról ellentétes hírek keringtek a családban. Az asszonyok megesküdtek, hogy a méltóságos asszonynak sok pénze van, fiókban, matrácban, képkerekben bankókat dugdos, a férfiak, ha fojtott hangon is, hirdették, hogy a méltóságos asszony, a család feje, szegény koldus, állandóan fölszalagozott, fölciczomázott senki, aki lomtárba való francia marquisektől lopott grandezzátt és fényesen palástolt szegénységével tekintélyt zsarol a familiától. Termi azonban még sem lehetett ellene, mert a familiában ott élt a nagy „hátha“ és féken tartotta a sok elfogadót, kibocsátót és giránst.

A méltóságos asszony familiája ugyanis ezekből telt ki: elfogadókból, kibocsátókból, giránsokból, akik mellékesen miniszteri tisztviselők, katonatisztek és ügyvédek voltak. És ez a sok férfi járta a baletet a méltóságos asszony körül, hátha kitánczol magának egy pár forintot a ránczosképi nőből. A szövetkezeti kölcsonök után szaladgáló emberek roccocó, direktiore és Isten tudja miféle gavallérokká változtak a méltóságos asszony közelében láthatatlan hajporos parókákat viseltek, barna, aranygombos frakkokat, hosszú, elefántesontgombos botokat hordtak és olyan finoman, olyan elmésen beszéltek, mint a francia királyok legfinomabb gavallérai. Mind köteleességének ismerte, hogy a méltóságos asszony számára visszavarázsolja a versaillesi szép napokat, holott az öreg asszony semmit se tudott se szép napokról, se Versaillesről. Özvegye volt egy derék, nyers altábornagynak, aki henteslegényből lett közhuszár, azután fölkiüzdötte magát altábornagysággig és mint „Tornisteradel“ ment nyugalmába. Megtették bárónak, mint annyi más ilyen katonát: véssesse oda a sirkövére.

Az asszonyok vitték bele ezt a bolond hangot a családba. A színházból hozták-e vagy valami francia regényből plájtálták át: kiderítetlen. Annyi bizonyos, hogy a szegény jólelkű miniszteri osztálytanácsos egyszerre csak azon vette észre magát, hogy a felesége gőgösen családfőkről beszél, előkelően család iünnepeket, családi összejöveteleket emleget és egyre sürűbben hivatkozik parancsokra, amelyet a család feje, a méltóságos bárónó adott. Eleinte nem bánta, sőt a sógorait is ő intette, hogy menjenek bele az asszonyok játékába, később azonban mind megunták szerepeiket. Az öreg méltóságos asszony kegyesen fogadta hódolataikat és még jobban begombolkozott. Kicsi, de nagy perspektívájú czélzásokat bocsátott utnak, de pénzt nem adott. A háttérben ködbe burkolt sulyos aranytömegek heverték, elől egy összezsucukott ránczos kéz boszantotta a pénzre éhes embereket.

A férfiak végre összebeszéltek, hogy lerángatják a méltóságos asszonyt arról a polezról, amelyre ostobán maguk emelték. Elhatározták, hogy ledobják a láthatatlan hajporos parókákat, a barna frakkokat, az elefántesont botokat és hangosan beszélnek.

Az ügyvéd ezt proponálta:

— Én Mari nének fogom szólítani... Hogy van Mari néni?... Mi ujság, Mari néni? Sokszor fogom mondani: Mari néni és jó hangosan.

Egy magas miniszteri titkár is megszólalt, nagyon komolyan:

— Egy régi bluzt kellene neki ajándékozni... Nézze, Mari néni, a Klári már nem viseli, magának még egészen jó lesz... Ide kellene csak egy kis fölt... Meglássátok elfogadja...

— És te is mond nek sokszor: Mari néni...

— Dohányozni is fogunk... Mari néni, hallja Mari néni... Mari néni.

Szőrnyen tetszett nekik, hogy így beszélhettek az öreg méltóságosról. Azután hirtelen elcsöndesedtek az elfogadók, kibocsátók és fogadók. Egymásra néztek bizalmatlanul.

Fürkészték egymás arcát és kényelmetlenül feszengtek.

— Mert ez türhetetlen — mondta minden átmenet nélkül a legfiatalabb sógor. — Nem vagyok én régi tánczmester...

— Azért fogjuk neki mondani: Mari néni... Hallja, Mari néni...

— De igazán — tette hozzá egy kicsit bátortalanul a miniszteri titkár. — Azzonnal itt lesz és akkor, Károly, te mondd neki a bluzt... Nézze, Mari néni.

— A bluzt csak te mondd neki... Nem nehéz... A Klári nem viseli... Ide kell egy fölt...

— Vigye, Mari néni...

— Ugy van... Vigye, Mari néni...

Megint egymást néztek, a jó kabátokon körösztült egymás zsebet vizsgálták, egymás szívét, a homlokcsontok mögött egymás titkos gondolatait. A háttérből újra kibontakozott a ködbe burkolt sulyos aranytömeg. Egyszerre látták valamennyien és szinte önkéntelenül tört ki belőlük a dacz, amelylyel önmagukat csalták:

— Egy vasa sincs a méltóságának...

— Mari nének, — igazította ki egy kicsit gunyosan a miniszteri osztálytanácsos.

Fanyarul nevettek és elcsöndesedtek. A kopottas szalónban csak az óra ketyegett. Egy kóbor napsugár valami színes képen tánczolt: a tanácsosné nemesi czimerén. Az ügyvéd a körmeivel babrált, a miniszteri titkár a nyakendőjét húzogatta.

Az előszobából hirtelen ruhasuhogás szűrődött be.

— A Mari néni... A hallja maga, Mari néni... — sugta az ügyvéd.

— Hát ne felejtsetek: itt egy bluz... Mari néni...

A szalón ajtaja föltárult, a férfiak még egyszer hirtelen összenéztek.

Kórus:

— Ah, Marietta báróné... Méltóságos tante, kezeit csókolom.

És a nagy titok felé piruetteztek a régi versaillesi tánczmasterek.

Flegeton.

Idefenn szürke ködök gomolya
Boritja el a megfakult világot,
Kihült esömörlő kéjek mámora,
Élet varázsa innen tovaszállott.

Vergődik lomhán fásult emberek
Sivár érzése, tehetetlen vágya,
Idegük minden szála ernyedett
A gondolatuk fojtó méregpára.

... De a mélyességben elnyomott erő!
Feszítik gátjuk, lúzongnak, dübörögnék
Megttagadt eszük, világrengető,
Világteremtők a magasba törnek.

Régtől melegre, fényre szemjajik
Sok dermedező, könnyeit hullatva,
Nagy érzések megrázzák lánczaik,
Melyek szurása vérüket fakasztja.

Tí vérpatakok, könnyek árjai,
Tombolva, zúgva verődjétek össze,
Medert feszítve, messze csapva ki
Vessetek lobot, mint tüzek özönje.

Mélyből a színre törjétek elő
Tajtéző szikrák és hullámzó lángok,
Mindent elöntő és élőgető
Tüztenger, rontsd le e korhadt világot.

Söpörd el úgy, hogy egyetlen követ
Köven ne hagyjad! Összeomló hamvát
Szélvész ragadja, szórja szertesztét,
Nyomorult végét sohasem sirassák.

Ujjongás zengje harsanó dalát!
A győzteseknek új „legyen“ szavára
Pazarul szórja fénylő sugarát
Új szépségek, új grönnyörök világa!

Koroda Pál.

— Oh, te Jánoska, pedig kellett vóna a pénz.

— De nekem nem kell a cseresnyéje.

— Vedd meg, Jánoska!

— Adja olesebban. Adja ide tizenyelecz garasért.

— Mennyi az, Jánoska? Harminczhat karajzárka.

— Annyi, de elég lesz érte harminczegy karajzár is.

— Harminczegy. Uram istemen. Az bizony keves annyi gyümölcsér.

— No hát. adok tizenöt garast, azaz harmincz karajzár, vagy más szóval hatvan fillért.

— Hatvan fillért? Ha legalább karajzár mondánál.

— Egy szót se, anyó. Ez is sok.

— Kevesebbet ne mondj. Vidd el, Jánoska. Legyen a tied.

És Jánoska sugárzó arczzal ment haza. Az apja összeszidta a vásárért, de Jánoska elmagyarázta a dolgot. És mikor elmagyarázta, az apja megsimogatta a fejét s Jánoska ezzel a fejsimogatással indult neki az életnek és ment, ment mindig feljebb. Egyebet se csinált, mint ügyesen alkudott. Ocska könyvek öreg betűin sohase törte a fejét, nem rontotta a szemét, Jánoska csak alkudott és mindig jól. Jánoska sohase tévedett, ha ő valamire rátette a kezét, abból arany fakadt. Ment, ment szüdületesen felfelé, a legöregebb, legkitanultabb üzleti rókák is elbujhattak mellette. Jánoska fényesebb volt mindeniknél. Jánoskából hatalom lett, mert ő tartotta kezében a világ legnagyobb hatalmát, a pénzt.

II.

Jánoska fényesen berendezett szobában ül, de ő maga egyszerű és senki se mondaná, hogy ez a kopott, kis ember valaki. Csönget a telefon és Jánoska beleszól épp oly nyugodtan, mint hajdan mikor a cseresnyefáról beszélt le.

— Ki beszél?... Van szerencsém kegyelmes uram... A kölesön hogy áll?... Nehezen megy... kegyelmes uram csodálkozik ezen, hja, a pénzpiaoz inog, drágul a pénz... Azt mondja kegyelmes uram, hogy az angol bank leszállította a kamatlatbat, tudom... Igen... És hogy mi mégis miért... Hja, kegyelmes uram, ez üzleti titok... Egy hét múlva az angol bank is másképp beszél... akkor lehetetlen lesz... Három százalék... Semmi esetre sem... Nem... Sajnálom... Négy egész kéttized... Öttized se sok... Oh, kérem... Nagyon sajnálom kegyelmes uram... Bármikor rendelkezék velem.

Jánoska leült s mosolygott. Egy pár millióról volt szó, egy fényes üzletről, mely a pénz mellett, a tisztességes hasznon kívül egy kis ezimet is fog hozni. Jánoska nagy ur lesz. Lesz. Ő már biztos volt benne. Az üzlet ugyan még megkötve nincs, a kegyelmes ur nem akar belemenni, de Jánoska már biztos a dolgában. Tudja, hogy a miniszter telefonálása csak olyan alkudozás, mint az, melyet a cseresnyefáról folytatott. Jánoska font van a fetején, a kegyelmes ur pedig a többivel együtt lent: a pénz keli sürgösen.

Egy óra se telt bele, csöngetett a telefon megint. Jánoska nyugodtan vette kezébe a kagylót.

— Igen, én vagyok... Egy percz s méltóságod nem talál itthon. Kocsim lent várakozik, el kell utaznom... Igen, hosszabb időre... Kedvezőbb feltételek alatt pénzt nem adhat ma senki, mint mi, ezt a kegyelmes urnak is megmondtam s az államtitkárral ur ő méltóságára is bizonyára méltányolja... négy egész három tized... A kegyelmes ur négyet mondott... hja, ma óráról órára élünk, el kell készülvén lennünk a legrosszabbra... Sürgőnyt várok s ez után talán mennyiért se adhatunk... Ez is csak kivételesen, kedvezmény és esek esen, mondjuk ebben a pillanatban... Négy egész három-

tized... Nem... Kérem, tiz perczig várhatok... igen. Remélem, a kegyelmes ur belátja, hogy... kérem, kérem.

S Jánoska nyugodtan folytatta tovább a munkáját, nem volt izgatott, már tudta, hogy a fényes üzlet nyélbe van ütve, s ő báró. Ez a ráadás lesz, egy kosárka cseresnyé....

III.

Tojásfalvába is elhatott a híre, hogy a boltos Jánoskából báró lett. Deputáció készült Tojásfalva nagy szülőltéhez, a pénzkirályhoz. Fél falu elment, mert nem kis dicsőség Tojásfalvának az új báró. Akinek nem volt új kaputja, inkább interesre vett pénzt, hogy mégis illő ruhában üdvözölhesse Tojásfalva szülőltét.

Jánoska, az új báró, nem nagyon örült bár a fényes küldötségnek, mégis elérzékenyedett, mikor a falu pennája áradozó szavakkal tolmácsolta előtte a falu büszke örömeit. Eszébe jutott az öreg cseresnyefa, az első megkötött jó üzlet és beismerte önmaga előtt, hogy a tojásfalvi cseresnyefának sokat köszönhet. Ez az első siker adott neki szárnyat s merészséget.

— Legalább ezer koronát kell adnom a falunak, — gondolta magában, — legalább ezer koronát.

És ebben állapotodott meg, aztán elbeszélgetett a tojásfalviakkal. Kezet fogott mindenikkel, megveregette mindenik vállát és biztosította valamennyit szeretetéről.

Még egy bucsuzónoklat következett, melyre Jánoska báró is érzékenyen felelt. Alig tudta befejezni beszédét, a szava is elcsuklott az utolsó mondatnál, mely így szólt: tolmácsolják hálás köszönetemet Tojásfalvának, melynek csekély jeteiül Tojásfalva szegényei részére ezennel küldök ötszáz koronát.

... Es Jánoska báró csakugyan hiány nélkül át is adott ötszáz koronát!...

Éj.

Sejtelmes nyári éjszakán
Kábultan álmodom veled
Itt érzem égni arczodat
Fáradt szívem felett, édes,
Fáradt szívem felett.

Káprázatos homályon át
Felém csillog fehér forrad;
Szomju ajakkal, volt idő,
Csókoltalak sokat, édes,
Csókoltalak sokat.

És izzó száz esőköd helyén
A homlokom ma is meleg —
Nem igaz, ugye, nem igaz,
Hogy elvesztettelek édes,
Hogy elvesztettelek?

Ignotus.

Orgonavirágok.

Halvány, piros fűrtü
Orgonavirágok.
Kis falunkba engem
Tán már nem is vártok!
Nem borul rám, mint rég,
Lombjaitok árnya.
Oda lett a május
Ezer édes álma!

Elváltunk mi régen,
Elváltunk örökre,
Tövises az út már.
S gond felhője főd be.
Közöttek én már csak
Gondolatban járok,
Halványpiros fűrtü
Orgonavirágok.

Nógrádi Pap Dezső

A kelepcze.

Irta: Simon Vilmos.

Az angol hadsereg ezredjei mostanában egymás után ünneplik az angol-búr háború nevezetesebb esatanapjainak tizedik évfordulóját. Az angol-búr háború legvéresebb epizódjai ugyanis éppen 1900 tavaszán játszódtak le, amikor Oranjbén és a nátili hegyek között a búrok kétségbeesett erőmegfeszítéssel igyekeztek megállítani az angol hadsereg előnyomulását. Az oranji köztársaság csapatainak példátlan vitésége azonban már képtelen volt gátat vetni az angol invázióknak és a paardebergi katasztrófa után Roberts lord csapatai rövid idő alatt az ország szívéig, Bloufontainig nyomultak előre.

Natálban már kevesebb szerencsájuk volt az angoloknak, mert Buller tábornok, a nátili angol hadsereg főparancsnoka nem tudott keresztülörni a búr védelmi gyűrűn, mely megszáll tartotta a Biggars hegyeket. Márczius elejétől május 13-áig nézett itt farkasszemet a két hadsereg, anélkül, hogy komolyabb támadásra gondoltak volna. Kisebly-nagyobb összecsapások gyakran történtek ugyan, de ezeket inkább a felderítő csapatok vívták egymással. 1900 április havában, husvét másodnapján azonban majdnem végzetes katasztrófa érte a búr hadsereget. A Gaediker fármnál a véletlenen mulott, hogy a Helpmakar-szorost megszáll búr hadsereg egész tisztikara angol kézbe nem került.

A Helpmakar-szoros volt a biggarshegyi búr hadállás kulespontja. A legvitézebb komandók tartották megszállva ezt a fontos hadállást, Ferrara tábornoknak a „majubai hős”nek parancsnoksága alatt. Közvetlenül a szoros kijárata előtt táborozott a német önkéntes légió, melynek akkoriban én voltam a helyettes parancsnoka. Sátrainkat a „Stoner hill”-on ütöttük fel egy erdőcske közepén, ahonnan pompás kilátás nyílt a pomorói völgyre és távoli Tugela menti hegyekre. A legesodásabb vidék volt ez. A pomorói völgyben vizmosásoktól kasztazott mezőségek terültek el fehérre meszelt farmokkal és narancskertekkel. A zulu föld irányában a Biggars-hegyek sziklás lejtői mélyen belenyultak a völgybe és természeti szépségekkel bővelkedő vadont varázsoltak az ember szemé elé. Hegyszakadékok és tátongó örvények váltották fel egymást és aki éjnek idején le merészkedett szállni a rettegett vadonba, az sohasem látta többé a napvilágot. Az angol hadsereg leghidegebb lövészei, a nátili karabélyosok rejtékelye volt e kietlen hely. Ezek a vakmerő emberek, kiknek ez a vidék volt a hazájuk, ott rejtőztek el éjnek idején, az örvényeket szegélyező sziklákra s ha valamelyik búr járót arra vezetett szerencsétlen sorsa, az veszte volt.

Elandsagte irányában már szelidebb volt a terep. Befásított dombok közöt farmok emelkedtek, narancskertekkel és jól művelt földekkel. Lakói angol érzelmi németek voltak, régen telepedett misszionáriusok ivadéka. A napjárásra táborozó angolokat a legmegbízhatóbb hírekkel látták el és alig történtek nálunk csapateltolások, amelyről az angolok tudomást ne szereztek volna. Egy napon Ferrara tábornoktól parancsot kaptam, hogy e farmerek egyiktől kétszáz birkát rekviráljak.

— Vegyen maga mellé erős testőrséget — mondta a tábornok — mert az öreg Gaediker ravasz fickó.

E tanács következtében harmincz lovas-tém magam mellé Van Royen feldkornettel az élén. A feldkornet jó barátom volt, együtt táboroztunk Ladismith körül is. Utközben elbeszélte, hogy felderítő-szolgálat közben gyakran volt vendéke Gaedikeréknek, szerinte csak a rágalom terjeszté az öreg farmerről, hogy a búr ügynek ellensége. Igaz ugyan, hogy fia kapitány a nátili karabélyosoknál, de ugy ő, mint a leányai búr pártiak. Miss Du Boi pedig — a farmer unokahuga — egyike a legkelkeslebb afrikandereknek.

Igy elbeszélgetve keresztül lovagoltunk az elandsagtei völgyet szegélyező dombokon. Lent a völgyben zöldre meszelt verandás farmot

lett, melyek itt lejátszódtak, melyeket mindenki elfelejtett, csak a szél hozza, sirja vissza őket a feledésből s dudolja el szomorú őszi estéken. S e dudolásban benne vannak az összes hangok, melyek itt valaha megszólaltak: az Illésházyak duhaj vadászalakomájának lármája, majd Ocskay brigadéros harczi riadója reszkettetni meg a levegőt. Haldoklók kínos nyögésébe enyhítően szól bele az udvargerlének bugása, galambok turbékolása. Majd belejajdul, rezdül a vén spinét felszakadó hurja, a schwarzwaldi kakukk-óra mélabus útése, mely itt rég letűnt idők járását mutatta. Majd névnapci zsigányköszöntők hegedümelódiája hangzik könyvet fakasztó régi dalokban. . .

A sokat regélő szélvihar most egy szeljemcsoportot hoz vissza a régi otthonba. Öreganyám áll az emeleti erkélyen, körülötte kedves virágai, melyeket tán az embereknél is jobban szeretett.

Lenni az udvarban a vajkai hülyék: a Szotyel a néma, akiknek más nevét senki se tudta. S a többi sok golyvás, súlyos alak. Ezek a holt Dunaág, vagy fenékvizek posványos italától, ilyen emberi roncsokká fejlődött páriák, akik e környéken nagyanyám kegyeiből éltek, akik felé mindig segítve nyult áldott keze.

Ezek a bizarr koponyájú félemberek, kifejezéstelen, bamba szemmel valami ösztöntől hajtván hálát mormognak. Hallom, a szakakat nem ismerő állati hangokat. S nagyanyám szellemalkaját fényleni kezd az utálatos kivettek, a legnyomorultabbak hálájától, mely feléje árad.

Mintha a Krisztusi idők bélpoklosai támadtak volna fel e különös emberi szörnyekben, akiknek egyéb családi örökségük nincs, mint hogy kretnnek születtek.

Majd az öreg kertész meg görnyedt háttal, kannával csörömpölve a kert felé. Az istállókból a hajdani kényes paripák kapnak kedvet belenyeríteni a szélvihar hangkaoszába.

De mire reggel lesz, elnémul a zürzavaros hangorgnia, elnyugszik a szél s eltűnnek a hazajáró kísértetek az üres, kihalt kastélyból.

Amikor az ősz fátylát bontogatja s a fehér ökörnyál lebeg a puszták felett és kora tavasszal, amikor még csak sejtelem a természetben az ébredés, új életre fakadás, ilyenkor csupa szépség, poézis ez az áldott vidék.

Kora reggeli napfényben a fekete barázza mentén csendesen hallag a szántó-vető. Ekéje felveti a mélységből, a kipihent, friss földet, melynek energiája megremegtet minden belé ejtett szemet s új életet melegít bele. Az eke a föld alul elzárt, üde illatokat tár fel, melyek áradozva szabadulnak ki rejtőkükből s töltik be tavaszi illattal a levegőt. A föld szaga, az istenáldotta anyaföldé, a tavaszi illatok közt a legtöbb mámort lehel magából. Ilyen föld ihlette meg Millet-t, mikor Barbizonban a híres „Angelus“-képet festette.

A kelő napfény megaranyozza a fekete rög szélét, a fehér ökör kék árnyéku hátán sárga napfoltok támadnak, lassankint felgyul az egész darab fehér szín s csak ugy tobzódik, ragyog a sokféle szín a napsugár szétfolyó, sárga fényében.

A lángoló káprázatban eltűnik a sötét emberi alak s mint fekete árnyék kíséri az állatot, ami olyan magasztos méltósággal jár ezen a 48-as szent hősök vérével itatott földjén, mint Szent István evangélista szárnyas ökre, melynek homlokáról szinte gondolatok tükröződnek. S a szántóvető s az ökör eltűnik a horizont mélyébe.

A hajdani Magyarországi aranykertjének nevezett Csallóköz fekete földje roppant termékeny. A gyakori árvizek után a Nilus vidékéhez hasonlít. Amikor még nem volt szabályozva a Duna, rettenetes szépségű volt az árvízveszedelem. Mindan romboló elem közt ez a legnagyobb szerű. Ilyenkor, aki nem retteg is, nem tudja hova meneküljön a morajló, zúgó hangok elöl, melylyel a rohanó, bős hullámok megtöltik a levegőt.

Városokban elenyészik e hang, de pusztában, csendes dunai falvakban ez a zaj olyan, mint a halált jelentő félrevért lélekarhang. S üldözi az embert e hang, mintha alvilági furiák felszabadulva száguldnának a vizen, a levegőben.

S a szegény nép, aki földdel tömött zsákokkal javitgatja a dunai gátat, a part mentén végig apró lámpafény mellett éjjel-nappal kimerülve lesi a gátszakadás pillanatát s amikor az első szennyes, bős hullám átesap az akadályon, az összes Dunamenti templomok harangzuga közben menekül a nép a zuduló víz elől, mely nyomukba rohan. S akik padláson, fatetön buzzák meg magukat, azoknak ritkán vetődik erre csónak a megmentésükre.

Ezek aztán látják, mint jönnek a csendes szigetek özei, szarvasai kétségbeesetten uszva az árral. Alvó gyermeket bölcsőben fekvő hoz a víz, nyomában a felszakgatott sírokól korhadkó koporsót. Rémesen vigyorgó emberi koponyák fehérlenek ki a vízből, némelyik beuszik rég elhagyott háza ablakán, melynek üvegeit kitepte a víz.

Az árvíz elüldözi az élőket, csak a holtakat szőlítja, ringatja haza hullámain. S amikor az élők nagysókára újra visszatérnek, ezek a feltámadt halottak fogadják őket a romladszó ház küszöbén.

Amióta a Dunát szabályozták, ritkábbak ezek az árvizek. De ezzel együtt lassankint eltűnik egy érdekes specialitása is a vidéknek: az aranymosás.

Hajdan az egész Csallóköz vidéke üzte ezt a házi iparágat. Mária Teréziától kaptak engedélyt, hogy a Dunát Linztől Esztergomig átkutassák aranymosás végett. Különösen tavasszal és ősszel, amikor a vízállás alacsony szokott lenni s a parti fővény sűrűn összetorlódik; öreg parasztok kiállnak a partra s keresik az arany szemek csillogását. Ahol aztán legtöbb arany pont fénylik, ott felállítják a mosópádot, mely posztóval bevont ferde deszkából áll. Erre a szürke fővényből egy lapáttal merítenek s vízzel addig öblögetik, öntözik, míg a fővény szemek leperregnek s a deszkán tisztán ragyognak az arany szemek. Ez a munka nemcsak fáradságos, hanem keveset jövedelmező is. Egy napi aranygyűjtést kevesebért váltják be, mint amennyit az illető napszámomunkával megkeresne. Azért már több évtized óta máshol nem is üzik e mesterséget a Duna mentén, mint Ásvány kisközségben. Itt is csak az öreg emberek, akik nehezen válnak meg apáik mesterségétől.

A szomszéd Dunapartról Varjas-pusztán gyakran elnéztem e munkát, mint régi idők pusztuló emlékeit.

A legszebb, legrejtettebb Dunavidék egyike a Varjasmenti rész az erdők alján meghuzódó idillikus tanyák. Erre országot alig vezet, csak békalenesés, zombékos fenékvizek felett nyujtva vékony esikot keres magának a keskeny ut. Itt óriási a víz s az apró szigetek egész raja ül benne. Mögöttük uszályhajók fekete kürtfejei emelkednek, kíváncsian nézve az elhagyott tájat. Éles tülkölés hatja át a levegőt, mely vigyázatra inti a szemben jövő, szigettől eltakart másik hajót. E vérszfűtt sokáig rezeg a néma levegőben, mert a vizimalmok kepelésén kívül ez az egyetlen hang, életjel a nagy remetemagányban.

Az apró szigetek, mint óriási paletták terülnek el a vízszínen; a malachit-mezőkön, mint szétszórt rubinok, türkizek ragyognak a sok színes virágok. A vízben opálos-fehér vizinimfák nyitott kelyhei lélegzik be az esti, üde levegőt. Emberi lépéstől seha nem érintett erdőben finom melódiák lengnek, melyek úgy szállnak a levegőben, mint a pára. A parti füzesek egyenes vékony ágai beleérnek a vízbe. Különös illatot terjesztenek együtt a fű, hal s a víz szaga.

A lehajló fűzág hosszú, mint a hárfá hurja, a víz sebes sodra régi dalokat muzsikál rajtuk. S a sok zengés-bongás, dallam hangjára a fák mélyén áttetsző kódalokok tánczolnak az esti homályban, mint a haj-

dani bajadérok az Ural-síkságon, a keleti, őskultura minden gráciájával felruházva. S a halk szímfóniákkal telített csenden keresztül eltemetett ősmultak közelednek felénk. Ilyenek lehetnek az ázsiai erdők vad vidékeinek rejtett, ősi tavaszai s ezen keresztül megsejtiük azoknak költői szuggesztióval teli, tiszta fuvallatát s nem csodáljuk, ha a környéken lakó emberek úgy ragaszkodnak e vidékhez, mint a norvégek az ő fjordjaikhoz, melyen kívül máshol élni se képzelnek.

A csallóközi síkságok, mezők illatát a lelkében viszi az ember magával, hogy kevésbé szép óráiban elővegye e hangulátfoszlányokat s gyönyörködjen bennök. Ilyenkor örömlünk annak a hatodik érzéknek, melynek segítségével csodás világot látunk meg, mely elüzi lelkünköl az unalmat a legelhagyottabb pusztán, embertől elkerült kastélyban is. Helyette szentté teszi nekünk a régi családi kuriát, a „Salva guardiát“, hol századok emlékei koncentrálnak.

Ez a hatodik érzék, mely tulajdonkép a mindent megértés s átérzés művészetéből áll, amikor beléje temetkezünk, amikor csodás világokat látunk meg általa, olyan belső örömet nyujt, hogy gyakran azt hisszük, csak ezekért a meglátásokért érdemes élni, csak ezek által lesz szép művészi az élet azoknak, akik el tudnak merülni a kontempláció nyugalmában s a lélek fenséges emócióinak mómorában.

A bulvardon:

A bulvardon beszédes az alkony,
Bokros munka s pergő szó az ajkon.
Sietős a sürgő tömeg útja,
Mintha merő boldogsággért futna.
Zug a gép és zakatol a láрма,
Közelebről ezer hangban járja
S belelályul zengő morajlása
Tovaringó, halk melódiába . . .

Hajrá! Uszom én is áron által
Tülekedve, taszigáló vállal.
Aux les barricades a bulvard végre,
Hol a lámpasor felfut az égbe!
Odamenjünk, oda hiv az élet,
Mámora van ott az örök éjnek,
Kéjbe vész a szerelem sugára,
Ott az üdv, gyönyör s a munka ára!

Hajrá! Ott a cél, a termés, minden,
Ott a bőség nem kapkod a kincsen,
Ott az élet aratása, bája,
Ott a dusak nevető hazája! . . .

S végét róttam im a hosszú utnak,
Hol a fáradt lelkek révbe futnak;
Ködbe fuló, nagy torony tövében
Zokogó harang kíséretében
Koldus asszony — rongyai fagyasztják —
Koldulja a Krisztusa malasztját. —

Molter Károly.

Golgotára . . .

És szólt az Ur: — a földre lépek
És rajta mindaddig megyek,
Amíg az első — szíve mélyén
Boldog emberre nem lelek!

S talált mosolyt . . . talált kacaját
S alattok szívet, mely beteg.
Talált aranyt, . . . talált bibort
S rémökbe gazdag éjeket!

Talált szegényt: kit éhe ölt
S dust: kit a bőség sirba tett . . .
Csak arra, arra nem talált:
Ki még nem ontott könnyeket!

És szólt az Ur: — eljö a nap majd,
Hogy gyöngyre vál a könny, mi hullt . . .
S fölvevén a nebész keresztet:
A Golgotára elindult!

Zivuska Andor.

a nyereségen . . . Ne hagyj magad . . . És ez a másik hang . . .

Anna (erőltetett jókedvvel): Elnyomta az előbbt.

Akos: Az a borzasztó, hogy már az egész játékot a legalaposabban kitanultam. Ugy ismerem, mint a tenyerem közepét. Azonfelül . . .

Anna: Nos — azonfelül?

Akos: Oh, de mily nagy . . . mily szokatlant pompás helyzetem volt . . . Képzeld . . . Annál az asztalnál, amelynél én játszottam — egyik szomszédom volt a manchesteri hercegnő . . . a másik Vanderbilt . . . a híres amerikai milliós . . . Szemben Amelie . . . a híres cocotte, akit gróf Landrey halálás ágyán nőül vett s aki aztán örökölt tőle egy milliót. A rokonok ugyan megtámadták, de végül is kiegyeztek. És most Amelie pompás automobilban sétál, öt szobás lakása van s négy inast tart, aki keresztbefont karokkal hajlong előtte. Oldalt ült a szappan-herceg, a brüsszeli csipke-herceg, a londoni csokoládé-lord . . . Szóval csupa nagy ur . . . akik előtt annyi ezer francos plaquette hevert, hogy az ember szemétnék tartotta . . . Te! azok a plaquette-ek megbolondították az embert. Dobálják őket, mintha értéktelen lim-lom volna. Az ember kiröpít egy tojás alakú kis szennypapírt — s azzal ötszáz francot tett föl, aztán egy négyzetleget s ezer francos tétje van. A croupiere pedig bamba pózával lapátolja be, mintha csak le akarná tisztítani az asztalt.

Anna: Azt mondd . . . háromezer franc nyereség volt . . . Mikor láttad már, hogy fog . . . észretérhetnék volna . . .

Akos: Ugyan ne mondj ilyet . . . A bacaratnak demóni szelleme van, mely koronként átütlei a játékosokat, hogy szinte mocezzani se tudnak . . . Aztán meg . . .

Anna (várankozásteljesen): Aztán? . . .

Akos (arcára lázas pir ül ki, szemei szenvedélyes hévtől ragyognak): Egy ízben a manchesteri hercegnő tiszter ütött egymás után. Tudod-e, mit tesz az: tiszter és egymás után. Ugy tört előtte a plaquette, mint a plégon a homokvár . . .

Anna: És te?

Akos: Én is tettem! . . . csakhogy gyáván . . . 20 francot . . .

Anna: S miért nem hagytad rajta egymásután tiszter?

Akos: Nem! Attól féltem, hogy eluszik!

Anna (megvetően): S te akartad a bankot fölrobbantani?

Akos: Aztán megvártam, míg ismét a manchesteri hercegnőhöz kerül a kártya . . . El voltam tökélyre, hogy kihasználom a szerencsét Odadobtam száz francos plaquette-et.

Anna: Az sok!

Akos: Megnyertem. Rajta hagytam. Ismét nyertem . . . Rajthagytam . . . nyertem.

Anna: Miért nem húztad ki?

Akos: Ne felejtsej. Megnyertem.

Anna: Most csak kihuzhattad volna?

Akos: Mentettem a tétet . . . kivettem belőle kétszázat. Rajtmaradt ezeröttszáz.

Anna (kidüldöz szemekkel): Nos? Nos?

Akos: Most is nyertem.

Anna: Ah . . .

Akos: Látod, ebben a pillanatban szólalt meg az a bizonyos titkos hang.

Anna (sóhajjal): Amelynek nem engedelmesskedtél.

Akos: Nem . . . Rajthagytam az egészet.

Anna: Elvesztetted?

Akos: El!

Anna (fáccaltan): Aztán?

Akos: Valami bolond lúz fogott el! Nem voltam észnél. Gyorsan vissza akartam nyerni. A magaméból tettem ezer francot.

Anna: Hogy merted . . .

Akos: Újra ezert tettem.

Anna: Értem . . . Pont . . .

Akos: Mindent odadobtam az éhes molochnak s kábultan támolgyogtam ki a teremből.

Anna (féléukén): De csak maradt annyi, hogy kifizessük a szálló költségeit s elutazhassunk?

Akos: Mindjárt meglátjuk. Mennyi pénz van?

Anna (ijedten): Nekem? (Előkeresve a

ridiküljél, s onnan kihalászva a pénztárczáját): Nesze. (Odadobja).

Akos (kiszedi az ezüstpénzt): Ez nem sok. Alig husz franc.

Anna (a fehérneműs szekrényben kaparászva): Itt is van még valami. (Két aranyat dob Akos kezébe).

Akos: Pompás! Ez negyven franc. Keres csak. Talán lesz még.

Anna: Nincs több.

Akos: Az istenért . . . Hát csak ennyi pénz van? Mit csinálsz te a pénzzel?

Anna: Alig tudtam megtakarítani. Egy csipke bluzra szántam.

Akos: De hisz ez nem elég. A szállodai számlánkat se tudom vele rendezni. Ötszáz francra volna szükségem.

Anna: Nem marad egyéb hátra, mint sürgönyözni.

Akos (ijedten): Kinek?

Anna: Mamáéknak. Balaton-Almádba.

Akos: Megőrültél? Nem! Soha!

Anna: Jó . . . Te bizonyosan tudsz valami okosabbat. Halljuk!

Akos: Zálogba kéne valamit tenni. Tudsz-e itt valami zálogházat?

Anna: Nem!

Akos: Én se tudok.

Anna: Hát hogy akarsz a bajból menekülni?

Akos: Volna egy jó expediensem.

Anna: Gyorsan. Ki vele!

Akos: Korán kelünk. A reggelinél találkoznak Halmay Olivérrel.

Anna: Mit mondsz? Olivérrel? . . . Hiszen megtiltottad, hogy szoba álljak vele. Hisz kitér a lúz, ha felénk közeledik. Hisz okatlanul féltsz tőle?

Akos: Persze, hogy okatlanul . . . Mert te vagy a világ leghivebb felesége . . . Eppen ezért . . .

Anna: Nem értelek.

Akos: Együtt reggeliznénk . . . Akkor én egy-két perecre magatokra hagylak.

Anna: Szent Atyám!

Akos: Azt fogod neki mondani, hogy játszottál s vesztettél ötszáz francot.

Anna: Vesztettem!

Akos: Elöttem titkolod . . . Adja kölesőn — s te három napon belül visszaadod.

Anna: Borzasztó! En tegyem ezt? De miért nem te?

Akos: Esetleg megtagadná. Visszaküldjük sürgönyileg. Odahaza könnyen segíték magamon.

Anna: De hátha merészebb találna lenni?

Akos (ijedten): Merészebb? Azt szeretném látni . . . Bolondság . . . Nem lesz rá ideje . . . Féltizenegykor már utazunk . . .

Anna: De Budapesten is találkozhatunk.

Akos (gyanakodva nézi Anna vonásait, aztán érelyesen szól): Majd rácsen leszek!

Vártalak.

Ugy vártalak, úgy vártalak,
Mint nem szabadna várnom jöttöd,
Mert nem szeretlek — nem kívánlak!
— Vártalak sápadt forráságban,
Mint meglapult gubbasztó állat,
Ki ösmeretlen árnyak jöttét
Lesi kíváncsi borzalommal.
És imádkoztam, hogy eljöjjél!
Szerelmesem légy — az kit várok
Hogy szép légy te — s én elsápadjak,
Erős légy te — s én elpusztuljak,
Mint szétmórszolt rög bivaly utján.
Hatalmas légy, kacajra hajló,
Szivedig mégis felszeretessél,
Mint virágot, kit gyepen lennek,
Kit magasra nyújtott karokkal
Illatos öltönyt emelnek.
Imádkoztam, hogy eljöjj végre —
Imádkoztam, hogy ne légy mégsem
Az, aki eljő néha napján.
. . . Most köszönöm, hogy itt az este,
Most köszönöm a hosszú várás,
Köszönöm édes alázatalt
Hogy így tudtalak várni téged.

Lesznai Anna.

Amál egyszerű története.

Irta: Balogh Vilma.

„Amálnak újra férjhez kell menni — bizony férjhez!” mondogatták.
A rokonok mondták, a szomszédok is, a vevők, a környék természetes szakácsnői lóbitás szobaleányai, sőt egyik-másik ismerős, vásárló nagyságos asszony is mondogatta:
— „Bizony, bizony Amálnak jó volna férjhez menni újra!”
„Amál, Amálkám — biztatták — nézz széjjel és válassz magadnak férfit. Kapsz amilyen fajtaból csak tetszik! Eladod a hentes boltot, az áróból szép kis summát tehetsz a takarékbába! Privát asszony lehetsz Amál, nem üzlet-asszony. Hiszen ugy sincs már, aki az üzletet szakértelemmel vezesse, mióta boldogult urad lehunyta két szemét!
Aztán válassz új férjet Amál! . . .
Ugyvédet, kinek csak irodát kell nyitnia, hogy híres ember legyen belőle. . . Orvost, fiatal, kinek a tömérdék zsiron, hájon, szalonnán szerzett pénz páciensekre segít várni; vagy katonát válassz Amál, Amálka! Tiszter. Egy csillaggal, két csillaggal a gallériján! Oh! tisztne lehetsz a pénzért Amál! Meghívnak a tiszti kaszinóba s te elmégy, fekete selyemben, aranyláncszal derekadon és még a generálisnének is kezet megszaj fogni veled. Tiszter válassz Amálka, tisztet!”
Amál pedig ott ült az üzlet mögött, a homályos udvari szobában, melyben hosszú, fáradt, álmos téli napokon nap-estig égett a gáz. Az üvegajtót, meg az ablakokat applikációs csipkestőrokkal fátolyozta el Amál, mégis bezajlott, betolakodott, becsapott a bolt, az udvar, az egész nyárspolgári, hétköznapi környezet szaga, lárájaja, tülekedése. Amálka az egyik ablak mellett karosszékben ült s olvasott. Hosszu tizenöt esztendő óta reggeltől-délig, déltől-estig ült és olvasott. Bordó pongyoláit, melyeket sárga csipkével díszítve szeretett viselni, évről-évre bővebbre kellett szabnia a kis himlöhelyes aggszűz varrónőnek, ki anakidején Amál menyasszonyi köntösét is varta.
Fényes haja, mely olyan fekete volt, mint a holló szárnya, azóta egy csöppet megkopott, meggyérült Amálnak; fehér sima nyakán egyik két alattomos ránczba petyhüdt a bőr; de karja, szép, telt karja, melylyel tizenöt esztendő óta a könyveket tartotta, változatlan üdeágben villogott elő a bordó pongyola csipkeujjain.
Tizenöt esztendő alatt sok, mesésámlálhatatlan könyvet olvasott el Amál. Mind szerelemről meséltek! Boldog-boldogtalan, végzetes, különös, hűséges és hűtelen, izzó, csábító, regényes szerelmekről. Emiérekről, kik olthatatlan lánggal vágyakoznak egymás után; festekről, melyek nagy, forró öléleken olvadnak össze. Szegény fiukról, kiket hercegnők emelnek magukhoz s szép, szende, pénztelen kisasszonyokról, kikért aranyos hintón jön a szerelmes lovag. Ah! a szerelmet, az édes, büvös, sötét s ragvógó, ártatlan s megéjtő szerelmeket, annyian s annyi variációkban énekeltek meg, olyanok számára, kik csipkestőros ablakok mögött álmódják át az életet.
És Amál átálmodta az életet . . . Mikor tizennyolcz esztendő kőrán először adták férjhez a fehér bűz, csodálkozó szemű leányt, kinek nehéz volt minden mozdulata s még nehezebb a szava, az lassan, következetesen, kivonult a hentesüzlet hájpiramisai és zsirnezői közül. Az üzlettel nem törődött. Az ura vezetete, a nagy, piros arzu, szorgalmas, tisztességtudó sváb, aki Amál atyja életében első és nélkülözhetetlen segéd volt az üzletben. Ő pedig bevette magát a csipkestőros udvari szobába, ahol nagy virágos mokett szőnyegek, nevezett diványvédők, zöld plüshe kőtt zellóalbumok tanuskodtak róla, hogy ott kiinn a boltban jól megy minden. És Amál nyugodtan olvashatott tovább. Karcsu, aczélimu lentekéről, monoklis, frakkos avalléro! ról, kik merész, bösz és hízélgő fortélyos ölelésekben ragadták magukhoz az asszonyokat. És Amál puha teste, fehér arzu, csodálkozó két szemé lúzban égett a leirt, elképzelt szerelmi csa-

György és Sebestyén cég

ujjonnan átalakított Országos Központi Divatruházának
Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 28. szám.

42 kirakata fővárosunk egyik legszebb látványosságát képezi. Felkérjük a nagyrészt közönséget ezen kirakatokban szolid szabott áraink mellett kiállított, legújabb tavaszi úri, női és gyermek-divatcikkek saját érdekében leendő szíves megtekintésére.
Megjelent! Cégünk közkezdveltségnek örvendő 1000 ábrával e látott „Hazai divatlap“-ja melyet vidékre INGYEN küldünk és bérmentve meg.

DIESEL motorral
 a tényleges lóerő
 óránként csak 1 fillérbe kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel készségesen szolgál a
Fegyver- és Gépgyár R.-t.
 BUDAPESTEN.

Látványosság! **MOST KRISTÓF-TÉR 8. szám.** Látványosság!
 Alapított 1862. I., II., III. em. lift-használattal. — Telefon 171—38. Telefon 171—38.

BUTOR

Teljes lakberendezések, menyasszonyi kelengyék, szálloda-, nyaralók-, sanatorium- és fürdő-berendezések.
 Legnagyobb választék háló-, ebédlő-, szalon-, úri- és leány-szobákból a legizéesebb stílusban. Különféle modern fából u. m. mahagoni, palisander, cseresznye, kőris, ezüst, körtefa stb. elkészítve igen olcsó árban több évi jótállás mellett, adatkul el. — Képes árjegyzék 60 fillér ellen. 28582

Varga Mihály és Társai Magyar butoripár társaság
 Ezelőtt IV. ker., Koronaherceg-utca 2. és Kigyó-tér 4. sz.
Most: IV., Kristóf-tér 8.

Előleges értesítés!
 Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy
Hévízen, Zalamegyében fekvő és a fürdőteleptől 3 percz alatt kényelmesen az erdőn át is elérhető
fürdőnagyszállodámat
 80 minden kényelemmel berendezett (teljesen száraz) szobával
május hóban megnyitom.
 Előjegyzéseket már most **Sorg Antal, Kőbányán** vagy a **HÉVIZI** elfogad a tulajdonos ::: **Sorg Antal, Kőbányán** SORG nagyszálloda

BERLINI VICTORIA

Általános biztosító részvénytársaság. Alapított 1853.

Biztosítási állomány 1908. december 31-én: K.	1.893.687.094.—
Összes vagyon 1908. december 31-én: — K.	812.003.381.—
Bevétel az 1908. évben: — K.	175.701.467.—
Nyereség az 1908. évben: — K.	35.689.619.—

Különös előnyök:
 Megtámadhatatlanság: A kötvény egy évi fennállás után semmiféle alapon sem támadható meg.
 Párba vagy öngyilkosság: Az első évben a teljes díjtartalék, ennek eltételével pedig az egész biztosítási összeg fizetetik ki halál esetében.
 Világ kötvény: A biztosított minden külön pótfizetés nélkül kezdettől fogva tartózkodhat és utazhat az egész földön.
 A biztosítás megszűnésének kizárása: Három évi fennállás után a biztosítás nem válhat érvénytelenné.
 Legmagasabb kölcsön- és visszavásárlási érték 3 évi fennállás után.
 Mogszint biztosítások érvénybe helyeztetők 6 hónapon belül orvosi vizsgálat nélkül.
 Háboru biztosítás teljesen költségmentes a teljes biztosítási összeg érvényével.
 Nyereségrészesedés: A tiszta nyereség 90%-a biztosítottaknak szavatolatik. Az 1908. üzletévre 88.044.868 korona utaltatott át a biztosítottaknak mint nyereségrészesedés. Már 1878. óta az összes díjbevitel 3%-val emelkedő osztalék fizetetik ki.
 Példa: 10.000 koronás elérés és halál esetére szóló biztosítás 25 évi időtartamra egy 30 éves egyének csupán 6884 koronájába kerül.
 Rövid, világos biztosítási feltételek, fenntartások nélkül. — Ugyes képviselőket alkalmazunk.
Igazgatóság Magyarország és a Kelet részére:
Budapest, V., Széchenyi-utca 1. szám.

Ha a „HARMONIA“ r. t.-nál bérel zongorát

3 év múlva önén a zongora

„HARMONIA“ R.T.
 VÁCZI-UTCZA 20. SZÁM

Kedvező havi részlettörlesztésre

Zsrejnélküli gramofonok és az összes létező gyártmány hanglemezek, mindennemű hangszerek, melyek nagy képes árjegyzéket és lemezek teljes jegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.	CLEMENT automatikus pisztoly 1909 évi minta. Browning-pisztoly tökéletesítése. Mellényesben elfér. Ára: 72 korona. Havi részlet 4 korona. E pisztoly lementető jegyzékét kívánatra azonnal ingyen megküldjük.	Hegedűk Fuvolák Cimbalmok és egyéb fergatható mechanikai hangszerek, melyek nagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldjük.
--	---	---

VÁRI ÉS TÁRSA NAGYÁRUHÁZ
 BUDAPEST, IV., Muzéum-körut 15.

Alapított 1878. évben.

Walla József

czementárugyár részvénytársaság

Mozaiklap-, műkö-, és cement-
árugyár. Beton-, vasbeton- és
burkoló építési vállalat. ≡

Iroda és gyár kizárólag

BUDAPEST,
VII., Gizella-ut 38. sz.

Telefon-szám: 59—90.

Villanyos zseb- és kézi-lámpák

legjobb kivitelben:
Legujabb különlegesség.

Hordozható villamos kézi-lámpa, mely egyhuzamban **40 órát ég.**

Ára 18.— korona.
Tartalék-elem 4.— „

Gärtner Ágoston, Budapest
V., Wurm-utca 3.
Elektrotechnikai cikkek raktára és izzó-lámpa-kereskedés. 28585

BOROSZNÓ GYÓGYFÜRDŐ

Zólyom-megyében, mértőföldre tejedő fenyve-ektől körülvevő völgyben. Vasuti állomás, posta, táviró, telefon a fürdőtelepen. Por- és szélmentes havasi levegő. **Glauber és fo-rással ivógyógymódra** kitünő sikerrel használhatók mindazon betegségeknek, melyeknél a karlsbadi kúra van javalva: gyomor-, máj-, epe-, vesebajok, cukorbetegség, elhízás. Jól berendezett **vizgyógyintézet; Kneipp kúra** alkalmas rét és patak. Szénsavas és fenyőfürdők. Hízoló és fekvő gyógymódok. Száznál több tiszta, száraz szoba. Konyha házi kezelésben. **Olcsó árak. Állando fürdőorvos. Képes prospektust küld a tulajdonos: Rosenauer Lajos, Besztercebányáról**

Nálam BUTOR

minden hitelképes, tisztességesen gondolkodó egyén

SÁNDOR IGNÁCZ
butor-kereskedő, V., Bank-utca 7. (volt Sétány-utca), Bazilika-templom közelében, Váci-körút mellett. — Butoralbumot 1 korona, bélyeg ellenében küldök. Telefon 104—24.

Szőlősgazdák!

Homokon és kötött földön.

A ki borait mindenkor jó áron és hamar akarja eladni, ültessen Delaware szőlőt szántóföldekbe is és a hiányzó tőkét ha ezzel pótolja, az ilyen vegyes bor oly finom lesz, hogy drágán és hamar elkel. Ezt bizonyítjuk, kik már termeljék és bizonyítják a nagy borkereskedők, a kik 60—80 koronáért is megveszik hektóját, ha százezer hold igényt teremne is. Permetezés nélkül a múlt évben is peronosporától mentes nagy termést adott (holdanként 35 hektó).

Vesszőről árjegyzzék ingyen.
Nagy Gábor szőlőnagybirtokos.
Pósta Kóly, Bihar.

FOGAK

3 koronától szájpádlas nélkül, gyökérel-távolítás főtöltes, aranykoronák és tartó-fogtömések, foghuzások érzéstelenítés sel. — Vidékiek 12 óra alatt kielégítettek. **Kégi hasznavehetően fog-sort hasznavehetővé alakítottok.**

Dr. Hegedüs Jakab fogorvos.
Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 44.
Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jótállás és fájdalommentes kezelés, tartós fogtömések 3 korona.

A legjobb óvszert

kapja

Soór Artur-nál,
Budapest, VII., Akácfa-utca 41/E.
12 drb. 3, 5, 6, 8 korona. — Női óvszert (orvosi rendeltetésre) 5 és 8 korona. — Széküldés utánvét mellett. — Titoktartás.

Szenzációs találmány 1909!

„Jupiter” öngyújtó fémgyertya, zsírtalan pet. o. emittóisszol. Hasznáata 10-szer olcsóbb, mint a szokásos milly- és stearin gyertya, mert egyszeri tölésre, amely 5—6 óráig tartó világítást szolgáltat. A láng tiszta és szertartásosabb. Nagyobbra szabályozható, ezért szíjeli lámpáknak is használható. „Jupiter” magától gyullad ki, gyufa nélkül, egyszerű nyomásra; a gyújtókerek 10 évi szavatosság mellett ép marad és funkcióképes. Néi ültözhetetlen mind n családnál, különösen szállodákban, vendégházakban, üzletekben, gyárakban, templomokban stb. Ára 6 K., 3 drb 16 K., 6 drb 30 kor., 12 drb 57 K utánvételt; 6 jeli lámpaburkolat 1 koronával több. Képviseleik és elárusítók kerestetnek.

Zim: Ost.-Ung. Union Unternehmung für pat. Erfindungen Wien, V., Wiedner Hauptstrasse 104.

ÁGY és ÁGYBETETEK

Réz és vasbutor, kertisátor, pad, szék és asztalok, szőnyeg, függöny, ág- és asztalterítők, kárpitozott butor, paplan, matrac stb. nagy választékban készpénzért, valamint **részletfizetésre is kapható.**

Pfeffermann Imre utóda
GYÁRÁBÓL
Budapest, VII., Dohány-utca 58. sz.
Arjegyzzék bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Gyermekkoszt nagy választékban.
Betegágykoszt.
Sodronyos tocsitlós minden méretben.
Összeosztható vaságyak legjobb minőségben.
Sodrony ágybetétek mely nagyságban.
Keletlák, Jaulonszinek és nádroletlák minden méretben kaphatók.

Szabó Emil és Társa

Budapest, V., Ferencz József-ter 6. sz.
— Gresham-palota, a Lánchíddal szemben. —
Telefon 78—48. :: Sürgőnycim: Szabócák, Budapest.

Szállítunk **BOLINDER** nyersolajmotorokat, **DOBRY**-féle benzínmotorokat és cséplőgépeket, szivógázmotorokat és malomberendezéseket.

Arjegyzzék ingyen és bérmentve küldünk.
Viszontelárusítók kerestetnek.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NÁSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK
A **LEGELŐNYÖSEBBEN**
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERESZ-és MŰVES-üzletében szerezhetők be.
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE

VÉTKEZIK

önmaga ellen minden nemi betegségben vagy nemi gyengeségben szenvedő, ha nem olvassa el Dr. GARAI hírneves szakorvos

Hasznos tanácsadó
minden férfi és női nemi betegségben

ezimű számos ábrával ellátott könyvet, mely az összes férfi és női nemi betegségeket leírása, okait és gyógyítását tárgyalja egyszerű eladásban. A könyv ára 1 korona, mely összes 10 illeres levél-évegekben is beküldhető. Zárt borítékban bérmentve küldi a szerző:

Dr. GARAI,
Budapest, Andrassy-ut 24.
Rendel. huzyszervi, bőr és nemi betegneknek délelőtt 10-től délután 4-ig és este 7—8-ig.

10 frtos havi részletfizetésre!

Kiváló gyártmányu zongorák és pianinók

500 koronától feljebb. Régi

mester-hegedük

100 koronától.

5 forintos havi részletfizetésre.

Jó hangu **Czimbalmok** 70 koronától

Gramofon beszélőgépek 40 koronától

Ugyszintén minden más hangszer a legolcsóbb áron a legkiválóbb minőségben

REMÉNYI MIHÁLY

a magyar kir. Zeneakadémia szállítójánál

BUDAPEST

VI., KIRÁLY-UTCZA 58.

Képes árjegyzék minden hangszerről külön-külön kérendő.

1900. Paris világkiállítás Grand Prix
Kerületi gyógyszerész Kornenburg. Bécs melétt. Cs. és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár királyi udvari szállító.

KWIZDA Ferenc János

KWIZDA-féle szabadalmazott Szorító szárvédő-szalag ruganyos szorító szárvédő légvankossal ellátva szürke, fekete, barna és fehér színben Gummiból, csak fekete színben.

4 nagyságban készülnek és pedig bal és jobb lábának. A szorító a-b-nél megmérve,

20-23 cm. átmérőtű megf., az 1-ső sz. nagyság	a 2-ik	:	:
23-24	:	:	:
25-27	:	:	:
28-30	:	:	:

Egy darab ára:

Szürke színben darabonként 1. sz. 6 K 05 f., 2. sz. 6 K 00 f., 3. sz. 7 K 05 f., 4. sz. 8 K 05 f.
Fekete, barna, vagy fehér színben: 1. sz. 6 K 50 f., 2. sz. 7 K 05 f., 3. sz. 8 K 80 f., 4. sz. 8 K 50 f.

Kaphatók: Duloz A. utóda IV., Egyetem-utóza 2 Freund és fia V., Koronaherezege-utóza 3. Glass József IV., Koronaherezege-utóza 9., H. J. és Szilassy VIII., Muzeum-körút 10., Huzella M. IV., Váci-utóza. Keleti J. IV., Koronaherezege-utóza 17., Kutschera S. VII., Kerepesi-ut 32., Orlóh L. VI., Terep-körút 6., Wessely István IV., Váci-utóza.

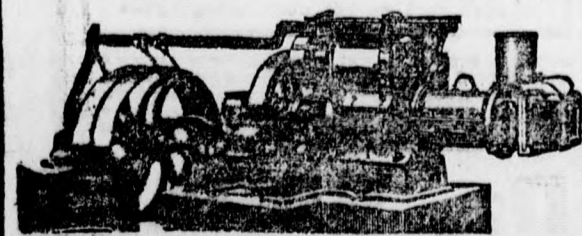
Hirdetések

felvétetnek a kiadóban, VI., Eötvös-utóza 32. sz.

HIRSCH és FRANK

Budapest-salgótarjáni gépgyár és vasöntő részvénytársulat.

Budapest, VI. ker., Aréna-út 130. sz.

Közlön osztály: **TÉGLAGYÁRI GÉPEK** Gyárt: Falligéla- s cserépsütőkát, téglagyártó- és a gyagymegmunkáló-gépeket, : jobban bevált : szerkeszetekben.

Kivállalja anyagvizsgálatok kivitelét és teljes téglagyári telepek létesítését

Tervek és költségvetések díjtalanul.

Elsőrangú referenciák.

Budapest! Kolozsvár! Marosvásárhely!

Ügyvédi vizsgára

(Marosvásárhelyre is), birói vizsgára jogi es államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra

államszámviteltani államvizsgára

igen gyorsan és igen alaposan készít elő

DR. ERŐS VILMOS

jogi szemináriuma

TELEFON 118-57. BUDAPEST TELEFON 118-57.

VII., Wesselényi-utca 13. szám.

Budapest! Kolozsvár! Marosvásárhely!

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED

Budapest, VII., Rákóczi-út 30, ajánlja

Pieper Nikolas Automata pisztolyt.

Csak elsőrangú gyártmányokat tartunk raktáron.

A Browning-pisztoly tökéletesítésű 6,35 mm. Browning-patronok használatára készült. Legjobb előnye, hogy szabadkézzel minden szerszám nélkül egy fogással szétszedhető, ennek következtében tisztántartása és kezelése sokkal könnyebb. Baleset, egy pontosan működő biztosíték következtében, mely a kakasra irányul, ki van zárva. A mellényzsebben elfér.

Ára 80 Korona. Havirészlet 4 Kor. 12 havi egyenlő részletre 72 Korona

Levélgandó és hosszank beküldendő.

Megrendelési w.

Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél

Budapest, VII., Rákóczi-út 30. szám.

Ezennel megrendelem Pieper Automata-pisztolyt _____ korona árban, fizendő _____ kor havi részletekben _____ tól kezdve, Budapestben, Aufrecht és Goldschmied cégnél. A csomagolási és szállítási költséget magam viselem. Három havi részlet elmulasztása az egész hátralékot esedékessé teszi

Lakhely: _____

Kelet: _____

Név és foglalkozás: _____

Nagy fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

Laurin és Klement

GYÁRT: motorkerék-
≡ párt, voiturettet, ≡
városi kocsit, turako-
csikat, teher kocsit,
≡≡≡ autobuszt. ≡≡≡

Magyarországi Vezérképviselő Budapest,
IV. kerület, Semmelweis-utca 9. szám.

Triesti általános biztosító-társulat. (Assicurazioni Generali.)

KIADÁS.

Nyereség- és veszteség-számla az A) mérleghez. Elemi-biztosítási ág (1909.)

BEVÉTEL.

Table with 4 columns: korona, fill., korona, fill. for both sides of the account. Rows include: I. A biztosítási alapok áthozatala a múlt évről; II. Üzleti kiadások; III. Leírások; IV. Tartalék függő károkra; V. A biztosítási alapok állása a számadási év végén; VI. Évi üzleti nyereség.

Nyereség- és veszteség-számla a B) mérleghez. — Életbiztosítási ág (1909.)

Table with 4 columns: korona, fill., korona, fill. for both sides of the account. Rows include: I. A biztosítási alapok áthozatala a múlt évről; II. Független károk tartaléka a múlt évről; III. Díjbevételek; IV. A tőkeberuházások hozadéka; V. Egyéb bevételek; VIII. Évi üzleti nyereség.

Vagyon A Triesti ált. bizt.-társulat (Assicurazioni Generali) vagyonállása 1909. dec. 31-én. Teher

Table with 4 columns: A tétel neve, korona, fill., összesen. Rows include: 1. Alapítványok adósságai; 2. Rendelkezésre álló pénzek; 3. Ingatlan birtok; 4. Állami és más értékpapírok; 5. Váltók a társaságban; 6. Jelzálogköcsönök; 7. Kölcsönök értékpapírokra; 8. Kölcsönök saját életbiztosítások kötvényeinkre; 9. Maradvány a viszontbiztosítók számláiból; 10. Maradvány az intézet főkönyveinek számláiból; 11. Maradvány a B) mérleg folyó számláiból; 12. Adóok különböző címek alatt; 13. Letételt keresés és biztosítók gyanánt; 14. Letételt keresés és biztosítók gyanánt; 15. Bitoroztat és vasszekrények a társaság összes hivatalaiban; 16. Előlegezett jutalmak és szervezési költségek.

A cs. kir. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben: Artelli Fülöp, Besso M. ig. elnök., dr. Bozza Camillo, Costi János J. H., Da Zara József, Fano Jakab, dr. Levi J., gróf Papadopoli Miklós, Romanin-Jacour Manó, honf. báró Treves Albert, villabellai Vivante Fortunat. A vezérigazgató: terralbai nemes Riehesi Ödön. Teljes mérleggel a társulat mindenkinél, a ki e célt hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál. — Az intézet elfogad élet-, tűz-, szállítmány-, üveg- és betörés elleni biztosításokat. Követni továbbá: legbiztosításokat a Magyar lég- és vízszállítás r. t., baleset és szavatossági biztosításokat az Első o. általános baleset elleni biztosító társaság, valamint kezességi és óvadék biztosításokat, elmulasztott, lopás, hűtlen kezelés és sikasztás elleni biztosításokat és versenylovak, teliverek és egyéb értékesítő tenyésztéssel kapcsolatos biztosításokat a „Merve” általános biztosító részvénytársaság számára. Magyarországi igazgatóság: Poór Jakab igazgató, Steinhart Emil igazgató, Schmidt Albin aligazgató. Az intézet hivatalos helyiségei Budapesten, Dorottya-utca 10. és 12. sz. a., az intézet saját házában.

Tokaji Bortermelők Társasága Részv.-Társ.

TOKAJ. ☩ TELEFON: TOKAJ 5.

Budapesti képviselő:

(SZILÁGYI MIKLÓS)

I., Városmajor-u. 7. sz.

TELEFON 157-62.

Igazgatóság:

Dr. Goldstein Rálmán
kórosvos, szőlőbirtokos.

Dr. Kröczer László
szőlőbirtokos, Tokaj város orvosa,
Zemplén vm. borellenőrző biz. tagja.

Gyöngyössi Lajos
szőlőbirtokos, Tokaj város
jegyzője.

Schiffer József
vezérigazgató.

Dr. Szécsén Vilmos
szőlőbirtokos, ügyvéd.

Schiffer Ferencz
szőlőbirtokos.

Beer Oszkár
gyárigazgató, szőlőbirtokos.

Végh István József
kir. főmérnök, szőlőbirtokos.

Felügyelő-bizottság:

Karniss István
szőlőbirtokos, r. kath. plébános.

Füzesséry Ödön
szőlőbirtokos, a tokaji járás
főszolgabírája.

Dr. Hunyor Sándor
kir. közjegyző.

Horváth János
szőlőbirtokos, ref. lelkész.

Hegedűs Sándor
a m. kir. vinceller-iskola igazgatója.

Reismann Márton
bankügyvezető, szőlőbirtokos.

A Tokaji Bortermelők Társasága Részv.-Társaság szállít Tokajból Hordóban:

Ev-járat	Minőség	Árak koronaértékben 100 literenkint
1908	Tokaji asztali bor, nem palackérett	90-
1907	" peccenyebor, palackérett	110-
1906	" szamorodni bor *	165-
1906	" " "	220-
1904	" " "	135-
1901	" " "	210-
1900	" " "	320-
1906	" aszu bor, 3 puttonos, palackérett	325-
1904	" " 2 " "	400-
1901	" " 4 " "	500-
1889	" " 4 " "	700-
1888	" " 4 " "	1000-
1883	" " 5 " zamatos, nehéz	1200-

* Kiváló évjárat.

A borok tisztán kezelt jó minőségéért, valódiságáért felelősséget vállalunk.

Szállítási feltételek: (hordóknál)

A borokat ingyenes hordóknál és csomagolásban bérmentve a megrendelő vasuti állomásra teherárúként szállítjuk. — Gyorsarunál a szállítási díjtöbbletet külön felszámítjuk.

A hordóknál szállítható legkisebb mennyiség 56 liter, kivéve az 1908. és későbbi évjáratú borokat, melyeket csak eredeti gönczi (138 l.) hordókban és az aszu-borok, melyeket 25 litertől kezdve is szállítunk. — Üres hordót, átvételtől számított 30 napon belül kifogástalan állapotban bérmentve visszafogadunk, ezért

- 56—60 literig 5 koronát
- 60—100 literig 6 koronát
- 100—140 literig 7 koronát visszatérítünk.

A hordó megérkezése után 8 napig mozdulatlanul, szájjával felfelé fekvő tartandó. — Minden hordó csaplyukkal van ellátva. Ajánlatos a nyolc nap elteltével facsapon és nem gumicsővön a bort üvegbe lehozni, azonban mindenkor csak a közvetlenül szükséges mennyiségben, miután az egész mennyiségnek egyszerre való lefejtése után a palackban üledék képződhetik.

Fizetésül csak közvetlenül hozzánk beküldött vagy cégjegyzésszerű megbízással ellátott megbízottunk kezeihez adott összeget ismerünk el. Ezen árjegyzékünk megjelenésével eddig megjelent árjegyzékeink érvénytelenné válnak.

Tokaji palackborok árai: Szamorodni borok eredeti töltésben:

Árjegyzéki szám	Ev-járat	Minőség	1 literes palackban		0.7 literes palackban		0.5 literes palackban	
			K	f	K	f	K	f
2	1904	Szamorodni bor, kiváló ..	2	—	1	65	1	30
4	1901	" " zamatos ..	2	60	2	10	1	65
9	1900	" " nehéz ..	3	90	3	—	2	30
12	1898	" " " ..	4	60	3	30	2	65
17	1889	" " szagos ..	5	50	4	40	3	50
20	1883	" " régi, nehéz	9	90	7	70	6	10

Aszu- és gyógyborok eredeti töltésben:

Árjegyzéki szá	Ev-járat	Minőség	0.5 literes palackban		0.25 literes palackban	
			K	f	K	f
29	1904	2 puttonos, édes ..	3	10	1	80
31	1901	4 " kövér ..	4	20	2	50
36	1889	4 " nehéz ..	6	—	3	60
38	1888	4 " gyógyaszu ..	8	—	4	80
44	1883	5 " zamatos nehéz ..	10	—	6	—
49	1883	Eszencia gyógyeólokra ..	20	—	13	—

A küldemény átvétel előtt az állomáson hivatalosan megmászalándó, mert a vasut csak ez esetben felel az esetleges károkért.

Szállítási feltételek. (palackoknál)

A borokat bérmentve, ingyen csomagolással szállítjuk Magyarországn bármely vasuti állomására.

Kívánatra egy 5 kg-os postacsomagot is küldünk, de ennél a kosarat önköltségi áron (50 fillér) felszámítjuk. — Egy 5 kilogrammos postakosár:

- 3 drb 1 literes vagy
- 3 drb 0.7 literes vagy
- 2 drb 0.7 literes és
- 2 drb 0.5 literes vagy
- 5 drb 0.5 literes palackot tartalmaz.

Ládákat, palackokat, kosarakat vissza nem fogadunk.

40 koronán aluli rendeléseket csak utánvétellel eszközölünk.

CSODÁKAT

beszélnek a fővárosi urak és hölgyek arról, hogy a

Diana-arc krém

és

Diana-szappan

segítségével — néhány napi használat után — mily óriási eredményeket értek el a **bőrápolás, a kéz- s arczfehérítés és a pattanások megszüntetése** által. Köztudomásu, hogy a legelőkelőbb körökben ma már csak a hires és **DIANA-SZAPPANNAL** **méregdrága**

mosakszanak este, reggel. Éjjelre, sőt sokan nappalra a

DIANA-KRÉMMEL

finomítják, puhítják és fehéritik arcukat, kezeiket. **Allandóan**

használja Budapesten 75 ezer uri család; míg a vidéken 152 ezer házban nélkülözhetetlen bőrápoló és igazán **szépitő** cikknek tartják.

— A művészvilág előbbre helyezi a —

DIANA-KRÉMET és DIANA-SZAPPANT

az összes külföldi szépitő-cikkeknél. Ma már köztudomásu, hogy nemcsak a hölgyek, hanem az urak is ápolják kezeiket és arcukat a hires

Diana-szappannal és Diana-krémmel

— mert el van ismerve, hogy teljesen egyedül áll a maga nemében. —

Bizonyítvány. Alólírott ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla ur gyógyszerész, budapesti lakostól bemutatott **Diana-szappant, Diana-arczkrémet** megvizsgálva, azokban fémmergeket, maró hatásu vagy külső használatkor ártalmas egyéb anyagokat nem találtam, miért is nevezett szépitő-, bőr- és hajápoló-szerek ártalmatlanok és így használatuk ellen kifogás nem emelhető,
Kelt Budapesten, 1905. márczius 15.

Nyilvános vegykísérleti állomás:

Dr. Neumann Zsigmond m. p.

kir. keresk. és váltótörvényszéki hites vegyész.

Egy üveg-tégely Diana-arczkrém nappali használatra . . . . . **75** krajczár.

Egy üveg-tégely Diana-arczkrém éjjeli használatra . . . . . **75** krajczár.

Egy eredeti Diana-szappan . . . . . **75** krajczár.

Egyedüli készítő:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész

BUDAPEST, Károly-körut 5. szám.

(Postai megrendelések utánvétellel eszközöltetnek.)

ÁLTALÁNOS BANK

Részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 39. szám.

ELFOGAD: takarékbetéteket előnyös feltételekkel.

Tőzsdemegbizásokat

ugy a helyi, mint a külföldi tőzsdéken előnyösen eszközöl.

! ÉRTÉKPAPIROKAT !

vevő és eladó, a hivatalos árfolyam lapja szerint.

Osztálysorsjegyek főelárusító-helye.

BUDAPESTI KÖZPONTI TEJCSARNOK SZÖVETKEZET

Budapest, VII., Rottenbiller-u. 31.

A föltétlenül tiszta tej valóságos áldása az emberiségnek. A modern gondolkozású háziasszony már tisztában van a *föltétlenül tiszta* fogalmával és tudja, hogy egészséges csak akkor lehet a tej, ha már a tejelő állat táplálkozásától kezdve szigorú gondoskodás kíséri a tejtermelést. A tehén táplálékát az egészségügyi követelések szerint kell megválogatni. A tejet azután a tisztaság szempontjából kell éber ellenőrzés alá helyezni. Majd következik a szűrés folyamata, amely elmaradhatatlan fontosságú, mert tudvalevő, hogy a szűretlen tej sok esetben roppant nagy mennyiségű piszkot tartalmaz, tele van egészségre káros idegen anyaggal. Szabad szemmel ez az idegen anyag persze nem látható, de borzasztó rombolást visz véghez az emberi szervezetben a láthatatlan ellenség. Mennyi gyermekbetegség katasztrófája kímélte volna meg a családokat, ha a szűretlen tejet nem engedik be a háztartásba!

A főváros közönsége abban a szerencsés helyzetben van, hogy egy világszerte híres, mintaszerű vállalat, a Budapesti Központi Tejcsarnok Szövetkezet, az egészségügyi követeléseknek mindenképpen megfelelő szűrt tejjel látja el a háztartásokat. A Központi Tejcsarnok olyan tejet szállít a fogyasztó asztalára, amelynek minden biztosítéka megvan arra, hogy az életerőt és egész-

séget gyarapítja. Ez a tej méltán megérdemli, hogy a családi asztalon első helye legyen.

Elsőrendű látványossága a fővárosnak a Budapesti Központi Tejcsarnok Szövetkezet Rottenbiller-utca 31-ik szám alatt levő óriás telepe. Közegészségügyi intézményeink közül modernségben, higiénikus tökéletességben és tisztaságban egyetlen egy sem vetekedhetik ezzel a teleppel. Nincsi is hasznosabb szórakozása a háziasszonynak, mint ha meglátogatja ezt a telepet. A Központi Tejcsarnok igazgatósága készséggel megmutatja minden érdeklődőnek a telepet s a tej mintaszerű kezelését.

A tejhamisítások ellenben a Budapesti Központi Tejcsarnok Szövetkezet úgy védekezik, hogy 120 saját kezelésű fiókjai útján szab. bádoggzárral ellátott üvegekben juttatja a fogyasztóhoz utólérhetetlen gondossággal kezelt tejet. A palaczk megtöltésének kelete is rajta van, mi által könnyűszerrel meggyőződhetik mindenki arról, hogy friss tej van a palaczkban. A tejtermékek termelése és kezelése során ugyanez a gondosság érvényesül. Örövendetes, hogy a Központi Tejcsarnok hiveivel arányosan, folyton több és több ragyogó tisztaságú fióküzlet révén jut ez a nagyváros föltétlenül egészséges tejhez.

Budapesti Bank Részvénytársaság

Budapest, VI.,
Teréz-körut 22.

(Telefonsz.: 82—18.)

□ Alaptőke: □

3.100.000 korona.

Fiókok: VI., Váci-körut 15. sz.

és IX., Központi vásárcsarnok.

Elvállal a banküzletbe vágó minden megbizást a legkulánsabb feltételek mellett.

AZ ANKER

ÉLET- ÉS JÁRADÉK-BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.

Vagyon 1908 végén: 178 millió korona.

Kifizetések a társaság fennállása óta:
365 millió korona,

Nyereségosztalék a biztosítottak részére 1908-ban a biztosítás tartamához képest az évi díjnak 9%—36. 9%-ig.

A társaság elvállal jutányos díjak és előnyös feltételek mellett

**élet-, kiházasítási- és
járadék-biztosításokat.**

A rokkantsági együttes biztosítás által munkakép- telenség esetén (tekintet nélkül arra, hogy az betegség vagy bal- eset által következett be) a díj- fizetés alóli felmentés áll be, azonkívül — a biztosítás teljes fentartása mellett — a biz- tosított tőkének 5% vagy 10%-a fizetetik ki évenként rokkant- sági járadék gyanánt.

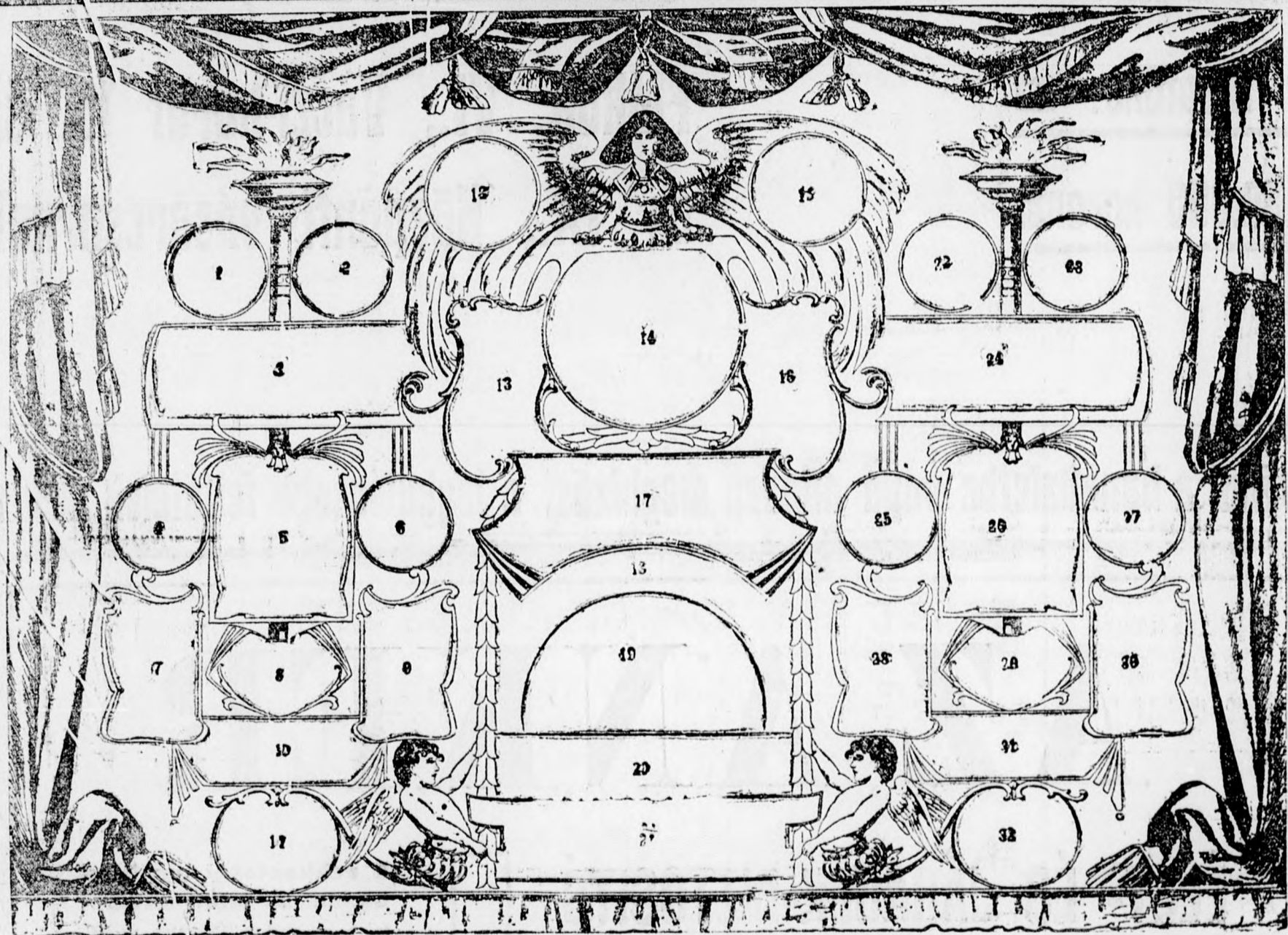
Felvilágosítással díjmentesen szol- gál az igazgatóság és a társaság képviselői. 28285

Magyarországi Igazgatóság:
(az ANKER-PALOTA felépítéséig)
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

Hirdetések Magyarország városainak színházi reklám-függönyeín.

TELEFON: 94—15.

TELEFON: 94—15.

Ilyen reklám-függönyök készülnek művészi kivitelben a budapesti Vig-, Király- és Magyar-színházak, valamint az ország majdnem valamennyi színházai részére a jövő színházi idényre :: Kérdezősködéseknél elegendő az igénybe venni szándékolt város, illetve színház és a fenti tervrajzban megjelölt szám megnevezése :: Ügynököket előleg felvételére nem jogosítottunk fel.

Részletes felvilágosítást nyújt

A színházfüggöny hirdetési vállalat

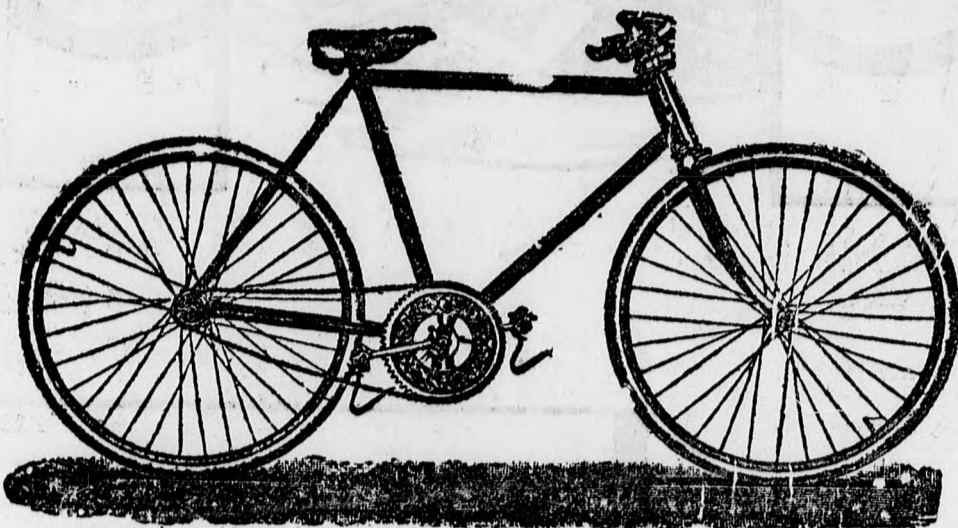
Budapest, V. ker., Nádor-utca 19. I/a. sz.

Telefon 93-05

Szállítói vagyunk majd a: összes fővárosi és vidéki magyar kerékpár-egyletnek valamint több osztrák és külföldi sport-egyesületnek

Diszárjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészektől ingyen és bérmentve.

Telefon 93-05

A kerékpárvilágot már 35 év óta uraló eredeti angol

HELICAL PREMIER

ÉS THE CHAMPION

kerékpárokat dupla harangcsapágygyal és szabadon futóval, 3 és 5 évi jótállással minden árfel-emelés nélkül, szigorúan az eredeti gyári áron, havi 12 és 15 korona részletre adjuk és

◊ **kerékpár-** ◊
alkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárokhoz külső és belső gumikat, csengők, lámpák, pedálok, szabadfutó kerekeket, lánczok, konusok, csészék, stb. stb. Ausztria-Magyarországban egyedül álló elért nagy forgalmunk következtében mélyen leszállított

nagybani eredeti gyári áron szállítunk vidékre is bárhová

Telefon 93-05

Hivatalos szállítói a Verband der K. u. K. Staatsbeamten Oesterreichs. A magy. szl. korona országai vasutas szövetsége stb. stb.

Diszárjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészektől ingyen és bérmentve.

Telefon 93-05

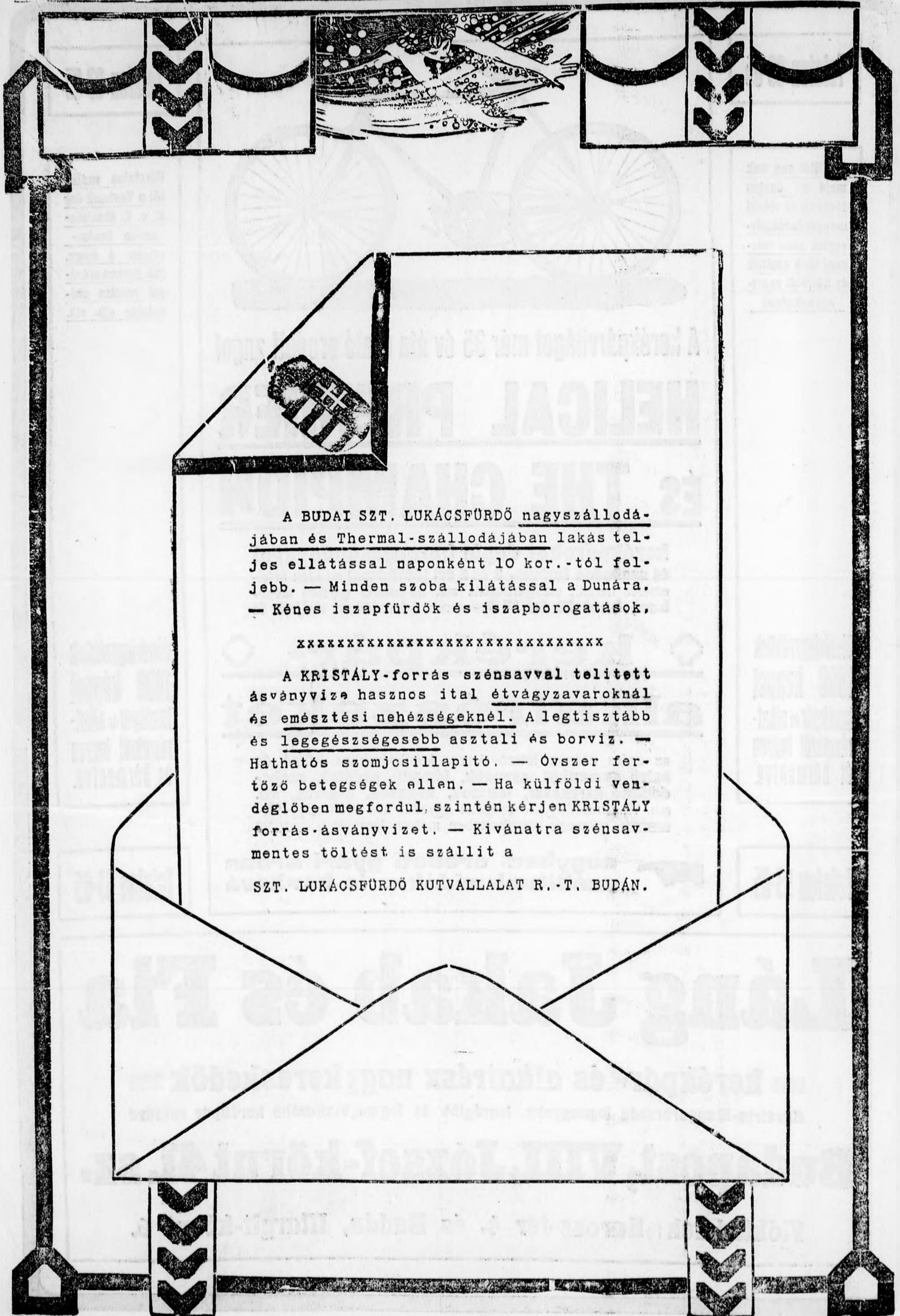
Láng Jakab és Fia

=== kerékpár- és alkatrész nagykereskedők ===

Ausztria-Magyarország legnagyobb, legrégebbi és legmegbízhatóbb kerékpár raktára

Budapest, VIII. József-körút 41. sz.

Fióküzletek: Baross-tér 4. és Budán, Margit-körút 6.

A BUDAI SZT. LUKÁCSFÜRDŐ nagyszállodájában és Thermal-szállodájában lakás teljes ellátással naponként 10 kor.-tól feljebb. — Minden szoba kilátással a Dunára. — Kénes iszapfürdők és iszapborogatások.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A KRISTÁLY-forrás szénsavval telített ásványvize hasznos ital étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél. A legtisztább és legegészségesebb asztali és borviz. — Hathatós szomjcsillapító. — Óvszer fertőző betegségek ellen. — Ha külföldi vendéglőben megfordul, szintén kérjen KRISTÁLY forrás-ásványvizet. — Kivánatra szénsavmentes töltést is szállít a

SZT. LUKÁCSFÜRDŐ KUTVALLALAT R.-T. BUDÁN.

A török nők szabadsághüzdelmé.

Irta: Zubovits Fedor, kapitány.

A nemrég legyilkolt Boutrus-Ghali basa, a híres mohamedán reformátor mondotta egy miniszteri tanácskozásban: hogy a mohamedán nők szabadsága, — ha az idő előtt adatnék meg, — nemcsak sok port fog felverni a mohamedán világban, de sok vérbe is fog kerülni.

A Kelet ébredni kezd hosszú álmból és a modern mohamedán intelligencia mindent elkövet, hogy az izlam világa elérje ugy politikai, mint szocialis fejlődésében az európai kulturát.

Ez egészséges fejlődéshez tartoznék természetesen az is, hogy megszünjék a mohamedán asszony rabszolgasága és jogaiban egy színvonatra emelkedjék az európai civilizáció asszonyával.

Mielőtt azonban a kérdéscs szó is eshetnék, előbb a poligámiának kellene megszünnie a mohamedánok között, ez pedig egy kardinális és egyben egy igen kéneves kérdés. Mert:

A poligámia eltörlése sem a mozlim hitbe, sem pedig a korán szavaiba nem ütökzik, hanem beleütökzik ama készakarva összékevert mixtum compositumba, amit hitnek és kéjtelgésnek neveznek és amit a muzulmánba az évszázados vallásgyakorlat hagyományként nevelt bele.

A mozlim a kéjtelgést már a bösesőjétől hozza magával. Ö neki nem elég egy bimbó, egy virág, neki sok kell, hogy azokból magának egy földi paradicsomot teremtsen, amelyben azután a kéj mámorában szundikálhasson egész életén át. Ez nem is rossz izlés. Jól teszi. Hiszen a hite is így kívánja, hogy az ő paradicsoma feleségeinek pokla legyen! Ezt a paradicsomot azután az új-török sem hagyja el a modern világ összes reformjáért sem. Az új-török azonban nem a korán kedvéért ragaszkodik a poligámiához, hanem a veleszületett kéjtelgési ösztön miatt. Az ő-hitű török pedig fanatizmusból nem fog megválni a Koránba belénagyarázott évszázados hagyományoktól, amelyekért minden pillanatban meghalni is kész. A civi-

lizáció Katapultói tehát hiába döngetik a poligámia falait, amíg ily vad fanatizmussal áll az izlam asszony szabadsága szemben.

A muzulmán férfiak között a poligámiának igen kevécs igazi ellensége van. Akik ellenségei, azok többnyire külföldön nevelkedett modern török gentlemének, akik európai felfogásukkal belátják, hogy a poligámiában élő igazhitűnek mily nehéz is a sok asszony között fentartani a családi békét. Mily nehéz a gyermeknevelés a sok féltestvér között, ahol egyik ehez, a másik ahoz az anyához fut panaszkodni. De különösen mily nehéz a férj helyzete a szerelemföltés, az irigykedés és feleségeinek egymás iránt való kiirthatlan gyűlölködése között! Mert az az állítás, hogy bárkifia háremében is béke uralkodjék, az csak mesebeszéd. En évtizedek hosszú során át figyelem a keleti élet legbensőbb viszonyait és nyugodtan állíthatom, hogy az utolsó fellah háremétől kezdve, fel a basák háreméig, mindenütt perpatvarkodnak. Ott a szegény fellah bujik ki odujából véres fejjel, itt pedig az eunuchok futnak, ki amennyi, annyi felé. Mert hát hárem ide, hárem oda, de találkoznak az igazhitűek országában is olyan kardos menyegcskék, akik becsületére válnának bármely Janicsár ezrednek is. Itt egy arabs közmondás: *Haza el haga betevli zai el sem fil harim.* Magyarul: Méreg forr benned, mint egy háremben. És ez bizony találó. Közvetlen közelből szemlélhettem a muzulmán családi boldogság és édeségeit a kisebb városokban, mint pl. Tantai, Damanhur, Assius, ahol csupa mohamedán lakos és ház mindössze három van. Damanhurból szöktek meg hajdanában egy arabs Sanyaró Vendel három feleségének egymással enyelgése elől, pedig harmadik szomszédságból élveztem csak a napontai családi idillt.

Az új-török sectának ama reménye tehát, hogy rövidesen elérkezék az az idő amikor majd a férfiek maguk fogják követelni a poligámia megszüntetését, szintén csak illuzió. A török tovább is keleti flegmával fogja tünni a házi csatákat és — tovább fog élvezni! Az asszonyok szabadsága körüli mozgalom tehát egyelőre és jelenleg csak akörüli forog, hogy legyen a török nőknek megeengedve a hárem lakatai mögöl szabadon kilépni, és Jasmák (fátyol) nélkül jelenhetni mega világ előtt.

De hát ennek is lesz majd ellenligája, „A csunya asszonyok egylete”, akikre végzetes csapás volna a fátyol eltörlése. Továbbá azt kérük még, hogy európai neveletésben lehessen részük és önállóan működhessenek a közjóért.

En azt hiszem, hogy egyelőre ez sem lesz megeengedve és ha idővel meg is engedik ezt a török férfiek, ugy ezeket a modern, művelt nőket páriáknak fogja tekinteni az izlamnak kilencztizedrésze. Mert az európaiak nem is sejtik, mily megvetéssel viseltetnek a mohamedánok az európaiak iránt azért, hogy megeengedik feleségeiknek fátyol nélkül jární és bárki idegenrel is szóba állni. A muzulmánnak erkölcsi felfogása és a családi becsülete parancsolja azt, hogy feleségét minden idegen érdektől elvonja. A muzulmán megkérdézi egymástól, hogy hogy van a lova? hogy van a tevéje? de azt, hogy hogy van a felesége, vagy felnőtt leánya, azt megkérdézni erköcstelenségnek tartja. Azt, hogy asszonyainknak mi teljes szabadságot adunk, gyöngédtelenségnek és az asszonyi tisztelet megsértésének nevezi az izlam. Hog yazonban a poligámiának — ahol nem futja több, — egy közös nagy kereveté van, és hogy összes tubafáinak szirmairól, ott azon a közös kereveten szedi le a mézet, azt az erkölccsel telt muzulmán távolról sem tartja erköcstelenségnek és az asszonyi tisztelet sértelmének. Bizony-bizony száz év kell még legalább ahoz, hogy ez a keleti fajtalanság európai fogalomává váljék.

Ha tehát az izlam nők harca csodálatos bátorsággal is indult meg, egyelőre nagy sikerrel nem kecsegtet, bár az asszony-ligák ugyan-csak tevékenykednek. Péterváron csak röviddel ez előtt alakítottak egy jótekonysági egyletet az izlam asszonyai. Bakuban azonban ez már két éve áll fenn, de gyűléseket inkább csak szabadságuknak kiterőszakolása érdekében tartanak a tagok, a jótekonyságról ott szó nem esik. Az új-török alkotmány feltámalása óta Salonikiben és Konstantinápolyban is vannak már asszony-ligák, amelyek a mozlim nők erkölcsi, lelki és anyagi támogatását segítik elő. Ez asszony-ligáknak már lapjait is vannak. Perzsia összes nagyvárosaiban ez év május havára vannak az asszony gyűlekezetek összehívva.

Az előrehaladó asszony-liga Bakuból sürgönyt intézett a török parlamenthez, amelyben ama reményének adott kifejezést, hogy

A feleség.

Irta: Alba Nevis.

(Tüzes, nyári délelött. Az ég fehér, eres; mintha vakító színezést patinája itt-ott megrepedezett volna. A hársfák bágyadtak, álmosak, az utakon alig jár ember, az egész fűrdőhely kihalt, csendes. A férfi jön a kioszk felől és egyszerre szembetalálkozik az asszonnyal, akit lánykorában szeretett, akit hosszú esztendőök óta nem látott... Mind a ketten megállnak, az asszony arca olyan lesz, mint az elefántesont, a férfié: mint a vörösbonz.)

A férfi:

Hinni se merem! . . . Ugy-e tévedek? Elvakított a napfény. Ugy-e, mondja; Egy rég eluszott fehér felhöröngynak. Egy holt emlékének vagyok a bolondja? Bocsásson meg, hogy így rátörtem! Látom; Tévedtem . . .

Az asszony:

Dehogy. En vagyok barátom. Csak megtépázva, fáradtan, kihülten . . .

A férfi:

Marika, drága!

Az asszony:

Nagyon megvénültem? . . .

A férfi:

Semmit se vénült! Maga még a régi. A szeme most is kékebb, mint az ég, És szédítő, mély, mint a szakadék, Amely magához öleli a vándort. . . . Emlékszem, milyen csintalan kis lány volt! És hogy tudott, de hogy tudott nevetni . . .

Mint harangszóra csendes, meleg estén Ha megremegegnék nyárfalavelek; Ugy borzongott a csipke puha testén, Kaczagáskor, a két keble felett. Nevecsen csak . . . no . . . nevéssünk hát ketten . . .

Az asszony:

Nevetni? Biz azt régen elfeledtem.

A férfi:

Most, most! Megnyílik, mesolyog a szája . . . Arezán a két kis gödör felfakad . . . Olyan most éppen, amilyen volt régen.

Az asszony:

Talán leülnék. Nézze, itt a pad, Árnyékos hely, a nap ide nem ér.

A férfi:

Akkoriban egy lenge kis fehér Ruhát viselt . . .

Az asszony:

Hogy emlékében tartja!

A férfi:

Tenger néptől nyugzótt a Duna partja, S maga az élő, kivirult igézet, A sok-sok ember mind utánunk nézett.

Az asszony:

It ir a porba?

A férfi:

Egy édes, nevet, Egy drága, nevet . . . a legszebb, nevet!

Az asszony:

A por; holt álmok, mult szerelmek sirja, Jön egy szellő és mindent eltemet . . .

A férfi:

Marika, édes, hogy beszélhet így? Emlékezzék a régi alkonyatra: Arra a szent, nagy, titkos alkonyatra. Amelvik magát énnekem adta. Emlékezzék vissza az első csókra. Emlékezzék vissza a zöld szobára.

Az asszony:

Annak a csóknak sok könyv volt az ára!

A férfi:

Emlékezzék a mámorra, a lázra, Lobogtunk, égtünk; két karomba vettem . . .

Az asszony:

Azt én busásan, drágán megfiztettem!

A férfi:

Emlékezzék a lila pongyolára . . . Csupasaz volt benne a nyaka, a válla. Izott a vérem, mint tüzön a katlan, És fehér testét, gyenge bársony testét Tüzes ajkammal végigszántogattam . . . Marika! Jöjjön, jöjjön . . . sugja meg, Hogy maga is . . . hogy maga se felejtett. Lásna, vergődöm, mint egy sárba ejtett Katiczabogár, melyen áttaposnak. En, kiverit, árva gyereke a sorsnak. Az én szívemhez nem fért senkimen, Az én szívem, az hü maradt magához. És ha gyűlölsz, ha megvet, ha megátkoz Mégis szeretem!

Az asszony:

Hallgasson! Elég . . .

A férfi:

Robotba öltem életem delét, Dolgoztam, küzdtem, perezet se pihentem, Teérted, édes! . . . gondoltál-e rám?

a parlament az elnyomott mozlim asszonyok felszabadítását is programjába veszi. A teheráni asszonyok pedig mult év május 8-án küldtek egy sürgönyt a német császárnénak, amelyben hosszasan pauaszolják el rabszolgásgukat. Mindez azonban mitse használ, noha a török nők szabadsága a történelemben is el van ismerve. Az „Indian Review“-ben egy hodza (pap) legutóbb kimutatta, hogy Mohamed is clösmerte az asszonyok szabadságát és ezt a szabadságot sok száz éven át élvezték a török nők, még Mohamed után is. Ez igaz és helyes, mert hiszen a török asszonyok rabsága csak az Abbasiedkali fátus idejében kezdődött. Mugtadir Kalifa alatt, tehát 909—933. között Krisztus után, Fatime-Alieh, török költőnő munkáiból is azt látjuk, hogy a női rabszolgaság akkor érte el tetőpontját, amikor a törökök elfogadták az Abbasidák hagyományait. Igaz, hogy sok török és perzsa politikus emelt már szót az új-török éra alatt a török asszonyok szabadsága mellett, de nézetem szerint nagyon veszélyes dolog lenne ezt a kérdést, amelynek annyi és oly hatalmas ellensége van, megbolygatni és ezzel az új török alkotmányt is veszélybe sodorni. Egy cseppet sem lehet tehát a művelt Európának zokom venni az új-török kormány ama kijelentését, hogy a török alkotmány alatt nem azt érti, hogy az asszonyok „jasmák“ nélkül járjanak, hanem más férfiakat illető jogokat.

Sőt az új-török kormány el is tiltotta az asszonyoknak, hogy fától nélkül járjanak. Ezt az új-török kormány bizonyára nem meggyőződésből, de az ellenpárt kényszerének hatása alatt tette. Példának hozom itt fel, azt az óriási konsternációt, jobban mondva „mélánys felháborodást“, amit az arabs főúri körökben az a hír keltett, hogy a viczekirály elvette gróf Török Mayt, aki voltaképen egyszerűen csak Puskás Mari kisasszony. A felháborodást csak az szüntette, hogy ez az érdekes hír hamis!

Erre az ügyre különben egy legközelebbi cikkemben még visszatérek. Itt csak azért emlitetem meg, hogy az olvasók ebből is láthassák a mohamedán intéző körök csökönységét, amelylyel a török nők szabadság-mozgalmával szemben viseltetnek.

A török nők szabadsága! Bizony ez még nagyon is a távol jövő zenéje.

A csóka.

— Egy kisleány elbeszélése. —

Irta: **Sz. Szigethy Vilmos.**

Az egész házban csak minálunk, meg Ilonkáéknál vannak gyerekek, de a Laczi nem számít, mert ő már gimnáziumba jár és nem szeret velünk játszani. Legtöbbynire így csak szűkebb körben maradunk: Én, Ilonka, Zsófi és Zoli. Ilonkáék két fiuja is ritkán jön közénk, mert mindig olvas. Én nem tudom, mit tesz az olvasni és miért jó azt csinálni, mikor játszani jobb.

A folyosó a miénk és ott vagyunk mindig. Ilonka kihozza a főzödényét és az olyan, hogy tüzet is lehet benne gyuitani. Zoli sonkát kér a papa boltjában a segédektől és csokoládét is hoz és mi akkor főzünk neki.

Ilonka mindig azt mondja, hogy elveszi urának a Zolit, mert övé lesz a bolt és akkor mindig csokoládét ehetik és ott ülhet a kaszáiban, ahol fizetnek és kiválogatja mindig az aranykrajezárokat.

És ez nagyon jól van így, mert van üveggyölyök is, amivel nyerni lehet sok más üveggyölyvőt. A gangon csináltunk a kövek közé lyukakat és aki abba belegurítja a másikat is, az a nyertes. Az apa nagyon haragszik ezért, mert a gangon már sok lyuk van és Fekete bácsi, aki hegyes sarkat visel, a multkor beleakadt egybe és majd elesett. Mi ott voltunk és nagyon nevettünk és kértük, hogy lépjen bele még egyszer, de ő bement a papához és akkor minket szidtak. Édes mama azt is mondta, ha még egy lyukat csinálunk a gangba, meg fog verni. Ami, azt hiszem, Ilonkánál így is történt, mert mikor később átjött a főzödényért, vörös volt a két szeme. Ő ugyan azt mondta, hogy füst van a szobában, de ez nem is igaz, mert a papa, aki itten nálunk a háziúr, a multkor vett nekik is új kályhát. Én igazán nem tudom, hogy miért vesz apa másoknak kályhát!

Nagyon féltem, hogy én is kikapok, azért este sokáig imádkoztam, mert valahányszor baj van itthon, mindig imádkozás előtt, vagy után kerül rám a sor. Apa ezalatt végez Zolival, aki az ágy alá bujik, amikor látja a pipaszárat. Vele aztán eltelik az idő és apa kifá-

rad, de meg az édes mama azt mondja neki németül, hogy ne bántson engem ma, inkább holnap.

Az édes mama mindig az ágyban fekszik és mindennap ájtjon hozzá a doktor bácsi. Egy kis asztal van előtte mindenféle üvegekkel és iszik belőlük. Neki külön csinálnak ebédet, de csak keveset. És mindig szomorú és akkor megcsimogatja a fejemet, meg azt mondja:

— Mi lesz belőled, szegény kicsikém!

Én mindig azt mondom erre:

— Nagy lány leszek és akkor szabad lesz nekem főzni a konyhában is, nemcsak az Ilona főzödényével.

Ilyenkor a mama még jobban sir és nekem föl kell bujnóm melléje az ágyba, hogy jobban tudjon csókolni. Én nem értem a mamát, hogy miért sir, mikor neki olyan jó. Nem kell mindig mosakodni, csak az ágyban fekve mossa meg a kezét, meg a képít.

Néha ott kell ülnöm egész délután az ágya mellett és amiért nem mehetek ki játszani, kapok czukros befőttet, meg süteményt. Ilonka és Zsófi be szoktak ilyenkor jönni és olyan sokat esznek, néha hármat is, de lár mázni nem szabad, mert ha kiabálnak, a mama haza küldi őket.

A multkor azt mondta nekem a mama:

— Édes kicsi lányom, ne legyél csintalan, mert senki sem fog szeretni, ha én meghalok.

— Mi az meghalni?

— Elmegyek messzire és nem látsz többet.

— Nem is jössz vissza?

— Sohse jövök vissza, mert nem tudok.

— Hogyha akarsz, akkor tudsz is.

A mama megint sirni kezdett. Mostanában többet sirt, mint a télen, pedig akkor is feküdt az ágyban.

— Eljövök és vigyázok rád, de te nem fogsz látni. És nem is gondolsz a mamácskákra, csak ha nagy leszel.

Mikor ilyeneket mond a mama, akkor előre tudom, hogy nem szabad kimenni. De már szépen süttött a nap és még ő küldött.

— Nézd meg az Ilonkát, mit csinál.

Olyan szépen játszottunk egész estig. Ilonka kapott egy csókát, akinek a szárnya le van vágva és nem tud röplüni. Olyan ügyes ez a madár, hogy mindig nevetünk, mikor

Az asszony:

Soha, mióta — férjhez mentem. (Csend.)

Az asszony:

És . . . maga arról nem is tud talán; Hogy én a kinok-kinját éltem át? Hogy tüzes, szöges keresztben fetrengtem. Hogy megjártam a véres Golgothát. És maga arról nem is tud talán; Hogy esti csillag, déli napsugár Mind ott érte a könyvet a szememben?

A férfi:

Édes szivecském! Hisz a szerelemben A köny az, mi a gyémánt salakban . . .

Az asszony:

Azt a napot, hogy magamra maradtam — Sok év tellett, — de nem feledtem el. És tudtam bár, hogy meg nem érdemel Egy futó perlzset, mégis . . . néha . . . vártam. Órákhosszat a szobám ablakában. Aztán láttam, hogy minden veszve van. És akkor . . .

A férfi:

Akkor?

Az asszony:

Jött az én uram . . .

A férfi:

Az ura?

Az asszony:

Igen, jó volt és derék. Letörülte a hulló könnyemet, S szívével együtt adta a nevéf.

A férfi:

Valóságos mentőangyal lehet! . . .

Az asszony:

Eleinte majd belehaltam: Annyit hazudtam, annyit esaltam És sokszor, a zöld, homályos szobában A pamlagon, ha mellette ültem,

A férfi:

Jaj! . . .

Az asszony:

Titkon magáért hevültem. . . Mikor az ajkam megcsókolta, Lecsuktam vadul a szemem, S a maga forró, puha csókja Csattogott át a lelkemen. . . Virágot: ölszámba kaptam tőle,

A férfi:

Eh! Kitor belőlem az állat!

Az asszony:

És imádkoztam, báresak adna Maga egyetlen árva szálát, Hogy milyen-milyen boldog volnék! Ujra kaczagnék és dalolnék, S a csókommal úgy elborítnám Azt a virágot! . . . Aztán másnap Hozták — az esküvőruhámát. . .

A férfi:

Tovább!

Az asszony:

Mit akar? Most élek, Nem várok semmit, s nem remélek. Élek egyhanguan, csendesen, bután. . .

A férfi:

No, és ez mindig így lesz ezután?

Az asszony:

Igen.

A férfi:

Maga így nem élhet tovább! Magának jussa van ahhoz, hogy másképp éljen, Amig fiatal. . .

Az asszony (feláll):

Megyek! . . . az uram . . .

A férfi:

Édes Marika, nem bántom, ne féljen. Csak egyet kérdek; mondja, boldog-e?

Az asszony:

Az uram szeret. . . És is szeretem. . .

A férfi:

No, most még arra feleljen nekem; Szép-e az ura? Szőke? Barna? Délezeg?

Az asszony:

Barna. . . Nagyon jó. . .

A férfi:

Es? . . .

Az asszony:

Mindenkinél szebb! Különben nézze, itt van, eljött értem; (Kerekes kocsin egy fakóarezu, tabetikus férfitol feléjük az ápoló.)

A férfi:

Marika! Édes! . . . Nem tudom. . . nem értem! Így nem lepett meg semmi soha még. . . A maga ura. . . ez a. . . nyomorék? Hisz félig holt már. Aszott keze, lába. . .

Az asszony:

(dühösen toppant, azután az urához szalad, összecsókolja a sárga arcját, vizenyős szemét.)
— Hogy aludtunk? Te gyönyörű! Te drága!

ugrál és el akar szökni. Én megkötöttem a lábát egy hosszú spárgával és odaerősítettem annak a végét a vasszécshöz, ami neki nem tetszett.

Ilonka akkor odament és elkezdett énekelni:

Gyere ide csóka,
Itt jó a csicsóka.

Pedig nem is adott neki csicsókát. Olyan jól mulattunk. Én rángattam a spárgát, ami még jobban nem tetszett neki, miért is belevágta a csőrét Zsófi kezébe. Zsófi nagyon sirt, mert a keze vérzett és akkor kijött az ő mamájuk és haragudott. Azt is mondta, hogy a csókát el kell kergetni, elég baj van vele ugyanis. Most már Ilonka is sirt és kijött a szakácsné, hogy elkergesse a madarat.

Nagyon féltem, de mikor láttam, hogy a dolog komoly, azt mondtam:

— Néné, szabad nekem hazavinni a csókát?

— Vidd — mondta a néni — jó lesz a tanyára.

Ilonka busult, de én jókedvű voltam, mert ilyen szép madarat kaptam. Mindjárt hazaszaladtam vele és a szobában játszotunk. Én, a csóka és Zoli. Zoli azt mondta, hogy föl kell vágni a nyelvét, mert akkor beszél. Ezt az ollóval végre is hajtottuk, de nem akart szólni, azt hiszem idő kell neki, míg begyógyul a sebe. Pedig nem is jött ki olyan sok vér!

Minden reggel meg szoktam csókolni a mama kezét. Ma hagyta aludni sokáig, aztán erősen megmosdattak és új ruhát kaptam. Szép feketét, meg fekete harisnyát. Nagyon finom ruha, Ilonkának nincsen ilyen, pedig ő mindig szebbet kap, mint én.

Akkor mentem, hogy megcsókoljam a mama kezét, de a mama aludt. Apa mellette ült és sirt. Sirtak a testvéreim is, meg a néni mind, akik itt voltak. Nekem nem volt szabad kijönni a szobából, azt hiszem azért, hogy ne piszkoljam be a ruhámat.

Mindenki feketébe volt, még akkor is, amikor ebédeltünk. Délután sokan jöttek hozzánk, a néni is sirtak és leginkább engem ölelgettek. Az egyik nagyon zokogott és mindig azt mondta:

— Máj Kind, máj Kind!

Én is sirtam, mert ez szépen hangzott és mert mindenki sirt. De csak addig, amíg a fiakerbe ültünk. Ugy szeretek fiakerezni, de még eddig sohse birtam. Egyszer másztam csak fel a talicskára és akkor az udvaros tolt, a Zoli pedig kihuzott, mert ő akart beleülni.

Három órakor jöttek a papok és énekeltek az udvaron, a mamát pedig, aki még mindig aludt, egy olyan kocsihoz tették, melyik elé négy ló volt fogva. Az egész kocsi aranyból való volt. Urak is jártak mellette, azoknak is sok arany volt a ruhájukon. Sokáig utaztunk, akkor letettük a mamát a földbe és hazamentünk. Azt hiszem, a mama ezt értette az alatt, mikor azt mondta, hogy megfog halni. Még egész világos volt, mikor hazakeresztünk. Apánk bementek a vendégszobába és beszéltek, én a folyosó üvegablakához húzódtam és kinéztem a gangra. Ott volt Ilonka és Zsófi, azt mondták:

— Gyere ki játszani, hozd magaddal a csókát is.

— Nem mehetek, mert szép új ruha van rajtam és a mamám is meghalt.

Ilonka nagyon haragudott.

— Én is kapok majd új ruhát és akkor nem fogok veled játszani, mert a tied addigra elkopik. A csókát is hozd magaddal.

Meg gondoltam, hogy igaz van, tehát kimentem. A madár még mindig nem beszélt, de azt hiszem, nem volt már tőle messze. Egyes hangokat lehetett hallani, amelyek félig sikerültek. Odaszerítettem magamhoz, hogy el ne szaladjon. Ilonka vajas kenyeref evett, de nekem nem adott belőle. Igaz is, ha főzőskét játszunk, én se adok neki, mert aki mit hoz, azt eszi meg. Hanem azért nagyon bántott, hogy ilyen rider szívű, pedig a madár többet ér, mint az ő mosójáték készlete.

A babáinak pláne mindig lement az arczáról a festék a fűröstésnél, így hát ez nem is ér semmi.

Meg akartam boszantani.

— En ma kocsikáztam, te pedig nem.

— Ojjé — mondta Zsófi — a mi papánknak kocsija is van, a tieteknek pedig fizetni kell, ha hintóba akar ülni.

Ez a mondás nem volt tőle szép, azért azt feleltem:

— De az én apám háziúr, a tietek meg nem az. Akkor hurczokodtok ki innen, amikor én akarom.

Ilonka most már ugrált.

— Te nem vagy itt semmi, add vissza a csókámat.

— A csóka nem is a tiéd, a mamád nekem adta.

— Az mindegy, te csak add vissza, aztán menj megint kocsikázni.

Én nem akartam megtenni és gondoltam, hogy hamar hazaszaladok, a madarat bezárom az almáriomba. Nem is kellett volna kijönnöm játszani! De Ilonka és Zsófi az utamba álltak és azt mondták, hogy most elveszik erőszakkal a csókát. Egyszerre utána is ugultak. Én kiabálni kezdtem, erre kiszaladt Zoli és ő is megfogta a madarat, hogy el ne vegyék tőlünk. Szegény jószág nagyon félt és sipitkzott, mi már dulakodni kezdünk és az huzta, aki jobban bírta. Végre is Zoli kezében maradt a nyaka, az enyémben az egyik szárnya.

... Szegény, szegény kis butus csókám, hogy ilyen szomorú lett a véged! Egész éjjel sirtam utána, már világos kezdett lenni, mikor elaludtam, mert azt hiszem, a csóka is meghalt.

Üdvöske.

Volt egy ifju, még gyerekenber --
Szíve tele volt szerelemmel,
Kereste az üdvöt, a mámort,
Járt tövis közt, rózsákon gázolt;
Tavasza, nyárba, őszbe, télbe
Mindig szerelmet üzve ért be...
De minden vágya volt hiába:
Üdvöskéjét meg nem találta.

Azán az ifju férfi rá lett --
Kemény harcra hivta az élet
S az öklölő nagy tusába!
Lelkének minden igaz álma
Jól végzett munka jutalmáról
Eloszlott a zord valóságtól...
Bárkiért fáradt, volt hiába:
Üdvöskéjét meg nem találta.

Az ifjuság szép idejében
Már dalok esengtek a lelkében,
Hírnévre, sikerekre vágyva
Járt a költészet országába...
De az idő csak szállt felette,
A sikert hiába kereste,
Hiába hivta száz dalába:
Üdvöskéjét meg nem találta!

Korán lett férfi s vállá görnyedt
A mindennapi küzdelemnek
Lélekölő zsbivásárjába!
S helyét habár ott is megállta,
Höl nincsen álom, csak valóság
S a kötelesség nagy robotját
Bár le is róttá, de hiába:
Üdvöskéjét meg nem találta.

És végre is nem volt más vágya,
Csak hogy a tüdő lemondásba!
Ne háborítsa senki, semmi,
Nem akart észre se vétetni
És mindenhonnan félreállva,
Csak élt egyik napról a másra...
De ezt is tette mindhiába:
Üdvöskéjét meg nem találta.

És ime ma újra dal esendül
Az ajkán édes szerelmenről;
Az élet harezát hittal állja,
Siker kíséri az útjába!
Becsülettel a mit elvégez,
Meghozza az elismerésnek
Régvárt jutalmát s nincsen hiába --
Üdvöskéjét mert megtalálta!

Honthy István.

A gyerek.

Irta: Gallowich Jenő.

I.

A házban a gyerek a ragyogás, a szin, a melegség. Tartalma két ember életének, szükséges kiegészítője a boldogságnak. Derti, fény, amelyhez ezerféle remény tapad. Vágya, sóhaja, minden öröme benne támad az embernek, aki a gyerekben örökön él. Szeretet, amely embereket kapcsol össze erősebben azélláncznál. Vigasz és hit, amely erőssé kovácsol és imádkozni tanítja meg a hitetlen és élet, amely nélküle nincs, mivel ami van, az üres és czelja nélkül való.

Van-e nagyobb fájdalom annál, ami abban sújtja az embert, ami lelkéből van. A gyerekben, amelynek csak teste érzi a szenvedést, amannak azonban teste és lelke és pedig fokozott gyötrellemmel. Lelke, mindene a gyerek a háznak, amely vele együtt nevet és sir.

A bankban mindenki öszinte részvétellel volt Bathó Béla pénztáros iránt, aki egy napon azzal a szomorú hírrel ment, hogy gyermeke beteg. Szorgalmas hivatalnok volt, akit valamennyien szerettek és osztoztak örömben és bánatában.

Három esztendeje nős. Elvett valahonnét vidékről egy nagyon szép gyermekleányt. Olykor megjelent a bankban is a nyulánk, karegu fiatal asszony. Virágos kalapja, mosolygó arca ha feltűnt a bank rácsa előtt, egyszerre abba maradt a munka és boldog volt, akivel szót váltott a szép asszony.

Boldogság volt életük, amely azonban akkor vált valóban ragyogóvá, amikor megszületett kis fiuk.

Nemsokára fájdalmas szomorúság esapott le a házra, tanyát ütött a virágos, meleg fészekben a betegség. És hasztalan volt minden önfeláldozás, megkötötte magát makuatul a szerencsétlenség. A kis beteg állapota hoi javult, hol rosszabbra fordult és ez a szomorú helyzet évekig húzódtott.

Az orvosok nem tudtak segíteni. Az egyik esonthatyagyulladásról beszélt, gümőkört emlegetett a másik. Vitték, hurczolták a gyermeket két esztendőn keresztül, míg egyszer akadtak egyre, aki megvigasztalta, de a reménnyel, melyet nyugított, kétségbe is ejtette őket.

— Kezdődő csontgümökör — mondta. — a gyermeket mielőbb klimatikus helyre kell vinni és akkor felgyógyul, míg ha itt tartják, elpusztul.

Végre meg volt állapitva a betegség, de azzal egyidejüleg nehéz, sulyos problémát adott az orvos egyetlen gyermekük életeért reszkető, agródó, kétségbeesett szülőknak.

Hogyne vitték volna el azonnal a gyermeket a tanár tanácsához képest délvidékre. Ehhez ám sok pénz kell, nagyon sok és honét vegyen azt egy kis hivatalnok, akinek csak annyi a jövedelme, hogy szűken, szerényen éppen megélhet belőle?

A szegény asszonyka mennyit is szenvedett ez idő alatt, szemláltára hervadt, pusztult a csöppnyi lélek és bár tudta, hogy van orvosra a bajnak, megmenthetné, összetélt kézzel, tehetetlenül kénytelen nézni gyermeke lassu, biztos elmulását. Hiányzott a pénz, amellyel elvihetnék a gyermeket. A hosszú betegség már sok pénzt nyelt el, a bankban ki volt merítve minden hitel, ujjabb előlegre többé nem volt remény.

Hideg téli eső zuhogott végig az utcákon. Az aszfalton bugyborékoló esősöppnek elmosták a tél utolsó nyomát. A fagyos hűvösség szinte belevette magát az irodába, ahol álmos, nyomasztó edv terjedt széjjel.

A férfi nem mert a gyerek közelébe menni, észrevétlenül a szoba másik sarkában húzódtott meg.

Csend volt. A nagy némaság még vigasztalanhbul tüntette fel a jövőt.

Olykor fuldokló, nehéz köhögése hallatszott a betegnek. A szenvedő csöppesség nem

tud panaszkodni, csak néz, néz némán. Az egyre fehéredő arez tűzben csillog, lángban ég a két nagy fekete szem, amely elaludni, becsukódni készül örökre. Ha sirna, panaszkodna, nem fájna annyi kinnal, mint ez a folytonos panaszkodó némaság.

Akkor rebben boldogan a szeme a gyereknek, ha látja az anyját, aki a betegségében is leghüségesebb fegyvertársa. Mintha sohasem akarna elszakadni tőle. Fáradt, kicsi kezével oly szorosan, erősen kapaszkodik anyjába, akit csókol, ahol éri. Egy időre elfeledi betegségét is, ragaszkodással csügg az asszonyon, akinek lelke pillanatra reményt is fog és nagy örömben sír és nevet.

Egész éjjel virrasztott az asszony. Délre már teljesen kimerült, támoilygva ment végig a szobán és belekapaszkodott az ura kezébe. A keskeny kicsi kéz hideg volt és reszketett. Némán, merően nézett az ura szemébe, akinek a szívét hasogatta az a fájdalom tekintet. Aztán csendesen odamutatott a gyerekre.

— Meghal a mi kincsünk...

A férfi nem tudta elviselni azt a tekintetet. Lehajtottá fejét, miközben egyszerre megtelt a szeme könnyel. Az asszony nem vette észre, beszélt tovább.

— Édes jó uram, meentsük meg őt

— Körmeimmel kaparnám ki a föld alól a pénzt, csak lehetne — mondta nehéz sóhajjal a férfi.

— Hát szerezz, akárhonnét, csak szerezz. Meg kell őt mentenünk!

— Honnét szerethetnék?

Az asszonyt hirtelen elragadta nagy fájdalom. Karsu, nyulánk, leányos alakja egészen kiegyenesedett, tekintetéből indulat lángja csapott ki.

— Lopj, sikkasz... Mit tudom én... — tovább nem tudott beszélni, keserves zokogással borult az ura mellére és úgy nézett fel reá könnyein keresztül.

Tekintetük egy pillanatra egymásba mélyedt. A férfié kutatva, mérlegelve azt, amit az asszony előbb mondott; simogatva, hűséggel, szeretettel, odaadással az asszony.

A csipkés fehér párnák között egy pillanatra csendesen elszenderedett a gyerek.

II.

Hat óra után öt percével már senki sem volt a bankban. A hivatalnokok örültek, hogy hazamehetnek. Legtöbbször meg sem várják az óráutést, hanem egymásután tűnnek el még hat óra előtt.

Azután még csak a szolga járja végig az irodahelyiségeket. Gondosan lehuzza a vasredőket a fényes kirakatokra, ahol a fatálcákba rakva hever az arany és különféle papírpénz.

A lámpákat oltogatják el ezután és sötétség borul a fényes nagy banküzletre. Akinek még dolga akad a bankban, annak az udvar felől kell kerülnie. A bankár szobája még sokáig világos, az ott virraszt sokszor éjjelig is.

Az asszony ezt az időt választotta a látogatásra. A hivatalnokok előtt nem akarta mutatni magát és nem szerette volna azt sem, hogy megtudják, mi járásban van. Előleget akart, amit az ura hasztalan kért. Neki talán sikerül az, ami annak sehogya sem ment. Könnyörögni fog, esdekelni fog, félre teszi büszkeségét és ha kell, meg is alázkodik.

Az asztalra hajolva, munkájában elmélyedve dolgozott a bankár. Zöld ernyős lámpa állott előtte és elmerülve vizsgálta a napi számadásokat.

Szuszogó, alacsony, kövér ember volt. Olyan, mint aki hájat eszik és zsírt iszik és álmái soha nincsenek. Szellemi élete nagyon csekély, ilyen alakot csak a fizikai munka formál.

Észre sem vette az asszonyt, aki frissen, bájosan, ragyogóan állott előtte. Ruháiból édes illat áradt ki, amelyivel lassan megtelt az egész iroda.

Szerény asszonynak mennyire dobogott a szíve. Csak akkor riadt meg attól, amit tett, amikor már ott állott a bankár előtt és nem

volt ideje többé a visszavonulásra. Küzködött magával, igyekezett összeszedni minden erejét és nagy idő telt el, amíg végre beszédbe kezdhetett. És akkor egy léleketre elsirta minden szomorúságát.

A bankár fel sem nézett írásaiból. Talán oda sem figyelt. Engedte beszélni az asszonyt és csak amikor már az befejezte beszédét és elhallgatott, felelt neki röviden, szárazon, kurtán:

— Én segítek ezután már minden kol-duson?

Az asszonyt az első pillanatban felháborította ennek az embernek a durvasága. Sokat hallott már a bankár szívtelenségéről, de ily kegyetlenségre még sem volt elkészülve. Szó nélkül el akart menni, de aztán észbe jutott gyermeke és újból az alázatos, meghunyászkodott asszony lett, aki volt az előbb. Esdekel, könyörgött, csak hogy éppen térdre nem vetette magát.

A bankár felnézett munkájából és először tekintett végig az asszonyon. Még soha sem látta ezt az asszonyt, akinek ragyogó szépsége elbűvölte. Vágyakozó tekintetével simogatta szép alakját az asszonynak, aki kipi-pulva állott előtte.

Felkelt az asztaltól és az asszony felé közeledett. Széles areza kivörösödött az izgalomtól. Odaállt az asszony mellé, akinek gyönyörű alakja keresztül tetszett a vékony ruhán. Az ember megsédült, fejét előnötötte a vér és kinyújtotta kezét dereka után az asszonynak, aki meghökkenve, utálatlathuzódott vissza az ölelő karok elől.

— Hézzám ne nyuljon!

A bankár boszusan nevette el magát.

— Milyen büszke.

— Szerencsétlen vagyok csupán.

— Majd megtöröm a büszkeségét.

— Soha!

— Ha a szükség bekopogtat az ajtón, adja majd alább is. Az utolsó időben úgy sem lehet hasznát venni férje munkájának, az esze folyton otthon van. Megviheti neki a hírt, hogy el van boesátva.

Az asszony hirtelen megfogódzott, mivel attól tartott, hogy összeesik. Ez az ember képes arra, amit mond. Beváltja fenyegetését és mi történik akkor. Most már menthetetlenül vége a gyermeknek.

A férfi belemarkolt egy csomó aranyba és az asszony felé nyújtotta.

— Itt a kért előleg. Akarja...

Önkénytelenül nyult a pénz után. A másik perczen tudatára ébredt annak, amit tesz, de azért még sem volt ereje arra, hogy kezét visszavonja. A feje szédült, szemei előtt fátyvol támadt, nem látott, nem hallott többé, csak a gyermekére gondolt.

A bankár a karjaiba szorította az asszonyt és csókolta, ahol érte, haját, nyakát, arezát.

Annak már nem volt ereje, hogy lefejtse magáról az erőszakos karokat, büszke alakja meghajolt, lehuntya szemeit és engedte, ürte a csókot, amely égetve, szomjasan tapadt fehér bőrére.

Kezei tele voltak aranynyal és e hideg, sárga pénzdarábakat ijedten, görcsösen szorította kebléhez.

III.

A gyerek betegségének kínos, nehéz hangulata végig ömlött az egész házon. Gyámoltalan, kicsi gyenge teste évek óta küzd, viaskodik a betegséggel, mely váratlanul, hirtelen, orvul támadt reá és egyre fojtogatja, öli és pusztítja. Agyba szorítja, elszívja erejét, gyötéri, rázza, kincezza a csöppnyi ember szervezetét, amely kétségbeesett erővel védekezik a testébe hullott nyavalya ellen. Kicsi areza hol kigyullad, hol színt veszti, amint birkózik a betegség ellen és elröppenni készül.

Fárasztó tülekedés, nehéz viaskodás ez, melyben hol az egyik, hol a másik látszik egy pillanatra győztesnek.

A férfi elfordította tekintetét, hogy ne lássa a gyerek gyötrelmét, melyet százszoros

erővel érez az ő lelke. A színes meleg otthon sivar lett és üres, a napsugaras, virágos szoba illatos levegője fullasztó. A ragyogás, a fényesség készül kiszállani belőle.

Amikor a fájdalom így reászakad, zudul az ember lelkére, és a nehéz gondoktól megbolondulásig feszül a feje, titokban gondolatai támadnak az embernek. Vajjon felérnek-e a szenvedések azokkal az örömeikkel, melyek a házassággal együtt járnak? Nem-e hosszabban tartók az árnnyak, melyek a ragyogást nyomon követik.

A gyerek iránt való mélységes, odaadó szeretet a gyermekkel együtt nő. Naponkiat erősebb, nagyobb lesz, terjeszkedik és lassan betölti az ember egész lelkét, amint nyílik a gyerek esze, mozdul a keze és első lép a lába. Első napon még csak nagyon halvány ez az érzés, és ez a magyarázata annak, hogy az ellobbant gyermekélet után, akárhány anya még csak könnyet sem ejt. És ugyanez a jelenség azoknál az anyáknál, akik csak nagyon keveset foglalkoznak a gyerekkel. Ismeretleg ezek előtt az az ezerféle öröm, melyet a gyerek szerez, az a gyerek, mely egyedül lett rendeltetése, hivatása, egész tartalma egy életnek.

Kiűn lassan alkonyodni kezdett. A szobában egyre nőtt a homály.

Később jött az orvos. A férfi aggódommal leste minden mozdulatát. Súlyos, nehéz az állapota a gyermeknek. Az orvos már másodizben jött, megmérte a beteg lázát, mire areza még komolyabbá vál. A fejét csóválta. Huzogatta a vállát, aztán elment.

A férfi erős alakja még jobban megörnyedt. Rettenetes állapot ez, csak az ismeri, aki már átélte. Nyitott szemmel, tehetetlenül nézi elmulását annak, aki előttünk legdrágább. Az átok, a fohász nem segít és sikoltani szeretne az ember, de csak nyögni tud.

Két kezével kétségbeesve kapaszkodik a férfi a kicsi ágy vasléceibe, mintha csak így akarná utját állani az elmulásnak, amely a lázban vergődő csöppnyi lélek felé, már az ajtón kopogtat. És nem is vette észre az asszonyt, aki szomorúan, csendesen és erőteljesen, mint az árnyék lépett a szobába.

Lerakta fejéről kalapját, lehuzta keztyűit, s oda kuporodott az asztalhoz. Ott kezébe temette szép arezát, melyet még halványabbá tett a nagy szenvedés és csendesen sirni kezdett. A férfi a sirásra lett figyelmes. Ugy hitte, hogy a betegség elleni küzdelemben, virrasztásokban kifáradt, elesüggött asszony elérékenyedeése ez és vigasztalni igyekezett. Felkelt az ágytól, a közös bánat hajította az asszonyhoz, aki azonban riadtan háritotta el magátől férje kezét.

— Ne érintsen. Ne... ne...

A férfi aggodalommal állott meg.

— Margit...

— Ne közeledjék, — szólott szomorúan az asszony, miközben még hevesebben kezdett sirni.

— Mi történt? Szóljon!

— Nem szabad érintenie. Beszenyezne magát.

Ijedt mozdulattal lépett vissza a férfi. Egy pillanatra elfeledte még beteg gyermekét is, minden gondolatát lekötötte különös viselkedése az asszonynak. Az reá emelte könyvben uszó szomorú tekintetét és beszélni kezdett. Minden szava égő parázs volt a férfi lelkére.

— Méltatlan lettem a maga szeretetére. Magam bontottam fel azt a köteléket, amely alapja volt eddig együttmaradásunknak. Magam sem tudom, hogyan történt, csak azt, hogy megtörtént. A gyerekért, a gyerekünkért tettem.

A férfi félt, hogy összeesik attól, amit hallani fog. Erőtlenül hátrált, holott ököllal szeretett volna reárontani a síró asszonynak. Széles, erős vállával nekidől a falnak és egyre fehéredő arezzal hallgatta az asszony vallomását.

— Pénz kellett és maga nem tudta azt megszerezni. Azt pedig nem akartam, hogy miattunk vétekbe essék. Hiszen akkor nem mentettük volna meg a gyereket, a maga nevére az övé is és annak tisztának kellett maradnia. Voltam a bankban és előleget kértem. Ha látta volna, mennyire rimázkodtam, megessett volna mindenkinek a szíve, még azal is fenyeggett, hogy elbocsájtja magát is. Elhagyott minden eröm, nem láttam többé, csak a gyereket, nem hallottam, csak az ő kinos, fájdalmas, panaszos sirását.

— Az előleg...

Az asszony utálattal dobott egy csomó aranyat maga elé. A sok arany csengve szóródott széjjel az asztalon. Egyik másik leesett a szoba padozatára és egy arany éppen a férfi elé gurult. A férfi egy szót sem volt képes kiejteni, erős teste szinte vonaglott a lelkét szorongató nagy fájdalom alatt. Szörnyű indulatában odarugott az elé hullott arany felé.

— Rongy!

Az asszony, aki mindenét adta oda a gyerekekért, elalkudta tisztaságát, becsületét, esdő tekintettel fordult a férjéhez. Alázatosan meghunyászkodva, megtörve, földig sujtva. És kérlelni kezdte, esdélve, ölje meg, gázolja agyon, érzi, hogy reászólgált, megérdemli. Majd ismét más oldalról intézett rohamot a férfi ellen. Hízkelkedett, dorombolt, akár egy macska. Nem azért, hogy megbékítse, bocsánatot nyerjen, hanem hogy a gyerekek mellett maradhasson. Jóságos, majd kegyetlen lett, öntudatlan és ravasz, egy buta nagy szív, amely oly óriási, hogy gondolkozni is tud és amely azt hiszi, hogy ösztönös ügyességével és az örök nőiesség millió fufangjaival felülkerekedik, győzedelmeskedik gyermeke betegsége felett is.

Sírt és esdekelt tovább, bánatosan szomorú hangjában benne volt minden fokozata annak az érzésnek, melylyel egy férfiszívet megvenni lehet.

— Elmegyek, ha nem küld is, csak addig engedjen maradnom, míg a gyerek erőre kap, felgyógyul. Ápolni akarom, virrasztani nap-pal és éjszaka és majd meglátja, mire leszek képes. Fel fog gyógyulni. Kölesönözök neki erőt az én erőmből, oda adom cserébe a saját életemet és lábra kap, fogjuk hallani a kacagását, visszatér ennek a háznak minden ragyogása és akkor elmegyek én, hogy soha többé nem hallanak felőlem.

A férfi szívét lassan megvette a nyomorult asszony könyörgése. Érezte, hogy nem is gyűlöli már az asszonyt, szánja, mivel az nem is annyira bűnös, mint inkább szerencsétlen. Enszelével fordult az asszony felé, aki egyszerre kiérezte a férfi lángoló tekintetéből a bocsánatot, mire ujongó örömmel futott a beteghez.

Mérhetetlen szeretet, mely képes lenne minden hatalommal megküzdeni, borult gyermeke fölé. Gyenge karjaival átkarolta az ágy vasát és dobogó szívvel, reszketve hallgatott a betegre, óvatosan, gyöngéden, féltve, rettegve, hogy szívének boldog, hangos dobogása, kifőrdő, ujongó nagy öröme fel ne riassza azt álmból.

Leesukott szemekkel, fehér arcuzal pihent a gyerek. Az az örülten dobogó anyai szív nem tudta többé felébreszteni. Az asszonyt megijesztette a gyerek halotti nyugalma, levetette magát a földre és úgy szóltgatta, hívogatta, becézve, szeretettel.

— Baba, édes, ne aludj! Ébredj már. Bogaram, mindenem, én vagyok itt...

Csuszva közeledett a gyerekekhez és odaeszkortotta hozzá bársonyos, sima, meleg arcát. A másik pillanatban kétségbeesetten sikoltotta el magát és erőltlenül hullott a földre.

— Meghalt...

A langyos tavaszi levegőben egy nap alatt virágba borultak az orgonabokrok. A kipattant sok-sok fehér fürt illatosan bólongott be az ablakon.

Az új szocialista.

1.

Az életnek kertje, a nagy buzatábla
Csöndes, mint temető; — aranyos álmába'
Szőke kalász fejét nyugodtan lehajtja,
Mint ha tudná, hogy ma sarló nem fog rajta.
A hajnali csillag ma hiába csillog,
Szelid ragyogóján kasza ma nem villog, —
S a harmat-kóstoló kis pacsirta várja,
Aratók dalába vegyül-e trillájá?

2.

Künn nyújtózik Lőrincz, zsupos háza előtt,
Reggeltől napestig húzva a delelőt.
Fáradt, meg se mocezan, szegény beteg talán...
A makráját veri malomkőasztalán,
Majd a pitvarajtón beköhint izibe,
„Hé, asszony, ehetném, bort, bográcsot ide.”
Kiszól a menyecske: „Azt hívem, hogy arat...
S kigyelmed itt szundit az eperfa alatt?”

3.

„Mit érted azt, Juczi, — kimondtuk a sztrájkot,
Méresre tanítjuk e czudar világot.
Hej, az a pesti ur majd csinál itt rendet...
Ahogy megfizetnek, úgy vágjuk a rendet.”
Kikönyököl Juczi muskátli ablakán:
„Emberem — mesterem. Én szavát fogadám.
Kimondtam a sztrájkot, én szíveskedtem gazdám,
Kend hozza a pengőt, — én majd főzök — aztán.”

4.

Ugy felállott Lőrincz, mintha öre menne,
Aztán belenézett két mosolygó szembe, —
Csak annyit suttogott: „No hát így is jól van.”
S egy-kettőre eltűnt a kapunyílóban.
Himbáló özögérhez vezette járása,
A bufelejtőnél jót ivott rovásra.
S ki tehetné másként, mint ahogy ő tette:
A csárdás leányát jól megölegette.

5.

Gyöngye Juczi asszony két bársony orozája
Ég, mintha két hajnal most hasadna rája.
„Ejnye, édes gazdám, — nos hát így is jól van.
Ezt fogadta kelmed akkor a fonóban?”
„Mit érted ezt Juczi, — a pesti ur mondja,
Ki lenne manapság feleség bolondja?
Szép volt a szólása: szabad a szerelem,
Ott szedem a rózsát, ahol nekem terem...”

6.

Pislant Juczi asszony — s a keszkenő alul
Göndör szőzke haja hamisan kitolul.
„Jaj, én vadgalambom, de lelkemből szóla,
Én is mulattam egy kedvemrevalóval...
Jaj, az a pesti ur — eszemadta legény...“
Többet egy kukkot sem beszélhetett szegény.
Vasmarokkal fogták patyolatot karját...
„Napraforgó asszony, zengő zivatarját...”

7.

A menyecske türe, farkasszemet nézve,
Csak nézett, mint aki belelát az észbe...
Mogyorónyi könyve bogárszin pilláján,
Panaszos csicsérgés indul eperházán:
„Én uram, én gazdám, — hát kigyelmed nem ért?
Én hagynám el kendet — cédrusfa-legényért?
Ha királyi jönne, selyem kezét adna,
Enyém e két kérges tenyérből maradna...”

8.

Megtámolyog Lőrincz, — sóhajt is egy halkat,
Szólna is valamit, — de egy nagyot hallgat.
S egész tudományát, mit el nem mond szája,
Rácsókolja Juczi piros ajakára.
S míg félkőzzel párját meg-megölegeti,
Máskál kaszáját a vállára veti.
S rágyujt a nótára: „Ahány szem ezerbe,
Angyalom, annyiszor jussak az eszedbe...”

Jankovics Marcell

A kibicz.

Irta: Abádi Imre.

A kibiczet — kinek a legtalálhatóbb neve bubosbanka volna — Móriának hívták. O maga házasságközvetítőnek vallotta magát, az igazság azonban az, hogy — mindenhez értett ugyan — a szájával, de — nem foglalkozott semmivel és nem keresett semmit. A családja tudta — jaj — a családja érezte legjobban, hogy így van. Egyszer, egyetlen egyszer, a saját állítása szerint, ő boronált volna össze egy párt valami áldatlan, üzleti nászba, pedig, mint ismerősnek, mint távoli rokonnak, — csak része volt e parti nyélbeütésében, tehát nem a hivatásos közvetítő üzleti buzgalma érlelte meg ezt a házasságot, hanem ellenkezőleg: ez a rokonsági viszony játszotta őt bele a házassági ügynök pozíciójába, ez a véletlen avatta házassági ügynökké, mely foglalkozás, ha utánajár, föltétlenül hozott volna valamit a konyhára, csak hogy, ha már el is indult legjobb és legbuzgóbb üzleti szándékaival: a kávéháznál annál a bizonyos dohos-homályos kávébárhógy akarta is, nem tudta folytatni az útját, egy-két játszóra be kellett térnie és mert rendesen, csaknem kivétel nélkül, ott ragadt, mert a felek nem szaladtak utána, bizony üzlet és pénz nélkül került haza mindig. De annak az egy házasságnak az érdemét aztán alaposan kihasználta. Ez adott neki bátorságot és jogcímet arra, hogy — üzleti érdekből — a nagyobbik fiu gallérjait elszedegesse, viseltes ruháit kisajátítsa. És mikor az asszony az összekocczanások óráiban szemérvetette örökös naplopását, rögtön készen volt a válaszzsal, újra mentette, védelmezte magát:

— Te azt hiszed, hogy az csak úgy megy! Das geht nur so, meinst... du! Ki nőül ma? Annyi, de annyi lány akar férjhez menni! Pénzüket persze nincsen... És erre szereztek én nekik vőlegényt?

— Ne törődjék apa én velem! Talán a hátán vagyok? — kiáltotta erre a leánya, kinek Emilia volt a keresztneve, de röviden csak Milinek hívták. — Törődjék csak a saját dolgaival! — mondta dühösen és elvörösödve a himzöráma mellől.

— Akinek pénze van, az nem áll én velem szóba, annak nem kell közvetítő! — felelt közben az öreg, amivel aztán be is fejeződött a szócsata és a családfő lehordta magát az utazára. A kávéházat elkerülte, nem azért, hogy most már a kenyérkeresés becsületes útjára térjen, hanem inkább, mert ilyenkor nem mert pénzt kérni és míg azon töprengött, kitől lehetne néhány krajczárt kölcsönözni, megállt egy ismerős kofaasszonynál, aki gyümölcsöt, pizkos cukorkákat árult egy kapu alatt. De másnap már, zsebében egy kopott, suszter-tallérral (ugye, emlékeznek erre az otromba váltópénzre?) — ott loholt a kávéház felé. Hogy miből adogatta az asszony ezeket a tallérokot? Istenem, egy előreboasztott sóhajlás nélkül nem lehet erre felelni: A könnyelmű here-férj ballépéseinek kikoplalása, leplezése, jóvátevése; a sok éjjelezés, lőtás-futás, a „száz-ház” szegénye ellen való tusakodás, a sok keverőség és megbántás: a szó legbrutálisabb értelmében megörbítette, idő előtt megvenítette. Egészen összeaszott, még a fejetartása is elferdült, irgalomraállt. És már maga az az önfeláldozásra képes anyai szeretet is, már maga az az önmagától való megvonása minden megvonhatónak, melylyel fiait az üzleti pultig, leányát pedig a himzörámáig nevelte, valóban méltóvá tette volna a dicsfényre, ha egyszer úgy tán fáradt fejére száll, mialatt a hajnali utczákat rója: kosarában az éjszakán át kijavított füzőkkel.

Egy ilyen reggeli tura alatt, míg messzemeszejárt a városban, odahaza vendégeket fogadtak. A Móriak öcsese, egy vidéki tanító, aki nemrég nősült másodsor, felhozta fiatal feleségét valami könnyebb operációra és ezt az alkalmat felhasználta arra, hogy bemutassa neki Pestet és új rokonait. A fiuk már elmentek hazulról, csak Milit (a himzöráma mellett) meg az apját találták otthon a vendégek.

Fáradtak, álmosak, éhesek voltak. A menyecske az asztal mellé ült s míg férje mosakodni ment a konyhába, ezalatt Móricz elárasztotta az asszonyt tolakodó kíváncsiságával; persze mindjárt tegezte, kutatta a familiáját, a származását; tudakolta, hogy volt-e már gyereke, mire az asszony elpirult és miközben megigazította selyemkendőjét, Móricz meglátta az aranygyűrűt. A feje ettől még jobban reszkett, mohó, esunya kapzsisággal nyult a szép kezek után és megkérdezte:

— A boldogultnak volt egy olyan nagy pirosfejű — das hast du auch!?

Csaknem lehuza az ujjairól, hogy már kölesönkérdje, zálogba vigye, de mégis ezt még korainak találta, fékezte magát, nem próbálta meg.

A konyhából a meglepődés, az üdvözlés szavai hallatszottak. Móriczné jött és összejelkezett a törülköző tanítóval, aki aztán beküldte a feleségéhez. A kiábrándulás azonban kölesönös volt az asszonyok között. Móriczné a kendős rokon rögtön lehütötte. Mindegy, hogy selyemkendő volt rajta, nem imponált neki. Es nem is csókolta meg; éppen csak hogy kezefogott vele. Valami a régi idők büszkeségéből — melyet a Móricz kártyaszünetvélye rántott oly csuful az alázkodásba — fölesapott most benne és ahelyett, hogy foglalkozott volna az új rokonnal, csaknem hátatfordítva, odaszólt a férjének:

— Te, te még itthon vagy?

Móricz nagyot nézett. Nem értette a feleségét, aki úgy akarta feltüntetni, hogy a férje tisztességes, törekvő családapa, most csak a rokonok kedvéért késik, és ahogy ránézett az asszonyra, szeméből olvasni lehetett gondolatait. Hát nem vagyok én ilyenkor mindig idehaza? Hát sietős az én dolgom? Es egyáltalában, van nekem dolgom? . . .

Móricz elrontotta az alakoskodás e szomorú játékát. Ebédután, a vendégek is hallhatták, „négy krajczárt“ kért a feleségétől és ő egy kissé pirulva, dugva, fejesőválvá, de adott neki. A tanítóné ezt nagyon különösnek találta, megértette az asszony viselkedését, furcsa megjegyzéseit és igen kellemetlenül érezte magát közöttük. Szívesen szokott volna akár idegenekhez is, de nem szólt, nem akarta megsérteni a férjét, aki különben másnap már el is utazott, rábizván öt új rokonnaira meg a kezelőorvosra.

Egy vaságyat bocsátottak a rendelkezésére, melyen egy reggel ajtócsapkodásra, döngésre ébredt. Valami nadrágról beszéltek a konyhában, suttoztak, feleseltek, csitították egymást. (A konyha melletti kis szobájukat egy kereskedelmi alkalmazott bérelte és most, hogy fölkel, a tiszta, szép idő új koczka nadrágját juttatta eszébe. Föl akarta venni, de a szekrényből hiányzott. Kereste, nem találta, dühösködött, lármát csapott, de nem volt már ideje, sietnie kellett, bevágta az ajtót és elment.) Ujra esőnd lett és a menyecske csunnyadt egy kicsit.

Es a szobaur koczka nadrágja még az nap eljátszódott. Semmi sem maradt belőle, csak a zálogjegy. De Móricz nem csinált nagy titkot a dologból, nem igen tagadta, nem igen kérte magát, nyugodtan, szégyenkezés nélkül bevallotta és bizonyosággal még a zálogjegyet is megmutatta:

— M gvan a nadrág. Nem lopta el senki, megvan, itt van, na . . . megvan, majd kiváltom, ne félj . . .

— De most kell, holnap kell, hallod, hogy fel akarja venni!

— Majd . . . ráér . . . kiváltom.

— Te kiváltod!? Te, te!? . . . Add ide azt a zálogzédulát, add ide — kérte az asszony, de, hogy Móricz vonakodott és indulus készült elébe állt:

— Add ide, adod ide rögtön!? Tekintsd a gyerekeket. Még jobban is csuffá akarsz tenni benniüket? Nem volt még elég? . . . Fölmond, kiabálni fog, megtudják a házban. Kisül a szemem. Adod ide!? Móricz! Kisül a szemem! . . .

Már-már a hajába markolt, hogy kitépje mind, amit a sok bánat, betegség meghagyott és Móricz ekkor megkegyelmezett neki. Egyszerre csak az áldozatkész, az engedékeny, a

békés férj arczát öltötte magára; megkegyelmezett a koczka nadrágnak, a szobaurnak, a feleségének, a gyermekeinek: — odaadta a zálogzédulát. De ahogyan ezt tette, amilyen mozdulattal és arczkifejezéssel kísérte, azt érdemes lett volna az alakoskodás örök szobrál megrögzíteni.

Es Móriczné ekkor egész éjjel dolgozott, mosta, javíttgatta a fűzőket, reggel pedig összeszedte a reparációk díját, kiváltotta, kiváltotta a nadrágot és bevitte a szobaurnak, lassan, óvatosan — hogy föl ne ébressze — letette az ágyára. Aztán betámolgott a vendéghez, aki még nem kelt föl, de már ébredni volt. A hangos megjegyzésekből, a konyhaji suttozásból sejtette a kellemetlen esetet: épp azért nem is érdeklődött, nem is kérdezősködött, sőt meglepődve fogadta szomorú köszönését. Móriczné gondolta, hogy tudomása van már a dologról, szégyelte nagyon, de ha már tudja, sejtji, mindegy, legalább kipanaszkodja magát. Es megállt előtte összekulesolt kezekkel, hogy „kiöntse a szívet“, hogy föltárja legujabb sebt, mely most sajgott csak fel legélesebben, amint beszélni kezdett. Könyes szemével belenézett a tanítóné fiatal arczába; tekintetében volt valami боesánatkérés, valami megbánás, mintha ezt mondta volna: En meritem neked hátatfordítani? En merítelek lenézni? En, én, aki ilyen embernek vagyok a felesége? A két asszony találkozott e gondolatban, de mindketten hallgattak és ekkor Móriczné újra fölajdult, szinte sikoltott, odahullt a duunára, úgy tett, mintha csókolni akarná a tanítóné arczát, de csak két karjával fogta át egy pillanatra és aztán ledobta magát a földre, az ágy mellé; ott sirt hangosan, fetrengött, hánytavetete magát. A tanítóné szótlanul nézte, nagyon megsajnálta és leszólt hozzá:

— Ugyan néni, csak magát rongálja . . .

Mire Móriczné csendesülve, de még arczraborulva sirta a földbe: „Gott, wie hast du mich bestraft, wie hast du mich bestraft!“

Az egyik fiu még otthon volt, éppen mosakodott, a mosdótól fölé hajolva kiemelte fejét a friss, tiszta vízből és odaszólt az anyjának:

— Ne sirjon mama, keljen fel onnan, ne sirjon, majd adok én apának!

Kis hugom arczképére.

Fáj ez a megtört, szomorú mosoly!
A bimbón dör, az édes mézbe' méreg,
Tavaszi viráltán hivatlan vendéged,
Mint hogyha napsugárra felhő téved.

A te életed máris oly komor!
Más lány az álmok kedvence korodban,
Te — nyitott szemmel keresed titokban:
A mecék birodalma merre, hol van?

De mese, álom . . . nincsen itt sehol:
Mégolte régen mind a zsarnokunk,
Munkába' töltött sok robotnapunk.

S ha nem lennénk is, édes, egy anyától:
A fájdalomban testrerek vagyunk!

Elek Alfréd.

Légy áldott.

Áldott legyen
Vékonyujju puha kis kezed,
Mikor reszkető simogatással
Szúlas feketé hajamra teszed.

Áldott legyen
Lányos szeméd. Szelidsugaru,
Tisztán, melegen ragyogó fényét
Sohse törje meg kinyúló a bu.

Áldott legyen
Hamvas pírban remegő ajkad,
Hozzámlobogó szűz vágyódásod,
Mely égve — gyujtva fut végig rajtad.

Áldott legyen
Minden sohajod, mely énfelem száll,
Ne legyen sehol, én kicsiny párom
Szentebb, áldottabb tenéladnál . . .

Molnár Béla.

Találgán.

Irta: Gáspárné Dávid Margit.

Most az egyszer az asszony előbb jelent meg a találgahelyen, mint a férfi. Végigfeküdt a nyugróágyon és várt. Várt, türelmesen, fel-fel-villanó szemmel, kárörvendő mosollyal ajkán. Mert ma végre kenyértörésre kerül a dolog. Rég készül rá s ma, éppen ma itt az ideje. Vagy-vagy. Ha elveszi feleségül, jó. Ha nem, legalább olyan sebet ejt a hiúságán, amelyet nem hever ki egyhamar.

Gyönyörű asszony volt. Kívánatos, hamvas arcu, törékenynek látszó, grációzus és mégis izmos, szenvedélyllyel telt, mint egy fiatal párdüv. Ki hiúrá róla, hogy harminezhat esztendő és menyasszony lánya van. Elmosolyodott. A városi híres szép Nádasné, már mint ő, lemosakára anyós lesz. Istenem. Még megeshet, hogy a tulajdon lánya feltékeny lesz rá. Pedig jaj annak, akire Nádasné a szomot ráveti. — No, no vigyáz, nem kell magamra, mosolygott magában a szép asszony, mert ha felbred benne a vadászszenvedély, nem állhatok jót semmiért. De hisz a leányomról van szó, akiért még a nehezen megörzött fiatalságomat is odaadnám.

Mert Nádasné fiatal volt és szép. Oly szép, amilyen csak egy harminezhat esztendő, gazdag özvegyasszony lehet, akit mindenki irigyl, akitől mindenki jót beszél és — rosszat gondol. Akinél mindenki sejt valamit és biztatást senki sem tud. Győzedelmes és öntudatos volt a szépsége.

De ma azért jött ide, hogy komoly szót ejtsen Lakatos Jánossal a jövőről. Tudta, érezte, hogy a kéteszendő viszonyok így vagy amúgy végén kell vetnie. A legjobban szerette volna, ha feleségül veszi, mert már unta az egyedüllétet s egy idő óta úgy érezte, hogy inog a utchezen, kinosan felépített társadalmi pozíciója. A lányának a völégénye egyre halaszgatta az esküvét, s az utolsó művészeti estélyen, csak az utolsó perczben kérték fel háziasszonynak, miután előzőleg szelid nyomást gyakorolt az egyesület elnökjére. Pedig, jaj, mennyi mesterkedésbe került, amíg végre elfeledték, hogy egykor, régen, egy belvárosi czukrászdában fagyalttal és habosfánkkel traktálta a szépséges czukrászasszony a torkos uridámákat, gavallérokat. De ez már hál' isten, elmúlt. Nádasné, a gazdag Nádasné vezetőszerepet játszik a társaságban. Ej, mit, hiszen csak felizgatott képzelete játszik vele. Mert ma nagy napja lesz.

Lakatos János csak a szemöldöke rándulásával mutatta csodálkozását afőlött, hogy az asszony már várja. Illedelmesen megcsókolta a kezét és leült az asztal mellé. Az asszony gunyos mosollyal nézte, mint szedi elő az esti ujságját, mint lapozgat benne, anélkül, hogy olvasna, mint kiplődik keserves aggódásban, hogy no, most mindjárt megszólal az asszony és ismét kezdődik a komédia. Ismét hazudnia kell, úgy, mint mindig, két esztendeje. Mert egy perczig se szerette ezt az asszonyt, csak a vére vitte hozzá, meg az asszony raffinált mesterkedése. Es így hordja már ezt a rabillincset, egy szerelemnélküli, tiltott viszony veszedelmeit, keserűségét, kínját, két hosszú esztendeje. Es hordani fogja addig, amíg az asszonynak kedve telik benne. Amíg az asszony ajánlja fel a szakítást.

— János!

— Parancsol?

— Ez így nem mehet tovább.

— Én, kérem . . . Lakatos fölugrik és önfegyelmhez szokott arczában pillanatra megbomlik a rend. A szeme ragyog, az ajka félig nyitva, s mintha megkönnyebbült sóhaj szállna ki rajta. Itt a döntő pillanat.

Nádasné is mosolyog, a szeme pedig oly hideg fényben ragyog, mint az aczélpenge, amikor megszólal.

— Ez így nem mehet tovább, János. Unom a bujkálást. Vegyen feleségül.

— É—én? Lakatos János elképedve mered az asszonyra. Talántréfát ír velem?

— Eszem ágába se jut. Ha nem ért magára-

— De Terus, hogy beszélhet így?

— Komoly elhatározásom, hogy a felesége leszek.

— De hisz nekem van feleségem.

— El fog válni tőle és elvesz engem.

— De hisz az örület, amiket maga itt összebeszél. Csak nem gondolja, hogy egyszerűen a falképnel hagyom Jolánt, a legtisztább asszonyt, aki a földön jár: Kiteszem a lázamból a gyermekeim anyját — maga miatt. Mert maga úgy kívánja, mert egy pillanatnyi szeszélye úgy diktálja. Jolánt, az én hűséges, tiszta asszonyomat elkérgetem és magát .. ha-ha-ha!

Nádasné fölugrott, mintha kigyó marta volna meg.

— Maga maga, ostoba. Hiszen maga szerelmes a feleségébe, maga, számár. És most, éppen most...

— És úgy kacagott, de úgy, hogy még a könnyei is hullottak belé.

Hát tudja meg Lakatos János, hogy ma, éppen ma fogja magát, a hűséges, tiszta asszonya — megcsalni. Igen ma, éppen ma.

— Hazudsz, bestia! ordította magánkívül Lakatos János.

Am az asszony odaugrott az íróasztalához és kiragadott egy levelet a fiókjából.

— Itt az írott bizonyíték!

Lakatos egy pillantást vetett a levélre és megkönnyebbülten lélegzett fel.

— Hissz ez nem a Jolán írása.

— Nem ám, ez másolat, az eredetijét tegnap délután dobta a levelezéskönyvebe, óvatosan, hogy elérjen a rendelkezési helyére. Nem voltam oly szerencsés, mint Jolán asszony. Olvassa fel a levelet? Két sor csupán. Hallgasson rám.

— „Holnap délután hat és hét között várjon. Először megyek ily utra, nehéz lesz.”

Jolán.

Lakatos János falféhr arccal ült a helyén.

— Hogy került magához ez a levél?

— Mindenről tudok, ami a maga házában történik. Tudja, a fodrásznom magukhoz is bejáratos, ő megfizetem minden szőrt, amit onnét hoz. Tegnap a felesége után lépett ki a kapun, s a levelezéskönyv mellől szedte fel ezt a levelet. Reszketett a Jolán keze, a szekrény mellé dobta a levelet. Nem esda, hisz először...

— A férfi neve? — lihegte Lakatos.

— Melyik férfié?

— Azé, azé... a gazemberé!

— Bodrog András.

— Bodrog András, a hírhedt bacajátékos, akit múlt héten dobta ki a kaszinóból és, és Jolán?

— Mit tesz az? Jolán bizonyára nem tudja, mit csinált a bacaszálnál Bodrog. Csinos fiu és az asszonyok nyelvén. Voila tout.

Lakatos János felugrott.

— Most öt óra. Még nem késő, menjünk.

— Hová?

— Hát oda!?

— Hof az az oda? — gunyolódott Nádasné.

— Maga tudja. No jöjjön már.

— Én tudom a találka helyét, de maga nem is fogja megtudni egyelőre. Csak hadd öltsön meg magát a „legtisztább asszony”. Majd holnap beadja a válópórt önagsága ellen.

— De én nem akarok elválni a feleségemtől. Nem engedem, hogy megcsaljon. A címet, a címet, ordította Lakatos.

— Azért se mondom meg, hajtogatta kerekül az asszony.

— Akkor — megüttek.

— Üssön, itt vagyok.

— Lelelek, mint a kutyát.

Előrántotta a revolverét és a düli paroxysmában az asszonyra emelte.

Még a szemöldöke se rándult meg Nádasnék. Vasidegei voltak ennek az asszonynak.

— Megölhet. Én meghalok, de a felesége is meg fogja csalni, most, ma, egy óra múlva.

Lakatos János megcsikorgatta a fogát és az asztalra ejtette a Browningot.

— Akkor, akkor elmondom a lányod vőlegényének, hogy ki vagy, te hitvány.

Nádasné megremegett.

— Annus meghal bánatában, ha Aurél elhagyja pedig ha a fiu megtudja az igazat, elfordul tőle, mondta halkán. Hivjon kocsit, elvezetem — oda.

— A címet akarom, magam megyek, kiálltotta Lakatos. Te nem kellesz.

De én is ott akarok lenni, mondta nyugodtan az asszony. Ha velem nem megy, nélkülöm se.

Lakatos egy szitkot morzsoló szét a foga közt, amikor Nádasné megsugta a kocsisnak a címet.

Öt percetelt múlt hat óra, amikor a Zárándok-utcába ért a kocsi. Első emelet 7. sugta izgattan Nádasné. Lakatos pedig rohant föl a lépcsőn, mint akit ütnek. Az asszony utána.

A hetes számú lakás két udvari szobából állott. Az egyik szoba ablaká nyitva volt s a függöny hasadéka bekukkantott Lakatos János, meg az asszony. A kora szeptemberi estén, már égett a villany a szobában. Lakatos visszafojtott lélegzettel nézte, mint áll meg a szoba közepén a felesége, szemben vele alázatos hajlongások közepette — Bodrog András.

Ugy látszik ebben a pillanatban érkezhettek az asszony. Finom, bájos arcza még a szokottnál is halványabb volt egy árnyalattal. Nagy, sötét köpenye fölgombolva, fátyola is fölbomolva omlott le kádján. Bodrog András, győzedelmes mosollyal kiélt, sápadt arcán, mind közelebb siklott az asszonyhoz.

— Eljöttem, szólt Jolán. Fásult, rekedtes volt a hangja. A megszokott, harmónikus csengésének semmi nyoma.

Lakatos János halálráváltan támaszkodott az ablakfélfának.

— De üljön le, édes, mondta lágyan rezgő hangon Bodrog.

— Nem, felelte Jolán és bágyadtan intett. Inkább állok.

Nádasné meglökte Lakatos, ám a férfi durván lerázta magától finomkeztűs apró kezét.

— Nézze, Bodrog, mondta akadozó hangon Jolán. Én, én... azért jöttem, mert, mert meg akartam csinálni az uramat. De lássa, hadd menjek haza. Én, én... nem bírok rossz lenni. Pedig tegnap tudtam meg, hogy az uram — csal. Két év óta. Egy asszonyt. Az én uram, az én mindensémem. Az én szép, szerelmes hűsöm.

— De hisz maga úgy beszél, mintha — szerelmes volna az urába. Gunyolódott Bodrog és gondolatban már föladata a játszmát.

— Tegnap tudtam meg és — kapóra jött a maga ostromló magaviselete. Böszt akartam állni, megirtam azt a levelet és most... hagyjon elmenni.

Bodrog András mégsem akarta föladni a csatát.

— Fogat fogért, szemét szemért, adja vissza a kölcsönt, lihegte és a keblére akarta vonni a remegő Jolánt. Ekkor egy ugrással bent termett a szobában Lakatos János. Az ablakon ugrott be.

Nádasné a gyönyörtől libogva hajolt be az ablakon és csak úgy szivta magába a veszedelmes pillanat gyönyörűségét.

— No, most, most üti le a csábítót, aztán az asszonyt.

Csak hogy Lakatos János másként intézte el az ügyét.

Galléron ragadta Bodrogot.

— Mars innen!

És kilökte a folyosóra az elképedt Nádasnéhoz.

S míg Jolán asszony szerelmesen simult az ura vállára a találka szobában, Bodrog András finom mosollyal odaszólt a mellett menő Nádasnénak a lépcsőházban.

— Mi elvesztettük a játszmát, asszonyom...

— Sauve qui peut.

A félbemaradt mellkép.

Irla: Thewrewk István.

A széles makadám sárgaféhér szőnyegén puhán gördül a vöröstetős, tejszínű, emeletes nyaraló vasvirágos, szárnyas, nyílt rácsapuja elé az elegáns fekete automobil. Portverő prűszkölése fölveri a budahegyvidéki előkelő villatelep koradélelőtti csöndjét, s a megriadó madarak hirtelen röptétől megzizegnek a gallyak. A reggeli harmatot még nem szárította föl egészen az enyhe tavaszi napmeleg. A dus falombozatok buja zöldje simogató, üdítő áramlatot lehel.

A soffőr megállásra csavarja a csodagépet, a kapu elé ugrik, s bár a nyitott zöldszalus ablakoknál, a verandán s az emeleti erkélyen ebben a pillanatban senkit se lát: az igazi jólét, az egyre gyarapodó gazdagság urimóddal ellátott szolgálóinak udvarias alázatosságával megemeli ernyős børsipkáját.

Reggeli kilenc óra. A verandán megjelen Keve Tihamér doktornak, a híres nőorvosnak magas, széles atléta-alakja: nagyhomloku érdekes fő, a nőknek annyira tetsző nyílt, szelid kék szempár, gondozott szőke bajusz, kissé hegyes szakáll. S hízogón simul hozzá halványkék pongyolában nejjének nálánál kissé alacsonyabb, érzéki, telt, lágyvonalu termete, még kibontott, vállra hullámzó, dus, barna hajzattal, boldogságtól mosolygó remek arccsal, melyről könnyen leolvasható, hogy büszkén szerelmes orvos-tanár férjébe, a nagyjövedelmű belgyógyászba.

Tegnap délután történt, hogy műtétével a legujabb Tamassy gróf szerencsésen napvilágra jött, s Keve a tulboldog férjtől kétezer koronát kapott czimeres illatos borítékban. Csak estefelé jött haza. Ónelégülten pihent automobilján, hogy a fiatal grófné s a gyermek életét oly kitűnően sikerült megmentenie. Már évek óta megszokta a fényes honoráriumokat s ezért nem is nagyon kíváncsiaskodott, egyszer vette csak kezébe a borítékot, megtapogatta, de levél is volt benne s így nem érezhette jól a bankjegyet. Mégis határozottan sottogta: ezer korona!

— Nos? — kérdeje neje, aki az autót meghallva, a verandáról eléje siet — sikerült?

— Remekül.

— Oh, te nagy ember! Szép, nemes, áldásos jötevéje a női nemnek! Itt a honorárium!... No, no, csak előleg...

S a kertben szerelmesen átöleli és megcsókolja férjét. Majd asszonyi kíváncsisággal:

— Már honoráltak?

— Igen; itt van. Ezer korona. Bontsd föl...

A verandán az asszony az egyik asztalról kis ezüst ollót kerít elő és nagyóvatosan fölágja a selyempapir-borítékot.

— Csalódtál! Nem egy, de két darab ezerkoronás bankjegy! S mily hálás szavak: „Kedves doktorunk, igen hálás és csekély lerovásául nagy tartozásunknak — mindig lekötélezett hivatott!... A Tamassyak igazi arisztokraták!

— — Kevéné férjét az autóig kíséri. Ölelés, csók. Az orvos-tanár a kocsiá ul. Az emeletről bájos leányfej kiáltja:

— Édes apa!... Pá! I love you!

Margit egyetlen gyermekök, aki a náluk lakó nevelőnőjétől épp angol leczkét vesz, megneszelve édesatyja távozását, mintán a közös reggeli után már elbucszott tőle, most újból bucsuzni az ablakhoz futott s csókokat intetet. Keve örömtelten viszonzozza. A tovaszáguló automobilról néhányszor viszanéz s két kendőbogatásra szerető kezintéssel válaszol: nejjének... leányának...

Keve — mint ilyenkor rendszeren — a Mária-kórházba megy, ahol a női belgyógyászati osztály főorvosa. Óriási praxisa, az arisztokrata körökben s általában a gazdagok világában közkedveltsége, a kitűnő bizalom, mely már vagy tíz év óta — néhány fényes

Fáradtak, álmosak, éhesek voltak. A menyecske az asztal mellé ült s míg férje mosakodni ment a konyhába, ezalatt Móricz elárasztotta az asszonyt tovakodó kíváncsiságával; persze mindjárt tegezte, kutatta a familiáját, a származását; tudakolta, hogy volt-e már gyereke, mire az asszony elpirult és miközben megigazította selyemkendőjét, Móricz meglátta az aranygyűrűt. A feje ettől még jobban reszkedett, mohó, csunya kapzsisággal nyúlt a szép kezek után és megkérdezte:

— A boldogultnak volt egy olyan nagy pirosfejű — das hast du auch!?

Csaknem lehuzta az ujjairól, hogy már kölesünkérje, zálogba vigye, de mégis ezt még korainak találta, fékezte magát, nem próbálta meg.

A konyhából a meglepődés, az üdvözlés szavai hallatszottak. Móricz jött és összeülkezett a törülköző tanítóval, aki aztán beküldte a feleségéhez. A kiábrándulás azonban kölesönös volt az asszonyok között. Móricz a kendős rokon rögtön lehűtötte. Mindegy, hogy selyemkendő volt rajta, nem inaponált neki. Es nem is csókolta meg; éppen csak hogy kezefogott vele. Valami a régi idők büszkeségéből — melyet a Móricz kártyaszünetvélye rántott oly csufol az alázkodásba — fölesapott most benne és ahelyett, hogy foglalkozott volna az új rokonnal, csaknem hátatfordítva, odaszólt a férjének:

— Te, te még itthon vagy?

Móricz nagyot nézett. Nem értette a feleségét, aki úgy akarta feltüntetni, hogy a férje tisztességes, törekvő családapa, most csak a rokonok kedvéért késik, és ahogy ránézett az asszonyra, szeméből olvasni lehetett gondolatait. Hát nem vagyok én ilyenkor mindig idehaza? Hát sietős az én dolgom? És egyáltalában, van nekem dolgom?

Móricz elrontotta az alakoskodás e szomorú játékát. Ebédután, a vendégek is hallhatták, „négy krajczárt“ kért a feleségétől és ő egy kissé pirulva, dugva, fejesőválva, de adott neki. A tanítóné ezt nagyon különösnek találta, megértette az asszony viselkedését, furesa megjegyzéseit és igen kellemetlenül érezte magát közöttük. Szívesen szökött volna akár idegenekhez is, de nem szökött, nem akarta megsérteni a férjét, aki különben másnap már el is utazott, rábizván öt új rokonaira meg a kezelőorvosra.

Egy vaságyat bocsátottak a rendelkezésére, melyen egy reggel ajtócsapkodásra, dörmögésre ébredt. Valami nadrágról beszéltek a konyhában, suttogtak, feleseltek, csittitották egymást. (A konyha melletti kis szobájukat egy kereskedelmi alkalmazott bérelte és most, hogy fölkel, a tiszta, szép idő új kockás nadrágját juttatta eszébe. Föl akarta venni, de a szekrényből hiányzott. Kereste, nem találta, dühösködött, lármát esapott, de nem volt már ideje, sietnie kellett, bevágta az ajtót és elment.) Újra csönd lett és a menyecske csunyanydtt egy kicsit.

Es a szobaur kockás nadrágja még az nap eljátszódott. Semmi sem maradt belőle, csak a zálogjegy. De Móricz nem csinált nagy titkot a dologból, nem igen tagadta, nem igen kérette magát, nyugodtan, szőgyenkezés nélkül bevallotta és bizonyosságul még a zálogjegyet is megmutatta:

— Megvan a nadrág. Nem lopta el senki, megvan, itt van, na . . . megvan, majd kiváltom, ne félj . . .

— De most kell, holnap kell, hallod, hogy fel akarja venni!

— Majd . . . ráér . . . kiváltom.

— Te kiváltod!? Te, te!? . . . Add ide azt a zálogzédulát, add ide — kérte az asszony, de, hogy Móricz vonakodott és indulni készült elébe állt:

— Add ide, adod ide rögtön!? Tekintsd a gyerekeket. Még jobban is csuffá akarsz tenni bennünket? Nem volt még elég? . . . Fölmond, kiabálni fog, megtudják a házban. Kisül a szemem. Adod ide!? Móricz! Kisül a szemem! . . .

Már-már a hajába markolt, hogy kitépje mind, amit a sok bánat, betegség meghagyott és Móricz ekkor megkegyelmezett neki. Egyszerre csak az áldozatkész, az engedékeny, a

békés férj arcát öltötte magára; megkegyelmezett a kockás nadrágnak, a szobaurnak, a feleségének, a gyermekeinek: — odaadta a zálogzédulát. De ahogyan ezt tette, milyen mozdulattal és arc kifejezéssel kísérte, azt érdemes lett volna az alakoskodás örök szobrául megrögzíteni.

Es Móricz ekkor egész éjjel dolgozott, mosta, javíttatta a fűzőket, reggel pedig összeszedte a reparációk díját, kiváltotta, kiváltotta a nadrágot és bevitte a szobaurnak, lassan, óvatosan — hogy föl ne óbraszszon — letette az ágyára. Aztán betámolygott a vendéghez, aki még nem kelt föl, de már ébreu volt. A hangos megjegyzésekből, a konyhai suttogásokból sejtette a kellemetlen esetet: épp azért nem is érdeklődött, nem is kérdezősködött, sőt meglepődve fogadta szomorú köszönését. Móricz gondolta, hogy tudomása van már a dologról, szégyelte nagyon, de ha már tudja, sejtí, mindegy, legalább kipanaszkodja magát. Es megállt előtte összekulcsolt kezekkel, hogy „kiöntse a szívét“, hogy föltárja legujabb sebtét, mely most sajgott csak fel legélesebben, amint beszélni kezdett. Könyes szemével belenézett a tanítóné fiatal arcába; tekintetében volt valami bocsánatkérés, valami megbánás, mintha ezt mondta volna: En mertem neked hátatfordítani? En meretelek lenézni? En, én, aki ilyen embernek vagyok a felesége? A két asszony találkozott e gondolatban, de mindketten hallgattak és ekkor Móricz újra fölajdult, szinte sikoltott, odahullt a dunára, úgy tett, mintha csókolni akarná a tanítóné arcát, de csak két karjával fogta át egy pillanatra és aztán ledobta magát a földre, az ágy mellé; ott sirt hangosan, fetrengett, hánytavetette magát. A tanítóné szótlanul nézte, nagyon megsajnálta és leszólt hozzá:

— Ugyan néni, csak magát rongálja . . .

Mire Móricz csendesülve, de még arczaborulva sirta a földre: „Gott, wie hast du mich bestrafft, wie hast du mich bestrafft!“

Az egyik fiu még otthon volt, éppen mosakodott, a mosdótól fölé hajolva kiemelte fejét a friss, tiszta vízből és odaszólt az anyjának:

— Ne sirjon mama, keljen fel onnan, ne sirjon, majd adok én apának!

Kis hugom arczképére.

Fáj ez a megtört, szomorú mosoly!
A bimbónál, az édes mézbe méreg,
Tavaszi virultán hivatalan vendéged,
Mint hogyha napsugárra felhő téved.

A te életed máris oly komor!
Más lány az álmok kedvence korodban,
Te — nyitott szemmel keresed titokban:
A meék birodalma merre, hol van?

De mese, álom . . . nincsen itt sehol:
Megölte régen mind a zsarnokunk,
Munkába töltött sok robotnapunk.

S ha nem lennénk is, édes, egy anyától:
A fájdalomban testrerek vagyunk!

Elek Alfréd.

Légy áldott.

Áldott legyen
Vékonyujju puha kis kezéd.
Mikor reszkető simogatással
Szűlas fekete hajamra teszed.

Áldott legyen
Lányos szemed. Szelidsugaru,
Tisztán, melegén ragyogó fényét
Sohse törje meg kinjával a bu.

Áldott legyen
Hanyas pirban remegő ajkad,
Hozzámlobogó szűl vágyódásod,
Mely égve — gyujtva fut végig rajtad.

Áldott legyen
Minden sohajod, mely énfelem száll.
Ne legyen sehol, én kicsiny párom
Szentebb, áldottabb tenéladnál . . .

Melnár Béla.

Találkán.

Irta: Gáspárné Dávid Margit.

Most az egyszer az asszony előbb jelent meg a találkahelyen, mint a férfi. Végigfeküdt a nyugvágyon és várt. Várt, türelmesen, fel-fel-villanó szemmel, kárörvendő mosolyal ajkán. Mert ma végre kenyértörésre kerül a dolog. Rég készül rá s ma, éppen ma itt az ideje. Vagy-vagy. Ha elveszi feleségül, jó. Ha nem, legalább olyan sebet ejt a hiuságán, amelyet nem hever ki egyhamar.

Gyönyörű asszony volt. Kivánatos, hamvas arcú, törékenynek látszó, graciózus és mégis izmos, szenvedélyvel tele, mint egy fiatal párdúc. Ki hiú róla, hogy harminczhat esztendő és menyasszony lánya van. Elmosolyodott. A városzerte híres szép Nádásné, már mint ő, lemoskára anyós lesz. Istenem. Még megeshet, hogy a tulajdon lánya féltékeny lesz rá. Pedig jaj annak, akiro Nádásné a szemét ráveti. — No, no vigyáznom kell magamra, mosolygott magában a szép asszony, mert ha felébred bennem a vadászszenvedély, nem állhatok jót semmiért. De hisz a leányomról van szó, akiért még a nehezen megörözt fiatalágomat is odaadnám.

Mert Nádásné fiatal volt és szép. Oly szép, amilyen csak egy harminczhat esztendő, gazdag özvegyasszony lehet, akit mindenki irigyel, akiről mindenki jót beszél és — rosszat gondol. Akinél mindenki sejt valamit és biztosat senki sem tud. Győzedelmes és öntudatos volt a szépsége.

De ma azért jött ide, hogy komoly szót ejtsen Lakatos Jánossal a jövőről. Tudta, érezte, hogy a kétéstendő viszonyának így vagy amúgy végét kell vetnie. A legjobban szeretne volna, ha feleségül veszi, mert már unta az egyedüllétet s egy idő óta úgy érezte, hogy inog a nehezen, kinosan felépített társadalmi pozíciója. A lányának a völegénye egyre halasztgatta az esküvőt, s az utolsó művészeti estélyen, csak az utolsó percében kérték fel háziasszonynak, miután előzőleg szelid nyomást gyakorolt az egyesület elnöknőjére. Pedig, jaj, mennyi mesterkedésebe került, amíg végre elfeledték, hogy egykor, régen, egy belvárosi cukrászdában fagyilattal és habosfánkkal traktálta a szépséges cukrászkisasszony a torkos uridámákat, gavallérokat. De ez már hál' isten, elmúlt. Nádásné, a gazdag Nádásné vezetőszerepet játszik a társaságban. E, mit, hiszen csak felízgatott képzelete játszik vele. Mert ma nagy napja lesz.

Lakatos János csak a szemöldöke rándulásával mutatta csodálkozását afölött, hogy az asszony már várja. Illedelmesen megcsókolta a kezét és leült az asztal mellé. Az asszony gunyos mosolyal nézte, mint szedi elő az esti újságját, mint lapozgot benne, anélkül, hogy olvasna, mint kinlódik keserves aggódásban, hogy no, most mindjárt megszólal az asszony és ismét kezdődik a komédia. Ismét hazudnia kell, úgy, mint mindig, két esztendője. Mert egy perczig se szeretne ezt az asszonyt, csak a vére vitte hozzá, meg az asszony raffinált mesterkedése. És így hordja már ezt a rabbilineset, egy szerelemnélküli, tiltott viszony veszedelmeit, keserűségét, kínját, két hosszú esztendője. És hordani fogja addig, amíg az asszonynak kedve telik benne. Amíg az asszony ajánlja fel a szakítást.

— János!

— Parancsol?

— Ez így nem mehet tovább.

— Én, kérem . . . Lakatos fölugrik: és önfegyelmhez szokott arcában pillanatra megbomlik a rend. A szeme ragyog, az ajka félig nyitva, s mintha megkönnyebbült sóhaj szállna ki rajta. Itt a döntő pillanat.

Nádásné is mosolyog, a szeme pedig oly hideg fényben ragyog, mint az aczélpenge, amikor megszólal.

— Ez így nem mehet tovább, János. Unom a bujkálást. Vegyen feleségül.

— É—én? Lakatos János elképedve merd az asszonyra. Talán tréfát üz velem?

— Eszem ágába se jut. Ha nem ért magya-

...ul, beszélhetek németül, vagy angolul. Esetleg francziául, ahogy parancsolja.

— De Terus, hogy beszélhet így?

— Komoly elhatározásom, hogy a felesége lesznek.

— De hisz nekem van feleségem.

— El fog válni tőle és elvesz engem.

— De hisz az örület, amelyet maga itt összeheszel. Csak nem gondolja, hogy egyszerűen a félépneél hagyom Jolánt, a legtisztább asszonyt, aki a földön jár: Kiteszem a házamból a gyermekem anyját — maga miatt. Mert maga úgy kívánja, mert egy pillanatnyi szeszélye úgy diktálja. Jolánt, az én hűséges, tiszta asszonyomat elkergetem és magát... ha-ha-ha!

Nádasné fölugrott, mintha kigyó marta volna meg.

— Maga maga, ostoba. Hiszen maga szerelmes — a feleségébe, maga, számára. És most, éppen most...

És úgy kaczagott, de úgy, hogy még a könnyei is hullottak belé.

Hát tudja meg Lakatos János, hogy ma, éppen ma fogja magát, a hűséges, tiszta asszonya — megcsalni. Igen ma, éppen ma.

— Hazudsz, bestia! ordította magánkívül Lakatos János.

Am az asszony odaugrott az íróasztalához és kiragadott egy levelet a fiókjából.

— Itt az írott bizonyíték!

Lakatos egy pillantást vetett a levélre és megkönnyebbülten lélegzett fel.

— Hisz ez nem a Jolán írása.

— Nem ám, ez másolat, az eredetijét tegnap délután dobtam a levelezéskönyvébe, óvatosan, hogy elérjen a rendelkezési helyére. Nem voltam oly szerencsés, mint Jolán asszony. Olvassa fel a levelet? Két sor csupán. Hallgasson rám.

— „Holnap délután hat és hét között várjon. Először megyek ily utra, nehéz lesz.

Jolán.”

Lakatos János felféhr arccal ült a helyén.

— Hogy került magához ez a levél?

— Minderről tudok, ami a maga házában történik. Tudja, a fodrászom magukhoz is bejáratos, jól megfizetem minden szót, amit onnét hoz... Tegnap a felesége után lépett ki a kapun, s a levélzsekrény mellől szedte fel ezt a levelet. Reszkettett a Jolán keze, a sekrény mellé dobta a levelet. Nem esoda, hisz először...

— A férfi neve? — lihegte Lakatos.

— Melyik férfié?

— Azé, azé... a gazemberé!

— Bodrog András.

— Bodrog András, a hírhedt bacjátékos, akit a múlt héten dobtak ki a kaszinóból és, és Jolán?

— Mit tesz az? Jolán bizonyára nem tudja, mit csinált a bacszalnál Bodrog. Csinos fiú és ért az asszonyok nyelvén. Voila tout.

Lakatos János felugrott.

Most öt óra. Még nem késő, menjünk.

— Hová?

— Hát oda!

— Hol az az oda? — gunyolódott Nádasné.

— Maga tudja. No jöjjön már.

— Én tudom a találka helyét, de maga nem és nem is fogja megtudni egyelőre. Csak hadd csalta meg magát a „legtisztább asszony. Majd holnap beadja a válópört önagysága ellen.

— De én nem akarok elválni a feleségemtől. Én nem engedem, hogy megcsaljon. A czímet, a czímet, ordította Lakatos.

— Azért se mondok meg, hajtogatta korokul az asszonyt.

— Akkor — megüttek.

— Üssön, itt vagyok.

— Lelőlek, mint a kutyát.

Előrántotta a revolverét és a dühű paroxysmusában az asszonyra emelte.

Még a szemöldöke se rándult meg Nádasnének. Vasidegei voltak ennek az asszonynak.

— Megölhet. Én meghalok, de a felesége mégis meg fogja csálni, most, ma, egy óra múlva.

Lakatos János mecsikorgatta a fogát és az asztalra ejtette a Browníngot.

— Akkor, akkor elmondom a lányod vőlegényének, hogy ki vagy, te hitvány.

Nádasné megremegett.

— Annus meghal bánatában, ha Aurél elhagyja pedig ha a fiu megtudja az igazat, elfordul tőle, mondta halkán. Hivjon kocsit, elvezetem — oda.

— A czímet akarom, magam megyek, kiáltotta Lakatos. Te nem kellesz.

De én is ott akarok lenni, mondta nyugodtan az asszony. Ha velem nem megy, nélkülöm se.

Lakatos egy szitkot morzsolzt szét a foga közt, amikor Nádasné megsugta a kocsisnak a czímet.

Öt pereceltel mult hat óra, amikor a Zarándok-utczába ért a kocsit. Első emelet 7. sugta izgatottan Nádasné. Lakatos pedig rohant föl a lépcsőn, mint akit üznek. Az asszony után.

A hetes számú lakás két udvari szobából állott. Az egyik szoba ablaka nyitva volt s a függöny hasadékán bekukkantott Lakatos János, meg az asszony. A korá szeptemberi estén, már égett a villany a szobában. Lakatos visszafajított lélegzettel nézte, mint áll meg a szoba közepén a felesége, szemben vele alázatos hajlongások közepette — Bodrog András.

Ugy látszik ebben a pillanatban érkeztetett az asszony. Finom, bájos arca még a szokottnál is halványabb volt egy árnyalattal. Nagy, sötét köpenye fölgombolva, fátyola is fölbomolva omlott le kalapján. Bodrog András, győzedelmes mosolylyal kiélt, sápadt arczán, mind közelebb siklott az asszonyhoz.

— Eljöttem, szót Jolán. Fásult, rekedtes volt a hangja. A megszokott, harmónikus csengésének semmi nyoma.

Lakatos János halálra váltan támaszkodott az ablakfélfának.

— De üljön le, édes, mondta lágyan rezgő hangon Bodrog.

— Nem, felelte Jolán és bágyadtan intett. Inkább állok.

Nádasné meglökte Lakatos, ám a férfi durván lerázta magáról finomkeztűs apró kezét.

— Nézze, Bodrog, mondta akadozó hangon Jolán. Én, én... azért jöttem, mert, mert meg akartam csálni az uramat. De lássa, hadd menjek haza. Én, én... nem bírok poszsz lenni. Pedig tegnap tudtam meg, hogy az uram — család. Két év óta. Egy asszonyuyal. Az én uram, az én mindenségem. Az én szép, szerelmes hűsöm.

— De hisz maga úgy beszél, mintha — szerelmes volna az urába. Gunyolódott Bodrog és gondolatban már föladata a játszmat.

— Tegnap tudtam meg és — kapóra jött a maga ostromló magaviselete. Boszút akartam állni, megirtam azt a levelet és most... hagyjon elmenni.

Bodrog András mégsem akarta föladni a csatát.

— Fogat fogért, szemem szemért, adja vissza a kössönt, lihegte és a keblére akarta vonni a remegő Jolánt. Ekkor egy ugrással bent termett a szobában Lakatos János. Az ablakon ugrott be.

Nádasné a gyönyörtől lihegve hajolt be az ablakon és csak úgy szivta magába a veszedelmes pillanat gyönyörűségét.

— No, most, most üti le a csábítót, aztán az asszonyt.

Csak hogy Lakatos János másként intézte el az ügyét.

Galléron ragadta Bodrogot,

— Mars innen!

És kilökte a folyosóra az elképedt Nádasnéhoz.

S mig Jolán asszony szerelmesen simult az ura vállára a találka szobában, Bodrog András finom mosolylyal odaszólt a mellé meendő Nádasnének a léposóházban.

— Mi elvesztettük a játszmat, asszonyom... Sauve qui peut.“

A félbemaradt mellkép.

Írta: Thewrewk István.

A széles makadám sárgafehér szőnyegén puhán gördül a vöröstetés, tejszinű, emeletes nyaraló vasvirágos, szárnyas, nyílt rácsapuja elé az elegáns fekete automobil. Portverő prűszkölése fölveri a budahegyvidéki előkelő villatelep koradélelőtti csöndjét, s a megriadó madarak hirtelen röptétől megzizegnek a gallyak. A reggeli harmatot még nem száritotta föl egészen az enyhe tavaszi napmeleg. A dus falombozatok buja zöldje simogató, üdítő áramlatot lehel.

A sofför megállásra csavarja a csodagépet, a kapu elé ugrik, s bár a nyitott zöldzsalus ablakoknál, a verandán s az emeleti erkélyen ebben a pillanatban senkit se lát: az igazi jólét, az egyre gyarapodó gazdagság urimóddal ellátott szolgálta udvarias aláztosságával megemeli ernyős bűrsipkáját.

Reggeli kilenc óra. A verandán megjelen Keve Tihamér doktornak, a híres nőorvosnak magas, széles atléta-alakja: nagyhomloku érdekes fő, a nőknek annyira tetsző nyílt, szelid kék szempár, gondozott széke bajusz, kissé hegyes szakáll. S hízegőn simul hozzá halványkék pongyolában nejének nálánál kissé alacsonyabb, érzéki, lányvonalu termete, még kibontott, vállra hullámlzó, dus, barna hajzattal, boldogságtól mosolygó remek arcczal, melyről könnyen leolvasható, hogy büszkén szerelmes orvostanár férjébe, a nagyjövendű belgyógyásza.

Tegnap délután történt, hogy műtétével a legújabb Tamássy gróf szerencsésen napvilágra jött, s Keve a tulboldog férjtől kétezer koronát kapott ezimeres illatos borítékban. Csak estefelé jött haza. Önelégülten pihent automobilján, hogy a fiatal grófné s a gyermek életét oly kitűnően sikerült megmentenie. Már évek óta megszokta a fényes honoráriumokat s ezért nem is nagyon kíváncsiaskodott, egyszer vette csak kezébe a borítékot, megtapogatta, de levél is volt benne s így nem érezhette jól a bankjegyet. Mégis határozottan suttogta: ezer korona!

— Nos? — kérdi neje, aki az autót meghallva, a verandáról eléje siet — sikerült?

— Remekül.

— Oh, te nagy ember! Szép, nemes, áldásos jötevője a női nemnek! Itt a honorárium!... No, no, csak előleg...

S a kertben szerelmesen átöleli és megcsókolja férjét. Majd asszonyi kíváncsisággal:

— Már honoráltak?

— Igen; itt van. Ezer korona. Bontsd föl...

A verandán az asszony az egyik asztalról kis ezüst ollót kerít elő és nagyóvatosan fölragja a selyempapir-borítékot.

— Csalódtál! Nem egy, de két darab ezerkoronás bankjegy! S mily hálás szavak: „Kedves doktorunk, igen hálás és csekély lerovásául nagy tartozásunknak — mindig lekötözött hiveitől“... A Tamássyak igazi arisztokraták!

— Kevéné férjét az autóg kiséri. Ölelés, csók. Az orvostanár a kocsiba ül. Az emeletről bájos lányfej kiáltja:

— Édes apa!... Pá! Ilove you!

Margit egyetlen gyermekök, aki a náluk lakó nevelőnőjétől épp angol leczkét vesz, megneszelve édesatyja távozását, miután a közös reggeli után már elbueszott tőle, most újból bucsuzni az ablakhoz futott s csókot intget. Keve örömtelten viszonzozza. A tovaszáguló automobilról néhányszor viszanéz s két kendőlobogtatásra szerető kezőntéssel válaszol: nejének... leányának...

Keve — mint ilyenkor rendszeren — a Mária-kórházba megy, ahol a női belgyógyászati osztály főorvosa. Óriási praxisa, az arisztokrata körökben s általában a gazdagok világában közkedveltsége, a kitűnő bizalom, mely már vagy tiz év óta — néhány fényes

sikerü híres műtete után — még egyre növekedőben körnzezi, szinte áldozatként tünteti föl kórházi közszolgálatát azért a néhány ezer korona évi fizetésért, ezért a csekélységért, amennyit — egy kis szerencsével — egy-két nagy operációval is megkereshet. De Keve vérbeli tudós, aki roppant jövedelme mellett már megengedheti magának azt a fényűzést, hogy a délelőtt néhány óráját ne a nagy pénzszerzésnek is, de tisztán a tudománynak szentelje: készséggel vállalta el a főorvosi állást s eleinte mint magántanárr, majd mint rendkívüli s ma már rendes professzor a saját betegein végzett műtékekkel illusztrálja előadásait.

Ha svábhgyi villájában nyaral: hetenkint csak háromszor, s nem mindennap rendel Teréz-köruti saját házában délután 3-tól 4-ig. E napokon az Országos Kaszinóban ebédel és családjával csak az estebédet költi el együtt.

Mialatt Margitot — Kevéné tizenhét-esztendő mását — a nevelőnő, egy elhunyt kitűnő református irópap nagyműveltségű leánya, Shakespeare nyelvének titkaiba avatja. (németül és francziául már jól beszél), az orvostanárné a verandán, hintaszéken ringatózva, Mikszáthot olvassa, akit nagyon kedvel s kíról — a „nagy palócz”-ról — mindig érdeklődve hall egyet-mást, adomát, intimitást az urától, aki a nagy író a politikai klubból barátilag ösmeri.

A gyönyörű mesemondás és ennek keretében az igaz élet mélységes jellemzése, melyen, mint a méltóságosan hömpölygő folyam hullámain a napsugár, az igazi humor színaranya ragyog, az okos és szép asszony lelkét a legnemesebb élvezetek egyikével töltötte be. Oh, nagy elragadó csodája a költői teremtésnek! Az alkotás csöndes, szent óráiban apró tintabetétek alakjában rajzanak papírra művészi ölekezéssel a gondolatok, hogy aztán a nyomtatott betű szárnyain sokezerszeresen, tiszta élvezetül, bufelhőt oszlató enyelgő barátul, fölemelő vigaszul, nemes szórakoztatóul, lelket gazdagítva röpjeljenek minden-hova, ahol tárt ajtók fogadják: palotába, kunyhóba... hintaszéken ringatózó szép asszony bársonyos kezébe.

Keve Tihaménné elmerengve fekteti ölébe a kötetet. Ragyogó fekete szemének tekintete bágyadtan simul a villát ölelő parkra, melynek virággyái a természet csodás színeiben tündökölnék s melynek zöldje sokféle változatban kínálkozik enyhe pihenőül a szemnek.

A csaknem fehér ezüstzöldtől fokozódó árnyalattal a szinte feketés, melyen sötét zöldig, üveges levelű, kaczer sugár alacsony fáktól terebélyes díszlombozatu óriásokig nyugalmat keltő harmóniában váltakozik a remény színe: a zöld. S a pázsit, ahol napsugár-csók érinti — bocsanat a merész hasonlatért! — ragyogó zöldjével úgy mosolyog, mint egy üde, ifju anyányi szép leány, ha csiklandozzák.

Az angol-órának vége. Margit ablakhoz siet, széttekint s amint édes anyját lent a verandán megpillantja, éppen az ablaka alatt, lassan ringó hintaszéken, gyorsan íróasztalához megy, levelet ír, borítékba teszi, leragasztja, megezimezi: „A legszebb, legédesebb, legjobb asszonynak!

A rózsaszínborítékot ezernára erősíti s a legomolygó ezernaszálon lebecsátja... le... le az édes anyja ölébe.

Kevéné kissé megriad — mintha egy nagy pillangó repült volna hirtelen feléje — de csakhamar boldog édesanyjai mosolylyal bontja föl a levelet.

„Gyönyörű Asszony! Tündérkirályné! Legragyogóbb földi csillag! Imádom Kevedet! Ugy szeretem, úgy imádom, hogy ki se mondhatom! Csak éppen annyit tudok mondani: édes, drága, jó Anyám!”

A szeretet szívből fakadt gyöngye fölcsillog szemében és lehull egy gyöngy... két gyöngy... három... a kissé napbaránított bársonyos arcra s nem veszi észre, hogy ez alatt fogat áll meg a villa bejárója

előtt, a kertbe egy férfi siet aggódalmas arccal s már ott is áll a verandán előtte.

— Bocsanat... talán nevéletlen vagyok, de úgy mondták: itt lakik Keve Tihamér orvostanár ur... hozzám jöttem és kérem: fáradna azonnal hozzánk... a feleségem hirtelen nagyon rosszul lett... a fogat itt vár... öt perc alatt a villában lehetünk... Két napja lakunk benne... most béreltük, hogy külföldről husz évi távollét után hazajöttem, bocsanat, el is felejtkezem a bemutatkozásról: Tolnai Béla vagyok... A nagyságos tanárné?...

Kevéné föláll. Könnyed fejhajtással:

— Igen. Nagyon sajnálom, hogy férjem már vagy félóra előtt a városba ment s csak ebédre jó haza... kettő után... Ha óhajta: telefonálok a kórházba, hogy lehetőleg siessen haza...

— Végtelenül kegyes. Nagyon kérem, hogy amint teheti: jöjjön hozzánk. Addigra talán szükségből más orvosi segílyt keresek, de minden esetre kérem a tanár ur látogatását. Mikor küldhetem a fogatot?

— Az uram saját automobiljában fog elmenni, kérem a czimet.

A férfi átadja névjegyt:

TOLNAI BÉLA

festő.

1. ker., Aranka-ut 36. Lujza-lak.

— Nini! Persze hogy ön az: Tolnai Béla, a hírneves festőművész... Burger Béla, a husz év előtti mintarajziskolai növendék, aki Tolnaivá lett s ezt a nevet külföldön oly híressé tette! Sokat olvastunk önről... Két év előtt nászolt... orosz grófnót vett el, ugye bár? Ó beteg, a grófnó?

— Igen. Mily kellemes találkozás... ily szomorú alkalommal... hiszen nagyságos asszonyom a régi Siposs Ilona, aki velünk együtt járt a mintarajztanodába...

— Az vagyok. Persze, hogy az.

— Igazán végtelenül örölk. De sietnem kell. Nagyon kérem: lehetőleg rögtön jöjjön hozzánk a tanár ur, amint megérkezik...

Keve tanár a súlyosan megbetegedett orosz grófnót néhány hét alatt teljesen gyógyította. Tolnai arra kérte az orvostanárt, hogy pénzbeli honoráriumon kívül őt és nejét lefesthesse.

De Keve tiltakozott:

— Hiszen akkor én lennék az ön adósa. Nem fogadok el pénzt, az ígért két képet azonban igen hálásan venném.

Keve nagyon el volt foglalva, de különben már udvariasságból is előbb Kevéné került sorra.

Tolnai az elegáns, tágas villában, melyet egy lipótvárosi bankártól bérelt, aki a kieser fekvő nyárilakot neje után nevezte el, de már két éve, hogy egy meglehetősen szenzációs szerelmi szöketés után tőle elvált... (az olvasó talán még emlékszik rá, hogy a pikánsan szöke, Pálmay-ornu bankárné egy itt vendégszereplő híres német Wagner-énekessel az utolsó vendégelőadás — Tannhauser — nem a saját fogatán haza, hanem egy mellékutczában váró gummikerekével egyenest a nyugati pályaudvarra hajtatott, s a bankár, ki azon az estén nem volt vele a bérelt páholyukban, még a lipótvárosi kaszinóban ferblizett, mikor éjjelfután egy Váczott feladott buesusürgönnyt kapott: „Isten veled kivesem, feleséged volt, de nincsen”... leg-abb ilyen szövegezéssel közölte azt másnap egy este megjelenő kétfilléres bulevardlap)... amióta a már hazulról gazdag asszonytól elvált, többé nem nyaralt benne, de bérbeadta... Tolnai itt műtermet rendezett be s ide kérte Kevéné látogatását a kép festése végett.

Tolnai Béla né fölépülése után a férjével hálás látogatást tett a Keve-villában, (Kevéné első szempillantásra megállapította magában, hogy a roppant elegáns, de meglehetősen csunya grófné Tolnai, lehet ugyan, hogy talán lelki szépségeiért is, de minden-esetre legelső sorban a vagyonáért vette

nőül), Kevéék viszczozták a látogatást, s így aztán semmi társadalmi akadály a nem volt annak, hogy a gyönyörű orvostanárné a megjelenésében is festői, nyulánk, göndörhaju, fekete hajszu Tolnai Margit kíséretében meglátogassa és neki modellt üljön.

A festő Margitot, hogy ne unatkozzék, a műterem egyik sarkában levő perzsaszőnyeges sátorba vezette, honnan kis tapetajtó nyílt a verandára, a kerevetre ültette, diszkötésű metszetgyűjteményeket tett eléje az alacsony ebenfaasztalkára. S fölkerete, ha később unatkoznék: játszának valamit a szőnyegsátorban álló ujdontató pianinon.

Kevéné erre az alkalomra — a művész fölkerésére — kivágott ruhát öltött magára. Halványsárga, tearózsaszínű öltözetet, Alter és Kiss műhelyéből való valóságos toilettékölteményt, melyből, mint habok közül a tündér, hattyunyaka üde, fenséges asszony-arcza hódítóan s keresetlen büszkeséggel emelkedett ki. Ez a szépség nem az orosz grófnó csengő rubelzákja, hanem a természet pazar kimesszörásaként ragyogott a kifeszített vászon előtt ülő Tolnai szemében: a husz év előtti Siposs Ilona, akivel együtt jártak az Andrássy-uti mintarajziskolába s lelkesen tanulták Székely Bertalantól az aktrajzolás, az akkori lenge szép leány, akihez melegebben vonzódtak, akinek sok szépet, sok finoman udvariassat mondott, most a nő szépségnek hódolatot és vágyat keltő megígéző érettségében volt előtte, alig néhány lépésnyire.

A képet úgy akarta festeni, hogy Kevéné a szemlével éppen szembe nézzen, s így Tolnainak folyton azokba a mély, de egyben nyílt, okos, nagy, fekete szem-bogyókba kellett tekintenie.

Szóval biztos vonásokkal vászonra vetette a fej s a felső test körvonalait — mellképet akart festeni — s aztán esethez nyúlt s megkezdte a színekkel való alkotást.

Margit elmerül a világhírű festményekről készült metszetek szemlélésébe, — majd — jó negyedóra múlva — a pianínóhoz ül s egy könnyebb Mozart-szonátát játszik. Ügyesen, tisztán, s a derült hangok bizalmas hangulatot hullámoznak a műterembe.

Tolnai és Kevéné eddig alig váltottak néhány szót. De a zene — s főleg az, hogy Margit most nem igen hallhatja őket — azt a másik zenét is megszólaltatja, melynek hangszere: a nyelv, s melynek ütemeit hol az ész szokta verni, hol a szív.

— Kedvesen játszik. S olyan... olyan, mint amilyen kegyed volt a mintarajziskolában. Olyan szép!...

— Ó a mi legnagyobb boldogságunk.

— De van benne valami határozottság, egy-egy önkéntelen tekintete, mozdulata eltökéltséget árul el... s ez már — ugy lát-szik — apai vonás.

— Igaza van. Noha még felig gyermek, csupa báji, tréfa, zseneség, de néha oly okos, oly bölcs, hogy imponál nekem. Kitűnően akarjuk nevelni, máris sokat tud... a szép külsejébe szép, nemes, igazán művelt lelket áhitunk. Margit, nem játszánád el Tsajkovszki Barcarole-ját?...

— Szívesen, édes anyám. De te léssz felelős a netalán hamis hangokért. Már egy hete, hogy nem játszottam...

— Lágyan, andalító hullámmással szólal meg Margit ujjai alatt a pianínó s az orosz zeneköltő édes mélabuba hajló ábrándozásba ringatja a fenséges modelltje után dolgozó festőt s a kifeszített vászontól néhány lépésnyire kis emelvényen bizancki aranyozott karszékekben ülő isteni asszonyt.

— Husz esztendő — mondja Tolnai szinte suttogva, mintha csak önmagának szólna, de nem minden színcsi számítás nélkül úgy, hogy Kevéné minden szavát meghallhassa, mialatt hol medelljére néz, hol festve a vászonra — husz esztendő! Elszállott egyik év a másik után... Sok mindent elértem: dicsőséget... vagyon... de a lelkemben még mindig kielégítetlenül él a nagy, a szent, a

minden egyebet eldobni képes vagy: igazán szeretni!...

— Hát nem boldog?

— A husz év előtti festőiskolai társnak elmondhatom: nem! Egy művészetért rajongó nemes lélek örök lekötözöttjévé tett engem szerelmével, gazdaggá vagyonával, végtelenül becsülöm is őt... hiszen anyagi támogatása nélkül az én tehetségem aligha emelkedhetik felényi oly magasra is, mint ahol ma állok... Láttam nagyságos asszonyom a Studio idei februári számát? Csaknem az egész szám velem foglalkozik. Bemutatja híres portraikat: az orosz czárt és czáránét... a czarevicset... a walesi hercegnőt... tizenkét képemet közli és Lenbach fölé helyez... mindez csak dicsőség és nem — szerelem! Ha igazán szerethetnék, ha művészként egy testileg is gyönyörű lény viszonzásért tüzeben lángolhatna: ezért a mennyei jutalomért olyat alkotnék, amiről századok mulva is imahangon szólanának, mely művem, mint a művészi alkotás vágya legszebb szerelmi oltárképe előtt lángoló szívvel térdelnének az emberek!...

Kevéné hosszam nézte Tolnait, akinek epedő, nedves tekintete gyönyörű arcához simult, majd hirtelen fölállt.

Köszönöm. Kissé elfáradtam. Mára talán elég. Margit, megyünk...

Tolnai beszéde alatt mind halkabbá vált a zongorajáték. Margit csaknem mindent hallott — egyre lázasabb érdeklődéssel figyelt — s mikor a festőtől elbueszott: fülig pirulva, daczosan nyújtotta feléje kezét.

— Ez a leány vagy máris szerelmes belém vagy nagyon haragszik rám... gondolja Tolnai, aki a villa kapujáig kíséri őket s még hosszán utánok néz. Várja, hogy az asszony vissza forduljon. De hiába várja.

— Remek asszony! mondja magában. Ha megháthatnám!... Elrabolnám-e férjétől, gyermekétől?... Bolondság! Hiszen azért még a legjobb feleség, a legjobb anya maradhat!... Ugyis csak néhány hónapig tartana... azután el egy-két évre Rómába!...

Kevéné a legközelebbi modellülés napját néhányszor elhalasztotta. Gyöngékedéssel ürügykedett... a városba kell mennie... vendégeket vár... volt a kitérő válasz Tolnai udvariasan kérő üzeneteire... de végre is feltűnés nélkül, mert férje már kezdezősködött, többé nem odázhatta el és egy délelőtt Margittal ismét elment Tolnai műtermébe.

Margit ismét a szőnyegsátorban foglalt helyet. Tolnai ezuttal illusztrált remekműveket tett eléje s a festés csaknem teljes szótalanlágban, szinte titokzatos csendben kezdődött.

A leány lapozgatott ugyan a diszkötésű nagy könyvekben, de alig figyelt rájuk. Annál inkább hallgatódzott, heves szivdobogással, mintegy lesből. De semmi!... semmi!... A műterem nyitott szárnyas ajtaján át behallatszott egy szabad adár vidám éneke... igen, igen, szabad madáré, hiszen ily boldogan még a legzifrább kalitba zárt madár se volna képes dalolni!...

A festmény kezd kialakulni. Még — természetesen — csak vázlatos, de az európai híri arcképfestőművész zsenialitása, nagy meglátása, jellemző ereje, igaz és mégis behálgzó ecsetkezelése már ott diadalmaskodik a készülő mellképen.

— Jöjjön csak ide, Margit nagyság! Köszönöm. Mondja meg őszintén: lesz-e ez a kép olyan szép, mint a kegyed édes anyja?

A leány erősen nézi a képet, ajkába harap s aztán daczosan néz a művész szeme közé:

— Soha!

S visszamegy a sátorba.

— No, no, hát olyan ügyetlen művészeknél? Vagy: haragszik rám?... Majd kiköszöntelem. Lefestem kegyedet is.

— Soha! — suttogja a leány s a pianóhoz ül.

Chopin Bölcsődalát kezdi játszani, de halkabban, mint rendesen és lassabb ütemben. Játszik és aggódva lesi, hogy nem

hall-e hangokat a műteremből. Tolnai meg is szólal:

— Már egy hete várom nagyságos asszonyomat. Ugy szeretném mielőbb befejezni ezt a képet... eh, mit beszélek!... hiszen bár minél tovább festhetném!... minél többször lehetnék így rabulejtő közelében!... Megengedi, hogy a Műcsarnok őszi tárlatán kiállítsam?

— Az uramtól függ...

— Ha nagyságos asszonyom akarja, úgy férje sem ellenzheti, hiszen képtelenség, hogy bármily kérését is meg tudná tagadni.

— Igaz. De az uram nagy jósága és tiszta szerelme arra kötelez, hogy őt soha, még gondolatban se bánthassam meg. S ki tudja: nem érintené-e kellemetlenül, ha előzetes engedélye nélkül beleegyezném abba, hogy nélküle jelenjek meg a nyilvánosság előtt, ha mindjárt csak köpen is?!

— Hiszen addigra elkészíthetem a tanár ur arcképét is... egymás mellett lesznek... ha már annyira ellenszenves nagyságos asszonyom előtt, hogy a gardirozásom mellett egyedül jelenjek meg a nyilvánosság előtt. Hát ennyire idegen ma már önnek az egykori kolléga?!...

— Ennyire vagyok, — feleség. — De Margit, miért nem játszol?

A leány csaknem minden szót meghallott. S mind izgatottabbá vált, mind halkabban játszott s végül nem is érintették többé ujjai a billentyűket. Remegve hallgatódzott: Valami nagy s mindjobban közeledő veszedelemtől rettegett.

— Miért nem játszol? — ismétli Kevéné.

A leány kiszól a sátorból.

— Ma nincs hangulatom... ne haragudjál... Ezen a kis ajtón rövid időre kimegyek a verandára, ha nincs ellenedre...

— Menj, édesem, ha kedved van...

Margit fölkel a piano mellől, kinyitja a sátorból kivezető kis tapétaajtót, mely a műteremből a szőnyegek miatt nem látható, de nem megy ki, hanem nesztelen simul a sátor egyik vastag szőnyegfalához és egész testében reszkette, lázasan figyel.

— S ha arról volna szó, — folytatja most a megszokadt párbeszédét Tolnai, — hogy ezt a régi, csaknem gyerekkori bizalmas tanulótársat valami nagy jósággal, nemes kegyességgel kitüntesse... hogy méltónak tekintse őt arra a nagy bizalomra, amelyben a nő csak igen kivételesen és csakis a legérdemesebbet részesítheti... ha kérem, esdeném, hogy művészetem megihletéséért, azért, hogy lelkem a legnemesebb gyönyörben megfürödhessen... hogy legalább egyszer ez életben lehessen igazán boldog... megengedné-e, hogy... majd, ha kedve tartja, ha lelke leküzd minden aggodalmát, ha felülemelkedik bizonyos köznapi, bár nagyon tiszteltreméltó felfogásokon... megengedné-e, hogy e remek vidék valamelyik világtól elrejtett — helyén, például ott a szikla melletti fenyvesben (s kimutat a műterem nagy nyitott ajtaján), ahol különösen délelőtt soha egy lélek se jár... vagy negyedórát lehessen önnel együtt, mint régi, jó barát... hogy bizalmasan szólhassak kegyedhez... édes közelébe, melylyel visszaélni nem akarok, átszellemítsen új, igazán nagy alkotásokra... lehetnék-e kegyeddal együtt, hogy letérdeljek szépsége előtt s rajongó hódolattal, szüztiszta szerelemmel megcsókoljam a kezét?... Megtudná-e hozni érttem ezt az áldozatot?... Megcsókeledné-e ezt az angyali vétket a régi jó Burger Béla kedvéért?... Tudná-e legalább gondolatban így szólni hozzám: Béla, maga felküzdötte magát a legelső polezra... valamikor jó pajtások voltunk... a régi Siposs Ilona még mindig becsüli magát, s hogy mennyire tiszteli, s egy kissé kedveli is művészi egyéniségét, rokonszenves személyét: hát enged az ön szeszélyének, mert föltétlenül megbizik becsületében, s a régi igaz pajtásnak megteszem azt, amit soha, de soha senkinek: egy kedves, bizalmas negyedórát áldozok önnek,

hogy a szerelmes, de nem toladó festőt a legédesebb emlékekkel ihlessen meg... Szóljon, könyörgöm! Hiszen néhány hónap mulva ismét évekre kell elutaznom!... Elcseszegetünk a multról, mi régi, jó, becsületes, fiatal pajtások s aztán elválnunk egy igen édes emlék szent titkával, s én csak annyit esdek, hogy bucsuzóul hódolattal megcsókolhassam a kezét. Megteszi-e?

Kevéné zavartan néz a művészre, majd a festményre, mely gyönyörűen kezdi visszautkrözni hódító szépségét.

— Nem felel?... Ne is feleljen most. Gondolkozzék előbb. S majd, amikor megkönyörül rajtam: mondja, vagy írja meg: mikor és hol várhatom. Igazán nem is tudom mi ez: szeszély vagy örült vágy részemről?... Minder lehet, csak nem gatszág! Kezgyelmezzen nekem és mondjon igent. Mondja: talán...

De még mielőtt Kevéné válaszolhatna, Margit legnagyobb izgatottsággal a műterembe lép s anyjához siet.

— Menjünk, édes anyám, nagyon rossz vagyok. A fejem szédül!... A szívem...

— Az Istenért, édes leányom, mi lelt?

— Menjünk!... Siessünk!...

— Rögtön befogatok...

— Nem, nem! Gyerünk gyalog, édes anyám, hazáig kibirom.

— Elkísérem önöket...

— Nem, egyedül megyünk! Jer, édes anyám! Köszönöm, Tolnai ur, egyedül megyünk! Egyedül... — s mélyen, komolyan, parancsolólag néz Tolnai szemébe.

Egyedül távoznak.

Másnap Tolnai posta útján a következő levelet kapta:

„Kedves barátom,

holnap délelőtt féltíz és tíz óra között a szikla mögötti fenyvesben leszek.

K. Ilona.“

— Tudtam! Tudtam, hogy diadalt aratok! — ujjongja a festő, s csókokkal borítja a nyulánk, határozott, elegáns betűket.

Az örökzöld fák sűrűjében, gyakran nézve aranyórájára, fokozódó izgatottsággal vár, minden legceskélyebb neszre fölrezen Tolnai Béla. Sötétzöld kabátot visel, hogy távolról ne legyen észrevehető.

Jó negyedóra mulva gyorsan közeledő léptek alatt zizegve-zörrenve lapulnak földhöz a fűszálak. Könnyű rózsaszínű női ruha bontakozik ki mindjobban a tülelelű fák közül. Tolnai előre siet és néhány pillanat mulva előtte áll — Keve Margit.

— Itt vagyok. Nem engem várt, igaz. En csak az édesanyám leánya vagyok, de azért némi jogezimem mégis van arra, hogy helyette én jöjjek ide, mert azt a levelet én irtam önnök, az anyám nevében, az anyám tudta nélkül. Örült neki, ugy-e?... Hát — itt vagyok! S ez elvégre is mindegy. Hiszen mi hármán: az édesanyám, az édesatyám és én: szinte egy test s egy lélek vagyunk. Hát ugyebár ilyenkor mindegy, hogy ki teljesíti a családunk igen jó barátjának a kívánságát?... S mert tudom, hogy ön valóban az, hát érzem, tudom azt is, hogy amiért ide jöttem erre a találkára... ez az első találka életemben!... jutalmul most mindjárt a talpig gavallér udvariasságával ezt a néhány sort (én fogalmaztam!)... hoztam ívelpapírt, borítékot, tintaceruzát is... s aztán átadja nekem, s én a levelet póstára teszem. Ön, Tolnai ur, oly jó, oly nemes, oly igazán művész, hogy nem tagadhatja meg e kérésem teljesítését, hiszen ön csakis mindannyiunk igaz, felhőtlen... ugyebár: teljesen felhőtlen boldogságát áhítja!...

Átnyújtja a levélformalmazást; Tolnai a legnagyobb izgatottsággal olvassa.

„Nagyságos asszonyom!

Bocsássa meg, hogy váratlan meghívásra még holnap hirtelen el kell utaznom. Talán csak évek mulva térhetek vissza. Vég-

telenül bánt, hogy a mellképet nem fejezhettem be, s hogy még csak el se bucsuzhatom Nagyságtoktól. Férjének tudománya és jó-sága és nagyságos asszonyom elnéző kegyes-sége örökre lekötöttek. Hálám jeléül majd külföldről küldök egy új képet. Fogadják jó szívvel — emlékül.

Mély hódolattal: Tolnai Béla.

A boríték címe:

„Nagyságos dr. Keve Tihamérné urnónek
Budapest,
I. Svábhegy, Keve-villa.

A festő a Margit által elhozott rajzmapán megírja a levelet, a borítékot, s mindkettőt átadja a leánynak. Tolnai kezét akar csókolni, de Margit gyorsan megfordul, s egyetlen bucsuszó nélkül, csak fejével kissé visszabicezve, gyorsan, sugárzó, angyali dicsfénytől övezett arccal a fenyves sűrű zöldjében eltűnik a művész szemei előtt, s diadalmasan szoritja pihegő kebléhez Tolnai levelet: a művész soha meg nem valósuló bü-nös álmát...

Eltévedtek.

Az ibolya picziny magját
Őszi szellő kapta szárnyra
S oda hullott, hol terül egy
Buzatábla.

S tavasz tájon, hogy kíváncsin
Apró fejét már kitolja,
Pipacsok közt látja magát
Az ibolya.

Vörös tüzi pipacsok közt,
Kik ringanak csendes éjbe.
S kiknek vágya beful bünös
Szenvedélybe.

S kikaczagják az ibolyát,
Mert kis szíve tisztán dobban.
S meg nem érve fonyad nyári
Szép napokban...

A véletlen forgószéle
Hányszor egy-egy nemes szívet
Idegenbe hirtelenül
Durrván kivet.

S oda kerül szüzi álma
Az iszapos, sivar földbe,
Szívek közé, miket kérges
Pánczél főd be.

Fehér álmát kikaczagják,
Tiszta szavát meg nem értik,
Azok, akik gázolnak már
Szennyben térdig...

Hány virág hull, hány sziv hervad
Meg nem érve, kikaczagva —
Rossz talajba hordta a sors
Forgatagja.

Feleki Sándor.

A föld násza.

Szerelmes földünknek jön már nászéje.
Nagy égi vándorok egymásra lelnek
És esattanó csókkal egybe is kelnek
Jó koronás ember örök estéje.

A föld gomblyukába friss virágot tűz
És párját várva kell, hogy fönn virasszon;
Mert jó, már jó, közelg bájos men-asszony,
Üstökös kisasszony, égő szívű szűz.

És jö és föllobban tűzük a csóktól
És utolsó lobban az Élet-tűzünk,
Csalfa délibábót tovább nem üzünk,
Elmult világ pora porunkba csókol.

Az új párt nászutra viszi a vágyuk.
Sikongó vig notát zengnek az ürbe
S a fényes uszályuk itt-amott gyürve
Szípköszvényes fényvel uszik utánuk.

A csillagos égről zavaros hangok,
Átok, sóhaj, sirám visszahangzanak:
Élet, ember, munka mind semmi-szavak,
Isten, ha már szöröd a siri hantot!

Vöröss József.

Boldogság.

Irta: Mandel Viola.

A házmesterék ajtaja mellett lakott a mosolygós képi kerék, csöpp kis öreg asszony. Rózsás arca, sima bőre, szinte meghazudtolni látszottak szép fehér haját, mely divatos, elegáns frizurában fésülve viszont éles ellentétet képezett százéves agyonfoltozott, szinehagyott ruházatával.

Oh, mert a divatos frizura, a fodrásznő a szegény emberek egyetlen legnagyobb luxusa. Mennyi teljesíthetetlen vágy, hány megvalósíthatatlan kívánság nyer megtestesülést egy-egy divatos „Schoopf“-ban, szép frizurában.

És bár ez a fodrásznő-kultusz nagyon, nagyon nehezére esett a mi kis öreg asszonyunknak, mégis sok hozzá hasonló szegény ördög módjára — inkább lemondott egy-egy meleg ebédéről, inkább járt hónapokig elnyűtt cipőben, csak a fodrásznő, a divatos frizura legyen meg.

Istenem, hiszen valamiben csak mindenkinek ki kell tombolnia azt a bizonyos kis fölösleget — ami pedig a kis öreg asszonyban — sok volt.

Gyermektelenül, özvegyen tengődött, nevetésgépen csekély kis penziójából és egy-két gazdag rokon még csekélyebb havi segélyéből. De azért ő szép életet élt.

Az a szobának nevezett kis lyuk és piczi konyha, melyben lakott, úgy ragyogott a tisztaságtól, mint a tündérkirály kristálypalotája. És ha a sok fáradság és tisztogatás után délben végigtelített művét, az arca ragyogott, boldog volt, boldogabb, mint egy fejedelem, ha végigtelített birodalmán. Ettől a perectől fogva aztán egész nap a konyhában maradt. Onnan nézte, nézgette egy hívő áhitatosságával a tulságosan besötétített szobát, mely szentély volt neki. A világért be nem lépett volna oda egész délután, nehogy sárfolt essék a padlón, vagy összehuzódjék a sokszínű szövötmintákból összevarrogott szőnyeg.

Oh, mert ezek a minták, melyeket valamikor egy mondaine dobhatott földre azzal az elégedetlen sóhajjal, hogy nem találja meg köztük azt a nuanceot, melyet keresett — ezek a minták hivatást töltöttek be a kis öregasszony életében. Hát még a kifényesített küszöb, a csillogó rézedények a falon, a czifra papirlegyek a szobában, a színes poharak és díszes kávécsuprok a pohárszéken! Mindegyik egy-egy művészi szenzáció az ő lelkének, melyben valamely ábrándja valósul meg.

Csak látni kellett, hogy rongyait — melyeken egy csepp porsem volt — minden reggel minden oldalról mennyi szeretettel söpörgette le, mennyi kéjes nyugalommal foglalkozott velük és megérthették, hogy ez az asszony boldog volt.

Oh, mert a küszöb kicsillagzott pléhpántjában lehet úgy gyönyörködni, mint egy Rafael-képben és a piczi szoba nagyobb egy hatalmas palotánál, ha minden sarkához emlék fűz hozzá!

Hiszen mindegy az, hogy miben éljük ki magunkat! Csak szeretni és gyönyörködni tudunk. A kis öreg asszony pedig tudott. És szép, színes, meleg életet élt. Az a szűk kör, melyben mozgott, eseményekben is gazdag volt az ő fogékony lelkének. Mert ha a gondnok igazságtalanul korholta a felügyelőt a piszkos lépcsőkért vagy ha a gyerekek minden tilalom dacára papirdarabokat dobáltak le az emeletről az udvarra, nagy forradalmat idézett elő a kis világban. Forradalmat, melyben az igazság hangja, naiv axiomákban és hamis közmondásokban talál utat. Mert bámulatos az, hogy a primitív emberek a dolgok száz oldalának csak egy momentumát látván megvilágítva, milyen elkeseredetten makacsul hisznek a saját igazságukban — egy igazságban — pedig sok van. Mikor aztán a kedélyek újra lecsillapodtak, éldegéltek tovább csendesen, változatos egyformaságban. Csak a

rasánap délután képezett kivételt. Ilyenkor, mikor mindenki sétálni ment, a házmesternő kiült a kis öreg asszonnyal a kapu elé és nézték az arra me-reket — beszélgettek. Majdnem mindig az öreg asszony beszélt, majdnem mindig — a gazdag rokonokról, szeretettel, büszkén, szinte extázisban. Így ünnepnapon egészen velük élt képzeletben. Csodálta, bámulta, szerette őket és jaj volt annak, aki valamit mert ellenük mondani.

Egyszer is egy ilyen szép vasárnap délután volt, mikor éppen azt beszélte, hogy a sógornője, a nagyobbik leánya, a Lílaci kisasszony-zongorárá-járt öt forintot fizet egy mesternek — éppen ebben a percben — csoda történt.

Észre sem véve közelédtét, egyszerre csak egy livrés inas, az előkelő sógorék livrés inasa áll előtte. Nem volt káprázat. Valóság volt. Szólt is hozzá. Üzenetet hozott a nagyságos asszonytól, hogy mindjárt menjen oda, mert sürgős megbeszélni valójuk van vele.

Ment. Sietett. Izgalmában alig köszönt — szinte repült. Csak egy pilanatra állt meg, mikor abluka mellett elhaladt. Egy szeretetteljes tekintet vetett a redőny gyönyörű csipkéire, melyek oly remekül hatnak kívülről — aztán tovább sietett. Nem gondolkozott, hogy miért is hívják, csak érezte, hogy valami nagyszerű lehet — mert onnan csak valami nagyszerű jöhet.

Egy kis félóra múlva trémázva nyitott be a fényesen berendezett hálószobába, melynek chaiselongueján a sógornő hevert, mellette egy széken — a férje. Látszott, hogy családi tanács után vannak. Amint belépett, a sógor mintha egy hős és nemes tettet vinne véghez, tüntetően — elébe ment, leültette; a sógornő pedig nyájas és leereszkedő üdvözlés után megszólalt:

„Kedvesem, idegeim tulságosan ki vannak merülve ahhoz, hogy társadalmi kötelezettségeim mellett háziasszonyi teendőimnek is eleget tegyek. Férjemmel úgy határoztunk, hogy téged kérik föl, költözzél hozzánk és lásd el helyettem a háztartás gondjait és teendőit. Reményilem, örömmel fogadod ezt az ajánlatot és nem utasítod vissza e csekély szívességet. Hiszen mondanom sem kell, mennyivel fényesebb élethez jutsz ez által a mostaninál.“

A szegény kis öreg asszony elszédült. A szíve összeszorult. Egyetlen tiszta érzése sem volt — csak fájt — nagyon fájt. — Lassan, lassan könyvek toltak a szemébe — sirt... hallgatott...

A csend kellemetlen volt a jelenlevőkre, azért a sógor hamarosan megtörte:

„Nó jó, jó! Ne érzenykedjél. Nem szeretem az efféle jeleneteket. Tudjuk ugyanis, hogy há-lás vagy.“

A kis öreg asszony e szavakra fölébredt. Bárterságot kapott. És amit öt percezel ez előtt még nem mert volna, most remegve kimondta:

„Nem tehetem. Ne haragudjatok. Mindent, csak ezt nem. Nem lehet.“

A sógor és sógornő összenéztek, majd csodálkozással vegyes megvető pillantásokat löveltek a kis öreg asszonyra, ki e pillantások alatt — még kisebb lett.

Előbb nem találtak kijejezéseket, aztán fájó szavakat dobáltak a szegény öreghez. — Nem értették. — Nem csoda. Nagy ellentétek álltak itt egymással szemben.

Egyfelől az élet e kis művésze illúzióhoz való végtelen szeretetében és ragaszkodásában, másfelől az élet e dilettánsai semmit meg nem értő méltatlankodásukban.

Ezek az üreslelkűek, kik léha ambíciók és hamis örömök utáni hajszájában kielégíttetlenül lézengve, nem ismerik meg és nem értik meg az élet igazi szépségeit.

Ők nem tudják, hogy mindenkinek — egy egész élet kell.

Még egy pár heves szó — és a kis öreg asszony megsemmisülten távozik.

Az ottmaradtak pedig megegyeznek abban, hogy a szegény emberek hálátlanok, nem érdemes rajtuk segíteni.

És a mai naptól fogva — megvonták tőle a havi segélyt.

Egyesült Budapesti Fővárosi

Takarékpénztár

BUDAPEST, V., DOROTTYA-U. 4.

Alnpittatott 1846-ban.

Saját épületében.

Fiók-osztályok:

- I., Fehérvári-ut 1. sz.
- II., Fő-utca 2. szám.
- V., Nador-utca 23. sz.
- VI., Andrássy-ut 2. sz.
- VIII., Rakóczi-ut 11. szám

Befizetett alaptőke:

12.000.000

kor. névre szóló,

20.000 db részvény,
600 kor. befizetéssel

Tartalékalapok:

18.500.000

korona.

Elfogad betéteket:

Takarékpénztári könyvecskékre, pénztárjegyekre, valamint cheque- és folyószámlára. Leszámitol váltókat. Előleget ad értékpapirokra, egyuttal értékpapírok vételét és eladását legelőnyösebben teljesíti. Jelzálogkölcsönöket ad készpénzben 4 és fél százalékos és 4 százalékos záloglevelekben.

Az intézet záloglevelei adómentesek,

a közszolgálat minden ágazatában bánatpenzül és biztosítékul, ugyszintén katonai házassági biztosítékul elfogadtatnak és árva-vagyon elhelyezésére alkalmasak. A záloglevelek ugy központi. valamint összes fiókosztályainkban napi árfolyamon kaphatók.

**Északmagyarországi Egyesített
Kőszénbánya és Iparvállalat**

☐ Részvénytársulat ☐

Évi termelés: 4,000.000 métermázs.

**BÁNYÁK: Karancsalja,
Baglyasalja,
Mizserfa,
Csibaj.**

Telefon: 33—55.

Magyar Általános Takarékpénztár Részvény-Társaság

Budapest, V., József-tér 14. (az intézet házában.)

ALAPITTATOTT 1881-BEN.

Teljesen befizetett alaptőke 16.000,000 korona.

Tartalékalap 2.500,000 korona.

Záloglevél biztosítéki alap 3.000,000 korona.

Elsőrangu tőkebefektetés:

A Magyar Általános Takarékpénztár R.-T.

4⁰/₀-OS és 4¹/₂⁰/₀-OS adómentes záloglevelei.

A Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság földbirtokokra és lakóházakra engedélyezett jelzálogkölcsonők alapján 4⁰/₀-os és 4¹/₂⁰/₀-os 50 és 65 éven belül kisorsolás útján visszafizetendő zálogleveleket bocsát ki.

A zálogleveleket a budapesti, bécsi és trieszti tőzsdéken jegyzik.

A záloglevelek minden közpénztárnál óvadék és bánatpénz gyanánt, valamint a cs. és kir. közös hadseregénél, a cs. és kir. osztrák Landwehrnél és a magy. kir. honvédségnél házassági óvadék gyanánt elfogadtnak és azon papírok közé tartoznak, amelyekre az osztrák-magyar bank kölcsönt nyújt; továbbá pupilláris biztonságuaknak ismertettek el, minélfogva az 1889 évi XXX. t. cz. értelmében gyám- és köz-alapok pénzeinek elhelyezésére szolgálnak.

A Magyar általános takarékpénztár részvénytársaság jelzálogos törlesztéses kölcsönöket engedélyez földbirtokokra, fővárosi kész és épülőfélben levő bérházakra és nagyobb vidéki városok legforgalmasabb részében fekvő modern bérházakra 15-től 65 évig terjedő törlesztési időtartamra.

Drágább kölcsönöket olcsóbb kölcsönökre konvertál.

Elfogad betéteket betétkönyvekre, pénztár jegyekre valamint cheque- és folyószámlára. Leszámitol váltókat, előleget ad tőzsdén jegyzett értékpapírokra és vidéki pénzügyintézetek részvényeire. Megbízásból vesz és elad értékpapírokat. Elvállal jóállást szesz, sör, cukoradó és vám hitelre. Óvadékcélekre és bánatpénzüi letesz értékpapírokat és betétkönyveket.

A takarékpénztár váltóüzlete (Nádor-utca 1. sz.) biztosít sorsjegyeket árfolyam veszteség ellen.

**Cs. és kir. szabadalmazott
: Kassa-Oderbergi Vasut :**

Menettérti jegyek a Magas Tátrába és a Csorbai tóhoz

A kassa-oderbergi vasuton a tátrai téli sport idején mérsékelt áru menettérti jegyek kerülnek kiadásra Kassáról, Eperjesről, Budapestről és a magy. kir. államvasutak egyéb nagyobb állomásairól, valamint Oderbergből, Teschenből és Poprádfelkára, valamint Tátra-Lomniczra. Ezen menettérti jegyek, melyek a Tátravidék egyes nevezetesebb pontjainak meglátogatását lényegesen megkönnyebbitik a fentnevezett állomásokon kaphatók, ahol az árakra nézve bővebb felvilágosítás nyerhető. Budapest, 1909. évi december hó.

A Kassa-oderbergi vasut vezérigazgatósága.

Belvárosi Takarékpénztár Részvény-Társaság

BUDAPEST, IV., FERENCZIEK-TERE
(Király-palota).

Elnök: Székely Ferencz.

Alelnökök: zólyomi Wágner Géza és királykúti Bachruch Károly.

Teljesen befizetett részvénytőke: 10 millió korona.

Tartaléktőke: 2¹/₂ millió korona.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre, pénztári jegyre és cheque-számlára. Leszámítól váltókat. Jelzálog-kölcsönöket nyújt előnyös feltételek mellett földbirtokokra. Előleget ad értékpapírokra. Értékpapírok vételét és eladását lelkiismeretes és legméltányosabb feltételek mellett eszközli. **Tőkebefektetésül ajánlja 4¹/₂ és**
" " **4¹/₂% adómentes zálogleveleit.** " "

Miért vesz minden szegény és gazdag
egyaránt

DIANA SÓSBORSZESZT

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó
masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és meg-
erőtlenítéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak.

Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA sósborszesz

Urlovasok, zsokéek, sportférfiak

részére nélkülözhetetlen szer a **DIANA-sósborszesz**. Bedörzsölés
utján a fáradt, vagy elernyedtt izmok és idegek visszanyerik termé-
zetes frissességüket és rugékonyságukat.

A kik sokat utaznak,

azok minden, az utazásnál elkerülhetlen kellemetlenségektől és baj-
tól meg lesznek óva, ha **DIANA-sósborszeszt** visznek magukkal.
Mert a **DIANA-sósborszesz** ihatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi
a legrosszabb vizet is, hőségtől vagy az utazásnál más okból gyakran
előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen ható enyhítő és házi
szer. **Hajón utazókat** megóvjaa a rettenetes tengeri betegségekből
származó kellemetlen utóbajoktól.

Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetetlen. Meggátolja, mint óvszer, a test kipállá-
sát, a gyakori mandula és toroklobot; fogzásnál minimálisra redu-
kálja a fájdalmakat.

Munkások,

kik testi erejük utján szerzik meg a mindennapi kenyeret, utólérhetlen,
kiváló izomerősítő-szert nyernek a **DIANA-sósborszeszben**. A fáradt
testre üdítőleg hat, a gyakori hát és derékfájást meggátolja, néhány
előzetes bedörzsölés által.

Hivatalnokok, dijnokok,

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálásabb
szert nem találhatnak a **DIANA-sósborszesznél**, a mely a sok ülés-
ből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatályosabb, biztosan
ható szer.

Mint arczápoló-szer

a legkiválóbb a **DIANA-sósborszesz**, a mely eltünteti a mit-
esereket, az arczbórt simává, tisztává varázsolja. Sikerral alkalmaz-
ható izzadás ellen, valamint szájbüz megszüntetéséhez. Fürdővizben,
mosdóvizben használva, a testnek bámulatos rugékonyságot, üde-
séget kölcsönöz.

Egyedüli
készítő:

Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5. szám.

A 100714/VII. b. számú módosított miniszteri rendelet értelmében a Diana-sósborszesz kereskedők által is szabadon árusítható.

Minden üvegnek plombálva kell lenni.

használt „DIANA-sósborszeszes“ üvegeket nem veszünk vissza.

Fejfájásban

szenvedők állítása szerint a **DIANA-sósborszesz** biztosan ható
és a legolcsóbb háziszser.

Esténként miért használják oly előszeretettel a

DIANA sósborszeszt

minden házban?

Aki egész nap dolgozik, jön, megy, kifáradt, testileg és szellemileg
meg van erőltetve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól
bemasszirozza magát a

DIANA sósborszeszszel,

Mert erősíti és edzi a testet.

Mert erősíti és edzi a csontokat.

Mert erősíti és edzi az inakat.

Mert erősíti és edzi az ereket.

Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, miáltal
felfrissül az egész szervezet.

Mert a has masszirozása által a székelet teljesen rendbe jön.

Mert a bágyadtság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlik.

Akik egésznap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak,
olvasnak, írnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen
egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszeszszel,

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Miért van a legkomolyabb hivatása a

DIANA sósborszesznek

fodrásztermekben?

Mert köztudomásu lett, hogy feltűnő kellemes illata végett
az urak nagyon kedvelik.

Mert fejmosásnál **DIANA-sósborszesznél** nincs jobb a világon.

Mert a fejbőrre hűsítőleg, frissítőleg és erősítőleg hat.

Mert a korpaképződést megszünteti a hajhullással együtt.

Mert a haj színét eleveníti, fényesíti.

Mert a borotválkozás utáni rossz érzéseket azonnal megszünteti.

Mert pattanások képződése ki van zárva.

Mert megvágás esetén a vérmérgezés ki van zárva.

Köztudomásu, hogy a mindennapi életben a legveszedelme-
sebb bőrbajokat egyik ember a másiktól kapja tudtán kívül és
pedig leginkább ott, ahol a legtöbb ember megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben
hozzá jutunk egy ily ragadós bőrbajhoz anélkül, hogy ennek bárki
oka volna. Eppen azért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** befec-
kendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

Legerősebb sósborszesz!

Az egész országban mindenütt kapható.

Postán legkevesebb 6 üveg
szállítható utánvétel mellett.

Egy üveg DIANA-
sósborszesz
44 fillér

Egy nagy üveg
Diana-sósborszesz
1.10 kor.

Egy legn. üveg
Diana-sósborszesz
2.20 kor.

Herman Ottó néprajzi és természeti írta meg, eljárnak ide festékes ládájukkal, beszélő
 lönlegességeit tárta fel e pusztavilágnak. vásznaikkal! Csak egy Wagner-, Liezen-Mayer-,
 A magyar pusztá szépségét, eredeti báját Vastag Géza nevét említem fel.
 dicsőíteni és örökíteni nagy festőművészek is Az egyik gyönyörű tavaszon még Angliá-

Írók, művészek és a Hortobágy.

Írta: Móricz Pál.

A hortobágyi sík pusztá sok tudóst, művészt, írókat ihletett már alkotásokra, noha sokan fitymálólárogatnak a közel 50 ezer katasztrális hold kiterjedésű rónáról.

— Lapos, mint a palacsinta! — mondja az egyik.

— Nincsen ott egyéb csupádon sok éhes jószág, meg a nagysemmi! — tódítja meg erősebben a másik, aki inkább a kávéház füstös levegőjéből szedegeti hangulatait.

Mielőtt látta, maga Herczeg Ferenc is csekélyléssel vélekedett a délibábképektől varázslatos debreczeni pusztáról. Herczeg Ferenc — ugyanis — csak néhány év előtt járt először a Hortobágyon. Egy május hajnali kirándulótársasággal aggályosan indult el. Furdalta a lelkiismeret, hogy a hortobágyi kirándulás talán meg sem érdemli ezt a korafelkelést?

Hallgatag volt az egész uton. Csak midőn már órákig kocsikáztak a virágillatos üde szép pusztán. Látott méneseket. Beszélt bronzszínű, kemény szavú pusztai emberekkel. A virágos fűvön taposta a harmatot! És tekintetével nem érthette át a láthatárt, melyre aranyesőként özönlött a napsugár. Midőn a délibáb uszó tengeréből ligetek, szigetek csalogó bájja libentek elébe. Frissen támadt, eddig soha nem ösmert nagy érzéseinek hatása alatt ekkor mondta teljes elragadtatással a mester:

— Megvallom! Eddig soh'sem tudtam igazán méltányolni az alföldet. Csak most tudom átérteni micsoda felséges a pusztá. Midőn először láttam tengert, a tenger végtelensége volt reám ilyen mélységes hatással, mint mostan a Hortobágy. Csak most kezdem igazán megérteni Petőfi Sándort, az ő pusztán elmerengő sas lelkét, mióta engemet is elragadott bájával a Hortobágy.

Ezt vagy ilyes értelmű nyilatkozatát ott kint a pusztán a költő Szaboleska Mihály előtt halatta Herczeg Ferenc mester, de ekkor támadt ihletései visszatükröződnek, ragyogón sugároznak elő nem egy később alkotott művésztől.

Jókai egyik leghamvasabb pompájú regényét: «Sárga rózsá» könyvét a hortobágyi pusztáról, a pusztavilág embereiről írta. Mint ahogy versben s prózában is sok tollforgató jelesünk halászgatott a mély Hortobágy-pusztá drága gyöngyszemeiből. Endrődy Sándor, Szaboleska, Pósa Lajos, Lampérth Géza, Szávay, Vértessy Arnold és Gyula, Bárony István, a debreczeni Oláh Gábor, aki kötetbe gyűjtötte a hortobágyi pásztorvilágnak zamatos magyar nyelvkinésit is.

Kossuth Lajos halála napja.

Héderváry Lehel dr., volt országgyűlési képviselő a Kossuth-párt nevében beszél a mauzoleum előtt.

Kossuth Lajos halála napja.

Justh Gyula és párthivei a temetőben. Gr. Batthyány Tivadar, Justh Gyula és ifj. Madarász József volt orsz. képviselők

ból is csábitott hozzánk két festőművésznőt a — pusztá. Tejfehér arcú, orgonavirágkék szemű, szőke angol lányok voltak. Sok vázlatot vettek fel, sok képet festettek a pusztai szabad világról és egyszer — tört német

beszédben — azt kérték Debreczen város hortobágyi gazdájától, a «*mátai biztos*»-tól, hogy «állítsa elébök a legszebb csikósbojtárt, mert le akarják festeni»...

Farkas Bertí a «*biztos*» az egyik csikós

tanyán ösmert egy szép szál napégette arcú legényt és hogy kedvöket töltse a kisasszonyoknak (még talán a miniszterektől is volt ajánlólevelük?) kocsiba fogatott és a «*telt-helyre*» röpitette a két művészleányt.

A «*misszek*»-nek tetszett a «*modell*».

Menten hozzáfogtak a festéshez. Közben hol jobbra, hol balra forgatták a fiut. Igazították a haján is. Emelték az arcját. Aczélós karjának az izmait is megtapogatták és szó, ami szó, a sok czirogatásra «*tűzbe jött*» a pusztá lengevászruhás fia. Szeme megrogygiant. Orczáján is lángot lökött a belső hévség! Ugyhogya a «*mátai biztos*» kénytelen volt rászólni a nekihevült legényre:

— Fiam, vigyázz már, no!

A csikós bojtár felvetette szikrázó szemét:

— Hiszen, kérem alássan, *vigyáznék én*, de mikor a kisasszonyok mindig — *babrálnak*...

A pusztaság virágairól mohón csókolták a mézet a pillangók. Bizonyosan a két szőke, tejfehér arcú angol kisasszony is észrevehette *valamit*, mert lángvörösre gyuladt az arcuk és nem babrálták tovább a lengeteg ruhás, hevülékeny természetű «*hortobágyi modell*»-t.

Azonban a két angol festőkisasszonynál is nagyobb hire maradt fent — a Hortobágyon — bizonyos nevezetű dr. Woening drezdái szász professzornak, aki a «*Pusztén-fahrt*» címen képekkel is gazdagon ékesített könyvet irt, adott ki a Hortobágyról. Nemesak a Hortobágy lakóit, természet- és állatvilágát örökitette meg szeretettel, hanem sok pusztai nótát is «*kótára*» szedett könyvében.

Ezt a minden ízében eredeti német professzort különösen megcsodálták a Hortobágyon.

— Mint valami garabonciás diák, akkuratósan olyan volt ez, uram! beszélt az egyik öreg pásztor, akinek az előadását másfelől is megerősítették.

— Bádogtokkal az oldalán, felleghajtó lebernyigában csapásolta a pusztát s úgy megszokták a pásztorok, mint ahogy az «*ürgét*» is megszokja a juhász ember kutyája... Hegyes tetejű, széles karimájú művész kalapja volt ennek a németnek s bár haja vállát verte, merő csupasz volt az ábrázata. Pedig nem borotválkozott, mégis sem bajusza, sem szakállá, szemöldöke, sőt még szempillája sem volt, sőt még arca meztelenségénél nagyobb csodát is tartogatott a harsabajuszu hortobágyi pásztornépeknek.

Egyik forró nyári délután látták ezt a csodát. Dr. Woening a mátai biztosnak volt a vendége. Ingujra vetközve ebédelték. Még így is egyre törölgette a homlokát, egyre izgett-mozgott a német. Végre is nem állhatta tovább s szólt:

— Bitte sehr, Herr von Farkas, erlauben Sie... (Farkas ur, engedje meg...)

Farkas Bertí, a hajdani betyárkergető «*pandur-komiszáros*» még válaszolni sem tudott, úgy felmeredt a szeme, mikön a csupasz arcú kis német professzor most már vállig érő fürtös haját is leemelte fejeéről. Tehát még a haja is paróka volt a németnek, mert-billiárdgolyóhoz hasonlatos tarkóján sem volt szőrme.

Aber, Herr Doktor, haben sie auch Frau? — *Doktor ur, aztán van felesége is?* A mátai biztosnak első meglepetésében nem jött okosabb kérdés a nyelvére.

A kis német rábólintotta csupasz fejét:

— Ja wohl!

— Na, es wundert mich sehr! *igazán csodálom*, bökte ki hortobágyi őszinteséggel a biztos.

Woening doktor törhette az alapos német fejét, mi csodálnivaló azon, ha egy embernek felesége van?...

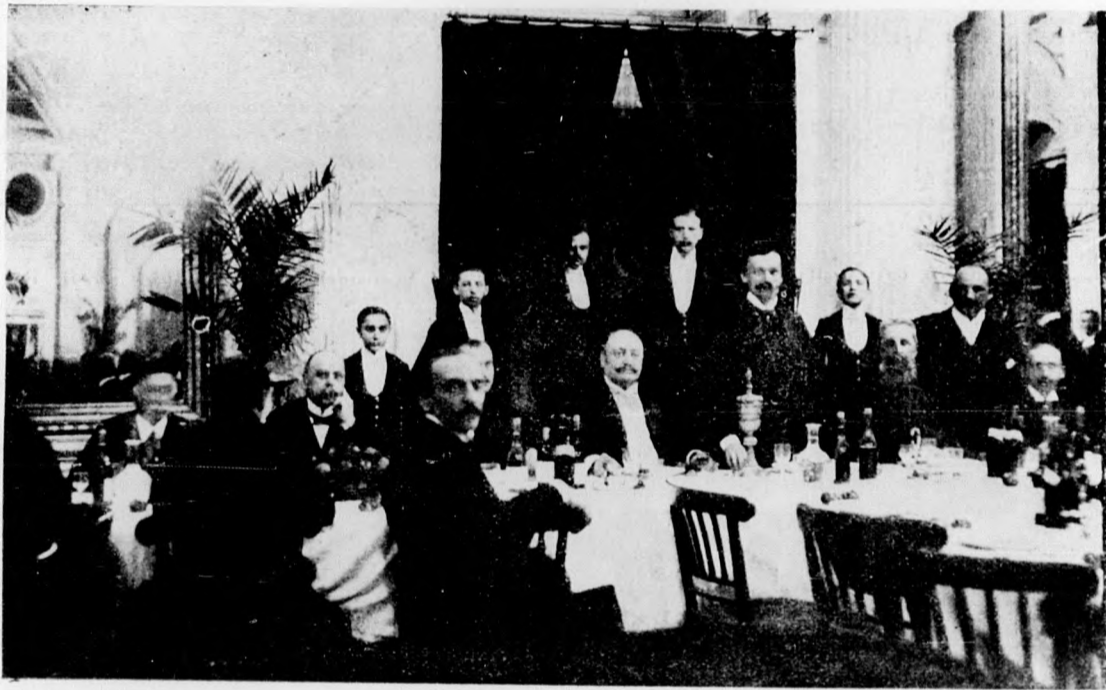
Ma már azonban sokan vannak, akik üzleti szemüvegen méresgetik ezt a fejedelmi rónát is! Akik a virágos legelők szűz testét megtermő barázdáknak akarják felszaggatni a szélső határdombig s akik mielőbb füstölő gyárkéményekkel, tanyákkal népesítik a pusztát.

Szemben állanak velök azok, kik e pusztában látják az ősmagyar pásztorélet utolsó

Kossuth Lajos halála napja.

Kossuth Ferencz és gróf Apponyi Albert a Kossuth-gyászünnep után elhagyják a temetőt

A Kossuth-párt Kossuth-lakomája.

Jankovich Marczel, ünnepi szónok, a Kossuth-serleggel kezében elmondja beszédét.

A Justh-párt Kossuth-lakomája a Royal-szállóban. — Mérey Lajos az ünnepi beszédet mondja.

Az utolsó parlamenti ülés.

A tömeg az ülés megkezdése előtt karzati jegyekért tódul a háznagy irodába.

menedékhelyét s ha másként nem, akkor az állam segítségével jelen állapotában szeretnék fenntartani a pusztának nagyobb részét. Hogy az írók, művészek, tudósok és a messzeföldekről is jövő kirándulók, olyan külön világot találjanak itt, ahol még visszaálmodhatják magukat az ősi, egy természetesebb életbe?

Írók, művészek forrongó koponyájában született meg az a merész ötlet is, hogy a hortobágyi pusztá közepén hatalmas halmot kell tölteni! E halom ormójára pedig óriási nagy alakzatban építtesse fel a nemzet Izsó mester «busuló juhászának» szoborképét és a szobor fénytelenül kutató szemével — századokon át — hadd merengjen bele a pusztába, midőn csillagsugárköteleken ereszkedik alá a vadmadár rikoltásoktól, nyájak bögésétől hangos alkonyat! Barna viganós hirnőke a csöndes pusztai éjszakának.

Az élet.

Írta: G. Paizs Ödön.

Még gyermekek voltak. Ott játszottak a ház mögött a domboldalon. A fiu a homokban várat épített, teli alagutakkal és zeg-zugos folyosókkal.

Kész volt a munka. A leány az ifju széles keblére hajtotta barna fürtös fejét és nagy, mélabus szeme úgy csillogott az örömtől.

— Te leszel a király és én a királyné!

Már akkor szerették egymást. A folytonos együttlét valami különös rokonszenvet keltett bennük. Kis gyermekek voltak, teljes hiányában annak a tudatnak, hogy mi a szerelem és mégis szerették egymást.

A szülők néma örömmel szemlélték sarjuknak összeszokását. Ez a házasság hivatva lesz egyesíteni a két kis birtokot.

— Hej! Nem így volt ez régen — sóhajtott olykor-olykor a két családapa és büszkén mutogatták, okmányokkal igazolták, hogy a merre csak szemök ellát, mind az övék volt.

De a komor redők csakhamar elmosódtak bánatos arczukon, ha szemük a játszó gyermekekre tévedt. De csak egy pillanatra. Erezték, hogy e két lélek már nem élhet oly gondtalanul, mint ők, egyenkint, külön-külön megsemmisülnének, de ha a két birtokot összeszeteszik, legalább a mindennapi kenyérre fog telni és egy kis munkával majd boldogulnak.

Igy tervezgettek a szülők, de a sors másként döntött. Sokkal inkább meg volt már terhelve a két birtok, semmint azt meg lehet-

tett volna menteni. Egy közös jótállás mindkettőjüket tönkretette.

Mindenük elveszett, csak büszkeségük maradt meg. Tudták, hogy nyomorogniok kell, de azt nem akarták, hogy egymás szenvedő orcáit lássák. Elváltak. Az egyik jobbra, a másik balra ment.

A gyermekek felcseperedtek. Meg tudták már érteni a nagy veszteséget. Nem sokat érdelegtek. Az ifju megfogta a leány kezét, megszorította. Az a szorítás sokat jelentett. Körülbelül azt látszott mondani:

— Erted jövök, akár a pokolból is.

— Megvárlak, ha örökké kell is szenvednem.

Elváltak és kezdődött a gyötrelmes élet, a küzdelem a kenyérért. A leány eldobta a piros kötésű, érzélgős Marlitt-könyveket, partvist, tölörongyot vett a kezébe és nem riadt vissza még a mosóteknőtől sem.

Az ifju pedig elég erőt érzett magában, hogy öreg apja helyett ő vegye kezébe a gyeplőt. Ujságíró lett. Gyermekkorában, mulatásból firkálgatott egy keveset, az iskolában is serkentette az ambíció s így a szorgalom, a munka, a szabad lég élvezete és az igazi magyar levegőtől gyakorlott, gördülékeny, szabatos, magyaros lett. Most hasznát vette. Sa-

Az utolsó parlamenti ülés.

Mialatt bent a Házban botrányok folynak, a parlament előtt nagy tömeg izgatottan várja a híreket.

Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök,
akit az utolsó parlamenti ülésen inzultáltak.

a kézszorításért, amely minden évben ugyan-
azt mondta:

— Gyűjtöm, rakosgatom a pénzt, de még
nincs annyi, hogy eltartsalak!

A leány tekintete elborult, de megrázta a
becsületes kezét:

— Várok.

Egyszer szomoruan fogadta a leány a
megérkezett ifjút. Panaszkodott.

— Rosszul érzem magam. Meghültem.

Majd elmosolyodott és bánatos mosoly-
lyal folytatta:

— Meglátja, belépusztulok.

És mintegy megerősítésül torkából kitért
a rekedt, fuldokló, görcsös köhögés.

Az ifjú megborzadt, de nem akarta mu-
tatni.

— Miért nem vigyáz magára?! Ne szo-
morítsa meg szüleinket!

Lányhán sugta az ifjú. A leányon kelle-
mes remegés futott végig. A fiu még sohasem
kérte meg nyíltan, de gyakran használt olyan
többes számot, amiből világosan kitűnt, hogy
már elintézett dolog az a «kézszorítás».

Egy darabig hallgattak. A leányon megint
erőt vett a köhögés.

— Az orvos azt mondta, — szólt a leány
— hogy levegőváltás, például tengerpart,
meggyógyítana. De — tette hozzá bánatos
mosolylyal — a pénz, a pénz...

Gróf Serényi Béla, földművelésügyi miniszter,
aki az utolsó parlamenti botrány alkalmával szintén
megsebesült.

nyaru kenyér, de legalább juttathatott szülei-
nek. A kollegák nem nagyon szerették; ma-
gába zárkozott, hallgatag fiu volt. Elvégezte
nap teendőit, de mulatságaikban nem vett
részt; visszavonult, öreg szüleinek élt.

Igy teltek el napjai csöndes egyformaság-
ban. Csak egy napon zökkent ki a rendes
kerékvágásból. A leány születésnapján. Ekkor
felöltözött szalonruhájába, cipőjéről is letörölte
az ujjnyi vastagságú port, borzas hajával meg-
ismertette a fésűt s még pazarlásokra is vete-
medett: új nyakkendő vásárolt. Ugy állított
be hozzájuk.

Vidéken laktak. Csendes kis egyszerű
falucskában, ahová a vonat órákosszáig ér és
még ekkor is jó ut van hátra gyalogolni a
poros országúton. De elment, ha a világ vé-
gére is kellett volna bandukolni. Elment azért

A szász királyt Abbáziában.

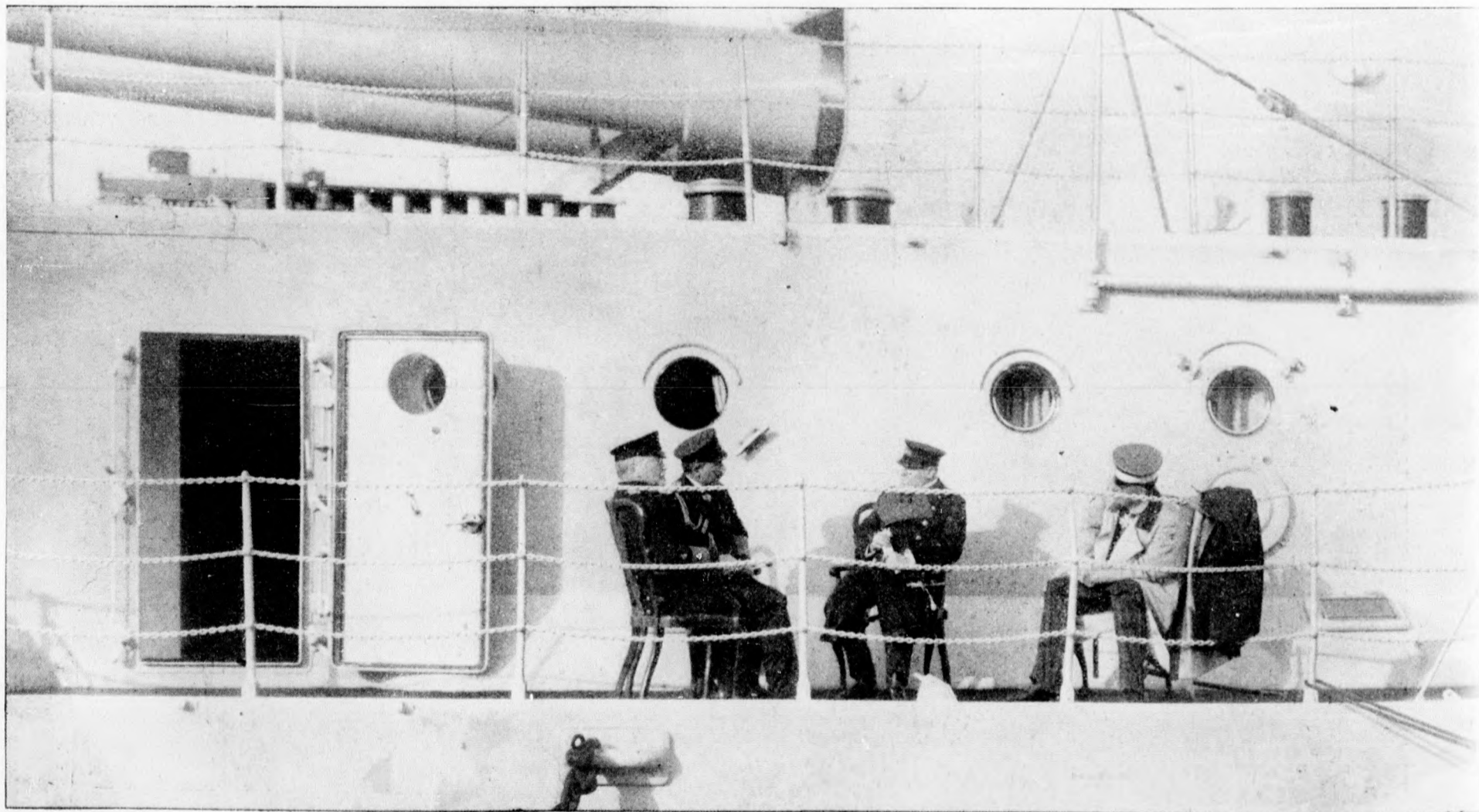
A szász királynak az orvosok levegőváltást aján-
lottak. Az uralkodó remrégiében Abbáziába érkezett.

A fiut felrázták a szavak és azoknak rideg
tartalma gondolkodóba ejtette. Hiszen van
neki pénze. Mindig gyűjtött, takarított, hogy
majd legyen akkor. Szájától vonta meg s amit
csak félre tehetett, mind összekuporgatta.
Most azon gondolkodott, hogy ne ajánlja-
fel a leánynak.

Itt a pénz, menjetek a tengerpartra és té-
rjetekek vissza épen, egészségesen.

De ránézett a leányra. A büszke karakter
szinte leritt arcvonásairól. Nem merté meg-
tenni, hiszen tudta rögtön, hogy a válasz csak
egy lehet és az nem kedvező.

Szívében valami keserű hangulattal vált
el titkos szerelmesétől. Ott zsongott fülében
a fuldokló köhögés, amely összeszorította az
ő torkát is és jobban fájt neki, mint a
leánynak.

A német császár admirálisai kíséretében, az északi tengeren.

Gyanuja nem volt alaptalan. Egy szép őszi napon, amikor a megsárgult levelek már-már hullani kezdtek a száraz gallyakról, levelet kapott. Levelet, gyászkeretbe foglalva. Egyszerűen, minden hámozás, himezés nélkül irták meg, hogy meghalt, jöjjön a temetésre.

Az ifjut azért váratlanul érte a szörnyű csapás. Még ideje sem volt arra, hogy szomorkodjon. Órájára tekintett, fél óra múlva indul a vonat. Sietnie kell.

Gyorsan felöltözködött. Fekete szalonkabátot öltött magára, fekete vadonat új czilinder. Oly komikusnak érezte magát. Szívében sötétség állt be és ő ekkor magát kicziczomázta. De meg kellett tenni. Hiszen kötelezte a józóság, az udvariasság és a bámulók sok kíváncsi raja, aki mind őt akarta nézni, akit mind elbódított az az egy szó, hogy «író».

Cziczoma nélküli temetés volt a leány utolsó útja. Fiatal legények — a helyi szokáshoz híven — vállukra emelték és megindultak a rögzös talajon. Az ifju érzéketlenül követte őket. A koporsó felett mintha valami mozgott volna, pedig csak az árnyak lebegtek. Ott küzdött ő az étellel. Egyszer az egyik, másszor a másik kerekedett felül. Ezelőtt jó pár évvel először dobta a földre, de felemelkedett. Győzni fog. Nem fog csüggedni. Küzdeni akar, igen küzdeni, mindenkivel küzdeni a célért, a szent eszméért, a nőért. Ott tisztaság, lent pedig piszok, mocsár temeté el az elbukót. Már torkán tartotta a kezét elnyomójának, amelynek a «megélhetés» nevet adták

Az angol király Párisban.

II. Edvard angol király (X) Barritz felé való utaztatában inkognitóban Párisban tartózkodott és viszontlátta az ő kedvenc városát.

Szendrői Török Vilma grófnő,

a tavaly elhunyt gróf Török József v. b. t. t., nyug. főispán özvegye, akit néhány héttel ezelőtt vett feleségül az egyiptomi khedive.

és akkor... feljajdult a halál, rekedt, hörgő köhéscselése és zsibbadtan eresztette le karját. Ő győzött: le fog süppedni a mocsokba, befertőzi magát és belekerül abba a gyűlölt rétegbe, ahol mindenki kenyéririgységéből, fősvénységéből sápadt, gyilkos szemekkel néz a másokra; belekerült ebbe a fürgetegbe ez magával fogja so torni és ő is mások könnyein fog mulatni, toporzékolni.

Fásultan állt a koporsó mellett és unottan dobta a sirba a göröngyöt. Vasutra ült. Kínézett az ablakon, de nem a tájat nézte, hanem a jövőjére gondolt.

Az állomáson betért a vendéglőbe. Bor után bort hozatott. Feje szédült és agyában villámgyorsan cikáztak a gondolatok, de a bor gőze teljesen elkábította.

Mámorosan ment a szerkesztőségbe.

A segédszerkesztő haragosan fogadta: Már maga is így kezdi? Tudom, hogy még nincs készen a novellája.

Az ifju csak most kezdett eszmélni. Hiszen neki kötelességei is vannak. Csendesesen válaszolt: — Rögtön meglesz.

Leült és megírta ezt az elbeszélést.

A Margitsziget.

Irta: Zoltán Vilmos.

A sziget ma még olyan, mint az álmából ébredő szép asszony: kissé álmos, kissé durcás, kissé borzas, de vannak, akik épp ilyenkor szeretik legjobban a szép asszonyokat.

Csak az imént kezdett hozzá a toalettjéhez; a coiffeur — a kertész — vezetése alatt gondos munkászekek száza fésüli, nyirja s igyekszik eltüntetni azokat az apró szépséghibákat, miknek szülőanyja az idő kiméletlen vasfoga. Mert ah, a szépséges Margit asszony nem legelső tavaszait éli s valóban igen tisztességes multra tekinthet vissza. Még szerencse, hogy a többi szép asszonytól eltérőleg minden évben megifjul s fiatalos tavaszi bájjal mosolyog a benne gyönyörködni tudó emberiségre.

Sehol a világon ehhez hasonló, bűbájosan szép sziget! Legfeljebb talán a Lago Maggiore *Isola Bellá*-ja fogható hozzá, de folyami sziget bizonyára nincs nála szebb. Igazi ezüst-foglalatu drágakő, ma még a napfényben violaszínűnek látszó lombtalan fáival lila amethiszt, később zölden csillogó smaragd, majd őszi színváltozáskor a szivárvány összes színeivel

ragyogó opál. De szép télen is, amit csak kevesen tudnak s zuzmarás bokraival és faóriásaival bűbájos mesekert képét varázsolja ama hívei és rajongói elé, akik a zord évszakban is hívek hozzá.

És mennyi szempont, mennyi ok, mely kedvessé teszi ezt a csodaszigetet nemcsak a főváros, hanem az ország lakossága előtt! A legendás, romantikus nagy történelmi múlt, messé gyógyhatású forrása és fürdője, mely vigaszt, enyhülést hoz a betegnek, pittoreszk tájképei, melyek gyönyörűséget szereznek a pihenni vágyó kedélynek, csodásan szép és gazdag növényzete, mely a természetbarátot szükségkép kell, hogy érdekelje, üde, balzsamos levegője, madárdaltól hangos ligetei s végre az a büszke tudat, hogy e tündérkert immár a nemzet tulajdona, hogy az a sok ezer ember, aki üdülést keresve, benne jár, immár

Tavaszi kezdet a berlini Tiergartenben.

A német császárné és leánya Viktoria Lujza hercegnő gyalog sétálnak a parkban.

Rockefeller John (X), Amerika leggazdagabb polgára, aki most élete végén ezerkétszáz millió márka jótékony alapítványt tett.

nem idegen tulajdonban gyönyörködik, hanem a magáéban.

Nem csoda, hogy a csodásan szép fekvésű sziget az alatt a hosszú idő alatt, míg az «Insula leporum»-ból átvedlett «Szent-Margit-sziget»-té, mindig kedves helye volt azoknak, akik szeretik a nyugodt, csendes, szép életet, a rengeteg magányát, a természet szemlélődésre készítő szépségeit. Nem a véletlen műve, hogy a szigeten ma is látható s a legkülönbözőbb korokból való ráncmarad zárdaromok

melancholikusan bájos regéket mondanak szentéletű apáczákról, királyleányokról s a zajos világi élet zaklatásai elől idemenekült férfiokról. A legrégibb ilyenmő rom a felső szigeten áll, közel a nagyszállóhoz. Már csak egyetlen fal, de teljesen épen maradt, tiszta románstíliú ablakkal. Ez a tizenegyedik századból való lehet, míg a korban utána következő, melyet II. Béla felesége, Ilona alapított, a főhercegi lak mellett áll s az átmeneti csucsíves stílus remeke lehetett. A XII. században épült s premontrei

Az angol törvényszékek tradíciói.

Az angol bíróságok ceremóniák közt kezdik meg az új ülészekokat. A bíróság és a törvényszolgák történelmi jelmezekben körüljárják a törvényszék épületét és így vonulnak be az épületbe. Képünk a chesteri törvényszék fölvonulását ábrázolja.

prépostság volt. Pompás csucsíves zárdát s hatalmas, nagy templomot emelt IV. Béla a felső szigeten. Ebben a zárdában élt a nagy király leánya, a későbbi Szent Margit s a zárdá fejedelemasszonya, kitől a sziget nevént nyerte.

Volt még a szigeten várak a Johannita-lovagoknak is, valószínűleg a mai vendéglő helyén, de ezt ma már semmiféle rommaradvány sem jelzi.

A török hódítás szomorú korszaka egy csapásra véget vetett a szigeten folyó idillikus és vallásos életnek. Szolimán elvakult fanatizmusa tüzzel-vassal elpusztította a sziget keresztény műemlékeit s Budának török kézre került után már csak török hordák tanyáztak az elvadult rengetegben. Jócai ragyogó fantáziája a budai basa háremét helyezte a bűbajos szigetre, de ezt semmiféle történelmi bizonyíték nem igazolja. Ellenben bizonyos, hogy a sziget gazdag flórájának balkáni elemei, így többek közt a szép *Liliodendron tulipifera* ekkor kerültek a szigetre.

Gould Marjorie,

Gould György amerikai milliárdos legidősebb leánya, e napokban jegyezte el magát Philadelfiában Dread amerikai milliommossal.

1790-ben új korszak kezdődik a sziget történetében. Sándor főherceg nádor ugyanis ekkor kapta a szigetet ajándékba a királytól. Sándor főhercegnek a sziget szépítésére vonatkozó terveit azonban csak fia, József nádor valósította meg. Józsefről a sziget tulajdonjoga István főherceg nádorra szállt, erről a feledhetetlen emlékü «magyar főherceg»-re, József-re, aki fejedelmi bőkezűséggel tündérvártat varázsolt a szigetre. A nagy főherceg halála után az utolsó fejedelmi birtokosra, József főhercegre szállt a Margitsziget, kitől azt az 1908. évi XLVIII. t.-cz. értelmében tizenegy millió koronáért megvásárolta a fővárosi közmunkák tanácsa.

Az átvétellel kapcsolatos ujságdiskusziók nyomán erről a vételről s a sziget jövőjét illetőleg egészen téves és zavaros fogalmak mentek át a köztudatba. Így nevezetesen téves az, mintha a Margitsziget ma a fővárosnak, mint törvényhatóságnak tulajdona volna. A közmunkák tanácsa ugyanis állami szerv s a főváros és a kormány közt elsőfokú fórum. A sziget ma a fővárosi pénzalap tulajdona, ez pedig állami vagyon. A közmunkák tanácsának alap-

ját a minisztertanács ellenőrzésével a főváros kezeli. Innen a czimben a «fővárosi» jelző. Ez alap tulajdona volt az a hat millió értékű telek a pesti Dunaparton, melyet József főherceg cserében kapott a szigetért, míg a hátalékos öt milliónyi vételért ugyancsak a fővárosi pénzalap törleszti 210.000 korona évi járadék fizetésével.

Ugyancsak téves nézetek kerültek forgalomba a sziget kezelését és jövőjét illetően, ahogy különösen nagy port vert fel a botanikus kertnek a szigetre való áthelyezésének ügye is, főleg azért, mert sokan a Margitsziget százados faóriásait féltik, melyek körül — téves híresztelés szerint — sokat ki akarnak vágni.

A szigetet a közmunkák tanácsának egy héttagú bizottsága kezeli, melynek hivatalból előadója a sziget ambiciózus felügyelője, Molitoris Gyula, aki a sziget jövőjét és felvirágoztatását illetően nagykonceptiójú tervet terjesztett a bizottság elé. Ez a terv most van jóváhagyás végett a vallás és közoktatásügyi kormány előtt. A nagyszabású tervből, melynek fokozatos megvalósítása 18 20 millió korona befektetést igényel, abból az alapelvből indul ki, hogy a felső sziget elsőrangú fürdőhely, az alsó pedig üdülő és szórakozó hely legyen.

A sziget közepén, a mai kertészet helyén és közvetlen környékén fog elterülni az országos növénykert, melynek létesítése befejezett dolog, nemcsak azért, mert a törvény így rendel, hanem azért is, mert a növénykert ragaszkodik e kiválóan alkalmas területhez s mert pénzügyi tekintetek is ezt a megoldást javasolják. A 36000 négyzetméter területért ugyanis a kultuskormány mintegy 4 millió koronát fog fizetni a közmunkák tanácsának, ennivel tehát csökken a 11 milliónyi vételár. A sziget mai területe 118 kat. hold, ez a feltöltésekkel 160 holdra fog növekedni s így a növénykerthez szükséges 23 hold ennek csak egy ötöde, illetőleg nyolczada. A kertészetet a növénykert mellett fentartják, mert abból a 120 000 koronából, mibe a sziget növényzetének évi fenntartása kerül, évi 100.000 korona megtérül. A botanikus kert kedvéért egyetlen értékes fát sem fognak kivágni.

Nagy átalakítás előtt áll a fürdőberendezés és a töltőműhely is, míg a lovasutat — villamosra átalakítva — meg fogják hosszabbítani a szárnyhid jegyszedő-házikójáig.

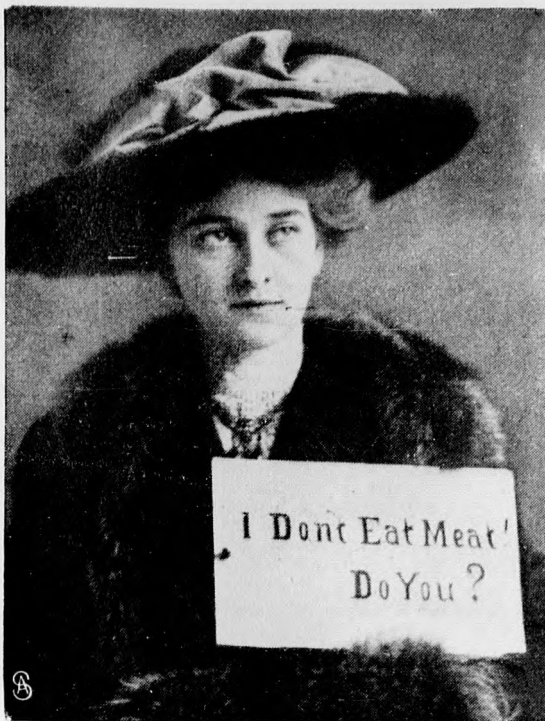
Azokat, kik a botanikus kerttől a sziget valóban értékes fáit féltik, megnyugtathatja maga a törvény, mely a sziget növényzetét kifejezetten védelmébe veszik, más aggasztókat pedig megnyugtathat az, hogy az egyetemi hallgatók ingyen igazolványt fognak kapni a szigetre.

Ennyit akartunk elmondani a gyönyörű Margitsziget közvetlen s mindenkit érdeklő jövőjét illetően.

Vegyes.

Mesterséges zafirok. Verneuil francia kémikusnak sikerült mesterséges zafirokat előállítani s erről jelentést is tett a párisi tudományos akadémiának. Alumíniumoxydot, vas- és titánoxyd csekély mérvű hozzákeverése után kristályossá lesz. Mivel Verneuil volt az első, ki mesterséges rubint készített, nincs okunk kételkedni benne, hogy a mesterséges zafir készítése is sikerült neki.

Gyermekek köztársasága. Amerikában van egy város, amelyet gyermekek kormányoznak és amelynek polgárai is mind 14 éven alóli gyermekek. Az érdekes és sikeresnek mutatkozó kísérletet egy emberbarát tette lehetővé, aki 165 hold földet engedett át a gyermekváros alapítására. «Connecticut George Junior Republic» — ez a gyermekváros neve — így jött létre négy évvel ezelőtt. Az egész város voltaképpen csak egy nagy házból és egy pajtából áll, amelyet azzal az utasítással adtak át harmincz életrevaló fiúnak, hogy ott tehetnek, amit akarnak. A fiúk köztársasági alapon szervezkedtek és legelőbb is elnökök és alelnökök választottak. Szervezték azután más hivatalokat is, amelyekbe az elnök nevezett ki hivatalno-

Én nem eszem húst! Hát Ön?

Az amerikai hustrószta ellen most nagyon előkelő hölgyek ilyen táblákkal küzdenek.

kokat. Az elnök fizetése heti 5 korona, az alelnöké 3 korona. A bíró, a rendőrkapitány, az egészségügyi hivatal főnöke és a többi hivatalnok is szintén fizetést kapnak, amely heti 1—2 korona között váltakozik. A kis köztársaság alkotmánya szinten teljesen a gyermekek alkotása. Vannak alapvető törvényeik, amelyek az alkotmányt biztosítják, vannak továbbá rendőri szabályaik és van büntető törvénykönyvük. Ez utóbbi 26 paragrafusból áll, amelyek közül a legfontosabb az, amelyik a dohányzást tiltja meg: «A nely «polgár»-nál dohány találatik, — így szól ez a paragrafus — öt napi kényszermunkával büntetendő.» Minden polgárnak hetenkint legalább egyszer meg kell fürödni. Aki ezt elmulasztja, azt 5 korona pénzbüntetésre ítélik. A kis köztársaság lakóinak a főfoglalkozása az asztalosmesterség és a könyvkötészet. Ujságra is van a kis államnak, de ez negyedévenként csak egyszer jelenik meg. Ujszerű dolog a kis államban, hogy minden órát, amelyet polgárai az iskolában töltenek, állami szolgálatnak számítják és külön díjazák.

A Chantecler-divat.

Páris most Chantecler-lázban ég. Chantecler-kalap és Chantecler-fátyol után Chantecler-napernyőket kezdenek hordani.

Rejtvény.

Névrejtvény.

a, á, á, d, e, k, l, i, i, n, s, r, z.

Ezen betűk 2 férfi keresztnévét rejtik. Ha elől 4 és a végén 6 betűt elhagyunk, egy női keresztnévét kapunk.

Megfejtési határidő márcz. hó 30-ika. — A megfejtők közt érdekes könyvet sorsolunk ki.

A márczius hó 20-iki számban közölt rejtvény megfejtése:

Az obsitos, irták Bakonyi Károly és Kálmán Imre.

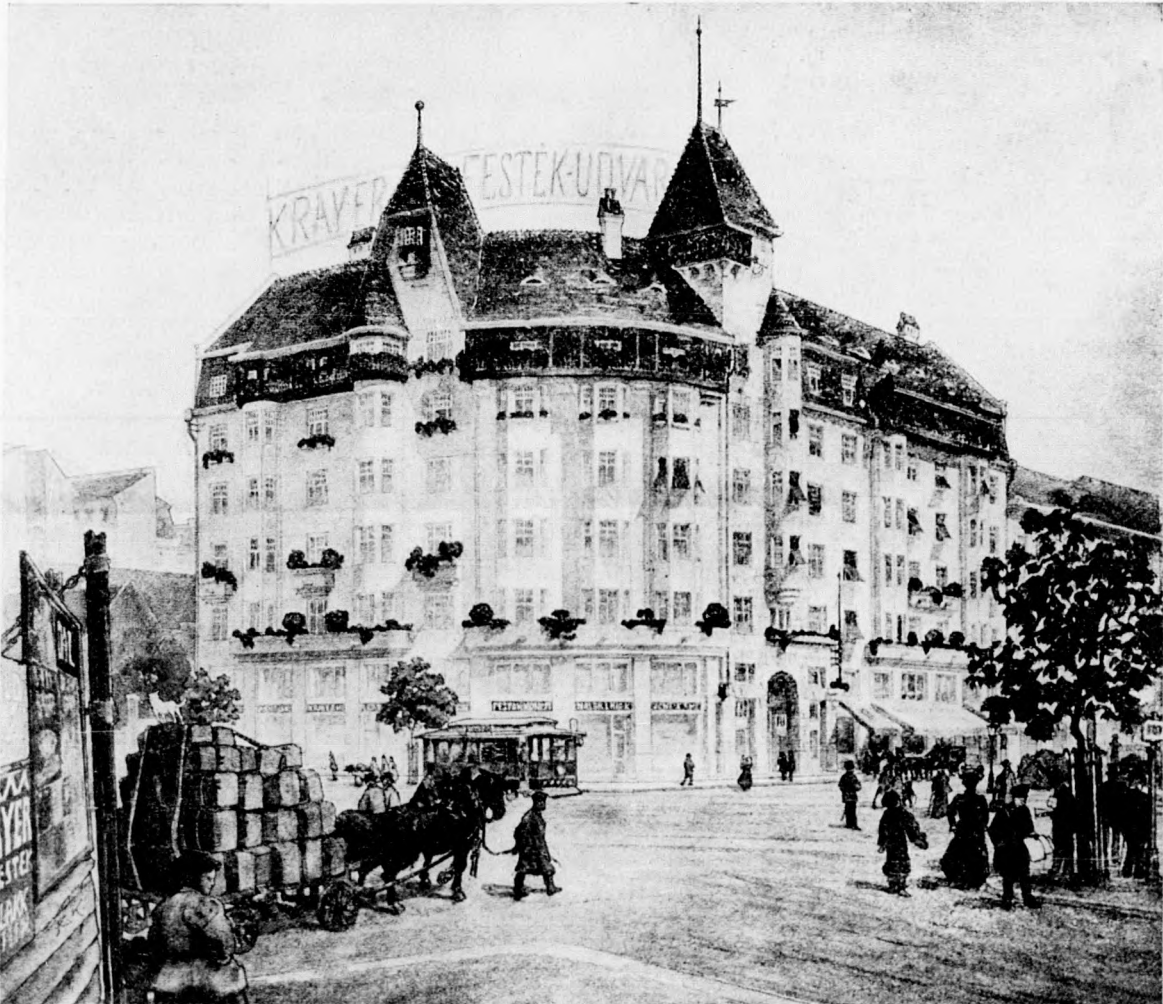

Megfejtették: Mártonffy Ilonka, Pészits Lajosné, Török Vidorné, ifj. Herczeg Lajos, Oswald Juliska, Major Péter, Szénássy János, Csuka Aranka, Hidy Tamás, Wesselényi Pál, Dobsa Mihály, Czétényi Imre, Kolossa János, Kabos Gáborné, Dobó Katicza és Annuska, Reichmann Aladár, Reich Jolán, Orbán Ferencz, Kammák Etelka, Faragó Gyula, Krizsán József, Dobozi Manóné, Hovány Pálné, Dénes Bóczy, Sztinka Rezsóné, Bichler Dénes, ifj. Elfir Edéné, Vértessy Vilma és Matild, Schwarcz Juliska, Angyalossy Ernő, Scharf Matuska és Sándor, Csernell Bella, Fezsó Imréné, Miklós Lajos, Gerő Miksa, Martin Béláné, Zatkai Károly, Szepessy József, Neumann Jakabné, Udvardy Ferenczné, Hubay Kálmán és Lilike, Kovács Bálint, Soós Antónia, Weigl Erzs, Gál István, Engel Zsigmond, Kohn Emil, Fehér Juliska, Záborszky Miklós, Schweitzer Esztike, Szücs László, Brunner Julia, Hajdu Kálmán, Alberth Erzsébet, Kovács Ilonka és Szeréna, Molnár Lenkicze, Karpil Ferencz, Szöllőssy Bözsi, Pál Ilonka, Hauser Emmuska, Beretvás Stefike, Sélley Irma, Antal Győző, Furenka Emilné, Széll Samuné, Prágai Ódön, Kossányi Jánosné, Seres Laczi és Béla, Csobod Rózsika, Takács Gyurika és Bertike, Komlóssy László, Benkő Ágnes, Schwarcz Adolf, Zappe Kató, Kiss Pál, Szántó Teruska, Pelikán Jánosné, Patai Annus, Kracher István, Lechner Ilonka és Teruska, ifj. Nagy Károly, Arany Béláné, Farkas Mórné, Péntes Annuska, Wilpart Gizike, Gál Sándor, Stern Sándor, Spirling Miklós, Felisch Nellyke, Gyarmathy Esztike, Deutsch Lujza, Záborszky Jolánka, Salamon István, Rubint Gyula.

A kitűzött díjat Udvardy Ferenczné nyerte meg, melyet el is küldöttünk.

Krayer E. és Társa

festék-, kencze- és lakk-gyára

József főherceg Ő cs. és kir. fensége udvari szállítói, azonkívül állandó szállítója a magy. kir. államvasutaknak, számos állami intézménynek, Budapest szék- és fővárosnak, az összes vaggongyáraknak és az ország legelőkelőbb gépgyárainak

	<p>„FESTÉKUDVAR“ V., Váci-ut 34. Tervező műépítész: Ágoston Emil, Budapest, VI., Dessewffy-utca 6.</p>	
		
	<p>Fenti kép Krayer E. és Társa cég V., Váci-ut 34. sz. a most épült „Festékudvar“ nevű áruháza és bérpalotáját mutatja, melyben a cég en gros üzlete, egyik detail-üzlete, valamint az összes iroda- és raktárhelyiségei nyerne elhelyezést.</p>	

ALAPITTATOTT
□ 1880-ban □

BUDAPEST

ALAPITTATOTT
□ 1880-ban □

Iroda és köz- Váci-ut 34. a nyugoti pályapontí raktár: udvar közelében.

Gyártelep: Ujpest.

Fióközletek:

V., Váci-ut 6. (a nyugoti pályaudv. szemben)
VII., Akácfa-utca 64. (Király-u. sarok)
VII., Rákóczi-ut 50. (Erzsébet-körút sarok)
IX., Kálvin-tér 7. (L. nyai-utca sarok)

A cég ujbpesti gyárában a következő különlegességek készülnek: lenolaj és szárító-kencze, mindenféle lakkok, gyorsan száradó padló-lakkok, mosható padlóviaszk, olajfestékek, ablaktapasz stb. stb.

Árjegyzék kívánatra ingyen!

Árjegyzék kívánatra ingyen!